BOLŞEVİK

DEVRİMCİ TEORİ OLMADAN DEVRİMCİ PRATİK OLMAZ!

ARALIK 1986 FİATI: 7,5 DM

TKP/ML(B)
III. KONFERANSI
RAPORU

- I -

SAYI 17

İÇİNDEKİLER

Yayıncının notu . . . . . s. 2

Raporun yayınlanması üzerine . . . . . s. 3

Açılış . . . . . s. 9

Merkez Komitesinin açış konuşması; bir parti hücresindeki seçimler; seçim sistemi; seçilmiş bir delegenin gelmemesi ile ilgili tartışma ve kararlar . . . . . s. 13

"Bolşevik Parti İnşası" sorunu üzerine . . . s. 25

Marksist-Leninist parti nedir? Biz bugünkü yapımızla Marksist-Leninist parti isimlendirmesini kullanmalı mıyız? Partinin birinci inşa aşaması içinde olduğumuz tespitini yapmamız doğru mudur? "İşçi sınıfı hareketinden bağımsız, onunla bağı olmayan aydın grubu" tespiti gerçek durumumuzun tespiti midir? . . . . . s. 52

Partinin birinci aşamasında propaganda ve ajitasyon görevi nasıl yorumlanmalı? Rusya'da "parti-öncesi dönem" olarak nitelenen dönemde evrensel olan nedir? . . . . . s. 92

Diğer bazı önemli sorunlar: Lenin ve RSDİP'nin 1902'de teorik çalışmaya verdikleri önem derecesi nedir? Bolşevik 7'deki yorumlama doğru mudur? . . . . . s. 99
Öncünün kazanılması bağıntısında dışımızdaki öncüler sorunu üzerine s.103
GDS ile bizim aramızda parti inşasının birinci aşamasında olma bağıntısında ne fark var? Ve GDS'in kendisine partiyiz dememesini eleştirdik mi? Eleştirmiyorsak neden? sorunları üstüne s.109

Karar tasarısı üzerine somut tartışma ve düzeltme önerileri: Birinci bölümle ilgili . s.111
Karar tasarısının ikinci bölümü üzerine tartışma s.112
Karar tasarısının üçüncü bölümü üzerine tartışma s.115

Marksizm-Leninizmin güncel kıstasları üzerine . s.123

YAYINCININ NOTU:
oooooooooooooooo

Aşağıda TKP/ML B 3. Konferansının elimize geçen "Rapor"unu, bu Rapor'la birlikte gönderilen "MK çoğunluğu" imzalı bir önsözle birlikte devrimci kamu oyuna sunuyoruz.

Kapsamı oldukça geniş olduğu için bu belgeyi, iki bölüm halinde yayınlayacağız.

Geleceği bildirilen "MK azınlığı" açıklaması, elimize geçmediğinden, yayınlayamıyoruz.

RAPORUN YAYINLANMASI ÜZERİNE!

Ocak 1986'da, BP sayı 27'de yayınlanan "TKP/ML B III. Konferansı yapıldı Bolşevizm yenecektir" başlıklı bir duyuru ile, devrimci kamu oyuna TKP/ML B Üçüncü Konferansı hakkında bir ilk bilgi verilmiş; ve Konferansın gündeminde esas yeri tutan ideolojik-siyasi tartışma konularında alınan kararlar tam metin olarak devrimci kamu oyuna sunulmuştu.

Duyuruda karar alınan bazı noktalarda, ilkesel görüş ayrılıklarının, çelişmelerin varlığı ve "Bu ilkesel çelişmeler üzerine önümüzdeki dönemde konferans tutanaklarının incelenmesi temelinde bu konulardaki azınlık ve çoğunluğun görüşleri belgelere dayalı olarak Partiye ve devrimci kamu oyuna sunulacaktır" (BP s. 27 s. 8) bilgisi de veriliyordu.

Konferansın içinde, ve hemen ertesinde alınan kararlara göre, Parti ve devrimci kamu oyunun görüş ayrılıkları hakkında belgeler temelinde en kısa zamanda bilgilendirilmesi, Tutanak ve Konferans raporunun mümkün olan en kısa zamanda yayınlanması planlanmıştı.

*

Ama alınan bu doğru kararlar ne yazık ki, "en kısa süre" bağıntısında doğru bir biçimde hayata uygulanmadı, uygulanamadı.

Tutanak ve Rapor gelinen yerde Konferansın üzerinden bir yıla yakın bir süre geçtikten sonra yayınlanmaktadır.

Bu, Konferansta tartışılan sorunların önemi, ve Konferanstaki ideolojik ayrılıkların derinliği bilindiğinde, boyutları büsbütün büyüyen, taşınamaz bir hatadır. Bu hatanın sorumluluğu —tek tek MK üyelerinin taşıdığı somut sorumlulukların değerlendirilmesi dışarda tutulursa— bir bütün olarak Merkez Komitesine aittir. Biz Merkez Komitesinin en önemli hatalarından birinin bu belgeleri zamanında yayınlamamış olması olduğunu düşünüyoruz. Bu hata sonucudur ki, Parti; çevresi ve devrimci kamuoyu içimizdeki derin ideolojik siyasi ayrılıkları belgeler temelinde uzun süre inceleyememiş; parti içinde ve çevresinde tartışmalar esas ideolojik -teorik -siyasi ayrılık noktaları üzerine yoğunlaştırılarak sürdürülecek yerde, ikincil alanlarda sürdürülmüş; olumlu çalışmada ileri adımlar atma görevi (önce konferansın sonuçları, konferanstaki çelişmeler üzerine tartışma haklı talebi ile de) yerine getirilmemiştir. Bunda bizim, Merkez Komitesi azınlığının durumu ve gelişme yönünü yanlış değerlendirmemiz, bunun sonucu olarak da her işi mümkün olduğunca onlarla birlikte yürütmek isteğimiz; bunun için bir dizi uzlaşmalara girmemiz, oy birliği olmayan konularda mümkün olduğunca çoğunluk olarak karar almama yönündeki uygulamamız belirleyici rol oynamıştır.

*

Tutanak bundan kısa süre önce yayınlanmıştır. Şimdi biz Merkez Komitesi çoğunluğu olarak tutanağın yanında Konferans üzerine elinizdeki belgeyi devrimci kamu oyuna sunuyoruz.

Açıktır ki burda neden "Merkez Komitesi çoğunluğu olarak" sorusu ortaya çıkmaktadır. Bunun kısa cevabı şudur:

Merkez Komitesi çoğunluğu olarak, çünkü elinizde tuttuğunuz biçimde bir Konferans raporunun yayınlanması "Merkez Komitesinin Merkez Komitesi içinde kalan azınlığı" gelinen yerde "söz tutanağının çıktığı, içimizdeki ideolojik siyasi çelişkiler üzerine yoğunlaşma kararı alındığı şartlarda" gerekli görmemektedir.

Merkez Komitesi içindeki azınlığın bir bölümü daha Merkez Komitesi üçüncü toplantısında planladığımız biçimde "Konferanstaki ideolojik mücadeleyi, ve çelişmeleri olduğu gibi yansıtan, ve önemli çelişmeleri öne çıkartan bir rapor"u "meteoroloji raporu"-na benzetmiş ve böyle bir rapora gerek olmadığını savunmuştu.

Merkez Komitesi içindeki azınlığın diğer bölümü de Merkez Komitesi dördüncü toplantısında böyle bir raporun gereksizliği noktasında konakladı.

3. Konferansımız, gerek tutanaktan, gerekse yayınladığımız Rapor' dan görüleceği gibi, önemli ideolojik-siyasi görüş ayrılıklarının ortaya çıktığı, ve bunların çatıştığı belirleyici bir ideolojik mücadele alanı olmuştur. 3. Konferansta yürütülmüş olan ideolojik çatışmayı devrimci kamu oyuna belgeler temelinde mümkün olduğunca tam yansıtma; ve fakat bunu yaparken önemli ile önemsizi ayırma; önemli çelişmeleri öne çıkarma Merkez Komitesinin görevidir. Rapor işte tutanağa rağmen, bunun için gereklidir. Konferanstaki ideolojik mücadeleyi mümkün olduğunca tam, ve kapsamlı bir biçimde belgelere dayanarak yansıtan; ve fakat kapsamı tutanaktan daha dar, önemli ile önemsizi ayıran, ve önemliyi öne çıkartan bir belge, bu işleve sahip bir "Konfarans Raporu", kuşkusuz Tutanağı inceleyecekler için de dayanılacak bir belge olarak önemli, ve gereklidir. Tam da "ideolojik siyasi çelişmeler üzerine yoğunlaşma" kararı, mücadelenin devrimci kamu oyunda da yürütülmesi, mümkün olduğunca geniş devrimci çevrelere taşınması gerekliliklerı böyle bir raporu gerekli kılmaktadır. Biz bu düşüncede olduğumuz için Merkez Komitesi 4. toplantısında, Merkez Komitesi içindeki azınlık geldiği noktada böyle bir raporun gereksizliğini savunduğunda, bu raporun çıkarılmasını Merkez Komitesi çoğunluğu olarak üstlenmeyi doğru gördük. Bu raporu inceleyen her devrimci, sunduğumuz raporun "meteorolojiraporu" na benzerliği olup olmadığını değerlendirecektir!

*

Elinizde tuttuğunuz belge bu nedenlerle, gelinen yerde TKP/ML B' nin Üçüncü Konferansta seçilen Merkez Komitesinin çoğunluğunun —ki bu çoğunluk, temel ideolojik-siyasi pozisyonları itibari ile TKP/ML(B) Üçüncü Konferansının aldığı kararları esasta doğru bulan yoldaşlardan oluşmaktadır— sorumluluğunu taşıdığı, Merkez Komitesi çoğunluğunun devrimci kamu oyuna yayınladığı bir belgedir.

*

Biz Merkez Komitesi çoğunluğu olarak sorumluluğunu taşıdığımız bu rapora son şeklini verirken, daha önce Merkez Komitesi içinde yapılan iş bölümü sonucu hazırlanan taslaklara (azınlık tarafından da hazırlanmış taslaklara) mümkün olduğunca bağlı kalmaya çalıştık. Bu raporun çeşitli bölümleri arasındaki üslup- ve yöntem farklılıkları, ilk taslakların değişik yoldaşlar tarafından

yazılmış olmasından; ve bizim de —yeniden yazma yeni bir gecikmeyi beraberinde getireceğinden— var olan taslaklara önemli ölçüde bağlı kalmamızdan kaynaklanmaktadır. Okuyucunun bunu anlayışla karşılayacağını umuyoruz.

*

Raporda, Konferansa gelmiş bütün yazılı belgeleri, ve bunun dışında Konferans öncesinde kullanılmış bazı tartışma belgelerini tartışılan bölümlerin başındayayınladık. Böylece okuyucuya tartışmanın gidişatı, tartışma içinde değişen görüşler konusunda belgeler temelinde bilgilenmesi imkanını yaratmaya çalıştık. Bu yanı ile Rapor, kapsamı bakımından tutanağa göre daha dar olmasına rağmen; bütün tartışma belgelerini içerdiği için tartışmanın tam izlenmesi ve değerlendirilebilmesi açısından, mutlaka gerekli bir belgedir.

*

Biz bütün yoldaşları, Marksizm-Leninizme sempati duyan tüm devrimcileri, tartışılan sorunların derinliğinin bilincinde olarak, Partinin bu belgelerde tartışılan sorunlar temelinde —özellikle ve öncelikle de Bolşevik Parti İnşası ve Marksizm-Leninizmin güncel kıstasları sorunundaki ayrılıklar temelinde— yeni bir yol ayrımına gelmiş olduğunun bilincinde olarak, burda yayınladığımız Rapor'u ve Tutanağı tam ve kapsamlı bir şekilde incelemeye çağırıyoruz. Tartışılan, son çözümlemede, Marksist-Leninist Bolşevik bir Partinin inşasında hangi yolun tutulacağı sorunudur. Bu, Konferans sonrasında da, sistemsiz olarak yürütülen tartışmalar içinde giderek iyice belirginleşmiş, berraklaşmıştır.

Bu durumda, bu belgelerin ciddi bir şekilde incelenmesini, tüm partili, sempatizan, ve Marksizm-Leninizme sempati duyan devrimcilerin belgeler temelinde incelemeye dayanan bağımsız yargıya varmasını büsbütün önemli kılmaktadır.

Biz bu belgeleri bu bilinçle devrimci kamu oyuna sunuyoruz.

Bolşevizm yenecektir!

4. 12. 1986

BİR AÇIKLAMA:

Bu yazıda, "Merkez Komitesi içinde kalan Merkez Komitesi azınlığı"ndan sözediyoruz. Bu bağıntıda şunları açıklamak istiyoruz:

Konferansın sonunda, seçim aşamasında, eski Merkez Komitesi üyelerinden birinin, yeni Merkez Komitesine seçilip seçilmemesi noktasında çelişme çıktı. Bu çelişme, bir başka eski Merkez Komitesi üyesinin, sözkonusu kişinin seçilmesinin kendisi için veto noktası olduğunu açıklaması, "Bu yoldaş seçilmez ise, ben de seçilsem de Merkez Komitesinde çalışmam" yönünde açıklamasına kadar vardı.

Bu açıklamayı yapan yoldaş, Konferansta temel ayrılık noktaları olan iki konuda da (Bolşevik Parti İnşası ve Marksizm-Leninizmin Güncel Kıstasları konusunda da), seçimlerdeki ayrışmada çoğunluğu

oluşturan yoldaşlarla birlikte Konferans kararları lehinde oy kullanmış; özellikle Bolşevik Parti İnşası konusundaki tartışmada, Merkez Komitesi seçimleri sırasında seçilip seçilmemesi konusunda ayrılık çıkan eski Merkez Komitesi üyesinin savunduğu pozisyonu "tasfiyeci akım" olarak değerlendirmişti.

Yoldaş bu "veto" açıklamasına rağmen, Konferansta —çoğunluğun da oyları ile— Merkez Komitesine seçildi. Ve fakat ilk Merkez Komitesi toplantısında istifa etti. Merkez Komitesi içindeki "azınlıktan" bir diğer üyeye de, istifa etmesi yönünde tavsiyede bulundu.

Bu yoldaş da bir süre sallandıktan sonra, bu "tavsiyeye" uygun davrandı. Merkez Komitesi çoğunluğundan yoldaşlar, Konferansın hemen ertesinde Merkez Komitesi düzeyinde ortaya çıkan, ve Partiyi "kim seçilecek?" noktasındaki ayrılık nedeni ile(!) bir bölünme tehlikesi ile karşı karşıya bırakan buhranı aşmak için, azınlığa bir uzlaşma önerisi götürdü. Ve bu uzlaşma önerisi temelinde anlaşma sağlandı. Çoğunluk açısından bu, Partiyi gereksiz, birçok yoldaş için anlaşılmaz, ideolojik-siyasi temeli belli olmayan bir bölünme tehlikesinden kurtarmak için yapılan bir uzlaşma idi.

İşte, Konferans sırasındaki vetocu yoldaşın Merkez Komitesinde çalışması bu gibi girişimlerle sağlanabilmişti. Çoğunluk açısından bu uzlaşma, aynı zamanda azınlıktan yoldaşların Partinin olumlu çalışmasına birlikte önderlik edecekleri, ve vetocu yoldaşın da tavrının yanlışlığını süreç içinde göreceği beklentisine de dayanıyordu. Ama bu beklentiler, bütün gelişmeler gözününe alındığında, boş çıktı.

Merkez Komitesi 4. Toplantısına yazılı olarak istifasını bildiren yoldaş, bu vetocu-istifacı yoldaştır.

*

Merkez Komitesi çoğunluğundan bir yoldaş tarafından hazırlanan BP sayı 27'deki duyurunun ilk taslağında, devrimci kamuoyuna bu duyuru üzerinden yukarda sözkonusu ettiğimiz çelişme, ve gelişmeler üzerine kısa bir bilgi verilmesi önerilmişti. Ancak bu bilgi daha sonra, içinde Merkez Komitesi azınlığı ve çoğunluğundan yoldaşların yeraldığı, BP 27'deki duyuruyu yapan Merkez Komitesi salt çoğunluğu tarafından duyurudan çıkartıldı. Duyurudan bu bilgi öncelikle duyuruyu yayınlayan Merkez Komitesi salt çoğunluğu içinde yeralan "azınlık"tan yoldaşın ilkesel itirazı üzerine çıkartıldı. Bu konuda bu bilginin duyurudan çıkarılmasında Merkez Komitesi çoğunluğundan yoldaşlar açısından temel kaygı, dikkatlerin derin ideolojik-siyasi-teorik ayrılıklar üzerinden, kişi değerlendirmelerine çekilebileceği kaygısı idi. Kişilerin girişimleri, yetenekleri, özellikleri üzerine ise devrimci kamuoyunda yürütülecek bir tartışmanın —bizim şartlarımızda— bütünüyle yanlış olduğunu düşünüyorduk, düşünüyoruz.

*

Daha sonra Merkez Komitesi tam sayılı toplantısında sorun üzerine tartışıldığında, vetocu-istifacı Merkez Komitesi üyesi yoldaş, duyurudan sözkonusu bilginin çıkarılmış olmasına eleştiriler getirdi. Biz bu eleştirilerle birlikte getirilen birtakım yanlış olgu iddialarına ve ispatlanamaz sonuçlara; iftiralara karşı olduğumuz halde, duyurudan planlanan biçimdeki açıklamanın çıkarılmış, yayınlanmamış olmasının yanlış olduğunu tespit ettik.

*

Sorunun tartışıldığı Merkez Komitesi 2. Toplantısında, ve Merkez Komitesi Olağanüstü 1. Toplantısında biz, Merkez Komitesi içindeki azınlığın vetocu-istifacı yoldaş dışındaki kesimi ile birlikte, BP 27'de planlanan açıklamanın yayınlanmamış olmasının yanlış olduğunu, ancak gelinen yerde bu açıklamanın yeni sayı BP'lerden birinde yayınlanmasının fazla birşey getirmeyeceğini, ve bu yüzden doğru olanın bu konuda bilgilendirmenin Rapor üzerinden olması gerektiğini tespit ettik. Merkez Komitesinin —vetocu-istifacı yoldaşın dışındaki— azınlık üyelerinin de onayı ve oyları ile, Merkez Komitesi bu yönde karar aldı.

Biz, Merkez Komitesi 2. Toplantısında bu kararı, Rapora son şeklinin 3. Toplantıda verilmesi, yani Raporun en geç ... ay içinde çıkartılması kararı ile birlikte, ve bu bilinçle aldık.

Raporun gecikmesi, bu konudaki açıklamanın gecikmesini de beraberinde getirdi.

Biz Merkez Komitesi çoğunluğu olarak, bu açıklamamızla, Merkez Komitesi 2. Toplantısında alınmış olan bu kararın da gereğini yerine getiriyoruz.

*

Biz Merkez Komitesi çoğunluğu olarak, şu veya bu yoldaşın seçilmesi veya seçilmemesi bağıntısında bizim için belirleyici olanın, Partinin Üçüncü Konferansında tartışılan sorunlarda takınılan tavır, Partinin çizgisine karşı takınılan tavırlar, ideolojik-siyasi pozisyonlara ve sorunlara yaklaşımlar olduğunu; kişilerin şu veya bu kişisel özelliklerinin yönetici kademelere seçilmede ancak bu esas soruna bağlı olarak belli ve önemsiz bir rol oynadığını; "kişisel özellikler" vb. üzerine somut veri ve bilgilerin bizim durumumuzdaki bir Partide ancak Konferans gibi organlarda tartışılabileceğini, devrimci kamuoyu önünde böyle bir tartışmayı bizim durumumuzdaki bir partide, Lenin'in deyimi ile "skandal ticareti", "dedikodu" tartışması olarak değerlendirip reddettiğimizi açıklıyoruz. Bu bağıntıda Lenin aynen şunları söylemektedir:

> "Bana göre, bireylerin nitelikleri ve girişimleri hakkında kongre dışında konuşmak, dedikodu yapmak dürüst ve itibar getirici birşey değildir (çünkü yüz olaydan doksan dokuzunda bu girişimler örgütsel sırdır, ancak partinin yüksek organına açıklanabilir). Kongre dışında, böyle dedikodu yoluyla savaşmak, benim görüşüme göre skandal ticaretidir. Bu tür konuşmalara açıktan verebileceğim tek yanıt, kongredeki savaşıma işaret etmektir: sizler, Merkez Yönetim Kurulunun, dar bir çoğunlukla seçildiğini söylüyorsunuz. Bu doğru. Ama bu dar çoğunluk, Iskra planlarının gerçekleştirilmesi için yalnızca sözle değil, gerçekten tutarlı biçimde savaşan kişilerin tümünden oluşmuştur." (Lenin, Bir Adım İleri, İki Adım Geri, s.184-185, Sol Yayınları)

Biz seçimler noktasında çıkan çelişmede sorunun kişilerin kişiliği ile ilgili yönünün, Lenin'in burada sözünü ettiği kategori içinde olduğunu düşünüyoruz. Bu yüzden Merkez Komitesi seçimi konusunda çıkan çelişme bağıntısında bütün yoldaşlarımızı, ve devrimcileri, bu çelişmenin ideolojik-siyasi kökleri üzerine yoğunlaşmaya, sorunun bu yanını tartışmaya çağırıyoruz. Bunun tartışılması için, yayınlanmış olan Konferans tutanaklarının ideolojik-siyasi tartışmalarla ilgili bölümü, ve burada yayınladığımız Rapor yeterli malzeme sunmaktadır.

AÇILIŞ

TKP/ML(B)'nin III. Konferansı 1986 başında toplandı.

Konferans, Merkez Komitesi adına yapılan şu konuşma ile açıldı:

"Değerli yoldaşlar,

Hepinizi Merkez Komitesi adına selamlıyorum. Bugün burada TKP/ML(B) III. Konferansını yapmak için bulunan bütün delege, görevli ve konuk yoldaşları, Konferansımızı açmadan önce bütün dünyada Komünizm davası için mücadelede, yeni bir dünya yaratma mücadelesinde canlarını çekinmeden feda eden, anıları mücadelemizde, bütün Komünistlerin mücadelesinde yaşayan şehitlerimizin anısı önünde sizleri saygı duruşuna çağırıyorum.

...

Yoldaşlar,

Bugün burada Partimizin III. Konferansını yapmak için toplanmış bulunuyoruz.

İkinci Konferansımızdan bu yana 4 yıla yakın bir zaman geçti. Konferansımızda öncelikle bu dönem içinde yapılan çalışmaların bir dökümü, değerlendirmesini yapıp, gelecek çalışmamız için doğru dersler çıkarmaya çalışacağız.

Geçtiğimiz 4 yıl, şimdiye kadar yaşadıklarımız içinde çok zorlu dönemlerden biri oldu.

Öyle bir dönem ki, uluslararası planda da, ülkemizde de Marksist-Leninist hareket,hem ideolojik-siyasi-örgütsel açıdan; hem de kitleler, öncelikle işçi sınıfı ve emekçi yığınlar üzerindeki etkisi, yığınlarla bağları açısından en kötü, en güçsüz dönemlerinden birini yaşıyor.

Öyle bir dönem ki, genel olarak devrime inançsızlık; özel olarak ML'e inançsızlık, en temel ML ilkelerin bile soru işareti haline getirilmesi -hem de bir zamanlar hızlı devrimci, ML.. vb. tarafından bunun yapılması- moda olmuş!

Yine öyle bir dönem ki, geçmiş dönemde savunduğumuz bir dizi görüşün sakatlığı bütün ağırlığı ile bilincimize çıkıyor, eski 'kör inançlar' sarsılıyor; ama yerine 'bilimsel inancı', bilime dayanan, bilimden kaynaklanan inancı henüz geçirememişiz.

II. Konferansımız öncesinde bizimle birlikte ML'i savunanların, bizlerle birlikte uluslararası KH'in çekirdeğini yaratma çabası içinde olanların bir bölümü, bizlerin revizyonist-yozlaşmış olduğumuzu iddia ediyor. Onlarla polemik içinde bizler hata üzerine hata yapıyoruz. Bir karamsarlık, bir kendine güvensizlik rüzgarı esip duruyor.

Partimizin yönetici kademeleri, başta da MK, öncelikle ML bilimine yeterli sarılmamasının sonucu, sağlam perspektifler koyup, bütün partiyi bu rüzgarın tahriplerinden kurtarma durumunda değil. Bizzat kendisi önemli ölçüde sarsıntılar geçiriyor.

İşte geçtiğimiz dönem böyle bir dönem. Böyle bir dönemde ayakta kalmak, güç ister..

Bu konferans böyle bir ortamda yürütülen çalışmadan çıkıp gelenlerin konferansıdır. Bu konferansın toplanması,bu anlamda zorun başarılmasıdır.

Ama yalnızca bu zor ortamda konferansa bizzat partinin çok büyük kayıplar, önemli dağılma belirtileri göstermeden gelebilmesinde, getirilebilmesinde değildir bu konferansın başarası.

Aynı zamanda tespit etmeliyiz ki, bu konferans, siyasi ön hazırlıkları açısından, şimdiye kadar yaptığımız bütün konferanslar içinde en hazırlıklı olanıdır. Burada karara bağlamak istediğimiz sorunların hepsi üzerine, parti içinde ve çevresinde,ve devrimci kamuoyu önünde uzun bir tartışma yürütülmüştür. Bu tartışmanın bütün alanlarda aynı yoğunlukta yürütüldüğü iddiasında değiliz. Yine bu tartışmada, tartıştığımız bütün sorunların bütün detayları ile çözüldüğü iddiasında da değiliz. Ama şu kesindir ki, yürüttüğümüz tartışmalar, tartışılan bütün noktalarda, en azından temel noktalarda, genel tavır takınma için yeterli bir ön hazırlığı vermiştir bizlere.

Konferans, partimizin en yüksek organı olarak, şimdi yürüttüğümüz uzun tartışmayı belli temel noktalarda sonuçlandırmak, ileriye doğru yeni adımlar atabilmemiz için temelimize yeni şeyler katmak yükümlülüğüne, görevine sahiptir. Beklentimiz konferansın bu yükümlülüğünün sorumluluğunda davranmasıdır.

..

Konferansımız demokratik seçimler sonucu seçilip buraya gönderilmiş olan delegeler aracılığı ile, partimizin tümünün iradesini genel olarak temsil etme durumundadır.

Bildiğiniz gibi, konferansa katılım konusunda MK'miz, seçimlerin nasıl yapılması gerektiği konusunda görüşlerini partimize sunmuş ve partimiz bu görüşleri onaylamıştı. Onaylanan bu görüşlere göre yapılan seçimlerde seçilen yoldaşlar burda oy hakkına sahip delegeler olarak bulunmaktadır.

..

Yine bildiğiniz gibi, MK'miz, parti içinde azınlık'ın görüşlerinin konferansa doğrudan yansıtılması için, parti içindeki çatışan bütün görüşlerin konferansa tam olarak yansıyabilmesi için, özel bir takım uygulamalar önermiş, bu yönde de MK'nın önerileri onaylanmıştı. Şunu belirtmeliyiz ki, bu özel uygulamaları gerçekleştirmeye gerek kalmadı. Özel uygulama yönünde karar olan gerek 'muhalefete yakın görüşler' savunanlar, gerekse .. yoldaş, buraya seçilmiş delege olarak geldi.

..

Bu bağıntıda MK'miz şunu da belirtmeyi mutlak gereklilik olarak görmektedir. MK'miz, bu konferansın hazırlık çalışmaları içinde, sürekli olarak parti içindeki tüm çatışan görüşlerin mutlaka parti konferansına doğrudan yansıması görüşünün yanında, tabii ki, seçimlerde delege olarak, parti içinde gerçekten yaptığı çalışmalarla partiyi ileriye götürenlerin; gerçekten parti için en fazla enerji harcayanların, kafa yoranların, bu anlamda en layık olanların seçilmesi ilkesini benimsemiş; ve beklentisi bu yönde olmuştur. MK'miz, bu yüzden de, bütün ön hazırlık çalışmaları içinde hiç bir zaman kendi üyelerinden birinin seçilmeyeceği bir durumla karşılaşacağını düşünmemiştir. Hatta yer yer kendi üyelerinden birini hiç seçime sokmama, böylece bir yoldaşın daha fazla K'a katılabilmesini sağlama imkanları üzerinde düşünmüş; ve evet bu yönde karar bile almıştır. Ama yapılan delege seçimlerinde bu durum ortaya çıkmıştır.

II.-III. Konferans arasında bu partiyi yöneten, yönlendiren yoldaşlardan MK üyelerinden biri,(..) yoldaş, yapılan seçimlerde çalıştığı, yönlendirdiği parti hücresinde, .. oydan.. almış olmasına rağmen delege olarak seçilememiştir. Bu durumda, bu yoldaş bu konferansa oy hakkına sahip olmayan delege olarak katılma durumu ile karşı karşıya kalacaktı. Ama gerçek durum bu değil. MK'miz, yapılan bu delege seçiminde bu hücreyi temsilen burda delege olarak bulunması gereken iki yoldaşın, ve onun dışında burda bulunmayan ve oyunu bu iki yoldaş arasında pay ettiği açık olan üçüncü yoldaşın, yaptığı seçimin kesinlikle parti için en fazla çalışma, partiyi ilerletme, vb. gibi sorunları, bu anlamda delege seçilmeye en layık özellikleri üzerinde toplamayı seçimlerinde çıkış noktası almadıkları; yaptıkları seçimin kesinlikle böyle bir bakış açısına dayanmayan bir seçim olduğu görüşündedir. Açıktır ki, 'her şey usulüne uygundur'. Bu anlamda yapılacak bir şey yoktur. Ama bu durumun konferans tarafından bilinmesinde, ve değerlendirilmesinin yapılmasında da büyük yarar vardır. Seçim-

lerle ilgili söylenmesi gereken ikinci şey, bir Hücrede seçilemeyen bir yoldaşın, MK'ya kendine haksızlık yapıldığı yönünde müracatta bulunarak, oy hakkına sahip olmayan delege olarak katılma isteğinde bulunmuş olmasıdır. MK'mız bu isteği reddetmiştir.

Yoldaşlar,

Konferansın gidişatı üzerine de bir kaç şey söylemek istiyorum. Burada var olan delegelerden biri daha önce alınmış seçim kararlarına uygun olarak(...)oyu temsilen, biri ise ...
oyu temsilen bulunmaktadır. Diğer delegeler eşit oyu,(...)oyu temsil etmektedir. Oylamalarda sonuçlar buna göre hesaplanıp, açıklanacaktır.

Bunun dışında, bu konferansın dışa karşı güvenliği açısından (...) yoldaş da konferansa seçilmeden görevli olarak katılmaktadır.

Konferansımıza (...)'dan ve (...)'dan (...) yoldaş da katılmaktadır.

Konferansta bütün tartışmalar doğrudan banta alınacak; konferans sonrasında bu bantlar delegeler arasında paylaştırılacak, onların ilk yapacağı iş bu bantların çözülmesi olacaktır.

..

Konferans maksimal(...) olarak planlanmıştır. En geç (...) burayı terk etmemiz gerekmektedir. Bu yüzden gündemin bu zaman içinde halledilmesi gereklidir.

..

Söyleyeceklerim şimdilik bukadar. Konferansımızın gerek Dünya ML hareketi açısından, gerekse Türkiye'de ML hareket açısından, BP inşası çalışmamızda önemli bir ileri adımı temsil etmesi için, elimizden gelen her şeyi yapacağımız inancı ile, konferansın başarılı geçmesi dileği ile sözlerimi kapıyorum.

..

Açış konuşmasından sonra, Mustafa ve Faruk yoldaşlar oybirliği ile Divan'a seçildiler. Mustafa Divan Başkanı, Faruk yardımcı olarak seçildi.

Divan adına yapılan gidişat ve tartışma ile ilgili açıklama ve uyarılardan sonra, önce Merkez Komitesinin açıs konuşması üzerine tartışma yürütüldü.

*

MERKEZ KOMİTESİNİN AÇIŞ KONUŞMASI;

BİR PARTİ HÜCRESİNDEKİ SEÇİMLER;

SEÇİM SİSTEMİ;

SEÇİLMİŞ BİR DELEGENİN GELMEMESİ İLE İLGİLİ TARTIŞMA VE KARARLAR

Merkez Komitesinin açış konuşmasında, belgeden de görülebileceği gibi, diğer bazı şeylerin yanında, Konferansa katılımın nasıl olduğu hakkında da bilgi veriliyor, bu arada geçen dönemki Merkez Komitesi üyelerinden birinin (Alı yoldaşın) yönettiği Parti Hücresinde katıldığı delege seçimlerinde, delege olarak seçilemediği; Merkez Komitesinin görüşüne göre, yapılan bu seçimin yanlış bir seçim olduğu şeklinde bir tavır takınılıyordu. Aynı hücrenin seçtiği delegelerden biri son günde '...' gerekçesi ile gelemeyeceğini bildirmişti.

Konferansın en başında işte bu sorunlarla ilgili bir tartışma yürütüldü. Bu tartışmalar üç noktada yoğunlaştı.

1. .. Parti Hücresinde yapılan seçimlerde delege olarak Merkez Komitesi üyesi Ali yoldaş yerine ... yoldaşı seçen yoldaşların seçimi doğru bir seçim midir? Bu seçimin temeli nedir?

Bu noktada tartışma, Ermiş yoldaşın, Merkez Komitesinin, kendinin de içinde bulunduğu Parti Hücresindeki seçimlerle ilgili yaptığı değerlendirmeye itirazı, ve Merkez Komitesinin bu hücredeki seçimlerle ilgili bilgisini aktarması talebi üzerine başladı.

Derviş yoldaş bu noktada şu bilgileri verdi, değerlendirmeleri yaptı:

* Merkez Komitesi, seçimlerin nasıl yapılması gerektiği konusunda görüşlerini iç organın 17. sayısında Partiye sunmuştur. Bu görüşlere Partiden hiçbir eleştiri, itiraz gelmemiş, bu görüşler böylece Parti tarafından da kabul edilen, onaylanan görüşler olmuştur.

* Merkez Komitesinin seçimlerin nasıl yapılacağı ile ilgili görüşlerine gelen tek ek öneri, seçimler öncesinde kişilerin birbirlerini değerlendirmesinin yapılması talebi olmuştur. Bu da Merkez Komitesi tarafından kabul edilmiş, uygulamanın bu yönde olacağı açıklanmıştır.

* Böylece seçimler, Merkez Komitesinin Parti tarafından da onaylanan görüşleri temelinde, ... kişiye bir delege; seçimler öncesinde karşılıklı değerlendirmeler; gizli oy, açık tasnif; tek sayılı hücrelerde, en çok oy alanın ... kişiyi, diğerlerinin ... kişiyi temsil etmesi biçiminde, bu kurallar çerçevesinde yapılmıştır. Yapılmış olmak zorundadır.

* ... kişilik bir hücrede yapılan seçimlerde, Merkez Komitesi

üyesi Ali yoldaş seçilmemiş, o hücrede Ermiş yoldaş ile bir başka yoldaş delege olarak seçilmiştir. Ali yoldaşın, ve seçilen diğer yoldaşın Partiyi ilerletme, en fazla çalışma, katkıda bulunma vb. özelliklerini karşılaştırdığımızda, bu iki yoldaş arasında delege olarak tercihin ... yoldaş lehinde yapılmış olması, bu seçimlerde çıkış noktasının --bu yoldaşa oy verenler açısından--, Konferansta delegeliğe en layık olanların seçilmesi olmadığını göstermektedir.

* Esasında, seçilmiş olan bu delegenin tutarsız bir gerekçe ile Konferansa gelmemiş olması bile, yapılan seçimin yanlışlığının bir işaretidir.

* Seçim, usullere uygun olarak yapılmış bir seçimdir, ama yanlış bir seçimdir. (Bkz. Tutanak, s.8-9)

Ermiş yoldaş bunun üzerine özetle şu görüşleri savundu (Bkz. Tutanak, s.9-10-11):

* Merkez Komitesi her zaman çift yanlılıktan sözediyor ama, bu konuda tekyanlı davranıyor. Önce araştırmasını yapsın, sonra değerlendirmede bulunsun.

* Ben ayrı görüşte olduğum için, Konferansa katılma hakkına sahiptim. İkincisi, Merkez Komitesi temsilcisinin de doğal delege olarak katılma hakkı vardı. O bunu belirtmişti. Bu durumda ben, nasıl olsa ben ve Ali katılıyoruz, Konferans ve Merkez Komitesi açısından bir sakıncası yoksa, diğer ... yoldaşları da gönderelim teklifini Ali yoldaşa getirdim.

* Ne var ki bu teklifim kabul edilmedi. Ali, oy hakkına sahip olarak katılmak istediğini belirtti. Azınlıkta kalan bir yoldaş, ayrı düşündüğü yoldaşlara oy vermeyeceğini belirtti, vs. Sonuçta sorun "oy davasına" dönüştü. Bu durumda ben, "kısıtlı sayıda toplanan Parti Hücremizin toplantılarında benim görüşlerimi en çok destekleyen" yoldaşı seçtim.

Tartışma içinde Ali yoldaş, Ermiş'in hücredeki seçimlerle ilgili verdiği bazı somut bilgilerin tekyanlı, bağlantıdan kopuk olduğunu, kendisinin tavrının kulisi reddetmek anlamında "seçimler yapılır, biter" şeklinde bir tavır olarak adlandırılabileceğini, kendisinin hataları olsa bile, bunların yapılan seçimdeki tavrın yanlışlığını ortadan kaldırmayacağını getirdi. (Bkz. Tutanak, s.19-20 ve 31-32)

Eğer Konferanstaki yoldaşların kafasında yapılan seçimin yanlışlığı açık ise, bunun belirtilmesi, konunun bu biçimde kapatılması; sonra ise belgeler vs. ne gerekiyorsa, yapılabileceğini belirtti. (Bkz. Tutanak, s.19-20 ve 31-32)

Aynı tartışma içinde konuşan delege yoldaşların --Ermiş dışındaki-- tümü, yapılan seçimin yanlış bir seçim olduğu, çıkış noktasının kesinlikle Partiye en fazla katkıda bulunanların, en layık olanların vb. seçilmesi olmadığı yönünde görüş belirttiler.

Seçimin temelinin ne olduğu konusunda görüş ayrılığı çıktı:

Bu bağıntıda Neriman yoldaş, aslında seçimin böyle olmasında şaşırtıcı birşey olmadığını, Ermiş ile İ'yi (Seçilip de gelmeyen delege) birleştirenin, Ermiş'in yanlış çizgisi olduğu tezini getirdi. (Bkz. Tutanak, s.14)

Ali yoldaş, sorunun böyle konmasının yanlış olduğunu, çizgi konusunda bir yakınlık'ın bu seçimin temeli olamayacağını, çünkü bu hücrenin az sayıda toplantı yaptığını, bunlarda ise mesela kendisinin de Ermiş'e --Ermiş'in örnek verdiği bir noktada-- yakın görüşler savunduğunu getirir. (Bkz. Tutanak, s.20)

Derviş, tabii ki seçimlerde Ermiş'in İ'yi "kendine daha yakın" değerlendirmesinin önemli rol oynadığını, ancak tek sorunun bu olmadığını; çünkü sorun salt ideolojik yakınlık olsa, o zaman Ermiş'in, gelmeyen bir diğer arkadaşı seçmesinin anlaşılır olduğunu, Ermiş'in "gelebilecekler içinde kendisine en yakın olanı" seçme biçiminde, faydacı bir şekilde soruna yaklaştığını getirir. (Bkz. Tutanak, s.38)

Bu konuda tavır takınan yoldaşlardan Mustafa (s.40) ve Cafer (s.45), Neriman'ın "siyasi-ideolojik çizgi temelindeki birlik" görüşlerine katılmadıklarını belirtirler.

Aynı tartışma içinde, özellikle Faruk ve Mustafa yoldaşlar, Ali'nin ve Ermiş'in karşılıklı olarak birbirlerine oy vermemelerinin, aslında ikisinin de özde aynı yaklaşıma sahip olduklarını gösterdiğini getirirler. (Bkz. sırasıyla s.36; s.41)

Buna karşı, sorunun esasta seçilen, oy verilen diğer kişilerde yattığı, ve bu noktada Ali'nin doğru; Ermiş'in ve diğer --hücredeki çoğunluğu teşkil eden-- yoldaşların yanlış bir seçim yaptığı görüşleri savunulur. (Bkz. Tutanak, s.30'da **Derviş**; s.40'ta **Neriman**)

Tartışmalar içinde, Ermiş yoldaş (Bkz. Tutanak, s.25), Parti Hücresindeki seçimlerle ilgili yanlış bilgilenme temelinde karar alınmak istendiği düşüncesi ile, kendisinin bir yazı kaleme aldığını, bunun Konferans oturumları dışında Merkez Komitesi tarafından incelenmesini; gerekirse kendisinin katılması ile ortak bir görüşe varılmasını; bunun mümkün olmadığı şartlarda Merkez Komitesinin ve kendisinin yazılarının Parti Hücresinin diğer üyelerine ulaştırılıp, onların da görüşleri alındıktan sonra Partiye sunulmasını önerir. Konferansın bu konu ile zaman kaybetmeyi reddetmesini önerir.

Merkez Komitesi bu konuda ille Konferans kararı almak istiyorsa, bunun diğer Parti Hücresi üyelerinin de görüşleri alındıktan sonra Konferans üyelerine danışılması biçiminde de yapılabileceğini önerir.

Kararın mutlaka Konferansta alınmak istenmesi şartlarında ise, kendi yazısının okunmasını talep eder.

Bu talebe uyularak yoldaşın şu yazısı okundu:

A bölümü:

...PH'nde seçimle ilgili gelişmeler şöyle olmuştur:

1- MK temsilcisinin doğal delege olarak Konferans'a katılacağı, Ermiş yoldaşın da azınlık görüşüne sahip olduğu için seçimlerde seçilmese de Konferans'a katılacağı PH'ne sekreter yoldaş tarafından bildirilmiştir.
2- Bir diğer üye, katılmak için şartları yaratamayacağını bildirmiş, diğer ... üye ise katılma isteklerini bildirmiştir.
3- Bu şartlarda PH'nin katılmak isteyen yoldaşları da tartışıp anlaşarak seçmesi ve böylece onların da Konferans'a katılmasının mümkün olduğu tespit edilip, bu konuda tartışılmış, tartışma kesin bir sonuca bağlanmamıştır. Sekreter yoldaştan, MK üyesi olan bu yoldaştan bunun kesinlikle yanlış bir tavır olduğu konusunda

kesin bir tavır belirlenmemiştir.

4- PH bu konuda düzensiz bir şekilde tartışırken, sekreter yoldaş seçilen yoldaşların aldıkları oy kadar oyu Konferans'ta oy olarak kullanacağı görüşünü ileri sürmüş, bunun MK görüşü olduğunu belirtmiştir. Bunun olamıyacağı yoldaşa bildirildiğinde MK'le temas kurma zorunluluğu doğmuş, seçimlerle ilgili tavır takınma sorunu, halihazırda oysuz Kongre'ye gitme imkanı olan yoldaşlar dışındaki iki yoldaşın gönderilip gönderilemeyeceği sorunu dahil, bir gün sonraki toplantıya aktarılmıştır.

5- Ertesi gün yapılan toplantıda, Sekreter yoldaş PH'nin .. oy hakkı olduğunu, en çok oy alan yoldaşın .. ondan sonra en çok oy alan yoldaşın ise .. oy hakkını temsilen Kongre'ye katılacağını belirtmiştir.

6- Daha sonra kimlerin seçileceği sorunu, gitme hakkı kesin olmayan yoldaşların seçilip gönderilmesi sorunu, gündeme gelmiştir. Konferans'a kimlerin gönderilmesi gerektiği konusunda süren tüm tartışmalar sırasında, sekreter yoldaş şu veya bu yönde hiç bir fikir belirtmemiş, en son kendisine ne yapalım diye sorulduğunda ben oy hakkıyla gitmek isterim diye işi orada kesmiştir.

7- Bu arada seçimler sonunda sekreter yoldaşla birlikte, azınlıkta kalan yoldaş seçilirse oy hakkını uygun bulduğu birine devretme hakkı olduğu fikrini ileri sürmüş, bunun yanlış olduğu, seçilen yedeğin oy hakkını temsil etmesi gerektiği tartışması bir sonuca bağlanmamış, oy hakkını devretme fikrine karşı sekreter yoldaş tek kelime laf etmemiş, bu tartışma da sürümcemede kalmıştır. Yine bu fikri ileri süren yoldaş, azınlık görüşlerde olan Ermiş yoldaşın Konferans'a gitmesini istediğini, fakat o halihazırda Konferans'a gideceği için, oyunu kendi fikrine yakın olan arkadaşın seçilmesi için kullanacağı, bunun doğru bir prensip olduğunu ileri sürmüş, buna sekreter yoldaş herhangi bir itirazda bulunmamış, bu konuda, bu konuda yürütülmeye çalışılan tartışma yürümemiştir.

8- Böylece tüm bu sorunlar etrafta dolaşır, çözüme bağlanmaz, bu yönde sekreter yoldaş hiç bir çaba sarfetmez, ben oy hakkıyla gitmek isterim, herkes de öyle yapmalıdır deyip, seçimi yaparız, olur biter tavrına bürünmüştür.

9- Sekreter yoldaş, Ermiş tüm bu tartışmalara katılır, Konferans ve onun çıkarıyla çelişmeyecek şekilde PH'nin çıkarı için çözüm yolları aramak için hiç bir çaba sarfetmemiş, şimdi Ermiş'e karşı kullanılmak istenen, Parti içinde gerçekten yaptığı çalışmalarla Parti'yi ileri götürenlerin, gerçekten Parti için en fazla enerji harcayanların, kafa yoranların, bu anlamda en layık olanların seçilmesi ilkesi diye ilkelilik örneği olarak ileri sürülen ilkeye ve PH'nin bu ilkeye uygun delegeler seçmesi konusunda ağzını bile açmamıştır.

10- Bu şartlarda Ermiş, sorunun tartışılması, tartışılarak çözülmesini talep etmiş, bu yönde seçimler sonucu azınlıkta kalan yoldaşlardan herhangi bir çaba gelmeyince, kendi fikrine en yakın arkadaşa oy verme ilkesine uygun hareket etmeye zorlanmıştır. Sekreter yoldaşın suskun tavırları karşısında bunun başka izahı yoktur. Ermiş'i destekleyen .. yoldaşın tavrı da böyle olmuştur.

11- Seçimler yapılınca Ermiş ve Konferans'a seçilipte gelmeyen yoldaşın seçimleri "kazandığı" (den den içinde) ortaya çıkınca, o ana kadar oldukça suskun olan sekreter yoldaş bir aslan kesilmiştir. Seçimlerden önce, Konferans'a seçilmeden gidilmesi halinde Ermiş'in oyunun kendisi veya başka birisi tarafından temsiline hiç bir itirazı olmayan sekreter yoldaş, bu sefer seçilen iki delegenin, azınlıkta kalan .. yoldaşın oyunu temsil edemeyeceğini, bunun kabullenilemeyeceğini ileri sürmüştür. Azınlıkta kalan diğer yoldaş ta her delegenin bir oy hakkı olması gerektiğini ileri sür-

müştür. Seçilen ve çoğunluğu oluşturan yoldaşlar, azınlıkta kalan yoldaşların bizim oylarımızı siz temsil edemezsiniz, tespitlerinin doğruluğunu kabul etmiş, sekreter yoldaşa bu sorunu açığa çıkart - mak için MK ile temas kurmasını önermiştir. Sekreter yoldaş bu te- masi kuramamış, sorunun Konferans'ta son çözüme ulaştırılması ka - rarlaştırılmıştır.

12- Konferans'ın seçilen yoldaşların azınlığın görüşünü temsil et- memesi nedeniyle oy hakkını azınlıktan bir yoldaşa devret- mesi şartlarında ve bizzat bunun seçilen yoldaşlar tarafından öne- rilmesi ile, Konferans'a katılmayan yoldaş oy hakkı olmazsa Konfe- rans'a katılamayacağı için ... pardon

12- Konferans'ın seçilen yoldaşların, azınlığın görüşünü temsil et memesi nedeniyle, .. oy hakkını azınlıktan bir yoldaşa devret mesi, bizzat seçilen yoldaşlar tarafından önerilmesi, Konferans'a katılmayan yoldaş, oy hakkı olmazsa Konferans'a katılamayacağı i - çin, Ermiş oy hakkından vazgeçeceğini, Konferans'a katılmayan yol- daşa bildirmiştir.

B bölümü:

MK'nin ilkelerinin ayakları yere basmıyor !

1- MK, bir yandan .. PH'ndeki seçimlerin, kendi ilkesi olarak ile- ri sürdüğü, işte en enerjik vb. olanların seçilmesi ilkesine ters düştüğünü ileri sürüyor. Diğer yandan, yer yer kenar üyelerin den birini hiç seçimlere sokmama, yani en enerjik vs. olarak gördü ğü bir yoldaşı hiç seçime sokmama, böylece bir yoldaş daha fazla Konferans'a katılabilmesini sağlama imkanları üzerinde durmuş ve evet bu yönde karar bile almıştır. Evet, evet bu yönde karar bile almıştır. Ve böyle bir kararla çiğnenmez ilkeyi ayaklar altına al mıştır. Ve bu karar .. PH'ndeki MK temsilcisi tarafından .. PH'ne bildirilmemiş, halihazırda Konferans'a katılacak yoldaşlar dışın- daki yoldaşları seçme, gönderme konusunda vb. yoldaş ağzını açma- mıştır. Ermiş ve diğer yoldaşların fikirleri, Konferans'a gelme isteklerini belirtip, gelmeleri garantili olmayan yoldaşları da PH tarafından seçilip Konferans'a gelmeleri yönünde gelişir, her- halükarda seçimlerin PH tarafından tartışılıp sonuçlandırılması yönünde çaba harcarken, MK temsilcisi vurdum duymaz olmuştur.

2- MK'nin çiğnenmez olan seçim ilkesinin bizzat MK tarafından çiğ- nendiğini yukarıda gördük. Dahası var: İlke gerçekten bu ise, PH'ne düşen görev tek tek üyeleri hakkında tartışmak, hep birlik- te tartışıp bu ilkeyi en iyi temsil eden yoldaşları bulup ortaya çıkarmak ve onların böylece tüm PH tarafından seçilmesini sağla - maktır. Her şeyden önce, bu yönde çaba sarfedilmelidir. Gel gele- lim, bu ilkeyi bilmesi ve uygulatması gereken MK temsilcisi yol - daş, seçimler yapılır, olur biter tavrını takınmıştır. PH'nde bu yönde detaylı bir tartışma olmamıştır. PH'nin seçimlerde ortak bir tavır alması için çeşitli fikirler ileri sürmeye çabalayan, tartışmaya çabalayan Ermiş olmuştur. MK temsilcisi yoldaş değil. Onun kesin tavır belirttiği tek şey, oylarız olur biter olmuştur. Oylanmıştır, olup bitmiştir ! Ve yine bu MK'nin kendisinin çiğne- diği ilke hakikaten tutarlı bir şekilde uygulanacaksa, gizli oy devreye girmez. Hele hele seçilenlerin nasılsa PH tarafından bi - lindiği şartlarda. Hele hele .. yoldaşın seçim yapması şartların- da ! MK'nin kendi önerdiği bu ilkeyle birlikte gizli oy önerisini savunması, bunu da yapılan konuşmada, utanan sıkılan olur diye i- zahı, birazcık hafif meşrep kaçıyor. Ben gerek seçimlerde olsun, gerek tüm diğer sorunlarda olsun, yoldaşlar arası sorunların çözü münde, seçim gibi bir sorunun da çözümünde bir tek ilke tanıyorum: Yoldaşların yoldaşça tartışması, sorunu böylelikle tespit edip, mümkün olduğunca ortak bir çözüme varılması. Ben bu yönde birey olarak yapabileceğim herşeyi yaptım. Ama MK temsilcisi yoldaş kı- lını bile kıpırdatmadı !

3- MK "bildiğiniz gibi Konferans'a katılım konusunda MK'miz seçimlerin nasıl yapılması gerektiği konusunda görüşlerini Parti'ye sunmuş ve partimiz bu görüşleri onaylamıştı" diyor. Gelgelelim bizim PH'ndeki seçimler MK temsilcisi yoldaşın MK'nın tesbit ettiği seçim yöntemini uygulayamadığını gösterdi. Yoldaş bir ara her üyenin aldığı oy sayısı kadar oyu, Konferans'ta temsil edeceğini savundu, bunun yanlışlığı MK ile temas sonrası kesin tespit edildi. Yoldaş seçimler yapılıp, seçimler olup bittikten sonra ise yeni bir öneri, seçilenlerin azınlığın fikirlerini temsil etmediği, dolayısıyla oylarını da temsil etmeyeceği fikrini ileri sürdü.

Toparlarsak; bizzat MK kendi seçim ilkesi olarak ileri sürdüğü ilkeyi çiğnemiştir ve PH'mizdeki MK temsilcisi yoldaş, bu ilkenin hayata geçirilmesi için hiç bir çaba sarfetmemiş, oylarız biter tavrına bürünmüştür. Ve yine gizli oy, hele hele gizlilik nedeniyle değil de, utangaçlık nedeniyle gizli oy, bu ilkeyle çelişmektedir! Seçim yöntemi konusunda da MK tutarsız durumdadır. Önce en çok oy hakkı, en çok oy alarak seçilenler aldıkları oy kadar oyu Konferans'ta temsil ederler, sonra .. oy ancak en çok oy alıp seçilenler arasında bölüşülür, seçimlerden sonra ise seçilenler azınlığın oyunu temsil edemez. MK'nın seçim ilkesini ve bu konudaki tutarsızlığını Konferans'ta onaylatılmaya çalışılan ve Ermiş'i hedefleyen bu yazıdan öğrendik. MK'nın seçim yöntemi konusundaki şaşırtıcı tutarsızlığı ise PH'nde seçimler sırasında yaşandı. Tüm bunların meseleye yoldaşça yaklaşmak, meseleye önem vermemenin ürünü olarak görebiliriz. Ama MK, Ermiş'e karşı bu karar tasarısını geçirtmek isterken, kendisini PH'ndeki temsilcisi üzerinden Ermiş'e karşı kullanmaya çalıştığı ilkeyi savunmak, geçtim savunmaktan, ileri sürmek, PH'nin seçimlerini bu ilkeye göre yapmaya çağırmak konusunda parmağını olsun kımıldatmamıştır. Ermiş ise seçim sorununun PH'nde tartışılarak, Konferans'ın çıkarına ters düşmemek kaydıyla PH'nde en uygun bir sonuçla sonuçlanması, herhalükarda seçim sorununun tartışılıp önce ortak bir karara varma imkanlarını yaratmak için çabalamış, yani PH, her sorunu gibi bu sorunu da tartışarak, fikir alışverişinde bulunarak ortak bir karara vararak çözülmesine çalışmıştır. PH'deki temsilcisi üzerinden MK ise tüm bunları seyretmiş, seçim yöntemiyle ilgili göze batan yanlış görüşleri ise Ermiş'in sayesinde düzeltmiştir. Bütün bunlardan sonra iyi niyetinden şüphe duymak istemediğimiz MK, Ermiş'ten den den içerisinde olaraktan herşeyi usulüne uydurup kendileri gayet saf, temiz ve ilkeli; Ermiş ise bir tilki ve ilkesiz ilan eden görüşleri bu Konferans'a sunmak ve dahası Konferans görüşleri olarak geçirerek iyiniyetliliklerine seçimler sırasındaki türünden bir örnek daha vermek istiyorlar. MK'nin tavrı tamamıyla haksız ve yanlış tavırdır. MK, önce kendine, kendisinin PH'ndeki temsilcisinin seçimler sırasındaki suskun ve çelişmeli tavrına gözatsın. Ondan sonra kendi hatalarının, Ermiş'in ve Ermiş'i destekleyen .. yoldaşın varsayılan hatalarının dışında tavır takınmalarının imkanı varidiyse, hatadan dem vursun. PH'nde seçim sırasındaki gelişmeler başka bir seçeneği imkansız kılmışken, MK temsilcisinin hatası nedeniyle başka bir seçenek imkansız kılınmışken Ermiş'e kulp bulmak hiçte iyiniyetli bir tavır değildir. Hele hele PH çoğunluğunun seçimler sonrası bile, seçim sonuçlarını tartışmaya, iki oy hakkını azınlıkta kalan MK temsilcisi yoldaşa devretmeye hazır olması akılda tutulursa. Dolayısıyla MK'nin karar tasarısı reddedilmelidir. MK'nın görüşleri, MK'nın görüşleri olarak kalmalıdır. Değiştirirlerse de memnun oluruz.

(Tutanak, s.27-30)

Derviş, Neriman, Selami, İrfan, Leyla yoldaşlar, yoldaşça danışılarak, tartışılarak, anlaşma temelinde delege tespiti ile, demokratik seçim ilkesinin uygulanmasının alternatif imiş gibi karşı karşıya konmasının kesinlikle yanlış olduğu, ikisinin birlikte yapılması gerektiği görüşünü savunurlar.

Derviş yoldaş şu karar tasarısının oylamaya sunulmasını talep eder:

> "Konferansımız, Merkez Komitesi üyesi Ali yoldaşın, yönettiği ... kişilik hücrede, III. Konferans için yapılan delege seçimlerinde .. oy alarak azınlıkta kalmasını; böylece Konferansa oy hakkına sahip delege olarak katılma hakkını kazanamamasını değerlendirdi. (Yoldaş birinci yedek olduğundan ve aynı hücrede seçilen bir yoldaş Konferansa gelmediğinden, sonuçta Konferansa .. oy hakkına sahip delege olarak katılacaktır.) Aynı Hücrede Konferansa oy hakkına sahip delege olarak seçilen iki yoldaşla, II. ve III. Konferans arasında Partiye önderlik eden Merkez Komitesinin bir üyesi olan Ali yoldaşın durumunu karşılaştıran Konferansımız, özellikle delege olarak seçilip de Konferansa gelmeyen yoldaşın şahsında yanlış bir seçim yapıldığının kesin olduğu görüşüne sahiptir. Konferansımız bu seçimde özellikle oylarını bu yoldaşa verenlerin yaptığı seçimde çıkış noktasının, Partiyi ilerletme konusunda en fazla katkı, Parti çalışmalarına en aktif katılım, Konferansa en fazla hazırlık, Konferansta tartışmaları en fazla ilerletme vb., bu anlamda Konferans delegeliğine en layık olma kıstaslarının olmadığını tespit eder." (Tutanak, s.25)

Konferans delegelerinin çok önemli bir bölümü —İrfan (s.33), Mustafa (s.33), Cafer (s.35), Faruk (s.37); belli oranda Derviş (s.39), Ali (s.35)— Neriman'ın bu karar tasarısına oy vermesinin kendi açısından çelişki olduğunu savunurlar. Karar tasarısında, seçimlerdeki hatanın temelinin "yanlış siyasi çizgi" ve bu çizgiye yakın olanı seçme olarak konmadığını, oysa Neriman'ın sorunu böyle koyduğunu belirtirler.

Neriman, kendisi için bu karar tasarısının bir asgari müşterek olduğunu, kendisinin bunun ötesinde bir ek önereceğini, kabul edilmezse şerh düşeceğini belirtir. (Bkz. Tutanak, s.33)

Mustafa, seçilen, gelmeyen delege yoldaşın şahsında, ve diğer bir dizi Parti üyesinin, örgütlü sempatizanın şahsında, sorunun "devrime inanç/inançsızlık sorunu", "özel sorunları ile devrimin çıkarları çatıştığında, tercihini birinci lehine yapma sorunu olduğunu", eğer çizgi birliği olduğu söyleniyorsa, o zaman Ermiş'in çizgisinin bu olduğunun ispatlanması gerektiği tezini savunur. (Bkz. Tutanak, s.17)

Yapılan oylamada, karar tasarısı (%85 evet, %15 hayır, çekimser yok şeklinde) çoğunlukla kabul edilir.

Bu karar tasarısına ek olarak Neriman'ın şu görüşü kararın b) bölümü olarak oylanır:

> "Konferansımız, bu seçimlerde bir çıkış noktasının, Ermiş yoldaşın yanlış ideolojik-siyasi çizgisi temelindeki yakınlık olduğu görüşündedir."

Yapılan oylamada (%60 kabul, %15 red, %15 çekimser ile) bu öneri

de çoğunlukla karar haline gelir. (Bkz. Tutanak, s.43)(*)

Bu tartışma içinde önemli bir sorun da, Parti içinde iktidar mücadelesi olup olmadığı; bunun doğru olup olmadığı sorunu idi.

Tartışma, Ali yoldaşın, yapılan seçimlerin yanlışlığını ortaya koymaya çalıştığı ilk konuşmasında yaptığı, bizim çok zayıf olduğumuz, böyle bir durumda "iktidar mücadelesi vs. gibi tartışmaları bütünüyle gereksiz, yararsız" gördüğü tespiti (Tutanak, s.12); onun ardından Cafer yoldaşın da "Bu Konferansta bir iktidar mücadelesi yok ve olmamalı bugünkü yapımızla, bugünkü içinde bulunduğumuz durumda" (s.14) tespitleri üzerine çıkar.

Bu tartışmada Derviş yoldaş, görüş ayrılığının olduğu yerde, tabii ki görüşlerin çatışması, ve bu görüşlerin iktidar mücadelesi de olacağını, bunun tersinin idealizm olacağını, sorunun bu bağıntıda bu iktidar mücadelesinde nasıl ittifaklara girildiği olduğunu belirtir. (Bkz. Tutanak, s.16)

Mustafa yoldaş, her halükarda görüş ayrılıklarının, seçimlerin olduğu yerde iktidar mücadelesinin olacağı, ancak "azınlığın haklarını gaspetme anlamında iktidar mücadelesi olmaması gerektiği" (s. 17) tavrını takınır. Ayrıca içinde bulunduğumuz şartlarda "iktidar mücadelesi denen şeyin biraz daha esnek" ele alınması gerektiğini savunur. (s.18)

Cafer yoldaş, Mustafa'nın ardından yaptığı konuşmasında, ifade olarak iktidar mücadelesi yoktur dedikten sonra, bunu bu şekilde bırakmış olmasının ifade olarak ele alındığında kesinlikle yanlış olduğunu, ve fakat kendisinin bugün "iki tane kesin kutuptan birinin, birbirini alaşağı etmesi, birinin birini anti-demokratik yollarla boğması, bastırması anlamında bir iktidar mücadelesi olmadığını" belirtmek istediğini vurgular. (s.18)

Yine bu tartışmalar içinde, karar aşamasına gelmeden önce son tur konuşmalarda, Ermiş'in yazısı okunduktan sonra, Neriman yoldaş, Ali yoldaşın seçimlerle ilgili bu yazıya mutlaka yazılı tavır takınması talebini getirir. (Bkz. s.32) Derviş bu talebe katıldığını açıklar. (Bkz. s.40) Bu talebe hiçkimseden itiraz gelmez.

2. Seçim sisteminin doğruluğu/yanlışlığı üzerine

Bu konudaki tartışma, Ali yoldaşın, bizim seçim sistemimizde herhangi bir hücrede azınlığın oy hakkına sahip delege olarak seçilme imkanının olmadığı, bunun yanlış olduğu; bu sistemle mesela kendisinin ve bir başka yoldaşın oyunun da seçmedikleri kişiler tarafından kullanılma durumu olduğu, bunun yanlış olduğu; benzer hataların tarafımızdan Partizan döneminde de yapıldığı tespitleri üzerine başlar. (Bkz. Tutanak, s.12)

Tartışma içinde Mustafa yoldaş, seçim sisteminin yanlışlığı konusunda özeleştiri yapılmasını talep eder. (Bkz. s.30) Mustafa,

---

(*) Tutanak s.43'te böyle bilgi veriliyor. Bu bilgide %10'un ne olduğu belli değil. Bildiğimiz kadarı ile, bu %10 da çekimserler içindedir, yani %25 çekimser vardır.

azınlığın haklarının —Konferansta delege olarak temsil hakkının da— ilkesel bir hak olduğunu, ve bunu mümkün kılan sistemin de nispi temsil sistemi olduğu görüşünü savunur. (Bkz. s.30) Çoğunluk sistemi ile seçimin, azınlığın ilkesel haklarını ortadan kaldıran bir sistem olduğu görüşünü savunur. Bu anlamda bir özeleştiri talep eder.

Böyle bir özeleştiri talebine karşı, bu talebin "aceleci bir talep olduğu", "sorunun incelenip öyle tavır takınılması gerektiği" (Neriman, s.32) gibi itirazlar getirilir.

Neriman, değişik delegelerin değişik sayıda oyu temsil etmesinin kendisine ilkesel olarak yanlış göründüğünü getirir. (Bkz. s.32) Neriman ayrıca, Konferansta yürütülen 'azınlık/çoğunluk' tartışması üzerine şunları savunur:

> "Burada bizim tartıştığımız azınlık sorunu kesinlikle —benim anlayabildiğim kadarıyla— Klasiklerin "azınlığın hakları" konusunda tartıştıkları ve çözümler buldukları (yerlerdeki —BN) "azınlık" değildir. Burda, bir hücrede, Parti içinde görüş olarak esasta çoğunlukta olanın, seçimde azınlığa düşmesi durumu vardır. Bu bütünü ile Parti içinde çatışan iki görüşten, azınlıkta olanın temsilcilerinin hakları sorunuyla filan birbirine karıştırılmamalıdır." (Tutanak, s.32)

Ayrıca gerek Neriman gerekse Derviş, bizim uyguladığımız seçim sisteminde azınlığın haklarının çiğnenmesi şeklinde birşeyin sözkonusu olmadığı düşüncesinde olduklarını belirtirler. Neriman, azınlığın haklarının korunmasının, ille de azınlığın oy olarak da temsil edilmesi gerektiği şeklinde yorumlanmasının doğru olmadığını düşündüğünü, bu konuda durumun ne olduğuna bakılması gerektiğini belirtir.

Ermiş yoldaş, Bolşeviklerde seçimlerin üyeleri temsilen değil, örgütleri temsilen yapıldığını; delegelerin şu veya bu Parti örgütünü temsil eden delege olarak kongre ve konferanslara geldiğini belirtir. (Bkz. s.46)

Tartışmalar sonrasında Mustafa ve Ermiş dışındaki yoldaşlar, özeleştiri talebini reddeden, problemlere dikkat çeken, araştırma ihtiyacını ortaya koyan bir karar alınmasını doğru bulduklarını belirtirler.

Derviş, tartışmalar sonrasında, daha önce bu konuda sunduğu karar tasarısına son şeklini vererek, şu karar tasarısını oylamaya sunar:

> "Konferansımız, yapılan seçimler sırasında çıkan bazı aksaklıkları da gözönüne alarak, seçim sistemi konusunda önümüzdeki dönemde bir araştırma yapılması gerektiğini ve daha doğru, hem seçilen delegeyi konferansta bağlamayan, ve hem de partili azınlığın konferansta oy olarak da doğrudan temsilini mümkün kılacak bir seçim sisteminin tespit edilmesini gerekli gördüğünü açıklar." (Bkz. s.23; düzeltmeler için bkz. s.43-47 arası)

Bu karar tasarısı (%75 evet, %15 red ile) çoğunlukla kabul edilir. Bu karar tasarısına karşı Mustafa yoldaş, aynı karar tasarısının başına:

> "Konferansımız, seçim sisteminin yanlışlığını tespit eder"

ekini koyarak alternatif öneri sunar. Kendisi dışında kabul eden olmaz. (Bkz. s.47)

3. Seçilmiş bir delegenin gelmemesi ile ilgili tartışma

Bu noktada durum şöyledir: Sözü geçen Merkez Komitesi üyesinin seçilmediği seçimlerin yapıldığı hücrede seçilmiş olan delegelerden biri, son gün "..." gerekçesi ile Konferansa gelmez. Bunun üzerine bu tavır konusunda nasıl bir tavır takınılması gerektiği sorunu üzerine tartışma çıkar.

Bu tartışmada konuşan bütün yoldaşlar, yoldaşın gerekçesinin tutarsız olduğu, ve gelmeme tavrının mahkum edilmesi gerektiği yönünde tavır belirtirler.

Derviş yoldaş bu noktada şu kararın alınmasını önerir:

> "Konferansımız, delege olarak seçildiği halde, son gün "..." gerekçesi ile Konferansa gelmeyen yoldaşın tavrının, kesinlikle ciddi ve komünist bir tavır olmadığını tespit ve mahkum eder." (s.47)

Bu karar tasarısı oybirliği ile onaylanarak karar haline gelir.

Bu karara ek olarak **Neriman** yoldaş, böyle bir tavrın örgütsel sonuçlarının ne olması gerektiği konusunda, daha sonra "kişi değerlendirilmesi bölümünde" tartışıldıktan sonra alınacak kararın bu bölüme eklenmesini talep eder. Bu yönde karar alınmasını ister. (s.47)

Mustafa yoldaş böyle bir karar alınmasına karşı çıkar. Gerekçesi şöyledir:

> "Sorun sadece bu yoldaşla ilgili bir sorun değildir. Sadece Parti üyeliği değil, örgütlü olup olmamasının da gündeme getirilmesini gerektiren bir durumdur bu durum. Bu durum bizim örgütümüz içinde çokça yaygındır. Yani isteyen istediğini istediği zaman yapar, istemediği zaman yapmaz." (s.48)

Mustafa yoldaşın bu tavrına karşı, **Neriman** yoldaş şu görüşleri getirir:

> "Herhangi bir görevin yerine getirilmemesi ile, Partinin en yüksek organı olan bir konferansa delege olarak seçilip de gelmeme arasında evet çok önemli bir farklılık, evet, eğer isterseniz, ilkesel bir farklılık vardır. Mustafa bu farklılığı görmüyor." (s.48)

İrfan yoldaş da aynı yönde görüşler getirir. (Bkz. s.48)

Sonuçta şu ek oylamaya sunuldu:

> "Son bölümde kişiler üzerine yapılacak tartışmada bu yoldaşla ilgili yapılacak tespit, alınacak karar, bu karara eklenmelidir." (s.50)

Yapılan oylamada pat durumu ortaya çıktı. Oylar eşit olduğundan bu öneri kabul edilmedi.

Daha sonra G Ü N D E M üzerine tartışmaya geçilir. Konferansa sunulan gündem önerisi şöyledir:

KONFERANS İÇİN DETAYLI GÜNDEM ÖNERİSİ:

Parti'nin Konferans için daha önce tartışarak kararlastırdığı gündem şöyledir:

1. Bolşevik Parti İnşa Öğretisi
   Bolşevik Parti'nin birinci inşa aşaması ve bununla ilgili olarak bugünkü görevlerimiz hakkındaki görüşlerimiz.
2. Kardeş örgütlerimizin getirdiği eleştiriler hakkındaki tavrımız.
3. Kardeşlik ilişkilerinin durumu hakkında tavrımız
4. "Muhalefet" hakkında tavrımız
5. MK Raporu
6. MK Seçimi

Bu gündem kararlaştırıldığından bu yana (Bkz. BP s.7, sf.31 Nisan 1983) yaptığımız çalısmaların, tartışmaların ışığında bu gündem açılmak, somutlaştırılmak, detaylandırılmak zorundadır.

MK'mizin detaylandırma önerisi şöyledir:

A. Açılış
B. Divan seçimi
C. Gündem üzerine tartışma
D. Bolşevik Parti İnşa Öğretisi üzerine tartışma
   * İki aşamalı PİÖ'nin, ML parti öğretisinin temel noktalarından bir olup, olmadığı sorunu.
   * Propaganda/Ajitasyon ilişkisi sorunu.
   * Teorinin esaslığı sorunu
   * Eylem Birliği sorunu
   * ML olmanın kıstasları sorunu
   * Bolşevik Partinin birinci inşa aşaması ve bununla ilgili olarak bugünkü görevlerimiz üzerine tartışma/karar (Bkz. Karar tasarısı)
   * Diğer sorunlar
E. Eski kardes örgütlerimizin getirdiği elestiriler hakkındaki tavrımız
   * Milli mesele ile ilgili tavır
   * "Bürokratik Plan" ile ilgili tavır

* Reform/devrim sorununda tavır
* Eski kardeşlerle polemiğin genel değerlendirmesi (Bkz. Karar Tasarısı)

F. Kardeşlik ilişkilerinin durumu hakkında tavrımız (Bkz. Karar tasarısı)

G. "Muhalefet" hakkında tavrımız

H. MK Raporu
* MK raporunun değerlendirmesi / MK çalışmalarının değerlendirmesi
* Partinin örgütlenmesi ile ilgili tartışma / karar (Bkz. Karar tasarısı)
* T.de örgütlenme perspektifi üzerine tartışma / karar (Bkz.KT)
* Partinin bundan sonraki teorik çalışma planı (Bkz. KT)
* Ajit./Propaganda.. Özel olarak yayın organları sorunu (Bkz. KT)

I. Seçim Kurulunun seçimi

İ. MK'nin seçimi

J. Kapanış

Tartışmalar sonrasında bu gündem önerisi; tartışmanın başında önce Parti nedir; nasıl kurulur soruları üzerine, ve Parti İnşası sorunu üzerine genel tartışma yürütülmesi; sonra tek tek sorun olan noktalarda karar aşamasında bir kez daha tartışılması; Marksizm-Leninizmin Güncel Kıstasları'nın Parti İnşası ile ilgili gündem maddesinin en sonuna alınması şeklindeki değişiklik ve açıklamaların kabulü ile oybirliğiyle onaylanır. (Bkz. s.56)

* * *
* *
*

"BOLŞEVİK PARTİ İNŞASI" SORUNU ÜZERİNE

Üçüncü Konferansımızın sonuçlandırmak için önüne koyduğu, ve Konferansta üzerine en yoğun ve sert tartışmaların yapıldığı konulardan birisi, "Bolşevik Parti İnşası" sorunudur.

Konferansa sunulan şu karar tasarısı tartışmalarda temel alınmıştır:

'BOLŞEVİK PARTİ İNŞASI' SORUNU ÜZERİNE:

III.Konferansımız, II.Konferansımızdan bu yana 'Bolşevik Parti İnşası' konusunda yürütülen tartışmaların ışığında şunları kararа bağlar:

* Bolşevik bir partinin inşasında -devrim öncesinde- iki aşamanın yaşanacağı (iki aşamalı parti inşası) öğretisi bütün ülkelerde, bütün ML partiler için geçerli olan (evrensel) bir öğretidir.

Bu öğreti, Stalin'in 'Leninizmin Temelleri' başlıklı yazısının 'Parti' bölümünde özelliklerini saydığı ML bir parti hedefine varmak için hangi yoldan yürünmesi gerektiğini gösteren; böyle bir partiye nasıl varılabileceğini, böyle bir partinin nasıl yaratılabileceğini gösteren bir öğretidir.

Bu öğreti, ML Parti öğretisinin temel taşlarından biridir.

* Bu öğretiye göre:
Her parti, inşa sürecinde (devrim öncesinde) iki aşamadan geçerek inşa edilecektir.

Bu aşamalar:
a)Bu aşamalar içinde, çözülmesi komünistlerin önünde duran ESAS GÖREV açısından:
1.Aşama: "Proletaryanın öncüsünü Komünizm davası için kazanmak"
2.Aşama: "Geniş işçi ve köylü kitleleri, Partiye, proletaryanın öncüsüne kazanmak";

b) bu aşamalar içinde yürütülecek faaliyetlerde DİKKATİN VE KAYGUNUN MERKEZİNDE neyin bulunacağı açısından:
1.Aşama: "Partinin dikkatinin ve kaygusunun merkezinde partinin kendisi,varlığı, varlığının korunması vardır. Parti bu dönemde kendi kendine yeterli bir güç olarak görülmektedir.
2.Aşama: "Bu dönemde Parti artık yalnızca kendi kendine yeterli bir güç olamaz, çünkü varlığı ve gelişmesi için şimdiden sağlam garantiler vardır. Şimdi o, kendi kendine yeterli bir güç olmak-

tan çıkarak, işçi-köylü kitlelerinin kazanılması, sermayenin iktidarının devrilmesi için kitlelerin mücadelesine önderlik etmenin bir aracına dönüşmüştür." (Stalin c.5 Alm. s.89)

c) bu aşamalar içinde yürütülecek çalışmanın ESAS BİÇİMİ açısından

1.Aşama: Çalışmanın esas biçimi propagandadır.

2.Aşama: Çalışmanın esas biçimi kesin savaşlar öncesinde kitlelerin pratik eylemidir.

d) Bu aşamalar içinde partinin STRATEJİ VE TAKTİK açısından durumu bağıntısında

1.Aşama: Partinin stratejisi zorunlu olarak sınırlı ve oldukça fakirdir. Parti bu dönemde kendini hareketin stratejik planını çizmekle, yani hareketin gitmek zorunda olduğu yolu çizmekle yetinir. Partinin güçsüzlüğü sonucu özellikle düşman kampı içindeki çelişmelerden ya hiç, ya da hemen hemen hiç yararlanılamaz.
Partinin taktiği de zorunlu olarak sınırlı ve atılımdan yoksundur.

2.Aşama: Partinin stratejisi bu dönemde atılım kazanır. Artık sorun stratejik planın uygulanmasıdır ve parti bu planı başarı ile uygulayacak durumdadır.
Partinin taktiği de atılım kazanır.

biçiminde ayrılır.

Birinci Aşama, Stalin'in deyimi ile "Partinin biçimlendirilmesi, yaratılması aşaması"dır. İkinci aşama ise "geniş işçi köylü yığınlarının partiye, proletaryanın öncüsüne kazanılması aşaması"dır.

Konferansımız, Lenin ve Stalin'in Parti inşasının (devrim öncesinde) iki aşaması konusundaki öğretilerini yukardaki biçimde bir şema içinde özetlerken, hiç bir şemanın, şemanın söz konusu olan şeyin bütün yanlarını kapsayamayacağının, konu ile ilgili bütün sorulara cevap veremeyeceğinin, bütün sorunları çözemeyeceğinin; böyle bir şemanın ancak temel noktalarda, temel görüşleri kabaca aktarabileceğinin bütünüyle bilincindedir. Bütün yoldaşlarımızı ve devrimcileri de bu şemaya bu bilinçle yaklaşmaları konusunda uyarır.

* Konferansımız bugün içinde bulunduğumuz ortam ve durumda, ML parti öğretisinin en temel taşlarından biri olan 'iki aşamalı parti inşası öğretisi'nin saldırgan bir biçimde savunulması ve propagandasının özel önemini vurgular.

Bugün ML Dünya Hareketinin ve tek tek ülkelerde ML Partilerin yeniden şekillendirilmesi, yaratılması dönemi yaşanmak durumunda ve zorundadır.

Bu görev, Kruşçef tipi modern revizyonizmin ML'e karşı giriştiği saldırılar ve bu saldırılara karşı direnmeye çalışanların yaptığı önemli hatalar sonucunda ML'in bir dizi temel öğreti ve önermesinin açıkca revizyondan geçirilerek ML adına savunulduğu; ML'in bir dizi temel öğreti ve önermesinin nerde ise bir arkeolojik kazı ile yeniden gün ışığına çıkarılması ve savunulmasının zorunlu hale gelmiş olduğu; ne uluslararası planda ve ne de tek tek ülkelerde ML'lerin üzerinde birleşebileceği sağlam, bilimsel bir platformun bulunmadığı ve böyle bir platformun yaratılmasının temel görev olarak ML'lerin önünde durduğu; ML'e sempati duyan kadroların ideolojik-siyasi seviyelerinin ve teorik birikimlerinin olağanüstü ölçüde düşük seviyede olduğu bir ortamda çözülmek için önümüzde durmaktadır.

Bugün kendine ML parti adını veren hiç bir grup "Proletaryanın öncüsünü komünizm için kazanmış" durumda değildir. (Geçmişte bu görevi çözerek, dana sonra milyonlarca kitleyi de devrimci mevzilere yerleştirmeyi ve devrime önderlik etmeyi başarmış ve iktidar olmuş bütün komünist partiler /en son olarak AEP'in de revizyonistleşmesi ile/ in tümü yozlaşmıştır. Bu yüzden bu ülkelerde de komünistler bir anlamda 'yeniden başlamak' görevi ile karşı karşıyadır.) Bu esas görevin yerine getirilmemiş olduğu şartlarda, "Proletaryanın öncüsünün ideolojik olarak kazanılmamış olduğu" şartlarda, "Bu ön şart yerine getirilmeden zafere doğru bir adım bile atılamaz" (Lenin, c 31, s.80). Zafere doğru ilerleyebilmek için bu ön şartın yerine getirilmesi; bütün gücün bu ön şartın yerine getirilmesi çalışmasında yoğunlaştırılması, bugün bütün dünyada ML'lerin önünde duran zorunlu taleptir. Bugünün esas görevi budur. Bütün birinci inşa aşamasının esas görevi olan"Proletaryanın öncüsünün ideolojik olarak kazanılması" görevinin esasta çözülmesi; süreç içinde çözülecek olan, birbirleri ile kopmaz bir bağ içinde olan, birbirlerini karşılıklı etkileyen şu görevlerin çözülmesi anlamına gelir: Teori alanında: "Programın ve taktik ilkelerin yaratılması" Kadro alanında: "En iyi, en aktif, proletarya davasına en bağlı işçi sınıfı güçlerini kazanma". Örgüt alanında: Leninist örgütlenme ilkeleri üzerinde yükselen, merkezinde meslekten devrimcilerin bulunduğu, işçi sınıfı ile kopmaz bağlara sahip vb.. bir örgütsel yapının yaratılması.

İşte böyle bir ortam, ML parti öğretisinin temel taşlarından biri olan 'iki aşamalı parti inşası öğretisi'nin iyice unutulmuş olduğu olgusu ile de birleşince, tam da bu öğretinin üzerinde özel olarak durulması, bu öğretinin öneminin özel olarak vurgulanması

ve evet bu öğretiyi kabul veya reddin; ve bu öğretiye pratikte uygun davranıp davranmamanın bugün ML olmanın veya olmamanın en önemli kıstaslarından biri olarak ortaya konmasının gerekliliğini ve doğruluğunu gerekçelendirmektedir.

* Konferansımız bizim durumumuzla, Rusya'da Bolseviklerin 'Parti inşasının birinci aşaması' olarak adlandırdıkları dönemdeki durumlarını karşılaştırdığımızda görülen şu çok önemli farklılıklara dikkat çekmeyi gerekli görmektedir:

Rusya'daki Bolşevikler, 'Partimizin birinci inşa aşaması' adını verdikleri dönemi 1900 sonlarında Iskra'nın çıkışı ile başlatmaktadırlar. Onların bu tarihlerdeki durumu hem teori, hem kadro ve hem de örgüt açısından; ve hem de 'sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birleştirilmesi' görevinin yerine getirilmesinde atılmış olan adımlar açısından, bizimki ile (bu arada bugün dünyada kendine ML diyen bütün gruplar ile!) karşılaştırılmayacak ölçüde ileridir.

Teori açısından: Rusya'da Bolşeviklerin 'Parti inşasının birinci aşaması' olarak adlandırdıkları döneme gelindiğinde, Lenin'in deyimi ile "Teorik sorunların ağır bastığı çekirdek durumu"ndan, "Sosyal demokratizmin teorik savunma devresi" olarak adlandırılan devreden; "Sosyal demokrat teorik görüşlerin artık yeterince temel özellikleri içinde aydınlanmış göründüğü" durumdan çıkmasının üzerinden (ki bu dönem 1883-1893 arası dönemdir) 7 yılı aşkın süre geçmiştir. Bu dönemde uluslararası planda sosyalist akımlar içinde hakimiyetini kurmuş olan Marksizmin temel teorik görüşleri Rusya'ya taşınmış, bunların savunulması bu dönemdeki faaliyetin esasını oluşturmuştur.

Dahası, teori alanında yapılmış olan sadece bu değildir. Marksizmin savunulan bu genel teorik görüşleri, doğrudan Rusya'nın somutu ile birleştirilmiş; Rusya'nın yapısı Marksist ilkelere dayanılarak çözümlenmiş, Rusya'da devrimin asgari ve azami programı konusunda bilimsel çözümlemeler getirilmiştir. Iskra'nın çıkışının öncesinde teorik temel olarak Marksizmin bizzat Rusya somutu ile birleştirilerek savunulması konusunda "Halkın Dostları Kimlerdir" "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi" gibi eserler yaratılmıştır.

Bu alanda bugünkü genel durum ve bizim özel durumumuza baktığımızda ise, gördüğümüz kabaca şunlardır: Bugün 1900 sonlarındaki durumun tersine, kendine 'sosyalist' 'Komünist' vb. diyen akımlar içinde hakim olan Marksizm (Bugün Marksizm/Leninizm) değil; re-

vizyonizmdir. Gerek uluslararası planda, gerekse tek tek ülkelerde ideolojik-teorik planda esas çatışma marksizm ile açık marksizm karşıtları arasında değil; Marksizm-Leninizm ile Marksizm-Leni - nizm adına ortaya çıkan revizyonizm ve her türden oportünizm ara sındadır. Bugün ML'in en temel teorik görüş ve önermelerinin, onun her tür çarpıtılmalarına karşı savunulması görevi bu alanda ki en temel, çözülmemiş görev olarak ML güçlerin önünde durmakta dır. Bu anlamda bugün hem tek tek ülkelerde ML hareket, hem de genel olarak dünya ML hareketi "Sosyal demokratizmin teorik sa - vunma devresi"ni yeniden yaşama durumundadır; "ML'in teorik gö - rüşlerinin temel özellikleri içinde aydınlatılması" anlamında "teorik sorunların ağır bastığı" bir "embryon durumu", bugünkü ML hareketin gerçek durumudur. Bu anlamda bizim durumumuz, Rusya' daki Bolşeviklerin 1900 sonlarındaki durumundan çok, Rus Sosyal- demokrasisinin 1883-1893 arasındaki durumuna benzemektedir. Daha ML'in genel teorik görüşlerinin en temel özellikleri içinde ay - dınlığa kavuşturulması (bizim tarafımızdan kavranması) görevini çözmemiş olduğumuz bir durumda, ülke somutu ile ilgili söyledik- lerimizin de sağlam bilimsel temellere oturtulmamış olduğu ve olacağı -genel teori açısından henüz açıklığa kavuşmamış olduğu- muz her noktada- açıktır.

"Kadroların kazanılması" açısından: 1900 sonlarında genel olarak Rusya'daki SD hareket, özel olarak onların içinde 1903'ten itiba ren Bolşevikler olarak adlandırılacak olan kesim, bizim şimdiki durumumuzla karşılaştırılamayacak teorik berraklığa, siyasi açık lığa sahip teorisyen kadrolara -en başta Marksizmi Leninizm aşa- masına yükseltebilecek bir dehaya sahip Lenin'e-; işçi sınıfı ha- reketi içinden gelen, onunla kopmaz bağlara sahip öncü işçi kad- rolara; Çarlık polisine karşı mücadelede ustalaşmış, örgüt çalış maları alanında büyük tecrübeye sahip pratik önder kadrolara sa- hiptiler. Bu kadrolar içinde en ileri çıkanlar sağlam bir çekir- değı oluşturuyorlardı.
Bizim (ve bugün kendine ML diyen istisnasız tüm grupların) bu alandaki durumunun 1900'ler başlarındaki Iskracılar'ın durumun - dan çok geri olduğu red edilemez bir olgudur.

Örgütün yaratılması açısından da durum benzerdir. Her ne kadar 1900 sonlarında Iskracılar, II.Enternasyonal'in resmi -hakim çiz gisinden belli bir anlamda kopuş anlamını taşıyan Leninist örgüt lenme ilkelerini daha yeni geliştirme süreci içindeseler de, biz

zat bu ilkeleri ortaya çıkaran teorisyen kadrolar, bunları pratikte uygulama yeteneğine sahip çok sayıda öncü işçi kadronun, ve 'pratisyen' kadronun varlığı, onların örgütsel alanda da durumlarının, bugünkü ML gruplara göre daha ilerde olmalarını beraberinde getirmiştir.

Kuşkusuz bugün ML'ler, 1900'lerdeki Sosyal-demokratlara göre çok daha büyük bir marksist (Marksist-Leninist) teori hazinesine sahiptirler. 1900'lerde henüz yeni geliştirilme durumunda olan bir dizi öğreti, bugün ML teorinin temel önermeleri haline gelmiştir. Bu anlamda bugünkü ML'lerin 'işi daha kolay'dır. Ama diğer yandan yukarıda da tespit ettiğimiz gibi, bu ilkeler bizzat Lenin'in Stalin'in ülkesinde, Lenin'in, Stalin'in önderlik etmiş olduğu SBKP/B tarafından, utanmazcasına Lenin'in adının ardına gizlenerek, onun otoritesinden yararlanarak iğdiş edilmiş, tanınmaz hale getirilmiştir. Bu anlamda 'işler zor'dur.

Bütün bu belirleyici önemdeki farklılıklar, bizim bugünkü faaliyetlerimizin Rusya'daki Bolşeviklerin birinci aşama olarak adlandırdıkları dönemde yürüttükleri faaliyetlerle tam bir uyum içinde olamayacağını; bizim bugün çözmek zorunda olduğumuz bir dizi görevin, Rusya'daki Bolşeviklerin 'Parti öncesi dönem' olarak adlandırılabilecek dönemde çözmüş oldukları görevler olduğunu; bu olgunun bilince çıkartılmasının çok önemli olduğunu açıkca göstermektedir.

* Konferansımız bütün bu görüşlerin ışığında, bugün bizim durumumuzu ve durumumuza uygun faaliyetleri şöyle değerlendirir:

Örgütümüz, ML'e sadık kalmaya kararlı, kavradığı her noktada hatalarını aşmaya hazır olduğunu pratikte gösteren az sayıda ML'in oluşturduğu; Türkiye işçi sınıfı hareketi ile hemen hemen hiçbir bağı olmayan, amacını Bolşevik bir partinin yaratılması; Türkiye işçi sınıfına önderlik ederek Türkiye'de DHD'nin gerçekleştirilmesi, durmaksızın İKD şartlarında sınıf mücadelesinin, devrimin sürdürülmesi, proletarya diktatörlüğünün kurulması, proletarya diktatörlüğü şartlarında sosyalizmin inşası, Komünizme ilerleme, dünya çapında komünizmin yaratılması olarak tespit etmiş olan bir gruptur. "Bolşevik Parti" adlandırılması, içinde bulunduğumuz durumda gerçek durumumuzun değil, varmak istediğimiz ilk hedeflerden birinin ifadesidir.

Örgütümüz, BP inşasını önüne görev olarak koymuştur. Biz bu göre

vi çözmek için gidilecek yolun henüz başındayız. Çözmek için önümüzde duran bir dizi somut görev, Rusya'da Bolşeviklerin 1883-1900 arası, yani 'parti inşasının birinci aşaması' olarak adlandırdıkları dönem öncesi çözmüş oldukları görevlerdir. Bu anlamda kendimizi "Parti öncesi örgüt" olarak adlandırmamız da yanlış değildir.

Somut olarak önümüzde duran görevler şunlardır:

Teorik alanda: ML'in, revizyonizm tarafından çarpıtılmış, tanınmaz hale getirilmiş teorik önermelerine, ML'in ilkelerine sahip çıkmak; onları her türden çarpıtmaya karşı ideolojik mücadele içinde savunmak. Bu görevi çözebilmek için ML eserlerin sistemli eğitimi ve incelenmesi. Bu görev aynı zamanda Dünya ML Hareketinin platformunun yaratılması görevi ile iç içedir. ML'in teorik önermelerine sahip çıkılan her konu ve alanda, ülke devriminin program ve taktiklerinin yaratılması. ML'in teorisine sahip çıkmaya ustalaşmada paralel olarak, ML ışığında dünyadaki gelişmelerin gözden geçirilmesi ve teorinin henüz cevap vermediği alanlarda cevapların verilmesi.

Bugün bizim durumumuzda bu teorik alandaki görevlerin mümkün olan en ileri kollektif bir biçimde çözülmesi -bütün kadroların, en ileri kadrolar da dahil olmak üzere- teorik seviyelerinin geriliği, bizim leninist anlamda teorisyenlere henüz sahip olmadığımız göz önüne alındığında, bizim durumumuza uygun ve zorunlu - dur.

Yine bizim durumumuzda teorik çalışmaların (her şeyden önce ML'in genel teorik ilkelerinin temel özellikleri içinde tarafımızdan kavranması, savunulması anlamında) olağanüstü önemde olduğu, evet istenirse çalışmaların merkezinde bulunduğu, bulunmak zorunda olduğu tespit edilmek zorundadır.

Pratik alanda: "İşçi sınıfı ile sosyalizmin birleştirilmesi" talebini yerine getirebilmek için bugün bunun ön şartı olarak öncelikle öncü kesim arasında propaganda çalışması yoğunlaştırılmak, sistemli bir şekilde sürdürülmek zorundadır. Kazanılması bugün esas görev olan öncü kesim, kendimizi dışta tutarsak, öncelikle oportunist ve revizyonist örgütler çevresinde örgütlü kesimdir. Propaganda çalışmasında hedeflerimizden biri bunlar olmak zorundadır. Bunun dışında işçi sınıfının doğal öncüleri durumunda olan, henüz şu veya bu örgüt etrafında örgütlenmemiş kesim vardır. Bun

lar da propaganda çalışmamızın hedeflerinden biri olmak zorundadır. Partinin "işçi sınıfının" öncü örgütü olduğu düşüncesine ve bizim bugün işçi sınıfı içinde hemen hemen hiçbir gücümüz olmadığı olgusuna uygun olarak önümüzdeki dönemde gücümüzü işçi sınıfı içinde çalışmaya yoğunlaştırmak zorundayız.

Propagandanın esas çalışma biçimi olması, hiç bir şekilde yalnızca propaganda yapılacağı biçiminde kavranıp, uygulanmamalıdır. Güç elverdiği ölçüde, propaganda çalışmasına bağlı olarak, ajitasyon çalışması yürütülmesi; kitlelerin eylemlerine katılınması, onlara önderlik edilmeye çalışılması görev olarak kavranmalıdır.

Bu bağıntıda bizim bugünkü durum ve yapımızla, 1900 sonlarında Rusya bolşeviklerinin durumu ve yapısı arasındaki farklılıklar göz önünde bulundurularak, bizim onların yaptığı genişlik ve boyutlarda bir ajitasyon çalışması yürütecek durumda olmadığımız; şu anda bizim durumumuzda ajitasyonun, 1900'lerde Rusya Bolşeviklerinin yaptığı ile karşılaştırılamayacak boyutlarda tali bir çalışma biçimi olduğu bilince çıkartılmalıdır. Bu alanda da bizim somut durumumuz, 1900'lerdeki Bolşeviklerin durumundan çok, 1883-1893 arasındaki Rusya Sosyal Demokratlarının durumuna benzemektedir. Bir farkla ki, biz işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yürümesinin her ikisini de zayıflattığının bilincinde olarak en başından itibaren gücümüz oranında geniş işçi yığınları içinde ajitasyon da yapmayı önümüze görev olarak koyuyor ve bunun için en başından itibaren bilinçli olarak her fırsattan yararlanmaya çalışıyoruz.

Bu bağıntıda şunu da belirtmeyi gerekli görüyoruz: Dışta yapılacak çalışmada ajitasyonun boyutları belirli ölçülerde sınıf mücadelesinin gelişmesi tarafından da belirlenir. Devrimci durumun yükseldiği dönemler kural olarak ajitasyonun boyutları da yükselir ve evet daha 'öncü' tam olarak kazanılmamış da olsa, belli şartlarda ajitasyon çalışmada çalışmanın esas biçimi olarak ön plana da geçebilir. Ama bu durumda bile, eğer henüz 'öncü kazanılmıştır' diyecek durumda değilsek, ajitasyon çalışmamız da, kitle eylemlerine katılmamız da öncelikle bu görevin çözülmesine, öncünün kazanılmasına hizmet eder. Şu bilinmelidir ki, öncünün kazanılması için propaganda çalışmanın esas biçimidir, ama yalnızca propaganda çalışması ile de öncü kazanılmaz. Özellikle işçi sınıfının içinden gelen öncü unsurların kazanılmasında işçi sınıfının sınıf mücadelesinin ön saflarında yer almak belirleyici önemdedir.

* Konferansımız bugünkü somut durumumuzun değerlendirilmesinde, bugün Türkiye'de somut durumun "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarda yürüdüğü" bir durum olarak adlandırılabileceğini; geçmişte de "işçi sınıfı hareketi" ile "sosyalizm" arasındaki bağların olağanüstü derecede kısıtlı, sınırlı olduğunu; her ikisini de zayıflatan bu kötü durumun esas sorumlusunun bu konuda büyük yanlışlar yapan biz komünistler olduğunu; bu durumun ancak yine bizlerin, Marksist-Leninistlerin bilinçli çabalarıyla aşılabileceğini; bu durumu aşmak için de, içinde bulunduğumuz durumda pratik faaliyetlerimizde gücümüzü işçi sınıfı hareketi içinde yoğunlaştırmamızın mutlak zorunluluk olduğunu vurgular.

* Konferansımız yukardaki görüşler ışığında

- hem bugün teorinin önemini küçümseyen "Gerçek hareketin her adımı onlarca programdan önemlidir" "Pratik her zaman teorinin önünde gelir" gibi doğru ML önermeleri çarpıtarak kendine paravana yapmaya çalışan dar deneyci, kör pratikçi sapmaya

- hem de teorinin bugünkü önemini vurgulama doğru görüşünün ardına gizlenerek, teori - pratik birliğini bozmaya çalışan, propaganda-örgütlenme çalışmasına bağımlı kılınmayan bir teorik çalışmanın, ML bir teorik çalışma olmadığını kavramayan akademist sapmaya karşı mücadele görevini tespit eder.

Konferansımız içinde bulunduğumuz anda birinci sapmanın hem dünya Komünist Hareketi açısından, hem de Türkiye Devrimci ve Komünist Hareketi açısından hakim olan, esas tehlike durumundaki sapma olduğunu tespit eder.

* Konferansımız yukardaki görüşler ışığında

- hem 'iki aşamalı parti inşası' öğretisinin önemini kavramayan, onu evrensel bir öğreti olarak kabul etmeyen, propaganda etmeyen, ona uygun davranmayan sapmaya
- hem de 'iki aşamalı parti inşası öğretisi'ni savunma adına, yer yer bugünkü kendi durumlarını teorileştirip, bunu iki aşamalı parti inşası imiş gibi gösterme sapmasına karşı mücadele görevini tespit eder. Bu bağıntıda özellikle 'teorinin esaslığı'nın ve bunun bizim uyguladığımız gibi uygulanmasının parti inşasının birinci aşamasının zorunlu bir sonucu değil, bizim durumumuzun bir sonucu olduğunu vurgulamayı gerekli görür.

* Konferansımız 'iki aşamalı parti inşa öğretisi' ile ilgili yaptığı tespitler ışığında kendi geçmişimizin gözden geçirilmesini, bu konuda özeleştiri görevini partimizin önüne koyar.

Karar tasarısı ile ilgili Konferans öncesinde Parti içi ve çevresinde yürütülen tartışmalar sonrasında yapılan değişiklikler şunlardır:

"Bolşevik Parti İnşası Sorunu Üzerine" başlıklı karar tasarısında 1.sf.da, sayfa ortasında c.maddesinde ( ) içindeki "dışta" sözcüğü silinecek.

2.sf.da ikinci paragrafın ilk iki satırı yerine: **(Bkz. Rapor, s.27)**

Bu görev, Kruşçef tipi modern revizyonizmin ML'e karşı giriştiği saldırılar; bu saldırılara karşı direnmeye çalışanların yaptığı önemli hatalar; Kruşçef modern revizyonizmine karşı direnenlerin başını çeken ÇKP ve AEP'nin giderek kendilerinin ML'e saldırı cephesinin önemli unsurları haline gelmesi sonucunda...

sözleri girecek.

2.sf. 3.paragraf birinci satırda 'kendine ML parti adını veren' yerine, "ML veya ML'e yönelmiş" sözleri girecek. **(Rapor, s.27)**

3.sf.da, 2.paragrafta, 3.cümle şöyle düzeltilecek: **(Rapor, s.29)**

Bugün ML'in en temel teorik görüş ve önermelerinin öğrenilmesi-kavranılması, onun her tür çarpıtılmalarına karşı savunulması görevi bu alandaki en temel çözülmemiş görev olarak ML güçlerin önünde durmaktadır.

3.sf. son paragrafta, son cümleden önce şu cümle eklenecek:**(s.**

Ve Leninizmin zengin teorik hazinesi, ne yazık ki bugün tam anlamı ile bizim kendi malımız haline getirilmemiştir. Bir çok alanda Leninizm adına geçmişte savunmuş olduğumuz görüşler, modern revizyonizmden önemli ölçüde etkilenen, yer yer kendileri modern revizyonist olan görüşler olmuştur.

4. sayfa, birinci paragraf yerine:

"Bütün bu belirleyici önemdeki farklılıklar, bizim bugünkü faaliyetlerimizin Rusya'daki bolşeviklerin 'partinin birinci aşaması' olarak adlandırdıkları dönemde yürüttükleri faaliyetleri ile uyum içinde olamayacağını; bizim bugün çözmek zorunda olduğumuz görevlerin esasının, Rusya'daki Bolşeviklerin 'parti öncesi dönem' olarak adlandırılabilecek dönemde çözmüş oldukları görevler olduğunu,

bu olgunun bilince çıkartılmasının çok önemli olduğunu açıkca göstermektedir" ...girecek.

aynı sayfada, 4.paragrafta, ikinci cümle yerine:
"Çözmek için önümüzde duran bir dizi somut görevin esası, Rusya'da bolşeviklerin 1883-1900 arası, yani onların 'parti inşasının birinci aşaması' olarak adlandırdıkları dönem öncesi çözmüş oldukları görevlerdir." girecek.

4.sf. 7.paragraf üçüncü satır yerine:
.. olmak üzere- teorik seviyelerinin geriliği, modern revizyonizmden köklü bir kopuşun gerçekleştirilmemiş olması olgusu ve buna bağlı olarak yaptığımız bir dizi revizyonist hata, bizim leninist anlamda teorisyenlere ... girecek.

5.sf. 3.paragraf çıkacak, yerine:

Konferansımız bugünkü somut durumumuzun değerlendirilmesinde, bugün Türkiye'de somut durumun "İşçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarda yürüdüğü" bir durum olduğunu; geçmişte de "İşçi sınıfı hareketi" ile "sosyalizm" arasındaki bağların olağan üstü derecede kısıtlı, sınırlı olduğunu, her ikisini de zayıflatan bu kötü durumun esas sorumlusunun bu konuda büyük yanlışlar yapan ML'ler olduğunu tespit eder.
"İşçi sınıfı hareketi" ile "sosyalizm"in ayrı ayrı yollarda yürümesi olgusu, bugün yalnızca ülkemiz açısından değil, modern revizyonizmin hakimiyeti, ona karşı mücadelenin hataları vb. sonucu ML Dünya Hareketinin yeniden şekillenme süreci içinde bütün ülkeler için yaşanan, yaşanmak zorunda kalınan bir olgudur.
Konferansımız bu olguyu tespit ederken; aynı zamanda Lenin önderliğindeki Rusya bolşeviklerinin partiyi 'sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birliği' olarak da tanımladıklarını, bunun bilincinde olarak, bugün gerek bizim, gerekse diğer ülkelerde ML veya ML'e yönelmiş grupların, çevrelerin, partilerin vs. "Parti" isimlendirilmesinin bugünkü gerçek durumun değil, varılması istenen hedefin bir ifadesi olarak kavranması gerektiğini vurgular.

Konferansımız, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarca yürümesi kötü durumunun ancak ML'lerin bilinçli çabaları ile aşılabileceğini,bu durumu aşmak için de, içinde bulunduğumuz durumda pratik faaliyetlerimizde gücümüzü işçi sınıfı içinde yoğunlaştırmamızın mutlak zorunluluk olduğunu vurgular.

Konferans öncesinde bu karar tasarısına yazılı olarak takınılan tavırlar şöyle idi:

Konferansa delege olarak katılan yoldaşlardan **Mustafa**'nın tavrı:

Bolşevik parti sorunu ile ilgili:

Bu sorunla ilgili -öteki sorunların da önemli bir bölümü için- öncelikle şu tespit edilmelidir. Biz inceleme eğitimde hala eskiden hemen hemen kopmamış durumdayız. Eskiden de inceleme eğitimi esasta kafamızda var olanı ispatlamak için yapardık. Şimdi de hemen hemen aynı. Böyle olunca özellikle klasiklerin eğitiminde, başkalarına çokca dememize rağmen -alıntıları bağıntısından koparmamak gerekir, öncelikle klasiklerin ne demek istediklerinin anlaşılması gerekir vb.- bizim bu taleplere uygun davranmadığımız en açık biçimi ile Bolşevik Parti inşası üzerine yaptığımız eğitimler ve bunların sonucu olarak çıkmış olan § 7 bunun kanıtıdır. (Örnekler § 7 notlarında verilecek)

- Parti nedir? İşçi sınıfı hareketinden bağımsız, onunla bağı olmayan aydınların, tabii ML bir partinin gerekliliğini kavramış, devrim için çalışmak isteyen -işçi sınıfı önderliğinde DHD yada sosyalist devrim- ve işçi sınıfının varlığı yeterli midir? Yeterli ise Lenin neden partiyi sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birleşimi olarak görüyor?

- Biz geçmişte partiyi Lenin'in tarifi gibi kavramadık.

- Partiyi ideolojik önderlik olarak görmenin bir ifadesi olan en azından kurma bağıntısında tarif yaptık. Kelimesi kelimesine olmasa bile yukardaki tarifi yaptık. Bu tarif İK'nın parti bileşimi ve partiye işçi sınıfının öncülüğünü onun ideolojisine indirgemesine ve buna uygun pratiğine denktir. Ve yanlıştır.

- RSDİP'in kuruluşu Lenin'in tarifine uygundur.

- Lenin'in Emeğin Kurtuluşu grubunu niye marksist bir partinin gerçek çekirdeği vb. tanımlamadığının gerekçesi Lenin tarifi içindedir.

- Yine aynı şekilde işçi sınıfının kurtulusu için Petersburg mücadele birliğini ilk gerçek çekirdek olarak nitelemesi de yine bu tarifin içindedir. İşçi sınıfı hareketi ile bağ.

Derleme broşür s.31, 32 ve 34'de bak.

Bizim tarifimiz ile ilgili ise (hatırladığım, elimde yok) 1976'da KK ile yazışmalar ve hemen hemen aynı anlayış §7 s.39/40 .

- S.47'de Petersburg Mücadele Birliği ile ilgili yorumla bizim parti kurulması anlayışımız çelişmektedir. Bu görülmemektedir.

- Parti inşasının 1.döneminde teorinin esas alınabileceğine dair ne Lenin ne de Stalin ne de SBKP(B) tarihinin tespiti vardır.-Teorik çalışmanın esas çalışma biçimi olması, parti çalışmasının merkezinde durması açısından.-

- s.74, 75, 76'da Lenin'den yapılan alıntının yorumu Lenin çarpıtılmasıdır. Hiçbir yerde, Ne Yapmalı'nın yorumunda SBKP(B) tarihi yada Stalin bu sorunu yada bu alıntıyı bizim yorumladığımız gibi yorumlamazlar. -Tabii benim bildiğim okuduğum yerlerde, bütün eserlerini okumadım.- Onun ötesinde, Devrimci Teori Olmadan Devrimci Hareket Olmaz'ı Lenin daha 1897 sonunda söylüyor. (Derleme s.34)

- Kampa eklerdeki yada kamptaki broşür yazarının açıklaması buradan çıkarak teorinin esas çalışma biçimi olduğunun bütün parti için anlaşılmaması gerekir açıklaması B 7'yi kurtarmamaktadır. Yine Lenin çarpıtılmasıdır.

- Kafamızdaki şablonu ispatlayacağını sandığımız tek yer burasıdır. Ve bunun için bu alıntı yapılmıştır.
-Lenin'in burada neyi anlatmak istediğine, hangi bağıntıda neyi tartıştığına bakılmamıştır. Halbuki Lenin'de teorik sorunların ağır bastığı tespitlerinin olduğu biline biline. Gülünç durumlara da düşülmüştür. Bu şablonun ispatlanması için örneğin. Bizim tartışmamız başından beri partinin çalışmasının merkezinde durması açısından teorik çalışmanın esaslığı sorunudur. B.7 de sorunu bu şekilde koyar. Açıklama ise partinin belli bir kurumuna bu işi yükler. Açıklamadakini doğru kabul edersek o zaman bu kurum için devrimci pratiğin önüne çıkardığı sorunları çözmek için hangi dönemde esas değil. 2.dönemde devrimci pratik teorinin çözmediği sorunları ortaya çıkarırsa bu kurum bunları çözmek için teorik çalışmayı esas almıyacak mı? Alacağı açıktır. Yoksa Lenin'in pratiğinin açıklanması mümkün değildir.

- Teorik çalışmanın bütün örgütün çalışmasının merkezinde durduğu dönem hangi yoldan gidileceğinin tespit edilmediği dönemler - dir. Bir başka ifade ile Marksizm mi yoksa başka bir ideolojinin mi seçileceğinin gündemde olduğu dönemlerdir. Ben seçtim demekle olmaz. Gerçekten o teorinin temel özellikleri içinde kavranması gerekir. Bu dönem de parti öncesi dönemdir. Bu dönemde burjuva

kökenli aydınlar -öncelikle- ya da aydınlar bu teoriyi temel özellikleri içinde kavrarlar ve bu teoriyi işçi sınıfı hareketine taşırlar.

- Teorinin -tartıştığımız ML teoridir- temel özellikleri içinde kavrandığı dönem işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı gelistiği dönemdir. Bu ayrı gelisme her ikisini de zayıflatır.

-Parti sosyalizmin işçi sınıfı hareketine taşınması sonucu onunla birleşmesi sonucu ortaya çıkar.

- Parti kurulduğunda hem uluslararası hem de ulusal sorunlar çözümlenmiş değillerdir, parti tarafından. Parti inşasının 1.aşaması denilen dönem bu sorunların çözülmesine bağlıdır.

- RSDİP'de 1.dönemin 1905 olarak alınması Lenin'in İki Taktik eseri ile doğrudan bağıntılıdır.

- Komünist partiler, ya da kendisine komünistim diyen örgütler içinde örgütlenmiş olanların kazanılması söz konusu olduğu ölçüde bunları kazanmak için propaganda esastır.

- Ama işçi sınıfı hareketi ile bağ kurma çalışması, bu hareketi yönlendirme çabası için propaganda ile bağ içinde ajitasyon ön plandadır. (Derleme s.87)

- Lenin sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin ayrı ayrı gittiği dönemler olduğunu belirtir. SBKP(B) tarihi ise Emeğin Kurtuluşu grubunu kitle ajitasyonunun gerekliliğini kavrıyamamakla eleştirir. Emeğin Kurtuluşu grubu bunu kavramış olsaydı, değişen ne olacaktı, çalışmanın esası bakımından? Merkeze kitle ajitasyonu mu konulacaktı? Yoksa dar çevrede propagandanın yanında kitle ajitasyonuda mı yapılacaktı? Lenin'de böyle bir tespit yok. En azından bu döneme ilişkin bizim Derleme Broşür'e aldığımız makalelerde... Benim çıkarabildiğim, çalışmanın esası bakımından değişen bir şey olmazdı. (SBKP(B) s.45)

- RSDİP'in gelişimi kısaca, 84-94 arası teorik sorunların ağır bastığı bir dönemdir. Bu dönemde sadece propaganda yapılır.

- 94-98 arası işçi sınıfı hareketi ile bağ kurma çalışması için kitle ajitasyonuna geçilir. Merkezi bir yapı olmadan bölgesel gruplar işçi sınıfı hareketi ile bağ kurarlar. Bunun sonucu bu grupların bazıları 98'de bir araya gelip partiyi kurarlar.

- 98-900 sonu ideolojik karmaşa dönemi parti kurulmasına rağmen çeşitli nedenlerden merkezi bir yapı kurulamaz.

- 1900 sonu-1905 . Bu dönemin başında, bu ideolojik birliği olmayan ve merkezi bir birliği de olmayan grupları birleşik bir partide örgütleyebilmek için bu grupların ideolojik olarak kazanılabilmesi için Iskra'nın çıkarılması. Bunları kazanabilmek için propaganda çalışmasının merkeze konması. İşçi sınıfı hareketi ile bağın geliştirilmesi ve yönetilmesi için propaganda ile çok sıkı bağ içinde ajitasyonun merkeze konması çalışmasıdır. Bu dönemde işçi sınıfının öncüsü ilk dönemlerde sosyal demokrat gruplar içinde, II.Kongreden sonra ise parti içinde örgütlenmiştir. Fakat ideolojik ve siyasi olarak kazanılmamıştır. Öncünün kazanılması 1905'de Lenin İki Taktik eseri ile esasta bitmiştir. Çünkü öncü, Ne Yapmalı ile ideolojik olarak kazanılmıştır. Bir Adım İleri İki Adım Geri ile ise parti örgütlenmesi açısından kazanılmıştır. İki Taktik ile ise, demokratik devrimde proletaryanın nasıl bir rol oynayacağı, bunun için ne yapması gerektiği, demokratik devrimden sosyalist devrime geçişin nasıl olacağı sorunlarında kazanılmıştır. Artık sorun geniş yığınları öncüye kazanmaoadır.
- B.7 Rusya deneyini SBKP(B) deneyini bu şekilde özetlemiyor. O SBKP(B) deneyini bizim anlayışımıza uydurmaya çalışıyor.

- Lenin ya da Stalin propaganda çalışmasını, hele hele öncünün kazanılması için yapılan propaganda çalışmasını dışta yapılan, ya da esasta parti dışında yapılan çalışma olarak görmezler. Biz ise dıştaki çalışma olarak görürüz. B.7 bu anlayış temelinde kaleme alınmıştır. İlk taslakta konferans için sorunu bu şekilde ortaya koymuştur. Bunun için bazen dışta yapılan çalışmada propaganda öne geçirilmiş, bazen de ajitasyon. (B.7 s.80)

- Öncünün parti içinde ya da kendisine komünistim diyen gruplar içinde örgütlenmediği şartlarda, partinin merkezinde partinin kendisinin bulunması, işçi sınıfı hareketinden kopuk aydınların kendilerini merkeze koymaları demektir. Ki bu çalışma ile Marksist kadrolar yetişmez; yetişse yetişse marsolaklar yetişir. Bu anlayışta partiyi sadece ideolojik önderliğe ya da esasta ideolojik önderliğe indirgeyen bir anlayışın devamıdır.

- Bu bağıntıda Lenin, parti içinde bir bağıntıda, bir aydına karşı... işçinin örgütlenmesini söyler. İşçilerden anladığı sadece sanayi işçileri değildir. Aynı zamanda tarım işçilerini de.

- Emeğin Kurtuluşu grubunun hatası partinin gerekliliğini kavramamak değildir. Onun hatası işçi sınıfı ile bağ kurmak için ajitasyonun gerekliliğini görmemeleri, bunun sonucunda da hemen iş-

çi sınıfı hareketi ile bağ kuramamalarıdır.

- Bugün biz parti öncesi bir konumdayız. Teorinin temel özellikleri içinde kavranması, savunması aşamasındayız. Bu dönem teorik sorunların ağırlık kazandığı, bir başka deyişle merkezde durduğu dönemdir. Bunun anlamı SBKP(B) Tarihi'nin eğitiminin merkezde durmasıdır. Çünkü bana göre SBKP(B) eğitimi temel özellikleri içinde Leninizmin kavranılmasıdır. Çünkü Tarih bir anlamda Leninizmin Tarihi'dir. Leninizmin öğrenilmesi dememden hemen Leni - nizm ile Marksizmi ayırdığım çıkarılmasın.

- Parti öncesi durumda olduğumuzun tespiti bizi, bazılarının çıkardığı gibi, bizi disiplinsiz bir çalışmaya, örgütlü çalışmaya son vermeye götürmemelidir. Çünkü parti öncesi dönem ne kadar çabuk -tabii hızlıdan sorunlara değinilip geçilmesini anlamıyorum- geçilirse o kadar iyidir. Çünkü bilincimizde olması gereken, sosyalizm ile işçi sınıfının hareketinin ayrı gitmesi her ikisini de zayıflatır.
ML'nin öğrenilmesi açıkta savunulması nasıl olacak, hangi akımlara karşı olacak SBKP(B) tarihinden bu konuda öğrenebilir miyiz? Öğreneceksek bu nasıl olacak? Çıkardığımız dersleri günümüze nasıl uyarlıyacağız? Bana göre SBKP(B) tarihinden öğrenebiliriz. Ve öğrenmeliyiz.

SBKP(B)'de bu gelişim somut olarak su sekilde olmuştur:
Öğrenme ve savunma döneminde Narodniklere karşı. Hem Lenin hem de Emeğin Kurtuluşu grubu tarafından -zaten ilk başlatan Emeğin Kurtuluşu grubudur. Neden Narodnikler sorusunun cevabı devrimci aydınlar arasında örgütün kendisinin çökertilmesine rağmen bu düşüncenin varlığını sürdürmesidir. SBKP(B) s.29.

Lenin Narodnik'lare karşı mücadelede legal marksistlerle geçici olarak, yayın faaliyeti de olsa, anlaşmıştır. Bu anlaşma legal marksistlerin hatalarını eleştirmeme temelinde değildir. Onların da hatalarını amansızca eleştirme temelindedir. Bak. Tarih s.39/40, Ne Yapmalı s.26.

Daha sonra Ekonomistler. Bunlarla mücadele işçi sınıfı hareketin de opportünizmin mi Marksizmin mi hakim olacağı mücadelesi idi. Çünkü Marksizm, işçi sınıfı hareketi ile bağ kurmuştu. Fakat Marksizm adına Ekonomizm gelişmekte idi. Bir çok sosyal-demokrat örgüte hakimdiler. Lenin'in bunlarla mücadelesi Ne Yapmalı ile noktalanır. Ne Yapmalı ile birlikte Ekonomistler ideolojik ola -

rak yıkılır. II.Parti Kongresi toplanır. Parti Kongresi'nde parti ikiye bölünür. Menşevikler-Bolşevikler.

- Bundan sonra parti inşasının 1.aşaması bitene, yani öncünün komünizm davasına kazanılmasına kadar mücadele Menşeviklere karşı yürütülmüştür. Çünkü partiye,bir başka deyişle işçi sınıfı hareketine hangi düşüncenin hakim olacağı sorunu gündemdedir. İşçi sınıfı hareketinde ve partide Bolşeviklerin yanında Menşevikler vardır.
Buraya kadar yeter.

- Bütün bunlardan çıkarılması gereken şey, mücadelede öncelik verilen, önceleri -RSDİP açısından- devrimciler arasında (devrimciler de hemen hemen bütünüyle aydınlar) hakim olan akıma karşı mücadele. Daha sonra ise, işçi sınıfı hareketi ile bağ kurulduğunda, işçi sınıfı hareketini tehdit eden, ona hakim olmaya çalışan Marksizm adına hareket eden, esas gruptur.

Türkiye açısından,bugün T'de devrimciyim diye ortaya çıkan hemen hemen bütün gruplar kendilerine Marksist demektedirler. Onun için mücadele işçi sınıfı hareketi içinde esasta hakim olana yönlendirilmek zorundadır. Ancak buna yönlendirilmeden öncelikle bizzat kendimizin ML diye yaydığımız, propagandasını yaptığımız görüşlere karşı mücadeleyi merkeze koymak zorundayız. Çünkü SBKP (B)'de Bolşevikler bizim gibi Marksist olmayan görüşleri yaymıyorlar. Bu anlamda onların önceliği kendilerine vermeleri söz konusu değil.

- Karar taslaklarındakileri bir kere daha incelemem gerekir.

Buraya kadar yazdıklarım başında da belirttiğim gibi notlar şeklindedir. Ve bu notlar karışıktır. Bu notlar öncelikle konferans da kendim içindir. Onun için cümleler üzerinde fazla düşünülmemiştir. Yani yanlış anlayışları içeriyor mu vs. diye. Bundan sonraki notlar da aynı olacak.

11.12.85

Neriman yoldaşın tavrı:

PARTİ İNŞASINA İLİŞKİN 1.ÖNERİ ÜZERİNE

1. Bu öneriye esas eleştirim, öneride teorik çalışmanın içeriğinin ve bağıntısının doğru ortaya konmamasına yönelmektedir. (Aynı eleştiri, Bolşevik 7'de, karar taslağında da ifadesini bulan yanlış tavrın teorik olarak detaylı bir şekilde ele alındığı "Teorik Çalışma Nedir? Teorik Çalışmanın Alanları Üzerine" başlıklı II.1 bölümüne de yönelmektedir. Devamla, burada temsil edilen taslaktan çıkarılan yanlış PRATİK sonuçların, kendilerini yoğun bir şekilde çalışma planı önerisinde belirginleştirdiklerine dikkati çekerim. Bundan dolayı, daha şimdiden, buradaki eleştiri ile doğrudan bağıntılı bir şekilde ele alınması gereken daha sonra ardından gelecek eleştiriye atıfta bulunuyorum.)

Teorik çalışmanın çeşitli bileşenlerinin açık bir şekilde ortaya konması yerine bir dizi belirsiz, açık olmayan tespitler.

---

a. Marksist-Leninist temel ilkelerin sistemli eğitimi,(temel eğitim) parti yaşantısının her döneminde, teorik çalışmanın vazgeçilmez bir bileşenidir.
ML'in klasiklerinin ortaya koyduğu gibi, parti üyelerinin sistemli bir şekilde temel ilkelerin eğitiminden geçirilmesi, her Leninist partinin parti hücrelerinin her koşul altında (bizzat en ağır illegalite koşullarında bile) en esaslı bir görevidir. Çünkü ML belli formüllerin ezbere öğrenildiği kemikleşmiş bir bilim değil, aksine her parti üyesinin özümsemesi gereken canlı, kapsamlı ve çok yönlü bir bilimdir.

b. ML'in ilkelerinin modern revizyonizme karşı savunulması, öncelikle uluslararası çerçevede, ama aynı zamanda ulusal çerçevede de, güncel ve öncelikli bir görevdir.

Bolşevik 7'de ve ortaya konan buna uygun tasarıda da (ve eski belgelerde de), bu görevlerin gereksiz bir şekilde birbirleriyle karıştırılmaları yanlış ve her iki görevin küçümsenmesidir.(Elbette ki, sistemli bir temel ilkeler eğitimi ile ilkelerin savunulması arasında bir bağ vardır, ama ancak, her birinin bağımsız bir görev olduğu şeklindeki temele ilişkin fark ortaya konduğunda bağ

doğru bir şekilde sağlanabilir.)

Sistemli bir temel ilkeler eğitiminin, ML'in ilkelerini modern revizyonizme karşı mücadelede savunma görevi için yeterli olmadığını bilince çıkartmak gerekir. Böyle bir yaklaşım, teorik çalışmada gerçekte önümüzde duran büyük görevi küçümser.

ML ilkelerin savunulması ve buna bağlı olarak dünya ML hareketinin genel çizgisini oluşturma görevi için, bağımsız, temel ilkeler eğitimini çok çok aşan ek bir teorik çalışma zorunludur.

Dünya ML hareketinin genel çizgisinin, her türden modern revizyonizme karşı mücadelesinin odak noktasındaki bugünkü büyük ideolojik-politik sorunlarını, bu sorunlarda ML'i savunarak çözmek ve buna ilişkin bir genel çizgi geliştirmek, zorunluluktur.

Elbette ki -bir daha vurgulanmalıdır- sistemli bir temel ilkeler eğitimi bunun için bir ön koşuldur. Ve bu temel eğitim aynı zamanda bugünkü güncel sorunların ışığı altında yürütülmektedir; ancak bu tek ve aynı zamanda yeterli şey de değildir.

c. Öncelikle ele alınması gereken ilkelerin savunulması ve dünya ML hareketinin genel çizgisinin oluşturulması görevinin yanı sıra; ilkelerin savunulması ve onların ulusal programın sorunlarında kullanılması, diğer bir önemli görevdir.

Bu bugünkü teorik çalışmanın üçüncü bileşenidir. Bu görev diğer görevlerle aynı zamanda ele alınmalıdır, ancak merkezde durmamaktadır.

Öncelikle ele alma, şematiklerin iddiasının tersine, görevlerin bir biri ardı sıra dizilmesi değil, aksine aynı anda yürütülen çalışmanın kapsamında vs. dile gelen görevlerdeki farklı ağırlık demektir.

Bu ilişki de, benim görüşüme göre, taslakta yeterli ve ilkesel olarak doğru bir şekilde ayrılarak ortaya konmamıştır.

d. Bugün ML'in teorisinin geliştirilmesi sorunu güncel olarak kendisini ortaya koymayan bir görevdir.

ML'in teorisinin geliştirilmesi sorunu da elbette ki, teorik çalışmanın bir bileşenidir. Ama tam da bu sorunda, klasiklerin öğretilerinden yola çıkarak, bunu opportünizme karşı mücadelede ortaya koymak önemlidir.

Taslakta ve Bolşevik 7'de yapıldığı gibi, bu ideolojik cepheleşme

yapılmadan, bu, oportünizme bu sorunda alanı teslim etmek demek - tir.

Bunun için, Stalin'in 30'lu yıllarda ML teorinin hangi açıdan daha da geliştirilmesi gerektiğini nasıl tam ve açık bir şekilde ortaya koyduğunu, olduğu gibi belirtmek gerekirdi.

Modern revizyonistlerin ML'e saldırmak için kullandıkları esas manevra, tam da onların nesnel koşulların değiştiğini, Leninizmin ilkelerinin eskidiğini ve teorinin yaratıcı bir biçimde gelistirilmesi gerektiğini söylemeleriydi.

Burada herhalde, eski sosyalist Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunun nedenlerinin incelenmesi kastedilmektedir.

Ama tam da bu noktada, geriye dönüş olasılığının ilkelerin önceden Lenin ve Stalin tarafından ortaya konulduğu ve bu ilkelerin kullanılması temelinde Sovyetler Birliği'ndeki somut toplumsal gelişmenin incelenmesi, ML bir tarzda çözümlenmesinin (ki bu görev son tahlilde ancak Sovyet ML'lerinin yerine getirebilecekleri bir görevdir.) ve bundan gerekli derslerin alınmasının gerekli olduğu açıkca saptandığında, bu görev doğru, ML bir çerçeve içerisinde çözülebilir.

2. Parti inşası sorununa ilişkin olaraktaslakta belirtilen sapmalarla ilgili:

a. Sağ sapmaya karşı yetersiz mücadele.

Sağ sapmanın belirlenmesinde, bu sapmanın teorinin küçümsenmesi ile sıkı bağ içinde olan, ama bunu da aşan önemli bir özelliği eksik bırakılmaktadır. Bu sapmanın diğer önemli bir özelliği de, teorik çalışmadaki bugünkü ana görev, yani ML ilkelerin savunulması ve genel çizginin geliştirilmesine saldırması ve Türkiye devriminin sorunlarını ön plana geçirmesidir.

b. "Sol sapma" yanlış eleştirilmektedir.

GDS'in veya kardeş örgütlerin gerçek bir sol sapması -onların ajitasyon ve propagandaya ilişkin parti inşasının öğretisini çarpıtmaları söz konusu değil, Onu öncelikle güçleri ile karşılaştırıldığında, yetersiz bir şekilde yerine getirmeleridir. Benim temel eleştirim, onların, gerekli görevleri yerine getirmek için bütün güçlerini seferber etmemeleri, aksine güçleri olmadığını rahat bir şekilde söylemeleridir. Bu ama gerçeğe uymamaktadır. Profesyonel devrimcilerin yozlaşma tehlikesi korkusundan,

burjuva yaşam tarzı içinde burjuva etkiler aracılığıyla yozlaşma tehlikesini önemsiz bir şey olarak göze alan, çalışma olanaklarını son derece kısıtlayan tüm teorileri de buna bağlıdır. Bu ise gerçekte sağdır.

Ben, taslağın kendisine temel aldığı, Bolşevik 7'deki, GDS'in "ML'lerin temel sorunları" kitabında teoriyi parti inşasının 1. aşaması boyunca zincirin esas halkası olarak önüne koyduğu şeklindeki eleştiriye katılmıyorum.

Bu eleştiri özünde yanlıştır.

3. BU KARAR TASARISINA İLİŞKİN ÖNERİLER:

a. Teorik çalışmanın alanları, doğru ve açık bir şekilde ayrı ayrı ortaya konmalıdır. Bu karar tasarısındaki yanlış ortaya konuş reddedilmelidir.

b. Sağ tehlikenin, önce genel çizgiyi oluşturma yerine Türkiye'deki çizgiyi oluşturmayı esas görev olarak tespit eden türü eklenmelidir.

c. GDS'e yönelen, teoriyi zincirin ana halkası olarak tespit ettiği şeklindeki yanlış eleştiri geri çevrilmelidir.

16.12.1985

Cafer yoldaşın tavrı:

PARTİ İNŞASI ÜZERİNE BOLŞEVİK 7'DEN NOTLAR: EKLER ÜZERİNE DE

1) Lenin'in Sol Komünizim eserindeki alıntı yorumlanırken, propagandanın 'dıştaki' çalışma olduğu vurgulanıyor. Ayrıca 1. aşamada yer yer kitle eylemlerinin ve ajitasyonun da ön plana geçebileceği söyleniyor. Tartışmadaki mantık yanlıştır. S. 30/31, 36

2) Parti adlandırılmasını yapmak için ön görülen koşul kesinlikle yeterli değildir, kendi durumumuzu teorileştirmektedir. S. 39/40 Yine bu konuda 2. konferans sonrası 13 numaraya karşı polemikte söylenenler de yanlıştır. Bu iki temel yanlış üzerinde önemle durulmalı. S. 144

3) parti ve grup adlandırılması bağlantısında Petersburg grubunun ile ilgili söylenenler önemlidir. Bu konuda eklerde belli düzeltmeler var. Ancak RSDİP'in hangi gerekçelerle hangi dönemde

kendini parti olarak isimlendirdiği açıklığa kavuşturulmuş değildir. Bunun başlı başına tartışılması gerekmektedir. S. 41/50 arası (kamp tartış. s.417/1; benim kon.)

4) Emeğin Kurtuluşu grubunun bilinçli olarak parti inşasına yönelmediği söylenmektedir. Bunun doğruluk payı nedir? S.43

5) Propagandanın dışardaki çalışmaya yönelik olduğu özellikle de işçi sınıfının ileri kesimlerine yönelik olduğu savunulmaktadır. Bu Metin'in eleştirisinin devamına bir örnektir. S. 104

6) Bugünkü durumla 1884 dönemi karşılaştırıldığında, bizim açımızdan görevlerin esasta bir olduğu görülmüyor. S. 108/109

7) Doğal işçi önderlerinin propagandayla kazanılacağı vurgulanmakta, propagandanın dışarıya yönelik bir çalışma olduğu tekrarlanmaktadır. Yani propagandanın esasta kendimize yönelik bir çalışma olduğu kavranmamaktadır. S. 115

8) Öncü kavramı partililer için kullanılıyor. Ama öncüyü kazanmak için yapılacak propaganda çalışmasının dışarıya yönelik bir çalışma olduğu da vurgulanıyor. S. 110

9) 1. aşama boyunca propaganda çalışmasının esas olduğu, ancak yer yer ajitasyon çalışmasının da ön plana geçebileceği belirtiliyor ki, RSDİP'in pratiği bunun böyle olmadığını göstermektedir. Burada şu sorun çıkmaktadır.Onların parti adlandırılması ile bizim kendimizi parti olarak adlandırmamız arasında köklü bir çelişki vardır. S.116

10)1976 yazısı özetleniyor ama özetlendiği belirtilmiyor. S.122

11)1. aşamada Lenin ve Stalin kitleler içindeki çalışmanın esas biçiminin propaganda olduğunu söylüyorlarmış. Lenin ve Stalin'in böyle bir tanımlamalarının olmadığı açıktır. S.134

12)Kadro olabilmek için kişinin bütün çalışmasının devrimcilik olması gerektiği belirtiliyor. S. 113 Bu tanımlamada parti liderleri ile kadrolar eşitlenmektedir. Nitekim bu tanımlamanın hemen altındaki paragraf tam da bunu yapıyor.

1984 Kamp Tartışmasından Sonra Eklemeler ve Düzeltmeler:

1) Leninizmin Temelleri adlı eserde Stalin'in iki aşamalı parti öğretisinden sözetmemişolmasının sebepleri araştırılırken iki farklı açıklama getirilmektedir. Ancak bu açıklamalar

arasındaki FARKA dikkat çekilmiyor, birbirini tamamlıyormuş gibi ele alınıyor. İkinci açıklama bana doğru geliyor. S. 9 ve 19/20

2) Partinin 1. aşamasın sonlarına kadar propaganda örgütü, sonlarından itibaren ajitasyon örgütü ve ikinci aşamada da eylem örgütü olacağı şeklinde bir mantık yürütülüyor. Burda yürütülen mantık mekanik bir mantıktır. Ayrıca RSDİP'in pratiği ile uyuşmamaktadır. S. 21

3) Partinin 1. aşamasında yer yer ajitasyonun öne çıkabileceği, ancak öne çıktığında da ajitasyonun esasta öncüyü kazanma amacına hizmet edeceği vurgulanıyor. Burdaki mantık nerdeyse yapmak istenilen amacı belirleyici olarak görme şeklindedir. Bu haliyle bana yanlış gelmektedir. S.22. Burası için tutanak sayfa 500'de Ali Osman olumlu tavır takınıyor. "Bizde sorunun bilince çıkması ve bunun süreci" hakkında eklerde hiç bir şey söylenmemmiş. Bunlarla ilgili eleştirilerim 1984 tutanağında var.

5.12.1985
Cafer

Ayrıca bir sempatizanın da şu yazılı tavrı vardı:

" ' BOLŞEVİK PARTİ İNŞASI' SORUNU ÜZERİNE" BAŞLIKLI YAZI HAKKINDA KISA GÖRÜŞLERİM:

c maddesinde dışta yürütülecek çalışmanın esas biçiminin propaganda olduğu şeklindeki görüş yanlıştır. Bu görüş Lenin yoldaşın Ne Yapmalı adlı yapıtında S.199 günce Y.'daki şu görüşüyle çelişmektedir:

> "., parti örgütümüzün eylemlerinin baş içeriği, bu eylemlerin merkezi, hem en güçlü ayaklanma devresinde, hem de tamamıyla durgunluk devresinde olanaklı ve zorunlu olan çalışma olmalıdır ve bu da: Bütün Rusya'da birleşik olarak özetlenmiş olması gereken, hayatın bütün yanlarını aydınlatan ve en geniş kitlelere aktarılan siyasi ajitasyon çalışmasıdır.."

Yukarıda da görüldüğü gibi Lenin yoldaş günlük çalışmalarını, hem en güçlü ayaklanma devresinde hemde tamamıyla durgunluk devrelerinde, en geniş kitlelere aktarılması gereken siyasi ajitasyon olarak ortaya koymaktadır.

Bu sorun üzerine 1984 yılında yapılan kampta da yukarıda yaptığım alıntılar doğrultusunda tartışılmıştı. Ve yine o kampta

B. 7'nin yazarı yoldaş, takındıkları tavırlarda yanlış görüşünü haklı kılabilmek için yorumlara baş vurmuştur. Ve bugün gelinen aşamada 3. Kongre parti inşası üzerine olan tartışmayı karara bağlamak istemektedir. Fakat iki haftalık kamp boyunca tartışılan tutanaklar, tartışılmaya sokulmadan en azından onun bir özümlemesi yapılmadan böyle bir karar alınmak istenmektedir. Bu sakat bir yöntemdir. O kamptan ders çıkarılmıyacaktıysa niçin iki hafta tartışıldı? (9)

Herhalükârda ben kamp raporunun bu sorunla ilgili bölümünü inceledim. Bu incelemenin sonucunda vardığım sonuç; parti 1. İnşa döneminde ajitasyon sorununda Lenin'in kavranmadığıdır.

Bilindiği gibi SBKP/B Tarihi KD'de Rusya'daki marksistler, Rusya'daki marksist örgütlerin -SD örgütlerini kastediyorum- temel hatasının 1883-1894 yılları arasında dar çevre içerisinde Marksizmin propagandasıyla yetindiklerini, bundan dolayı da sosyalist bilinci işçi sınıfı hareketiyle kaynaştırmak için de Lenin yoldaşın önderliğinde 1895 yılında kurulan Petersburg işçi sınıfının kurtuluşu için mücadele örgütünü kurdu ve bu örgütün temel görevinin Marksizmin işçi sınıfına taşınması, işçiler arasında kitle ajitasyonuna geçişti.

Yine Lenin yoldaş 1900 yıllarının başında yazdığı Ne Yapmalı'da geniş bir şekilde siyasi açıya çıkarmalar vasıtasıyla işçi sınıfına gidilmesini savunmaktadır. O hiç bir yanlış anlamaya meydan vermeyecek bir şekilde bu yapıtında, propaganda ve ajitasyonunun birinin diğerine tali olması gerektiği şeklinde de il, tersine ikisinin birbirini tamamlayan, birbirine bağımlı şeyler olduğunu ortaya koymuştur.

d maddesinde şu sonuca varmanız; "...yani hareketin gitmek zorunda olduğu yolu çizmekle yetinir...." tamda yukarıda eleştirdiğim tespitinizin doğal sonucudur. Birinci aşamayı burada somut olarak devrimin strateji ve taktiğini ortaya koymakla sınırlamamızda Rusya'daki gerçek durumu okuduğunuz halde halen kavramadığınızı, orada bırakalım 1900 yılından sonraki dönemi, 1894 yıllarından itibaren sadece strateji ve taktiğin ortaya çıkarılmasıyla uğraşılmadığını, aynı zamanda işçi sınıfına hem propaganda hemde ajitasyon temelinde gidildiğini, işçilerin marksistler tarafından grevlere çekildiğini ve kendiliğinden gelişen grev hareketlerinin içine girilerek ajitasyon/propaganda yapıldığını gayet berrak bir şekilde görebiliriz.

İşte yukarda ortaya koyduğum gerçek doğru olarak kavranamadığı için, gerçek durum kendi sağcı pratiğimize uydurulmaya çalışılmıştır. Zaten kendi durumumuz da bellidir. T ile 4-5 yıldan beri doğru dürüst bağların kurulmaması, YD'de sürekli olarak güç kaybetme tamda yanlış düşüncelerimizin sonucudur.

Yine d) maddesinde AKP'nin revizyonistleştiği belirtilmektedir. Bunu eski alışkanlığımızın bir devamı olarak görüyorum. Biz menşeviklerle birlikte yaptığımız en son kongreden beri doğru

dürüst belgeli bir şey ortaya koymadık. Yani AEP'nin revizyonistliğini gösterir belgeler. Belli pratiklerden hareketlerle sonuçlara varmaktasınız. Biz menşevikleri yeteri kadar malzeme olmadığı halde AEP'nin revizyonist ilan edilmesinin yanlış olduğu yolunda eleştirmiştik, görüşümce haklı olarak. Şimdi esasta aynı gerekçelerle kendimiz revizyonist diyoruz. Bence bu yaklaşım doğru değildir. Bu tavır birazda kendimizi dünyanın merkezi olarak görmemizden kaynaklanıyor. Lafta değişik savunsakta pratik budur. Şahsen yeterli delillerin olmadığı görüşündeyim. Kongreye önerim daha çiddi bir araştırma yapmadan böyle saçma sonuçlara varacak kararlar almamasıdır. Kaldı ki teorik olarak kendimizin bir dizi önemli sorunlarda sapmalarımız mevcuttur. Kendimiz bir ekonomi politika alanında, bir felsefe alanında esaslı bir araştırma yapmadan geçmişte sosyalist gördüğümüz bir ülkeyi revizyonist olarak değerlendirmek yanlıştır.

Görüşüme göre Iskra'nın 1900 yıllarındaki durumu abartılmaktadır. Şöyleki; Iskra'nın o dönemde hem teorik olarak hem kadro olarak hemde örgüt olarak bizden ileri olduğu savunulmaktadır. Onların bizden teorik olarak daha üstün oldukları doğrudur. Fakat genel olarak kadro ve örgüt olarak ileri oldukları konusunda tartışılmalıdır. Özellikle örgüt alanında onlarında çok karışık bir durumları söz konusudur. Misal: 1898'de kurulan RSDİP'in ilk merkez komitesi yakalandıktan sonra ikinci bir merkez komitesi seçemiyorlar ta ki ikinci kongreye kadar. Nasıl olurda bizden hem kadro olarak hemde örgüt olarak ileri olacaklar ve bir M.L oluşturamıyacaklar? Bildiğiniz gibi bir kaç yıl sonra 2. Kongre yapılıyor. Orada da bir dizi sorun var.

Görüşümce böyle bir tespit yapmanızın nedeni de bugünkü hata ve eksikliklerimizi değerini ufak göstermeye çalışma manevrasıdır.

S. 4'te yapılan tespitlerden DKD, İKD ile ilgili olanlarının askıya alınması gerekir. Gerekçesi şudur:
Eğer biz ML bir eğitimin sonucu somut bir araştırma yapamamışsakvebu bilimsel araştırmanın sonucu olması gereken bir sonuç ortaya çıkmamışsa,o sonucun doğruluğundan şüphe etmek gerekir. Eğer bu böyle ise, o zaman doğruluğundan şüphe ettiğimiz bir sonucun proletaryaya propaganda edilmesi -doğru olarak propa-

ganda edilmesi- yanlıştır ve zararlıdır. En doğru şey gerçek durumun proletaryaya anlatılmasıdır. Araştırdığımız söylenmelidir.

Ayrıca bu konuda yürütülen tartışmalarda görülmüştür ki, bu düşüncenin savunucuları bu düşüncenin doğruluğunu ıspatlayacak durumda değildirler ve bu bizzat kendileri tarafından da açıklanmıştır. Bak Castro tutanaklarına ve 85 kamp tutanaklarına. Tam tersine teorik alanda Komünist Enternasyonalın dünyada çeşitli ülkelerdeki devrim tiplerini tartıştığı yerlerdeki görüşlerle aynı zamanda Rusya'daki devrimin deneyleriyle çatışmaktadır.

Aynı sayfada "..bu anlamda kendimizi 'parti öncesi örgüt'olarak adlandırmamız da yanlış değildir" şeklindeki tespit doğru değildir. Çünkü 1898'de kurulan RSDİP bir partidir. İkincisi biz YD'de olsa kendimizi merkez olarak toparlamış ve belli bir örgütsel yapıya sahip bir örgütüz. Yani merkezi bir örgütlenmemiz var.

Ama bu tesbitin çıkış nedeni nedir? Neden yıllardan sonra buna gerek duyuluyor ki? Daha 2. Konferansta bu yönlü bir görüş getirene tasfiyeci diye damga basmaya çalıştığımız unutuldu mu? 2. Konferanstan sonra bilinçli olarak iki aşamalı parti inşa etmeye soyunduğumuz sıralarda böyle bir tespitin yeri nedir? Görüşüme göre bunun nedeni daha öncede belirttiğim gibi bizim kendimizi YD ile esasta sınırlamayı, geniş işçi sınıfı tabakalarına sekter yaklaşmamızı, kendimizi işçi sınıfının bir mücadeleci örgütü olarak görüp pratiktede ona uygun davranma yerine giderek sağa kayan durumlarımızı 1883-1894 yılları arasındaki yada Lenin yoldaşın işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmi 'birleştirmediler şeklinde eleştirdiği o aydın 'örgütleri' tarzına gidere: düşmemizi resmileştirme manevrası değil midir?

S.5'te 2.Pf.'ta da ortaya koyduğunuz görüş, parti inşa aşamasının ilk devresinde propaganda ve ajitasyonun birliğini birbirinin tamamlayıcıları olması gerektiği gerçeğini red etmektedir. Bu birliktelik hareketlerin gelişmişliğine yani sınıf mücadelesinin gelişmişliğine bağlanmaktadır. Böyle bir anlayışı bende 1984 kampında savunuyordum. Fakat böyle bir görüş; öncede belirttiğim gibi Lenin yoldaşın Ne Yapmalı'da S. 79/86 'da anlattığı siyasi açığa çıkarmaların önemini ve gerekçini kavramayan,

bu anlamda da siyasi açığa çıkarmalarla işçi sınıfını parti 1.İnşa aşamasında devrime hazırlama-seferber etme değil- görevini kavramayan bir anlayıştır ve yanlıştır.

Önerim:
Eleştirdiğim konuları ele alıp tartışmanız ve eleştirdiğim yazıyı bu eleştiriler çerçevesinde düzeltmenizdir. Aksi halde kongrenin görüşlerime karşı gerekçelerini ortaya koymasıdır.

Os. 14.12.85

Not: Görüşlerimi direk daktiloya aldım. Zaman darlığı yüzünden oldu. Bu gözönüne alınmalıdır.

(*) B.7'yi yazan yoldaş bu tutanaklara tavır takınmıştır. Ve fakat örgüt içerisinde doğru dürüst bir tartışma yürütülmemiştir. Yukarıda sanki hiç tartışılmamıştır şeklinde ifade ettim, doğru değildir. Ordaki ifadeyi geri çekiyorum.

"Bolşevik Parti İnşası" sorunu üzerine yapılan tartışmada üzerine yoğunlaşılan konular şunlar olmuştur:

* Marksist-Leninist Parti Nedir?
* Biz Bugünkü Yapımızla Marksist-Leninist Parti İsimlendirmesini Kullanmalı Mıyız?
* Partinin Birinci İnşa Aşaması İçinde Olduğumuz Tespitini Yapmamız Doğru Mudur?
* "İşçi Sınıfı Hareketinden Bağımsız, Onunla Bağı Olmayan Aydınlar Grubu" Tespiti Gerçek Durumumuzun Tespiti Midir?

* Karar Tasarısının İkinci Bölümünde Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi İle Kendi Durumumuzun Karşılaştırılması Doğru Mudur?
* Ve Bu Karşılaştırmada Çıkartılması Gereken Sonuçlar Neler Olmalıdır?
* Lenin ve Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin 1902'de Teorik Çalışmaya Verdikleri Önem Derecesi Nedir?
* Bolşevik sayı 7'deki Yorumlama Doğru Mudur?

* Partinin Birinci Aşamasında Propaganda ve Ajitasyon Görevi Nasıl Yorumlanmalı?
* Rusya'da "Parti Öncesi Dönem" Olarak Nitelenen Dönemde Evrensel Olan Nedir?

* Ve Diğer Bazı Önemli Sorunlar...

Burada özetlediğimiz konular, Konferansta üzerinde fikirbirliği sağlanamayan, ve önemli ideolojik yaklaşım farklılıklarının doğrudan çatıştığı konulardır.

*

MARKSİST-LENİNİST PARTİ NEDİR?
ooooooooooooooooooooooooooooo

BİZ BUGÜNKÜ YAPIMIZLA MARKSİST-LENİNİST PARTİ İSİMLENDİRMESİNİ
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

KULLANMALI MIYIZ?
oooooooooooooooo

PARTİNİN BİRİNCİ İNŞA AŞAMASI İÇİNDE OLDUĞUMUZ TESPİTİNİ YAPMAMIZ
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

DOĞRU MUDUR?
oooooooooooo

"İŞÇİ SINIFI HAREKETİNDEN BAĞIMSIZ, ONUNLA BAĞI OLMAYAN AYDIN GRU-
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

BU" TESPİTİ GERÇEK DURUMUMUZUN TESPİTİ MİDİR?
ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Bu konuda farklı ideolojik yaklaşımın temsilcilerinden biri olarak konuşan Mustafa yoldaş, ilk konuşmasında bu bağıntıda şu tezleri savunmuştur: (Bkz. Tutanak, s.57-64 arasındaki konuşma)

Marksist-Leninist Parti, Lenin'e göre, "İşçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin birliğidir". Biz geçmişte sorunu böyle koymadık. Biz bir komünist partisinin kurulabilmesi için şu üç şartı yeterli gördük: a) İşçi sınıfının bulunması, b) Marksizm-Leninizmi kavramış insanların olması, c) bu insanların devrim için mücadele isteğinde bulunmalarıdır. DHB ile ayrılık sırasında biz sorunu bu çerçevede koyduk.

İbrahim Kaypakkaya ve Uluslararası Komünist Harekete hakim olan anlayış, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde parti önderliğini "ideolojik önderlik" olarak kavramaktır. Yani üç-beş kişi partiyi kurar, ve bunlar kırlara giderler, vs. "Bu tarifin Lenin'in tarifi ile uzaktan yakından bir alakası yoktur." Ve Konferansa sunulan karar tasarısı da bu anlayıştan "bütünüyle kopmuş filan" değildir. Bizler bir yandan, "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollardan gittiğini" kabul ediyoruz, ama yine de kendimize Partiyiz diyoruz. Bu kesinlikle Lenin'in "tarifine terstir."

Biz kafalarımızdaki şablonları ispatlamak temelinde RSDİP deneylerini incelediğimiz için, doğru sonuçlar çıkartamadık. Mesela 1884-94 dönemini ve 1894-98 dönemlerini Bolşevik 7'de değerlendirirken, bu dönemlerde neden partiden sözedilmediği sorusuna verdiğimiz yanlış cevaplar, bunun açık bir örneğidir.

"İşçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin birleşmesi" partidir. Ve "çalışmanın merkezinde partinin kendisi duruyor" tespiti böyle bir parti açısından doğrudur. "Yoksa, işçi sınıfı hareketinden kopuk 3-5 tane aydının biraraya geldiği örgütte 'partinin merkezinde partinin kendisinin durması' değil."

Yoldaş bu tartışma bağıntısında, II. Konferansta bu konuda yürümüş olan tartışmaya atıfta bulunarak şunları söyler:

> "II. Konferansta bu soruna ilişkin olarak, yer yer 13. nolu yoldaş doğru görüşler savunur, özellikle partinin işçi sınıfı hareketi ile kurduğu, sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birleşmesi olduğu noktasında; ama yer yer de yanlış görüşler savu-

nur bu tartıştığımız bağıntıda. Onun ötesinde içteki çalışma, dıştaki çalışma, propaganda ve ajitasyon bağıntısında da yer yer doğru görüşler savunur. Teorinin esas alınması ile ilgili de yer yer doğru görüşler savunur. Ona karşı biz ise onun doğru savunduğu pozisyonların tersi, yanlış görüşler savunuruz. Çatıştığımız yer de bu. Bu hiçbir şeyimiz doğru değildi anlamına gelmez. 13 Nr.nın doğru olduğu konularda biz yanlış şeyleri --bunun değerlendirmesi çalışmamız da önümüzdeki dönemde detaylı bir şekilde yapmamız gereken bir çalışmadır-- savunduk." (Tutanak, s.62)

"Ben geldiğimiz yerde parti isimlendirmesinin kullanılmasının dışarıya yanlış bir bilinç verdiğinin bilincinde olarak, kullanılmasının doğru olduğu görüşündeyim. Çünkü tersi, çok daha yanlış... ideolojik akıma kapıyı açar." (Tutanak, s.69-70)

Bütün bunlardan çıkartılan sonuç, bizim "bir parti olmadığımız"dır. (s.70)

Yoldaş konuşmasında, geçmişte bizim, Partinin "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birliği" olduğu düşüncesini kavramadığımızı, sadece Bolşevik 7'nin yazarının değil, kendisinin de kavramadığını, bugünkü berraklığa Konferanstan kısa süre önce "tekrardan belgelerin incelenmesi sonucunda" vardığını vb. belirtir. (Bkz. Tutanak, s.72-83 arası)

Aynı sorun üzerine ikinci konuşmacı yoldaş, Cafer yoldaş olur ve o da "Parti işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin birliğidir", ve bundan dolayı da biz "parti değiliz" temel tezlerini savunarak, bu alanlarda Mustafa yoldaşa katıldığını belirtir. Yoldaş görüşlerini Lenin'den şu alıntıya dayandırmaya çalışır:

"Birleşme, bir birleşik partinin yeniden kurulması, Rus sosyal-demokratlarının en acil görevidir. Derhal yerine getirilmesi gereken bir görevdir. Bu, çok zor bir görevdir, çünkü bizim ihtiyaç duyduğumuz, bir avuç devrimci zihniyetli aydının birliği değil, halkın geniş bir sınıfının tümünü bağımsız bir yaşam ve mücadele için harekete getiren, işçi hareketinin bütün önderlerinin birliğidir. Bize, değişen durumlar ve değişen koşullarda faaliyet gösteren, ve bazan sosyal-demokrat inançlara en ayrı yollardan varan aydınlarla işçilerin, komite, örgüt ve grupların hepsi, ya da büyük çoğunluğu tarafından bilinçlice ve azimle varılan sıkı bir ilke birliği temeline dayanacak bir birleşme gereklidir." (Lenin, Partileşme Süreci, s.102) (Tutanak, s. 73)

Bu alıntının hemen devamında, yoldaş yaptığı yorumlamada, Lenin'in "birleşik bir partinin kurulması, yaratılması için" partinin gerekliliğini kavramış, "komünizme gitmenin gerekliliğini kavramış, onun için mücadele eden bir avuç aydının biraraya gelerek biz parti kuruyoruz" demelerini yeterli önkoşul olarak görmediğini; tersine, "sosyal-demokrasi dediği ve işçi sınıfı hareketiyle bağı olan grupların önderlerinin birleştirilmesini" anladığını vurgular. RSDİP 2. Kongresinin de Lenin tarafından bu amaçla yapıldığını, ve bu amacın bu kongrede gerçekleştiğini belirtir.

Yoldaş konuşmasının devamında, bizim II. Konferansta 13 nolu delegeye karşı "kendimizi parti olarak savunmamızın" aslında "kendi durumumuzu teorileştirmenin" bir ürünü olduğunu; 1972'de İbrahim Kaypakkaya'nın önderliğinde kurulan TKP/ML'ye de parti dememizde kendi durumumuzu teorileştirmenin önemli etkisi olduğunu, bunun da öte-

sinde, parti önderliğini ideolojik önderlik olarak kavrama düşüncesinin de bunda rol oynadığını, ancak bu "etkilerin ne ölçüde olduğunu ortaya koyabilecek durumda" olmadığını, bunun özel olarak araştırılması gerektiğini savunur.

Cafer yoldaş devamla, "parti işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin birliğidir" derken soruna "mükemmel" yaklaşılmamasını, "yani o tarihi dönemde varolan işçi hareketinin bütününün o parti etrafında birleşmiş olması gerektiği" şeklinde bir anlayışın doğru olmayacağını belirtir.

Parti olmadığımız görüşüne rağmen, "parti ismini propaganda açısından" kullanmaktan yana olduğunu belirten yoldaş, bu görüşünü şöyle gerekçelendirir: Kendimize "parti-öncesi grup" dediğimizde, karşımıza Lenin'in grup örgütlenmesine ilişkin anlayışı çıkmaktadır. Lenin'e göre, grup örgütlenmesinde "fikir otoritesi geçerlidir". "Tüzük filan" bulunmaz. Bizim durumumuzda "fikir otoritesinin sağlanabileceği" görüşünde değilim. Ve bu durumda, dağılma vs. tehlikeleri görüyorum. Bunun için de, parti isimlendirmesini "gerçek bir parti olmadığımızın bilincinde" olarak savunuyorum. (Bkz. Tutanak, s.75)

Karar tasarısının ikinci bölümünde yapılan karşılaştırma hakkında Cafer yoldaş kısaca şu tavrı takınır:

> "Benim bu noktada karar tasarısı ile bir polemiğim sözkonusu değil. Tersine, karar tasarısındaki evet kendimizin gerçek anlamda bir parti olmadığını, esas görevin 1893'e kadarki görevleri çözmek olduğu şeklindeki görüşlerle hemfikirim." (s.90)

Ermiş yoldaş konuşmasına başlarken, yazılı bir karar tasarısını Konferansa sundu. Karar tasarısı şöyle idi:

"Parti İnşası

I- Parti kavramıyla ilgili tezler. (Rusya Partisinin gelişmesinden derlenmiştir.)

1- Partinin temelini işçi sınıfı hareketi oluşturur, fakat

Parti işçi sınıfı hareketinden doğamaz. Çünkü

Parti işçi sınıfı hareketinin bilinçli temsilcisi, işçi sınıfı hareketinin bilinci olan bilimsel sosyalizmin örgütsel şekil kazanmış, cisimleşmiş şeklidir. Halbuki,

İşçi sınıfı hareketi kendiliğinden, kendi başına bu bilince ulaşamaz. Bu bilinç bilimsel bilgi gerektirir.

Bilimsel bilgiye ise ancak, burjuva entellektüelleri ve işçi sınıfı entellektüelleri sahip olabilirler. Dolayısıyla,

2- Parti, ancak Marksist-Leninist çevre ve gruplardan doğabilir. Onlar, ML çevre ve gruplar, ilk, en basit şekillerinde bile olsalar, yani;

i) "milli" ve hatta "yerel" çapta birbirinden kopuk, birbiriyle kaynaşmamış,

ii) kitlesel işçi sınıfı hareketinden kopuk, onunla birleşmemiş bile olsalar,

yine de ancak onlardan Parti doğabilir .
Onlar , bu en ilkel, en basit şekilleriyle "siyasal parti olarak rüşeym aşamasındadırlar . "
(Buradaki"siyasal parti" kavramı "Parti " kavramından farklıdır ! "Siyasal parti" kavramı " "toplumsal hareket ", "halk yığınlarının atılımı" "kitlelerin " örgütlü , siyasi faaliyeti anlamındadır !)
3- Onların , ML çevre ve gurupların "yerel " birlik gerçekleştirmeleri, onların "milli" birlik gerçekleştirmelerine , yani Parti haline gelmelerine işaret ettiği için , Partinin oluşmasının yolunu açar .
4- Onların bu yerel birliği kitlesel işçi sınıfı hareketi ile birleşmeyi başarabilirse ,
yani;
sosyalizm ile işçi sınıfı hareketini birleştirebilirse ,
bu yöresel birlik ,
işçi sınıfı hareketi tarafından desteklenen bir devrimci Partinin ilk gerçek olgunlaşmamış şekli , "rüşeym şekli" "tohumu " olur . Ve onlar , bu yöresel şekillerine rağmen
işçi sınıfı hareketine yerel olarak siyasi önderlik getirdikleri
böylece ,
"toplumsal bir hareket ", "halk yığınlarının bir atılımı" oldukları için, "sahnede " bir , siyasi parti olarak görünürler .
bir "siyasi parti" dirler .
5- Ve aslında Parti , ancak böylesi ML çevre ve guruplardan , işçi sınıfı hareketi ile bağ kurmuş ve ona sosyalist bilinç taşımış olan ML çevre ve guruplandan doğabilir .
6- Parti, böylesi ML çevre ve gurupların "milli" çapta ; bugün var , yarın yok olmayan , sürekli istikrarlı bir birliği , kaynaşmasıdır .
7- Dolayısıyla ,
Partinin aldığı , katettiği yol , ML çevre ve guruplarla başlar,
ama ML çevre ve guruplar gerçek bir Parti değildir .

II- Parti yapısıyla ilgili tezler .
Parti iki esas kısımdan , parçadan oluşur .
1) Parti mekanizması, Parti aparatı .
Yani
Parti kadrolarından oluşan , esas olarak profesyonel devrimcilerden oluşan , Tüm Partiyi yöneten örgüt .
2)"Geniş" Parti üyelerinin içinde yer aldığı çeşitli örgütler .

Bunların dışında Partiyle bağ halinde , bu bağı bilir veya bilmez çeşitli örgütler vardır . Ama bunlar Partinin doğrudan parçası değildir , üyeleri Parti üyesi değildir .

III - Partinin gelişme süreciyle ilgili tezler .

Parti iktidar öncesi iki aşamadan geçer .
Bu aşamaların Genel özellikleri şunlardır :
A) Birinci aşama , birinci dönem : Partinin yaratılması dönemi ,
Parti kadroları dönemi .
1) a) Parti itici güç olarak zayıftır, yani , kitle eylemlerinin Partisi olarak zayıftır .
Bu durumun birbiriyle bağıntılı iki nedeni vardır.
i) Partinin güçsüzlüğü ; yani Partinin faaliyet , eylem alanının kısıtlı olması, Partinin eylem ve örgüt şekillerinin pek fazla çeşitliliğe sahip olmaması , Partinin çeşitli eylem alanlarında yetenek sahibi olmaması , dolayısıyla da Partinin güçsüzlüğü .
ii) Genel olarak işçi hareketinin gençliği , yani proletaryanın eylem alanlarının kısıtlı olması , proletaryanın eylem ve örgüt şekillerinin pek fazla çeşitliliğe sahip olmaması , proletaryanın çeşitli eylem alanlarında yetenek sahibi olmaması , dolayısıyla hareketin güçsüzlüğü.
Bu iki faktör birbirini etkileyerek, partinin itici, götürücü güç olarak zayıflığı , kitle eyleminin partisi olarak zayıflığına yol açar,
b) bu zayıflık nedeniyle , yedeklerle manevrayı gerektiren Partinin stratejisi zayıftır . Ve mesela köylülük daha bir yedek güç olarak sahneye çıkmamıştır. Dolayısıyla parti stratejik planı çizmekle yetinir. Yedeklerini hemen hemen hiç kullanmaz , onlarla manevra yapamaz !
c) Yine bu zayıflık nedeniyle hareketin her türlü biçiminin kullanılmasını , vb. gerektiren Partinin taktikleri de zorunlu olarak kısıtlıdır . Hem partinin örgüt ve eylem türlerinin, hem de diğer devrimci örgütlerin ve proleter ve emekçi kitlelerin eylem ve örgüt türlerinin kısıtlılığı , çeşitli eylem ve örgüt türlerini , bunların çeşitli kombinasyonlarını kullanmayı , böylece kitlelerin kazanılarak stratejik başarının güvene alınmasını kısıtlar .
2- Bu dönemde komünizmin esas görevi ; işçi sınıfının en ileri , en dürüst unsurlarını kazanmak , kadroları yaratmak , böylece öncüyü şekillendirmek ; yani kadroları Partinin çekirdeği olarak tek birim halinde kaynaştırmak , yani Parti mekanizmasını, Parti aparatını yaratmaktır .
Bu görevin yerine getirilmesindeki genel aşamalar şöyledir :
i) ÇEKİRDEK KADRO (Iskra gurubu gibi)
ii) bunların kadro yetiştirmesi :,
iii) Kadroların proleter hareketin yolu içinde yeni Parti işçileri ; Parti kadroları ; işçi sınıfının en ileri unsurlarının kazanılması , böylece Partinin ülke çapında , "milli" çapta işçi partisine dönüşmesi.

Bu aynı zamanda işçi sınıfının en ileri unsurlarının sempatisinin de kazanılması anlamına gelir.

Kadrolar, kadroların yaratılması ve bunların tek bir birim halinde kaynaştırılmasını önleyen burjuva akımları karşı ideolojik mücadele içinde yetiştirilir , çelikleştirilir ve kaynaştırılır . Bu mücadele döneminde kullanılacak manevra şöyledir :

"Sol"larla birlikte "sağ"a karşı .

3- Bu dönem hazırlık dönemidir ; kitle eylemine hazırlık dönemidir . Dolayısıyla örgüt, kitle ajitasyonu için örgüttür , kitle eylemi için örgüt değil .

Yani ; Parti sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birliği olduğu için ,

Parti , işçi sınıfı hareketi saflarında siyasi ajitasyon yaparak onlara siyasi önderlik getiren , işçi sınıfı hareketi ile bağ kurmuş propaganda çevrelerinin "milli" çapta birliği olduğu için ,

Parti sadece propaganda çalışması yürüterek işçi sınıfı hareketiyle birleşememiş propaganda çevrelerinin birliği olmadığı için ,

ve Parti birinci dönem boyunca kitle eyleminin partisi de olmadığı için, birinci dönem boyunca Parti kitle ajitasyonu için örgüttür ve birinci dönem boyunca ajitasyon ve örgütleme çalışması Partinin sürekli görevidir .

Ancak ,

Partinin dikkatinin merkezinde kendisi durduğu , Parti kadrolarının yaratılması ve tek bir birim olarak kaynaştırılması durduğu için Partinin faaliyetinin esas şekli propagandadır !

B) İkinci aşama , ikinci dönem , Parti kadrolarının gerçek kitle işçi partisine dönüşmesi dönemi .

1- a) Parti itici güç olarak , kitle eyleminin Partisi olarak güçlüdür. İki nedenle :

i) Parti güçlüdür ; eylem ve örgüt türleri zenginleşmiştir, tecrübelidir.

ii) İşçi sınıfı hareketi ve yoksul emekçi kitlelerinin eylem ve örgüt türleri çeşitlidir ve tecrübeler kazanmıştır . Diğer devrimci örgütler de aynen .

b) Strateji atılım kazanır . Köylülük gibi bir yedeği garantilemek ve ondan yararlanmaya yönelmiştir .

c) taktik atılım kazanır . Partinin , kitlelerin ve diğer devrimci örgütlerin eylem ve örgüt türleri zenginleşmiştir .

2- Bu dönemde Partinin esas görevi ; geniş işçi-emekçi kitlelerini Par-

tiye kazanmak , onlarla geniş ilişkiler kurmak , ülkede çoğunluğu kazanmaktır .

Kitleler , kitlelerin Partiye kazanılmasının önünde engel olan burjuva akımlara karşı mücadele içinde kazanılır .

Bu mücadele döneminde kullanılacak manevra şöyledir :

"Sağ"larla birlikte "sol"a karşı.

3- Bu dönem devrimci eylem dönemi , kitle eylemi dönemidir .

Dolayısıyla örgüt kitle eylemi için örgüttür .

Dolayısıyla Partinin faaliyetinin esas şekli kitlelerin pratik eylemleridir .

IV- Stalin ve ÇKP'nin gelişme aşamaları .

Stalin"Günün olayları üzerine notları " (28 Temmuz 1927) tarihli yazısında şu noktalara değiniyor :

" 3- Çin devriminin müttefikleri ve Çin devriminin aşamaları

i) Devrimin birinci aşaması : tüm milli birleşik cephe dönemi:Kanton dönemi ...

Bu dönemde kazançlar:

iii) Komünist örgütlerin bir parti haline getirilmesi "

2- Devrimin ikinci aşaması :tarım devrimi aşaması : Wuhan dönemi ...

Bu dönemde kazançlar . ...

1) KP, 5-6 üyelik küçük bir partiden , 50-60 bin üyeli büyük bir kitle partisine büyüdü ." (Özet , s. 21)

Ve yine Stalin 29 Temmuz - 9 Ağustos 1927 tarihli "Enternasyonal Durum ve SSCB'nin savunması " başlıklı yazısında şöyle diyor :

"Muhalefetin Komintern seksiyonlarına Hücumu "

...

Çin'de genç , daha ancak iki yaşında bir parti var ! "

Bilindiği gibi ÇKP'nin Kuruluş Kongresi olarak Haziran 1921 , 1.Kongre tarihi bilinir .

Fakat bu, Stalin'i de incelediğimizde görebileceğimiz gibi olsa olsa isim olarak bir KP'nin kurulması anlamına gelir, gerçek bir KP değil , çünkü ÇKP 1927 Temmuzunda "daha ancak iki yaşında"dır . Yani ÇKP , bir Parti haline 1925 de gelmiştir . Stalin"in , Çin'deki Komünist örgütlerin KP haline geldiğini belirttiği dönem ÇKP- Kuamintang ortaklığıyla Ocak 1924 de başlar, Wuhan dönemiyle biter . (1927 başı) ; ve ÇKP kısa süren Wuhan döneminde 2. aşamada bir parti ; kitle partisi haline gelir .

Kısaca ÇKP için iki aşamalı inşa öğretisi şöyledir :

1- 1925 e kadar isim olarak ÇKP, gerçekte Komünist örgütler .

2- 1925 de bunların gerçek bir KP haline gelmesi
3-1925-27 birinci aşama
4- 1927 ikinci aşama , kitle partisi

V- Parti inşası öğretisini nasıl ele almalıyız .
1- Rusya Partisinin gelişme aşamalarını, kendimizden bir şey katmadan çizmeli.
2- Bununla analoji yaparak, paralellik kurarak kendi Partimizin acil gelişme perspektiflerini çizmeli .
3-Böylece kendi Partimizin inşası sırasında ele alınması gereken özelliklerin ortaya çıkarılması .
Dolayısıyla ,
bunlardan birincisi yapıldığı oranda ve bununla birlikte, kendimiz ve çevremizdeki devrimci örgütlerin ve işçi-emekçi kitlelerin geçmiş ve bugünkü ortaya konup, tüm bunların birbiriyle bağıntı içinde olan gelecek perspektifi ortaya konulmalıdır . Böylece de Partimizin inşasında karşılaştığımız görevler ve bunların yönelimi ortaya konulmalıdır .

*

Parti İnşa öğretisinde kendimize temel aldığımız esas öğretmen Lenin'in öğrencisi olan Stalin yoldaştır.
Stalin Rusya Partisinin inşasının birinci aşamasını 1900 sonunda, Iskra'nın çıkışıyla başlatır.
Çünkü bu,
1-Rusyanın belli başlı sanayi merkezlerinde yerel SD guruplar ve bunların işçi sınıfı hareketi saflarında siyasi ajitasyon faaliyetinin varlığı,
2-Iskra gurubunun,Iskra gazetesi üzerinden bu yerel örgütleri "milli" çapta birleştirme girişiminin başladığı tarihtir ve bu girişim muzaffer olmuştur.
Gerçek bir KP'nin ancak ve ancak bu iki faktör bir arada mevcut olduğunda var olabileceğini yadsıyan görüş,proleteryanın kendini bir sınıf olarak örgütlemesi ve gerçek bir sınıf mücadelesine,kendi sınıf çıkarlarına ters düşmeyen bir sınıf mücadelesine girişebilmesi için "milli" çapta ve merkezi bir KP önderliğinde bağımsız siyasi mücadeleye girişmesinin gerekliliğini yadsır.Proleteryanın bir sınıf olarak örgütlenmesinin önüne engeller çıkarır.
Gerçek bir Parti ile Formal bir kuruluş tan öteye gitmeyen bir eylemle kurulan bir partiyi eşitlemek ve böylece sadece isim olarak bir KP olan bir örgüt ile Gerçek bir KP olan bir örgüt arasında hiç bir fark gör-

memek ve ancak Gerçek bir KP nin kuruluşuna uygulanabilecek olan Parti İnşasının iki aşamasıyla ilgili öğretiyi bir KP nin Formal kuruluşuyla başlatmak yanlıştır.

Stalin Rusya Partisinin inşasının birinci aşamasını 1898 de başlatmıyor her ne kadar Rusya KP 1898 de Formal olarak kurulmuş isede, Parti ismi kullanılmakta isede Stalin Parti inşasını 1898 de başlatmıyor. Çünkü hernekadar bu dönemde yerel olarak, biribirinden kopuk olarak ve işçi sınıfı hareketi saflarında siyasi ajitasyon yapıp işçi sınıfına siyasi önderlik getiren belli başlı sanayi merkezlerinde yerel örgütler varsa da, bunların "milli" çapta birleştirilmesi çabası olan Partinin Formal kuruluşu 1898 Birinci Kongresi bu birliği sağlamıyor.

Stalin Rusya Partisinin inşasını 1894 de başlatmıyor, çünkü herne kadar St. Petesburg Ligası dar propaganda faaliyetinden işçi sınıfı hareketi saflarında siyasi ajitasyona geçmiş ve işçilere siyasi önderlik getirmiş ise de bu yerel bir siyasi önderliktir, "milli" çapta değil.

B7 de tüm bunlar göz ardı edilerek P inşasının birinci aşamasının 1894 veya 1898 de de başlatılabileceğini iddia eden İ yoldaş yanılıyor ve Stalini aptal yerine koyuyor.

Herne kadar şimdi yoldaşın bu görüşlerinden vaz geçtiğini duyuyorsak da bu vazgeçişin tutarlılıktan yoksun olduğu ortaya çıkmıştır.

Çünkü o bir avuç "kararlı" "ML" in bir araya gelip KP kurabileceğini iddia ediyor.

Bu olabilir ve olmuşturda.

Fakat o giderek bu KP kuruluşunu, bu isim olarak, savaş ilanı olarak bir KP kuruluşu olan bu eylemi Gerçek bir KP ile eşitliyor. Ve Parti inşasının birinci aşamasının böyle bir kuruluş eylemiyle başlıyacağını, Stalin'in Parti inşası öğretisindeki Parti inşasının birinci aşamasının böyle bir KP nin kuruluşu, bu tamamen formal eylemle başlıyabileceğini iddia ediyor.

Ve tabiiki o zaman B7 de ileri sürülen görüşlerin değiştiğine dair güvenceler rafa kalkmaktadır.

Şimdi o tekrar Parti inşasının 1894 veya 1898 de de başlatılabileceğini Stalin'in Parti inşasını 1900 de başlatmasının bir sebebinin olmadığını veya Stalinin aptal olduğunu ilan etmelidir.

Fakat Stalin kendi öğretisini ÇKP örneğine de tutarlı bir şekilde uygulamaktadır.

O ele aldığımız yazılarında ÇKP nin inşasını 1925 de başlatmakta, 1925 öncesi, 1921-25 arasındaki ÇKP yi Komünist Örgütler olarak ele almaktadır. O, isim olarak Parti ile, Formal bir kuruluş, bir savaş ilanı olarak KP ile Gerçek bir KP yi biribirinden ayırmaktadır.

Burada gördüğümüz Komintern belgelerinde de 1925 in tamı tamına da bu Komünist Örgütlerin kitle ajitasyonuna geşişine rasladığını görmekteyiz. Ve yine 1898 deki Parti kuruluşunun da Formal bir eylem olarak kaldığını belirttiğini biliyoruz.

Formal bir KP kurulmadan önce değil,KP kurulmadan önce değil,bir isim bir savaş ilanı olarak bir KP kurulmadan önce değil Gerçek bir KP inşasının birinci aşaması başlamadan önce böyle bir Partinin,Gerçek bir KP nin inşasının birinci aşamasını başlatmak için önşartların hazırlanması gerekir.

Bu önşartlar belli başlı sanayi merkezlerinde yerel K örgütler ve bunların milli çapta birleştirilmesi-en azından tutarlı bir girişim olaraktır.Ve böylesi örgütlerin,belli başlı sanayi merkezlerinde oluşan K örgütlerin milli birliği yönünde girişim ve bunların işçi sınıfı hareketi içinde kitle ajitasyonu ile birlikte Parti inşasının birinci aşaması başlar.

Stalin'in Çkp üzerine ettiği sözlerin başka hiçbir anlamı yoktur. Kendisine KP diyerek işe başlıyan bir K örgütün görevi kendisini Gerçek bir KP ye dönüştürecek ve böylece inşasının birinci aşamasını başlatacak olan bu önşartları hazırlamaktır.

Yani,doğrudan kendi önderliği altında yerel örgütleri yaratmak veya var olanları kazanmak,böylece onların milli çapta birliğini temsil etmek ve milli çapta siyasi ajitasyona girişmek.

Ermiş yoldaş bu karar tasarısı temelinde konuşur, ve ek olarak şu açıklamalarda bulunur (Bkz. Tutanak, s.94-99 arası konuşma):

Bolşevik 7'de, Rusya'da yaşanan 1884/94 döneminde "Phehanov grubunun parti yaratma görevini bilinçli olarak önüne görev koymadığı" söylenmektedir. Bu değerlendirme kesinlikle yanlıştır. Ayrıca bu dönemin "genel doğruların soyut olarak savunulduğu" bir dönem olarak değerlendirilmesi ve 1894/98 döneminin ise "genel doğruların Rusya pratiğiyle birleştirilmesi" dönemi olarak adlandırılması da yanlıştır. Bu değerlendirme, "Plehanov'a yapılan basit bir tarihi haksızlık değildir." Bu değerlendirmeler doğrudan "parti sorunuyla" bağıntılıdır.

Plehanov "Rus sosyal-demokrasisinin kuramcısıdır." Bana göre, 1884/94 dönemi "ideolojik akım"; 1894/98 dönemi ise "toplumsal güç'e" dönüşülmüş olunan dönemdir.

Az sayıda devrimcinin de "parti kurabileceğini" savunan yoldaş, konuşmasında devamla, İbrahim Kaypakkaya'nın 1972'de parti kurmuş olmasını doğru bulduğunu belirtir. Yine o konuşması içinde, bizim bugünkü yapımızla "gerçek bir parti olmadığımız" görüşünü savunarak, birinci aşamada bulunmadığımızı belirtir.

Yoldaş, bizim bugünkü durumumuzu, "Marksizm-Leninizmi bilmeyen Marksist-Leninistleriz" (s.103) olarak değerlendirdiğini; "Parti adlandırmasının az sayıda devrimci tarafından kullanılmasına taraftar olmasına rağmen", Ali yoldaşın (Cafer'e sorduğu bir soruda) "dikkatimizi çekmeye çalıştığı gibi", "parti ismi kullanılmasının ters bir sonucu da" olduğunu, "Parti adlandırmasını, hakikaten partiyi kurmak için ne yönde bilinçli çabalar sarfedilmesi gerektiği dikkate alınmadan, partiyim diye piyasaya çıkıldığı zaman işlerin çetrefilleşebildiğini" belirtir.

Konuyla ilgili olarak ikinci kez konuşan Mustafa yoldaş, bu konuşmasında, TKP/ML içinden atıldıktan, ya da ayrıldıktan sonra, TKP/ML(B) olarak ortaya çıkmanın ne kadar doğru olup olmadığının gelinen yerde kendisi için sorun olduğunu; eğiliminin, TKP/ML(B) olarak ortaya çıkmış olmamızın yanlış olduğu yönünde olduğunu belirtir. (Bkz. Tutanak, s.106)

İlk konuşmasını yapan Leyla yoldaş, konuşmasında önce doğrudan taslak üzerine tartışma ile başlar; taslağın birinci bölümü ile hemfikir olduğunu açıklar. Bizim durumumuzla, Rusya'daki Bolşeviklerin durumunun karşılaştırıldığı ikinci bölüm ile ilgili olarak (Bkz. Tutanak, s. 107-108 arası), "içerik olarak bir problemi" olmadığını, ve fakat bu bölümü karar tasarısında gerekli bulmadığını açıklar. Gerekçe olarak, her benzetmenin tek ayağı üzerinde duracağını, bu benzetmede bir dizi benzemezliklerin atlanmış olduğunu, özellikle bu benzetmelerden çıkarılan sonuçların "nihilizme, inkarcılığa tüm kapıları açtığını" belirtir. Bu bölümün karar tasarısından çıkarılmasını talep eder. Ayrıca mesela karar tasarısında İbrahim Kaypakkaya'nın kazanımlarının da ortaya konmamış olduğunu, bunun da inkarcılığa kapı açtığını belirtir. (s.107-108)

Ardından Mustafa'nın getirdiği tezlerle ilgili olarak şunları söyler:

> "Mustafa şunu getirdi dün; bizim parti kavramını doğru bir şekilde kullanmadığımızı, Rusya'daki bolşevikler açısından, partinin, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birleşmesi olduğunu ve kendilerini ancak birleştikleri zaman parti olarak adlandırdıklarını getirdi. Bu bana çok yanlış görünüyor. Gerçekten, partinin bu şekilde tanımı yapılır. Ama parti için tek tanım bu değildir. Partinin aynı zamanda öncü örgüt olarak tanımı yapılır ve öncü örgütü olduğu zaman, yani bunun işçi sınıfı örgütü ile birleşmediği —tam olarak— şeyini içinde barındırıyor. Bence bu birleşme, komünistlerin parti kurdukları anda öne koymak gereken bir hedeftir ve bunun için kesinlikle başlangıcından adımlar atması gerekiyor. Ama bu demek değil ki, başlangıcından, hatta bu birleşme oluncaya kadar kendini parti olarak adlandıramaz. Bence bizde de gerçekten bunun Türkiye için ne anlama geldiğini, (Parti) sosyalizmin işçi sınıfı hareketi ile birleşmesidir üzerine ciddi olarak düşünmemiz lazım. Bilhassa Türkiye'de aldığımız son yenilgiden sonra, işçi sınıfı hareketi içine girmek için ilk adımları atmamız için, hangi adımları yapmamız gerektiği üzerine ciddi olarak düşünmemiz lazım. Yoksa bir yurtdışı örgütü olarak kalmaya mahkum oluruz. Bu o anlamda gerçekten önemli birşey, ama biz bundan aslında parti değiliz sonucunu çıkarmak, bence çok yanlış ve inkarcı bir sonuçtur." (Tutanak, s.109)

Konferansta çatışan ideolojik yaklaşımlardan birinin savunucularından birisi olan **Derviş** yoldaş, konuşmasına şöyle bir giriş yapar:

"Görüşüme göre bütün bu tartışmalarda problemin en temel noktası, teorik planda Marksizm-Leninizmden nasıl öğrenilmesi sorununa yaklaşımda yatmaktadır. Marksist-Leninist ustaların eserlerinden nasıl öğreneceğiz; Marksist-Leninist ustaların eserlerine nasıl yaklaşacağız, sorusuna lafta değil, buradaki tartışmalar içinde takınılan tavırlarla verilen, ortaya konan cevaplar, görüşüme göre, Marksizm-Leninizmin ustalarına nasıl dayanılmaması gerektiğine örnek tavırlar olmuştur.

Marksist-Leninist ustaların eserlerine nasıl dayanılmalı, onlardan nasıl öğrenilmeli sorusuna benim verdiğim genel cevap, ve sanırım hepimizin üzerinde laf olarak birleşeceğimiz genel cevaplar, en kaba hatlarıyla şöyle toparlanabilir: Birincisi, söylediklerini bütünlük içinde ele almalıyız; yaptığımız alıntıları tartışılan bağıntısından koparmamalıyız. Her söylediklerini, hangi polemik bağıntısı içinde, neye karşı söylediklerini vs.'yi kavramaya çalışmalıyız. Her söylediklerinde, lafza değil, o kelimelerin ardında yatan öze sahip çıkmaya, onu kavramaya çalışmalıyız.

İkincisi, —ki bu birincisi ile doğrudan bağıntılıdır— onların yazılarında genel olanı, bütün ülkeler için geçerli olanı; Marksizm-Leninizmin evrensel teorik önermeleri haline gelmiş olan önermeleri ile; bu önermelerin Rusya somutunda uygulanışı ile ilgili olarak tespitleri birbirinden kesin bir şekilde ayırmasını bilmeliyiz, becermeliyiz." (Tutanak, s.113)

Derviş ardından bu öğrenme yöntemi konusunda söylediklerini örneklemeye çalışır. RSDİP kurulmadan önceki döneme ait bazı alıntıları yapar, ve bunlardan hangi sonuçların çıkarılması gerektiği sorunu üzerinde durur. Ve şunları söyler:

"Kendine komünist diyen her adam, faaliyetinin başlangıcından itibaren işçi sınıfı hareketi ile bağ kurmaya yönelmelidir. Çıkardığımız ders budur. Ve eğer Lenin-Stalin bağıntı içinde okunursa, çok açık bir şekilde kendilerinin tam da bunu vurguladıklarını, tam da işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yürümesinin yanlış olduğunu, bunun bir erdem olmadığını, zayıflık olduğunu, bunu aşmak için çaba sarfetmek gerektiğini öne çıkardıklarını görürüz. Bence esas vurgulanması gereken —bu dönemle ilgili olarak— budur." (Tutanak, s.115)

"Parti değiliz" görüşünü savunan yoldaşların, "1900'deki Iskra gibi bir çekirdek" yönetici ve "yayın organı" olmadan kendimize parti denilemeyeceği yaklaşımına sahip olduklarını, bu yoldaşların Stalin'in birinci aşamayı Iskra ile başlatmasının "Rusya'nın somut durumunun" sonucu olduğunu kavrayamadıklarını, bu kafayla hareket edildiğinde, "Rusya'daki gibi kurulmamış" ama buna rağmen "Dünya komünist hareketi içinde" yeralan bir dizi partiye parti demememiz gerektiğini belirtir; bu mantığın yanlış olduğunu vurgular.

Konuşmasının devamında, "Komintern partilerinin önemli bir bölümü Rusya'daki çekirdeğe benzer bir çekirdek, Rusya'daki çalışmanın kapsamında bir çalışmaya" sahip değillerdi, ancak buna rağmen bunlara parti denildi görüşünü savunur, ve Rusya'ya özgü olan ile evrensel olanın birbirinden ayrılması gerektiğini, örneğin Rusya'da parti kurulması için önce bir kongre yapıp sonra dağılmanın sonucu

olarak yeniden partinin kurulduğunu, bizim de böyle davranmak zorunda olmadığımızı —"Bu örneği abarttığımın bilincindeyim" der— belirtir. (Bkz. Tutanak, s.116-117)

Sorunlara nasıl yaklaşılmamasının bir örneğinin de Ermiş yoldaşın sunduğu karar tasarısı olduğunu belirten Derviş yoldaş, bu karar tasarısı hakkında genel olarak şu eleştirilerini getirir:

* Karar tasarısı, benim sunduğum karar tasarısına "alternatif bir tasarı" olarak sunuluyor. Bu durumda, sunulan karar tasarısının benim karar tasarımdan bir "üstün" tarafının olup olmadığına bakılmalıdır.

* Ermiş yoldaşın bütün karar tasarısında tartışılan, benim sunduğum karar tasarısının ilk 1,5 sayfasında; ilkeler bölümünde tartıştığım şeylerdir. (Derviş'in sunduğu karar tasarısının ilgili bölümü için bkz. bu Rapor, s.25-26 arası)

* Ermiş yoldaş, "Parti kavramı ile ilgili tezler" koyuyor. Bu tezler "Rusya'daki parti nasıl ortaya çıkmıştır ile filan ilgili tezler değil, Parti kavramı ile ilgili genel tezlerdir." Yani bütün ülkeler için geçerli görülen, parti diyebilmek için "bize anahtar olacak" tezlerdir.

Derviş yoldaş konuşmasının devamında, Ermiş yoldaş ile diğer iki yoldaşın (Mustafa ve Cafer'in) bir temel sorunda ayrı pozisyonlar savunduklarını vurgulayarak bu konuda şöyle der:

"(Ermiş) yoldaş esasında diğerlerinin, özellikle Mustafa ve Cafer yoldaşın, partinin ne olduğu konusunda SBKP/B Tarihi'nde söylenen bir lafı nasıl anlamadıkları, nasıl kullandıkları konusundaki yanlışa düşmüyor. En başına bu işin, 'partinin temelini işçi sınıfı hareketi oluşturur' dedikten sonra "fakat"ı koyuyor: "Fakat parti, işçi sınıfı hareketinden doğmaz. Parti işçi sınıfı hareketinin bilinçli temsilcisi, işçi sınıfı hareketinin bilinci olan bilimsel sosyalizmin örgütsel şekillik kazanmış, cisimleşmiş şeklidir. Kendiliğinden çıkmaz" vs.. Ve aslında sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birliği lafı, o SBKP/B Tarihi'nde bundan başka bir anlamda tartışılmıyor. Kendiliğinden mi doğar, yoksa sosyalizm işçi sınıfına dışardan taşınacak bir bilim midir?" (s.118-119)

"Burda dayanılan Parti tanımı, tam da "Ne Yapmalı?"nın özetlendiği bir yerde yapılan bir tanımdır." (s.119)

"O yanlışa bu yoldaş düşmüyor... ama yoldaş, üçüncü ve altıncı maddelerde çok açık bir biçimde, Rusya'daki özel bir gelişmeyi bir genel teori haline getiriyor. Şöyle söylüyor: —İkinci maddeden başlıyor: "Parti ancak Marksist-Leninist çevre ve gruplardan doğabilir."— Üçüncü madde: "Onların —Marksist-Leninist çevre ve grupların— genel birlik gerçekleştirmeleri, onların milli birlik geliştirmelerine, yani parti haline gelmelerine işaret ettiği için, partinin oluşmasının yolunu açar." Altıncı madde: "Parti böylesi Marksist-Leninist çevre ve grupların milli çapta, bugün var, yarın yok olmayan, sürekli, istikrarlı birliğinin kaynaşmasıdır." Yedinci madde: "Dolayısıyla partinin aldığı, katettiği yol, Marksist-Leninist çevre ve gruplarla başlar, ama Marksist-Leninist çevre ve gruplar gerçek bir parti değildir."

"Şimdi burada çok açık bir biçimde model ne? Marksist-Leninist çevre ve gruplar olacak; bunlar yerel gruplar. Sonra bunlar birleşecekler, partiyi oluşturacaklar. Genel teori budur. Parti kavramı ile ilgili genel tezler budur. Bunun dışında bir parti —demek ki— bu genel teori ile çelişen, bu anlamda Leninizmle çelişen birşeydir." (s.119)

Sorunun bu şekilde hiçbir Marksist-Leninist usta tarafından konmadığını, bu şekilde sorunun konuluşunun, Rusya'da özel olanla, genel olanı birbirine karıştırma olduğunu, bu bağıntıda Ermiş'in tam da bunu yaptığını Derviş yoldaş vurgulayarak savunur. (Bkz. s.119)

Konuşmasının devamında, Ermiş yoldaşın partinin birinci aşamada "güçsüzlüğünün" bir nedeni olarak da "genel olarak işçi hareketinin gençliğini" koyduğunu, bunun da aslında Rusya'ya özgü olduğunu ve "genel teori" haline getirilemeyeceğini; bunun teori haline getirilmesi durumunda, işçi hareketinin "genç olmadığı" ama partinin güçsüz olduğu ülkelerde durumun açıklanamayacağını vs. belirtir. (Bkz. s.121)

Aynı bağıntıda bir başka sorunun daha olduğu, bunun da, partinin birinci aşamasında "sollarla birlikte sağa"; ikinci aşamada "sağlarla birlikte sola" karşı manevralar yapılması gerektiği şeklindeki özetleme olduğu; bu özetlemenin de genel olan ile özel olanı karıştırmaktan ileri geldiği; bu yaklaşımın Lenin ve Stalin'den nasıl öğrenilmemesi gerektiğine örnek olduğu Derviş yoldaş tarafından vurgulanır. Yoldaş bu bağıntıda şunları söyler:

"Yoldaş ne diyor? "Parti inşası öğretisini nasıl ele almalıyız? 1) Rusya Partisinin gelişme aşamalarını kendimizden birşey katmadan çizmeli (İyi, çizelim!), 2) Bununla analoji yaparak, paralellik kurarak, kendi partimizin acil gelişme perspektiflerini çizmeli, 3) böylece kendi partimizin inşası sırasında ele alınması gereken özelliklerin ortaya çıkarılması."

İşte bu, Marksizmden nasıl öğrenilemeyeceğinin, Lenin'den, Stalin'den nasıl öğrenilemeyeceğinin, öğrenilmemesi gerektiğinin planıdır. Benim derdim birincisi ile değil; Rusya'daki gelişme aşamalarını kendimizden birşey katmadan çizmeye bir itirazım yoktur. İkinci adımda yapılması gereken şudur: Bu gelişme aşamalarını inceleyerek, Rusya'ya özel olanla, genel teori olanı, herkes için geçerli olanı ortaya çıkarmak ve bu herkes için geçerli olan doğrultusunda kendimize bir plan çizmek gereklidir. Arkadaşın ise yaptığı ne? Onunla analoji yaparak; Rusya'daki gelişme bu, bizdeki de, onunla analoji yaparak, paralellik kurarak, kendi partimizin acil gelişme perspektiflerini çizmek. İşte Ermiş yoldaşın soruna yaklaşımı böyle." (s.122-123)

Derviş yoldaş konuşmasının devamında, bu yaklaşımın sadece Ermiş'e ait olmadığını, parti nedir bağıntısında Mustafa ve Cafer'in de aynı yaklaşıma sahip olduklarını, onların da özel olanla genel olanı karıştırdıklarını tespit ettikten sonra şöyle der:

"Mustafa yoldaşın tezleri: "Parti nedir? İşçi sınıfı hareketinden bağımsız, onunla bağı olmayan aydınların —tabii ki Marksist-Leninist partinin gerekliliğini kavramış—, devrim için çalışmak isteyen —işçi sınıfı önderliğinde demokratik halk devrimi ya da sosyalist devrim—, işçi sınıfının varlığı yeterli midir? Yeterli ise, Lenin neden partiyi sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin bileşimi olarak görüyor?" (Bkz. Rapor, s.36)

Cafer yoldaş: "Parti adlandırmasını yapmak için öngörülen koşul, kesinlikle yeterli değildir. Kendi durumumuzu teorileştirmektedir. Yine bu konuda II. Konferans sonrası 13. Nr.ya karşı polemikte söylenenler yanlıştır. Bu iki temel yanlış üzerinde önemle durulmalıdır." (Bkz. Rapor, s.45) (Tutanak, s.123)

Yoldaş bu alıntıları yaptıktan sonra, Bolşevik 7'de itiraz gelen yeri aktarır. İlgili yer şöyledir:

"Görüşüme göre, parti adlandırmasını kullanmak için yeterli ön şart, Marksist-Leninist parti olmadan devrim olamayacağını kavramış, böyle bir partinin yaratılmasının görev olduğunu kavramış, Marksizm-Leninizm bilimini belli ölçülerde kavramış az sayıda öncü devrimci unsurun varlığıdır." (B7, s.39-40)

Bu değerlendirme üzerine 1984 kampında tartışıldığı, gelen eleştiri sonrasında buraya, "Marksizmi işçi sınıfı hareketi içine taşımayı önüne görev olarak koymuş, bu yönde çalışan" ekinin yapıldığını, bu ekin, yazılı olarak olmasa da, kampta kabul edilmiş olduğunu, ayrıca burada tartışılanın "genel bir parti tanımı" sorunu olmadığını, parti adlandırması için "yeterli önşartın" ne olduğunun tartışıldığını (Bkz. s.123-124) belirttikten sonra, Derviş yoldaş şöyle der:

"Mustafa yoldaşın sorunu koyduğu gibi konması, sorunun kesinlikle çarpıtılmasıdır. Parti nedir? İşçi sınıfı hareketinden bağımsız, onunla bağı olmayan aydınların, ...vs. Bu mudur parti? Yoksa başka birşey midir? İşçi sınıfı ile bağı olmayan aydınlar şeyi, benim tartıştığım yerde yoktur. Bilinçli olarak yoktur; çünkü ben ne kendimizi, ne İbrahim Kaypakkaya'nın kurduğu partiyi, işçi sınıfı hareketi ile bağı olmayan aydınlar grubu olarak görmüyorum. Kim böyle görüyorsa, a) bizim bizzat içimizdeki işçilerin işçi olmadığını, onların işçi sınıfından gelmediğini söylemek, ispatlamak zorundadır. Bizim aydın grubu olduğumuzu, işçi sınıfıyla bağımız olmadığını vs. ispatlamalıdır; somut olarak nasılmış bu şey? İkincisi, bizim bundan önce yaptığımız çalışmada —1980 öncesinde aydın grubu!— işçi sınıfı içinde nasıl bir çalışma yaptığımızı bir değerlendirmelidir! Doğru, yanlış, burda tartışılan, bağı var mı yok mu? Bağ yok; aydın grubu! Böyle konuyor sorun. Oralara bir kez daha döneceğim.

Sorunun böyle konması, açık seçik demagojik bir biçimde çarpıtılmasıdır. Sorunu tartışılan noktalardan başka noktalara çekmektir. Ben bilinçli olarak burada aydın-maydın meselesini kullanmadım. Tabii ki bir Marksist partinin ilk çekirdeğinde aydınlar ağırlıkta olacak! Bu gayet tabii bir hikayedir. Bu hiçbir şekilde eşittir işçi sınıfı ile bağı olmamak değildir. Ve Marksist literatürde hiçbir yerde böyle değildir. Siz sanıyor musunuz ki 1883'teki Plehanov grubu aydın grubudur?! İşçi sınıfı ile bağı yok; onun için aydın grubudur! Öyle değil sorun! Fakat oraya daha geniş döneceğim.

Sorun, yani parti tanımı, parti sosyalizm ile işçi sınıfının birliği midir, değil midir; yoksa işçi sınıfından kopuk aydınların birliği midir şeklinde konamaz, burada konduğu gibi. Tartışılacaksa bu tartışılmalıdır. Ben diyorum ki, parti adlandırmasını kullanmak için gerekli önşart budur. Kim diyorsa: Hayır, bu değildir, onun Marksizm ile nerde çeliştiğini ispatlamaya çalışmalıdır. Yoldaşlar tam da onu yapmaya çalışıyorlar." (s. 125)

Derviş konuşmasının devamında, "Parti işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin birleştirilmesidir" tezinin SBKP/B Tarihi s.60'tan bir alıntıya dayandırıldığını, bu alıntıda söylenenin: "Bir Marksist partinin, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birleşmesi olduğunu söyleyen Marksist tezi başarıyla temellendirdi" olduğunu, yani Stalin'in "Ne Yapmalı?"yı özetlediğini; ve "Ne Yapmalı?"da tartışılan esas sorunun, sosyalizmin dışardan işçi sınıfına taşınmasının zorunluluk olduğu sorunu olduğunu; yoksa "ne kadar kitleyle bağ" ve "ne kadar ajitasyon yapma" sorunu olmadığını belirtir. Lenin'in, parti için değil, sosyal-demokrasi için de "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birliği" tanımını kullandığını (s.128), parti olmadığımız, çünkü "durumumuzun genel parti tanımına uygun olmadığı"görüşünü savunan yoldaşların mantık silsilesine göre, aslında 1894'e kadar Rusya'da sosyal-demokrasiden de sözedilmemesi gerektiğini, ama Lenin'in sözettiğini belirtir. (Bkz. s.129)

"İşçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birliği" sorununda yoldaş; "Marksizm teorisinin, Marksist düşüncelerin, sosyal-demokrat program ilkelerinin... yeni yeni ortaya çıktığı" dönemde de Marksistlerin, bizzat kendilerinin "sosyalizm ile işçi sınıfının birliği" — genel anlamda— olduğunu savunur. Bunların, sosyalizmi kavramış, kavradıkları ölçüde sosyalizmi kendi dışlarına taşıyan, işçi sınıfının siyasi görüşlerini savunduğu, Marksizmi savunduğu ölçüde — sınıf kökenleri ne olursa olsun— işçi sınıfının parçası olan insanlar olduğunu savunur. Ama bunun dışında, "işçi sınıfının kitle hareketi ile sosyalizmin birlik" sorunu da olduğunu, yoldaşların "işçi sınıfı ile sosyalizmin birliği" dediklerinde yalnızca bunu anlayıp, bunu tartıştıklarını belirtir.

Ardından Lenin'in, "ceninin gelişme sürecine benzer" tespiti ile ilgili olarak: "Eğer cenin, insan olmanın bütün özelliklerini içinde taşıyorsa, insan denilebilirse," cenin halindeki bir gruba da parti dememenin hiçbir gerekçesi olamayacağını —nasıl bir parti olduğunu anlatmak koşuluyla— savunur. Yoldaş bu noktada belirleyici olanın, Marksizmi savunup savunmadığı olduğunu belirtir.

Sonuç olarak yoldaş, Bolşevik 7'de parti kurmak için getirilen önşartlar ile, Lenin'in "sosyal-demokrasi, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birliğidir" tezinin çelişmediğini belirtir.

Gerek İbrahim Kaypakkaya döneminde, gerekse bizim, "parti önderliğini ideolojik önderlik olarak kavradığımız" tezinin kendisi için tekyanlı ve inkarcı bir tez olduğunu; bu konuda İ. Güzel ve R. Bahdiyar imzalı yazının bugün de savunduğu bir yazı olduğunu belirtir.

"Parti sorunundaki yanlış görüşlerin ideolojik temeli" hakkında yoldaş özetle şu değerlendirmeyi yapar: "Bütün bu görüşler, bağlantısı içinde ele alındığında, görüşüme göre, bu son dönemde oldukça yaygınlaşan,'bizim esasında Marksist-Leninist temellere sahip olmadığımız' şeklindeki bir görüşün bu bağıntıdaki yansımasıdır. Başka birşey değildir." Bu görüş, "gerek geçmişimize yönelik, gerekse bugünümüze yönelik", diğer gruplarla aramızdaki "nitel farkı görmeyen" ve bu noktada mesela parti isimlendirmesinden geri çekilen bir yaklaşımdır. Parti eğer "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birliği" ise; parti yalnızca bu ise, "propaganda açısından" parti ismini kullanmamız hem saçma olur, hem de anti-Marksist-Leninist olur. Yok eğer sorun benim içini doldurduğum biçimde ele alınırsa, —ki böyle ele alınmalı— parti ismini kullanmamız doğru olur. Son söylediklerim özellikle Cafer içindir. (Bkz. Tutanak, s. 145-146)

ÇKP sorununda da tavır takınan Derviş yoldaş, özetle, ÇKP'nin 1921' deki durumunun bir anlamda "hedef ilanı" olarak parti olduğunu, ama yine de bu dönemde parti olarak adlandırıldığını, 1925'te de "hala öncülerin kazanılması esas görevini tamamlamış olmayan bir Komünist Partisi" olduğunu, bütün bunlardan dolayı, kendi yaklaşımıyla, Stalin'in ÇKP için söyledikleri arasında "herhangi bir çelişme" olmadığını belirtir.

Yoldaş, Leyla yoldaşın getirdiği görüşlerle ilgili olarak, ikinci bölüm hakkında getirdiği eleştirinin doğru olduğunu; gerçekten de hangi kaygılarla yapılmış olursa olsun, burada söylenenlerin yanlış yönelmelere dayanak olduğunu, ve bu bakış açısı ile ya düzeltilmesi ya da tümden çıkartılması gerektiğini düşündüğünü belirtir. (Bkz. s.146-147)

Sorulan sorulara verdiği cevaplarda, Ermiş'in bir sorusu üzerine, bir kez daha Parti adlandırmasının bugün kullanılıp kullanılmaması bağıntısında şunları söyler:

> "Benim için sorun şudur: Bir partiye parti demek için ilk şart, onun Marksist-Leninist görüşler savunup savunmadığıdır. Ya da bir grubun savunduğu görüşlerin esasının Marksist-Leninist olup olmadığıdır; Marksizm-Leninizmin özünü savunup savunmadığıdır · — içinde bulunduğu anla bağıntılı olarak. Eğer buysa, ben o gruba Marksist-Leninst parti demekte hiçbir sakınca görmem. Vardır bir takım sakıncaları ama, yararları da vardır. Ve görüşüme göre yararları sakıncalarından fazladır. Hele hele bugünkü inançsızlık, güvensizlik rüzgarının kolgezdiği bir ortamda, evet birilerinin çıkıp kendilerine Marksist Parti demeleri bile —o isimlendirmenin önüne koyduğu görevlerin büyüklüğünün bilincinde eğer yapılıyorsa—, gayet iyi birşeydir. Öz olarak parti ben buna derim: Marksizmi savunuyor mu, savunmuyor mu? Ve bu noktada tartışılmalıdır sorun." (Tutanak, s.152)

Mustafa yoldaş konu üzerine yeniden söz alır. Bu konuşmasında yoldaş Klasiklerden doğru öğrenme talebi bağıntısında, "doğru kavrayalım derken, doğru kavranması talebinin arkasında bizzat kendimiz Lenin'i, Stalin'i, SBKP/B'yi çarpıttık", "Yanlış kavradık, teorinin saflığını bozduk" şeklinde bir tez savunur. (s.165) Derviş'in de şimdi kendi yazısı ile ilgili bu tavrı takındığını, kendisini ve Cafer'i sanki "işçi sınıfına bilincin dışardan taşınacağını reddediyorlarmış" gibi gösterdiğini, durumun bu olmadığını getirir. (Bkz. Tutanak, s.165-167)

Bu bağıntıda Derviş hakkında, onun eleştirilere karşı tepkici olduğu şeklinde; "ilk eleştiri geldiğinde, eleştiriye karşı mümkün olduğunca kinli bir şekilde ortaya çıkma, eleştiride doğru yan var mı yok mu, onu bir kıyıya atma, böylece eleştiri yanlıştır, haksızdır tespitinde bulunma, eleştiriyi boğmaya çalışma" hastalığı olduğu biçiminde (s.167) genel değerlendirmeler yapar. Ardından bizim yaptığımız alıntılara —içimizden, dışımızdan— birtakım eleştiriler geliyorsa, bunların doğru olabileceğini aklımızda tutmamız gerektiğini, ki bizim bugüne kadar bunu tutmadığımızı belirtir. (Bkz. Tutanak, s.170) Bu tezini örneklemeye çalışır.

Mustafa yoldaş, İbrahim Kaypakkaya'nın parti önderliğini ideolojik önderlik olarak kavradığı tezini tekrarlar ve bu konuda şöyle der:

> "İbrahim Kaypakkaya'nın ve bizim geçmişte parti önderliğini sadece ideolojik önderliğe indirgediğimizin ispatlanamayacağı

teorisi ile ilgili: Bunu ideolojik önderliğe indirgedik diye doğrudan bir tespit yok. Ama siz bir parti düşünün ki, işçi sınıfının içindeki çalışması ikincil, üçüncül çalışma, ve öyle bir parti ki, işçi sınıfı kökenlilerin önemli bir rol oynamadığı durumda partiyi kurmuş ve parti kadrolarını kıra göndermiş, kavgaya. Ve demiş ki: Bizim Partimiz esas olarak silahlı mücadele içinde inşa olacaktır. Bundan nasıl başka birşey çıkar ki? Nasıl böyle bir düşünce, işçi sınıfının önderliğini sadece ideolojik önderliğe indirgemez?" (Tutanak, s.174)

Tam da bu bağıntıda, çözülmesi gereken bir başka sorun daha olduğunu, bu sorunun da, "Üyelerinin %70'i köylülerden, %10'unun aydınlardan meydana geldiği" bir partiye işçi sınıfının partisi denilip denilemeyeceği sorunu olduğunu, çünkü bir bağıntıda Lenin'in "Partide bir aydına karşı 7/8 işçinin üye olması gerektiğini" savunduğunu, bu sorunun kendisi tarafından çözülmemiş bir sorun olduğunu belirtir. Buna bağlı olarak, işçi-köylü ittifakına —parti bağıntısında— değinen yoldaş şöyle der: "Bu bağıntıda işçi-köylü ittifakı sözkonusu. Ama işçi-köylü ittifakı kesinlikle parti içinde kurulan birşey değildir. Parti dışında, parti-dışı örgütlerin işçi sınıfı partisi ile diğer sınıfların, köylülerin ittifakı şeklinde olmuş." (s.174) Bunun hem Rusya, hem de Çin devriminde böyle olduğunu vurgulayan Mustafa yoldaş, önümüzdeki dönemde bu sorunun çözümüne çalışacağını belirtir.

Bu bağıntıda, Mustafa'nın ÇKP'yi bir komünist partisi olarak değerlendirip değerlendirmediğini soran Faruk'un sorusuna cevaben, bunun kendisi için sorun olduğu tavrını takınır.

Mustafa konuşmasının devamında: "...Iskra gibi sağlam bir çekirdek oluşturmadığımız sürece, parti inşasının birinci aşamasındayız diyemeyiz diye bir anlayışım yok" tespitini yapar ve devamen şöyle der:

"Bizim gerçekten de partinin birinci aşamasında partiyi kurabilmemiz için, gerçekten de bizim belirli bir çekirdeğimizin olması lazım. Marksizm-Leninizmi tamamen kavramış olması şart değil, ama temel özellikleri içinde de olsa, belirli bir şekilde Marksizm-Leninizmi kavramış insanların varlığı şarttır." (s. 178)

Bir aydın grubu olup olmadığımız bağıntısında yoldaş, "Ben bugün kesinlikle bizim konumumuzun bir aydın grubu olduğunu düşünüyorum, içimizde işçi kökenlilerin oranı en fazla %5 ya da %6'dır" görüşünü savunur; bu bağıntıda bizim "aydın"lığımızın da aslında "yarı-aydın" olma durumu olduğunu belirtir. (Bkz. s.179)

(Bu tartışma içinde, müdahaleler bağıntısında Mustafa Divan'dan istifa eder. Bkz. Tutanak, s.179-185 arası)

Tartışmanın devamında, gelen sorulara cevaben Mustafa yoldaş, "Parti isminin geçmişte bizim tarafımızdan 'birleşmenin önüne engel'" olarak kullanıldığını, halen aynı anlayışta olmamız halinde, parti ismine karşı olduğunu, çünkü Türkiye devrimci hareketi içinde —Partizan ve İleri içinde— bazı insanların bize yakın görüşler temelinde yeni örgütlenmelere gidebilmelerinin "güçlü" bir ihtimal olduğunu, isim sorununun bunlarla birleşme gündeme geldiğinde engel olmaması gerektiğini belirtir. (Bkz. s.187-188)

Üçüncü Enternasyonal döneminde "işçi sınıfı hareketi ile hemen hemen hiç bağı olmayan" partiler hakkında ne düşünüyorsun sorusuna:

"Bu konuda benim bilgim yok. Birşeyler getirildiğinde, bağıntısına filan bakarak tavır takınırım. Bilmediğim konularda tavır takınmayı doğru bulmuyorum. Yarım-yamalak bildiğim konularda, varsa eğilim belirtir geçerim" (s.194)

yanıtını verir ve devamen, Konferansa gelen karar tasarıları temelinde "kendimize Marksist-Leninist diyebileceğimizi, ama eski kardeşlerle tartışma içinde yanlışlarımızı teorileştirseydik, onları teorimiz içinden atmasaydık, görüşümce kesinlikle kendimize Marksist-Leninist diyemezdik" der. (s.194-195) Bunun gerekçesi olarak şunları söyler:

"Düşün ki, bir komünist teşkilat ülkesindeki devrimin aşamasında yanlış bir pozisyonda; devrimde hangi sınıfın devrileceği, hangi sınıf veya sınıfların iktidara geleceği konusunda yanlış pozisyonda. Proletaryaya bu teşkilat yapsa yapsa, devrimin nasıl yapılmayacağının teorisini öğretir; o yönde eğitir. Bu teşkilata sen nasıl komünist dersin? Yani bu anlamda o teori sistemleşmiş olsa idi, çizgimiz haline gelse idi, bana göre ben kendimize Marksist-Leninist demezdim, ya da o çizgiyi savunanlara Marksist-Leninist demezdim." (s.195)

Yoldaş bu değerlendirmeyi kendi kıstasları temelinde yaptığını belirtir.

İşçi sınıfı ile sosyalizmin birleşmesinin "sosyal-demokrasi" olduğu sorununda "tam tavır takınabilecek" durumda olmadığını, bir dahaki konuşmasında bu soruna da değineceğini belirtir.

İlk konuşmasını yapan İrfan yoldaş, konuşmasında karar tasarısı ile ilgili olarak Leyla'nın getirdiği eleştiriye katıldığını belirtir (s.195) ve şu tespitleri yapar:

"Burdaki tartışmalardan sonra ben, karar tasarısına bir kez daha baktım. Belli değişiklikler yapmanın gereğini gördüm. Fakat bu değişiklikler bu tartışmalara bağlı olarak geldi. Mesela birinci olarak, karar tasarısında İbrahim Kaypakkaya ile ilgili, ya da geçmişimizle ilgili olarak herhangi birşey yok. Ben İbrahim Kaypakkaya'nın modern revizyonizme karşı mücadelesinden Bolşevik 7'de sözedildiği için, karar tasarısındaki bu eksiklik bende sorun yaratmamıştı. Ama buradaki tartışmalardan sonra bir sorun yarattı. Sorun da şu: Burdaki tartışmalarda geçmişimize inkarcı denilebilecek yaklaşımlar temelinde bazı görüşler getirildi. Bunlar da mesela teorik olarak biz geçmişte hiçiz, işte yeniden herşeyi yapıyoruz. Özellikle Mustafa,ve Cafer de kısmen de olsa, aynı sonuca vardırdılar." (s.195-196)

İrfan yoldaş, Mustafa ve Cafer'in bu tavrının kendisi için yeni olduğunu, Konferansta bundan haberdar olduğunu belirtir ve bu yüzden de bu iki yoldaşın yaklaşımı üzerinde duracağını belirtir. Bu tespitten sonra, propaganda,ve yöntem sorunları üzerinde yoğunlaşır. Yoldaş konuşmasında ayrıca Mustafa'nın Derviş hakkında yaptığı, onun eleştirileri önce tepkici şekilde geri çevirdiği değerlendirmesine kökten karşı olduğunu açıklar. (Bkz. s.198)

Selami yoldaş, konuşmasında, karar tasarısı hakkında Leyla ve İrfan yoldaşların getirdiklerine katıldığını belirtir (Bkz. s.201) ve şunları söyler:

"Tasarıda birinci bölümde konulduğu şekliyle bir karar alınmasını, ondan sonra gelen RSDİP ile bizim durumumuzun karşılaştırmasının yapıldığı bölümün çıkartılmasını daha doğru buluyorum. Gerekçem şu: Burda karşılaştırma yapılırken, —bazı yoldaşlar da belirttiler— her karşılaştırma belli benzemezlikleri ve eksiklikleri içerir. Karşılaştırmada yapılan anlayışa kavradığım kadarıyla karşı değilim, yanlış da bulmuyorum. Fakat buna bağlı olarak yürütülen tartışma içerisindeki, özellikle Mustafa ve Cafer yoldaşın belli noktalarda kendi yorumları, kendi mantıkları ile burası yorumlanarak epeyce ileri sonuçlara götürüldü." (s.201)

Sorular-cevaplar bölümünde, Ali yoldaşın Selami'ye 'Çıkartılmasını istediğin bölümün hangi gerekçeyle çıkmasını istiyorsun' şeklindeki sorusuna, Selami yoldaş şu yanıtı verir:

"... karar tasarısının ikinci bölümünde RSDİP ile benzetme yapılırken, bizim içinde bulunduğumuz durumun bilince çıkartılması amacıyla yapıldığı benim için açıktır. Ben bunu konuşmam içinde de belirttim. Bu şekliyle ben karşı değilim. Fakat burdaki tartışmaya katılan yoldaşların —Mustafa ve Cafer'in— yürüttüğü mantık, ve vardıkları "parti-öncesi grup olduk, parti-öncesi grup haline geldik" sonuçlarına karşıyım." (s.206)

Ali yoldaş bu tartışmaya, "ufku geniş bir hedefe ulaşmak olarak" belirledikten sonra, şimdi "nispeten tartışmanın teorik yanına bir de pratik olarak bazı argümanlar ekleyen bir tartışma yürütmeye çalışmak" gerekeceğini belirterek başlar (s.209) ve şöyle devam eder:

"Ben sonraki konuşmalarıma başlamadan önce, bir örneği bazı yanlarıyla ortaya koymak istiyorum. Bu örnek şudur: Marks ve Engels bildiğimiz gibi 1848'de Komünist Manifesto'da kendisini bulan berraklıkta komünistler adına bir program koymuşlardı. Fakat diğer bazı o sırada işçi sınıfı hareketi içerisinde değerlendirilen güçlerle onların programı temelinde bir hesaplaşma gerçekleşmediği koşullarda, onların kesinlikle işçi sınıfı hareketinin bir parçası olmadığının ispatlanmadığı koşullarda, belirli düşük seviyede ortak bir zemin bulunarak, işçi sınıfı hareketi ordusu biçiminde bir birlik oluşturulmuştur. Bunu gerekçelendirirken, Engels teorik berraklığın olmaması ile, işçi sınıfı hareketinin yıkım içinde olması ile, Marks ve kendisinin eserlerinin etkisinin ortaya çıkmamış olması gerekçesi ile, bir diğer ifadeyle, hesaplaşmanın diğerleriyle tam olarak gerçekleşmemiş olduğu gerekçesi ile açıklamaktadır.

Bugünkü durum, çeşitli yazılarımızda ve kararlaştırılması için hazırlanmış karar tasarısında da belirli yanlarıyla ortaya konuluyor. Nedir bu belirli yanlar? Kesin bir biçimde, teorik kargaşalık ve çözülmesi gerekli olan ama henüz çözemediğimiz önemli teorik sorunların birikmiş olduğu gerçeği; işçi sınıfı hareketinin yalnız ideolojik bakımdan parçalanmışlığının değil, örgütsel vs. bakımdan da parçalanmışlığının gerçek olduğu bir durum. Bütün bunlara ek olarak, üstüne üstlük, gerçek bir ideolojik hesaplaşmanın görev olarak ortaya konulmaması ve bu yönde faaliyetlerin yürütülmesidir." (s.209)

"Aydın grubu" tartışması bağıntısında Ali yoldaş şunları savunur:

"Biz gerçekten neyiz? Ben bu soruya bir anlamda bundan üç yıl önce; biz gerçekten dar bir kadro çevresiyiz diye cevap verdim. Buna bildiğim kadarıyla hiçbir yoldaştan (itiraz-eleştiri gel-

memiştir. —BN) Neriman yoldaş bu lafların geçtiği yerde bazı şeylere tavır takınırken, buna tavır takınmamıştır. Binlerce insanla ilişki içinde olan belli bir hareketin yürütülmesi işinde görev alan insanlar bakımından bence bugünkü durumumuz, kelimenin gerçek anlamında, bir anlamda evet dar bir kadro çevresidir. Biz uzun zamandan beri tanımların ne anlamda kullanılması gerektiği noktasında birbirimize eleştiriler getiriyoruz. Böyle bir noktada yüzde hesaplarıyla, yüzde kaç işçi sorunuyla bizim bugünkü durumumuzu —başka birşeyi değil— başka bir şekilde tanımlamaya kalkmak bence kesinlikle GDS'in geçmişteki sevimli bir deyimiyle konuşursak, "sinek bacağı hesabıyla" birtakım şeyler yapmaya yöneltir bizi.

On kişilik bir grup var. Bunlar olgudur, bugün tarihtir, gerçektir. Bu on kişinin içinde 4 tane işçi sempatizan bulunmuş, partinin yüzde kaçı eder bilmiyorum ama, herhalde yüzde 25'i eder. Yüzde 45'i işçidir, taş gibi işçi sınıfı ile bünyemizde birliği yansıtmış durumdayız iddiası ile ortaya çıkmak, bence işçi sınıfı hareketinin bütünüyle kendi başına yürüdüğü bir koşulda, durumla alay etmektir, başka birşey değil. Ve bu noktadaki asıl sorunu, işçi sınıfı ile kopukluğun bilince çıkartılması gerektiği sorununun bütünüyle önemini gözden kaybeden, bir tarafa atan bir tutumdur. Ben bununla şunu demek istemiyorum: Bugün bütün dava —öncülerin kazanılması bir tarafa, teorik sorunların çözümü bir tarafa—kitlelerle bağdır, işçi sınıfı kitleleriyle bağdır. Bunu demek istemiyorum. Ama savunmamızın da biraz bilimsel olması gerektiğini düşünüyorum.

Biz nerde parti ismini muhafaza etmeliyiz noktasında, savunmamızın biraz daha bilimsel olması gerektiğini düşünüyorum. Aydınlar dediğimiz zaman, onlar proletaryanın bir parçasıdır, o halde bu proletaryanın örgütüdür.

"Aydınlar grubu" demek hakarettir gerekçesine, buna benzer gerekçeye gelirsek: Tabii ki biz işçi sınıfının parçasıyız, Karşı-Devrimin değil. Ama işçi sınıfının nasıl bir parçasıyız? İşçi sınıfına, tarihi rolünü oynayabilmesi için hizmet etmeye kendini hasretmiş, ama aydınlardan oluşan —ağırlıklı— böyle bir parçayız. Bunu tespit etmek, hiçbir şekilde kendimize hakaret vb. biçiminde addedilmemelidir. Tersine, tarihsel konumumuzun bilince çıkartılması için durumumuzun tespiti ilk şartlardan birisidir." (s.210-211)

Yoldaş devamla, karar tasarısından bizim ne olduğumuz ile ilgili şu alıntıyı yapar:

"Örgütümüz Marksizm-Leninizme sadık kalmaya kararlı, kavradığı her noktada hatalarını aşmaya hazır olduğunu pratikte gösteren; az sayıda Marksist-Leninistin oluşturduğu, Türkiye işçi sınıfı hareketi ile hemen hemen hiçbir bağı olmayan, amacını Bolşevik bir Partinin yaratılması, Türkiye işçi sınıfına önderlik ederek Türkiye'de demokratik halk devriminin gerçekleştirilmesi, durmaksızın işçi-köylü diktatörlüğü şartlarında sınıf mücadelesinin, devrimin sürdürülmesi, proletarya diktatörlüğünün kurulması, proletarya diktatörlüğü şartlarında sosyalizmin inşası, Komünizme ilerleme, dünya çapında Komünizmin yaratılması olarak tespit etmiş olan bir gruptur. Bolşevik Parti adlandırması, içinde bulunduğumuz anda gerçek durumumuzun değil, varmak istediğimiz ilk hedeflerden birisinin ifadesidir." (s.212)

Devamla, bu alıntıda söylenenlerin, bizi Marksizm-Leninizm adına konuşan herhangi bir örgütten ayırmayan tespitler olduğu tezini savunur.

Bu bağıntıda, "bizim dışımızda, az sayıda Marksist-Leninistten oluşan bir grup" olup olmadığı sorusuna cevaben, "Bunun birtakım önyargılardan, ön düşüncelerden uzak olarak, objektif değerlendirilmek zorunda olduğu", birtakım gruplar hakkında, mesela İlericiler hakkında, bunlar Marksist-Leninisttir ya da oportünisttir biçiminde bir genel değerlendirme yapabilecek durumda olmadığını, bu noktada onlarla, mesela içimizdeki Ermiş yoldaş arasında bir fark görmediğini vb. belirtir. (Bkz. s.235)

Ali yoldaş, Derviş'in verdiği ÇKP örneği ile ilgili olarak şu tespitleri yapar:

> "Bu bağıntıda Derviş yoldaşın verdiği ÇKP örneği bence bir sürü farklılıkları taşıyor ve duruma tam cevap vermeyen bir örnektir. ÇKP, bilmem kaç yüz milyonluk Çin'de, evet belli bir azınlığın kurduğu partidir. Ama onun dışında kendine komünist diyen vs. nin olmadığı, Rusya devriminin güçlü etkisinin yayıldığı, Komintern önderliğinde teorisi ve pratiğinin belli bir oranda çözüldüğü koşullarda oluşturulmuş bir partidir." (s.216)

Yoldaş devamla, "cenin" örneğinin de tam doğru olmadığını belirtir ve komünist parti isminin değişik anlamlarda kullanılabileceği düşüncesinin bilincinde olduğunu vurgulayarak şöyle der:

> "Kitle partisi dersin, kitleleri kucaklamış hale gelen parti; henüz işçi sınıfı hareketi ile birleşmemiş parti vs. biçiminde, durumun özelliklerini yansıtabilecek ifadelerle parti deyimini kullanabiliriz. Hiçbir şekilde, sınırlanmış bir tek anlamlı, parti mutlaka budur biçiminde bir tartışma bence yanlıştır." (s.217)

Sorulara verdiği cevaplarla, "aydınlar grubu"/"kadro örgütü" bağıntısında, yoldaş şu düzeltmeyi yapar:

> "Şimdi, kadrolar örgütü ve aydınlar grubu bağıntısında herhalde ben yanlış kullandım. Yoldaşların "aydınlar grubuyuz" lafıyla, benim "kadrolar örgütüyüz" sözümü aynılaştırdım. Bu tam olarak doğru değildir—ne anlamda söylediğim açıklanmadıktan sonra." (s.230)

Bu yanıttan sonra, bizim Türkiye'de son dönemlerde giderek artan "aydın grupları" anlamında bir "aydın grubu" olmadığımızı belirtir. (s.230)

Derviş yoldaşın Bolşevik 7'nin 39/40. sayfasında, "parti isminin kullanılması için önşart" olarak konulanlar hakkında ne düşünüyorsun şeklindeki sorusunu, yoldaş şöyle yanıtlar:

> "Şimdi ben bir parti adlandırması için genel bir kural getirilmesini doğru bulmuyorum. Baştaki konuşmamda mümkün olduğu kadar kendimi bizim bugünkü durumumuzla sınırlamaya çalıştım. Yoldaşlar, neyi anlatmak istiyorum? Mesela: öyle bir düşünün ki, kendine komünist diyen güçlerin olmadığı Türkiye işçi sınıfı hareketinin başlangıçtaki dönemini. Burada kendisini komünist olarak adlandıracak insan, parmakla gösterilecek kadar azdır. Ekim Devriminin korkunç bir etkisi vardır kitleler arasında. Fakat bu

yeterince sosyalizm, komünizm bilinci olarak kafalara yer etmiş birşey değildir. Bu noktada benim görüşümce, 10 kişinin —ve bunlar doğrudan işçi sınıfı içerisinden gelmiyor da olsalar— biraraya gelerek, bir parti kurduklarını ilan etmeleri, ya da kurdukları gruba parti ismi vermeleri son derece yerindedir ve gerçekten de komünist parti isimlendirmesini hak etmiştir. Bu tanıma göre yeterlidir." (s.232)

Ancak aynı "önşartın" bugünkü durumda yeterli olmadığını, yanlış olduğunu savunan yoldaş, bu yaklaşımla —yani "önşart" denilenle— yaklaştığımızda, yarın içimizden 10 kişinin ayrılıp "biz partiyiz" demelerini de anlaşılır bulmak zorunda olduğumuzu, ancak bugünkü durumun, "1920 yıllarından kesinlikle çok ayrı" olduğunu belirtir. (Bkz. s.232)

Konuyla ilgili ilk konuşmasına **Neriman** yoldaş şöyle başlar:

"Mustafa'nın Leninist parti tanımı ile ilgili olarak, ya da Lenin'in parti tanımı ile ilgili olarak söyledikleri, yazdıkları ile başlamak istiyorum. Böyle bir parti, Marksist-Leninist bir parti tanımında, Leninist partide temel olan bir dizi özellik parti tanımının içinden çıkmaktadır. Stalin, "Leninizmin İlkeleri" adlı eserinde tam da Leninist partinin yeni tipte bir parti olduğunu ve onun yeni birtakım özellikleri olduğunu ortaya koymuştur. Marksist partinin sosyalizmin işçi sınıfı hareketi ile birliği olduğu şeklindeki tez, bütün Leninizm öncesi partiler için de geçerli olan, ve bir özelliğini öne çıkartan, sorunun bir yanını öne çıkartan; tabii ki kendi içinde doğru, ama genel bir parti tanımı için yeterli olmayan birşeydir. Bu bağıntıda "partinin sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birliği" olduğu şeklindeki tanım, bence her halükarda partinin en başından itibaren bunun bir biçimi olduğu; işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birliğinin bir biçimi olduğu şeklinde kavranmalı.

İkincisi: Partinin sosyalizmle işçi sınıfı hareketinin birliği olduğu düşüncesi, esasta ve öncelikle Lenin'de ve Stalin'de, bir düşünceyi anlatmak için öne çıkartılan birşeydir. Bu kavranmalıdır. O düşünce de: Partiye gereklilik olduğu sürece, partinin öncü örgüt olduğu; zaten öncü örgüte gereklilik kalmadığı zaman, partinin kendi kendini ortadan kaldıracağı düşüncesidir. Öncü düşüncesi ise doğrudan doğruya işçi sınıfının kendiliğinden hareketi içine sosyalizmin dışardan taşınmasının zorunlu olduğu düşüncesi ile içiçedir. Öncü demek; zaten öncüye ihtiyaç var demektir. Öncü örgüt demek, kendiliğinden o sınıfın o düşünceye varmayacağı demektir. Ve tam da "sosyalizm ile işçi sınıfının kitle hareketinin birliği" düşüncesi, bu düşünceyi öne çıkarmak için, bunu anlatmak için esasta getirilen bir tespittir. Belki biraz karışık oldu anlattığım ama, genel tez olarak söylemek istediğim şu: Mustafa yoldaş, "Parti nedir?" sorusuna cevap verirken, bu soruya cevabı bir tek özelliğe indirgeyerek, bir tek yönü öne çıkartarak, genel bir tanım haline getirerek ve bunu da yanlış yorumlayarak; öncünün bizzat kendisinin kitle ile nasıl birleşeceği; yani genel olarak işçi sınıfının hareketi ile sosyalizmin birleşmesi değil; öncünün, sosyalizmi kavramış olanların,kitle hareketi ile nasıl birleşeceği sorununa indirgeyerek, öyle yorumlayarak, sorunu yanlış koymakta ve zararlı bir yöne, yanlış bir yöne kapıyı açmaktadır." (s.235-237)

Konuşmasının devamında yoldaş, bu sorun partinin birinci aşaması ile bağıntılı tartışıldığında, ayrımların ortadan kalkacağını be-

lirtir (s.237), "sosyalizmin işçi sınıfı hareketi içine dışardan taşınması gerektiği"nin bir ilke olduğunu, bu ilkenin partinin her aşamasında geçerli olacağını; ancak ilkenin uygulanmasının aşamalarda farklılıklar taşıdığını; mesela öncüyü kazanma çalışmasının, aslında işçi sınıfı hareketi ile birlik sağlama çalışması olduğunu; öncü dışındaki işçilere de sosyalizmin taşınmasının görev olduğunu, bu iki görevin bağıntı içinde ele alınması gerektiğini belirtir ve şöyle der:

> "Böyle bir ayrım esasında bu tartışma içinde ister istemez —sorun işçi sınıfı hareketinin kitle hareketi ile sosyalizmin birliği şeklinde yorumlandığı noktada— ortadan kalkmaktadır. Ve sanki öncünün kazanılması görevi, sosyalizmin işçi sınıfı hareketi ile birleştirilmesi görevi değilmiş gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır." (s.238)

Bu genel açıklamaların bizim durumumuzla bağını, "öncüyü kazanma" görevinin gerçekleşmesi ölçüsünde, işçi sınıfı ile bağın sağlanacağı vs. şeklinde kurar. Yoldaş, Rusya'daki partinin tecrübelerinin özetlenmesinde, genel olanla özel olanların neler olduğu sorununda Derviş'e katıldığını vurgular. (Bkz. s.239) Karar taslağı hakkında Leyla, İrfan ve Selami'nin getirdiği eleştirilere katıldığını belirtir.

Parti kuruluşu, parti ismi bağıntısındaki tartışmada yoldaş:

> "Ben parti isimlendirmesinin bugün kullanılması gerektiği görüşündeyim. Ben yoldaşın —Ali'nin— 1920 ile ilgili olarak verdiği örneği doğru buluyorum. Yani öyle bir durumda komünist partisi isimlendirmesinin propaganda açısından çok önemli rol oynayabileceği filan şeklindeki tespitleri bence doğru tespitlerdir. Ben o gün öyle bir ortamda parti isminin kullanılmasının lehine olan bir dizi gerekçenin bugün de bu ismin kullanılmasının gerekçesi olduğunu düşünüyorum" (s.243-244)

şeklinde bir tavır takındıktan sonra, bizim neden parti ismini kullanmamız gerektiği sorusu bağıntısında şunları da söyler:

> "Bizim parti ismini kullanmamızın doğruluğu yönünde bir dizi gerekçe içinde bazılarını ortaya koymak istiyorum:
>
> 1) Bizim tarihi gelişmemizdir. Bu tarihi gelişme, İbrahim Kaypakkaya'nın kurduğu parti ile başlayan, şimdiye kadar gelen bir tarihi gelişmedir. Bütün tarihi gelişme içinde bizim bir dizi sapmamız, yanlışımız olmasına rağmen, gelişmemiz sürekli olarak olumlu yönde olan bir gelişmedir.
>
> 2) Bu noktada sanırım ilkesel bir ayrılık var Ali ile aramızda: eğer söylediklerini doğru anladıysam, bizim bazı teorik sorunlarda evet doğru pozisyonda, temel doğru pozisyonlarda olduğumuz görüşünde yoldaş. Benim için bu çok azdır. Böyle bir tespit, biz bazı teorik sorunlarda temelde doğru pozisyonlardayız şeklindeki (tespit), bizim varolduğumuz noktayı görüşüme göre küçülten bir tespittir, ve bence bütün tartışma içindeki bir zaaf, yani hep yeniden ortaya çıkan (bir zaaftır). Bütün tartışma içinde şimdiye kadar hiçbir yoldaş, görebildiğim kadarıyla, sahip olduğumuz ideolojik temellerin ne olduğunu ortaya çıkarıp koymadı. Bunların üzerinde ısrarla durmadı.
>
> Biz dünya emperyalist sistemine karşı ilkeli bir siyaset savunan tek örgüt durumundayız. Biz "iki süper güç" teorisini, "sü-

per güçler" teorisini reddeden, kökten reddeden tek örgüt durumundayız. —Türkiye için—. Biz "üç dünya" teorisini kökten reddeden tek örgüt durumundayız. Biz, yenilgi sonrasında bütün devrimci hareket reformist batağa giderken, birtakım hatalar, sapmalar içine düşmüş olmamıza rağmen esasta reformizme karşı Devrimi savunan tek örgüt durumundayız.

Örgütsel durumumuza gelince: Bütün eksikliklere vs. rağmen ben şunu görüyorum: Uluslararası planda karşılaştırma yaptığımda, diyelim ki Afganistanlı yoldaşlarla tartıştığımda ya da İranlı yoldaşlarla tartıştığımda, bütün eksikliklerine rağmen, bugün bizim içimizde —ki onların da bizim gibi sorunları var bugün— o örgütlerin hiçbirinin içinde, bizim içimizde olup da dünya sorunlarını Marksizm-Leninizm temelinde tartışan az sayıda da olsa işçi kökenli yoldaş yok. İşçiler —evet bu örgütün içinde ve çevresinde işçi kökenli ve bugün işçilik yapan işçiler—, Marksizm-Leninizm temelinde dünya komünist hareketinin sorunlarını tartışıyorlar. Bu büyük bir üstünlüktür.

Daha uzatılabilir ama, yani bence gereği yoktur. Fazla abartmamalıyız durumu. Yani durumumuz iyidir vs. diyecekler içinde ben sonuncuyum; bizim görevlerimizle karşılaştırıldığında, durumumuzun çok kötü olduğu çok berraktır. Ama olumlu noktaları da bizim görmemiz lazımdır. Gelişmeyi, gelişmenin yönünü görmemiz lazımdır. Bu bence bizi nitelik olarak diğerlerinden ayıran bir farktır." (s.244-245)

Sorulan soruları cevaplayan Neriman yoldaş, "Çizgimizin olumlu bazı yönlerini belirtmeye neden ihtiyaç duydun?" şeklindeki Mustafa'nın sorusunu şu genel çerçevede yanıtlar: "Parti miyiz, değil miyiz tartışması yapılırken, en başta tartışılması gereken, bizim nasıl bir politika, çizgi" izlediğimiz sorunudur. "Sağlam, ilkeli temeli olan Marksist-Leninist bir siyaset mi, değil mi." (s.251) Bunun tartışmaya sokulmaması halinde, pozisyonların açıklık kazanamayacağını, ve bundan dolayı da karşılıklı mücadelenin zor olacağını belirtir.

Ermiş'in sunduğu karar tasarısı hakkında Derviş'in getirdiklerine katıldığını belirten yoldaş, Partizan'dan ayrılırken grup olarak ortaya çıkıp, bu Konferansta da kendimize parti denilmesi yönünde bir karar alınmaya kalkılsaydı, "buna karşı çıkardım" der. (s.252)

ÇKP örneği ve bu bağıntıdaki Ermiş'in sorusu hakkında, Stalin'den yapılan alıntıları karşılaştırma ihtiyacı duyduğunu, ancak, ÇKP hakkında Mao'nun yaptığı değerlendirmeyi doğru bulduğunu belirtir. (Bkz. s.254)

Cafer'in "... karar tasarısında bugün bizim parti-öncesi grup olduğumuz, önümüzde duran ve çözmemiz gereken görevlerin de o döneme tekabül eden görevler olduğu açıkça söylenmektedir. Karar tasarısındaki bu mantık silsilesi ile parti isimlendirmesi esasta propaganda anlamında partiyiz sonucuna varmaz mı? Kendisi bunun dışında hangi gerekçe ile parti demeliyiz sonucuna varıyor?" şeklindeki sorusuna (s.248) şu yanıtı verir:

"'Biz bu anlamda parti-öncesi bir örgütüz' şeklindeki tespiti belki formüle etmede birtakım değişiklikler yapılabilir ama temel düşünce doğrudur. Şimdi mesela biri çıkıp gelip derse: Biz Türkiye işçi sınıfının öncü örgütüyüz —hiçbir sınırlamada bulunmadan—, o zaman ben böyle birşeye karşı çıkarım. Çünkü bu

bizim gerçek durumumuza uygun olan birşey değildir. İkincisi, mesela diyelim ki, Partizan'dan ayrılık esnasında grup olarak ortaya çıksaydık; ama bugün geldiğimiz yerde bu Konferansta parti yönünde bir karar önerisi gelseydi, buna karşı çıkardım. Çünkü böyle bir isimlendirmenin bugünkü propaganda açısından oynayacağı rol, getireceği fazla birşey yok. Fakat bugün yalnızca propaganda açısından öyle diye... (Cafer: Yalnız değil, esasta dedim.) parti ismini kullanmaya devam etmemiz olmaz. Propaganda açısından böyle atılacak bir adım tam tersi yönde bir tepkiye sahip olacaktır. Böyle bir adım, bizim bütün gelişme tarihimiz ve gelişme perspektifimizle yanyana konduğunda kesinlikle yanlış olacaktır." (s.252)

Faruk yoldaş ilk planda, Neriman'ın "Marksizm-Leninizmin iki aşamalı parti inşası öğretisine göre, biz bugün parti inşasının birinci aşamasında mıyız — Rusya pratiğinden bağımsız olarak—?" sorusunu yanıtlar. Bu soruya yoldaşın yanıtı şudur:

"Bizim birinci aşamada olup olmadığımız sorununda kesin görüşe sahip değilim. SBKP/B'ye göre birinci aşamada değiliz. Ama bugün bunun böyle adlandırılamayacağı konusunda, eğer biz durumumuzun bilincinde olarak, parti öncesi görevlerin ağırlıkta olduğu bilincindeysek ve partiyiz dediğimizde, parti inşasının birinci aşamasındayız, onun da başlangıcındayız şeklinde bir açıklama, bana açıklanabilir gibi geliyor." (s.260)

Aynı bağıntıda sorulan, III. Enternasyonal partileri hakkındaki sorulara "Bilgim yok" yanıtını veren yoldaş, kendimize parti dememizin neden yanlış olmadığını da şöyle yanıtlar:

"Parti dememiz şu açıdan yanlış değildir: Biz bugün işçi sınıfına ulaşmayı, işçi sınıfını örgütlemeyi ve bu anlamda varolan devlete, düzene karşı mücadele etmeyi görev edinmiş, sosyalizme ve Komünizme varmak için bayrak kaldırmış bir grup olarak, komünistler olarak partiyiz." (s.262)

Partizan'dan ayrıldıktan sonra kendimize "grup" demiş olsaydık, bugünkü şartlarda halen "grup" denilebileceği yönünde "eğilimleri" olduğunu belirtir. (Bkz. s.263)

Son olarak "aydınlar grubu" tartışmasına değinen yoldaş, bu tanımlamanın varolan gerçek durumumuzu yansıttığını, yoksa başka bir amaç taşımadığını vs. savunur. "Parti isimlendirmesini kullanırken, durumumuzu iyi bir şekilde ortaya koymalıyız ki, ilerde herhangi bir komünist grup ortaya çıktığında, onunla birleşmemize de engel teşkil etmemeli" der. (s.263)

Üçüncü kez konuşan Mustafa yoldaş, gerek ilk konuşmalarında savundukları, gerekse diğer yoldaşların konuşmaları hakkında bazı noktalarda tavır takınır.

"Parti miyiz?" sorusuna: "Benim notlarda bu sorunla ilgili olarak, parti propaganda için kullanılabilir mi? Gerçek anlamda parti olmadan kullanılabilir mi? Buna bir cevap yok. Ama sanırım konuşmam içinde buna birtakım kapalı sözler sarfettim. Bantlar çözüldüğünde ortaya çıkar" tespitini yapar ve bu bağıntıda gerek Derviş'in sorduğu sorular, gerekse bazı yoldaşlarla aralarda yaptığı tartışmalar sonrası şu sonuca vardığını belirtir:

"Evet, parti, geleceği hedefleme bakımından, bir savaş ilanı bakımından vb. kurulabilir. Fakat bu şekildeki bir parti, Lenin'in siyasal parti tarifiyle, gerçek bir parti ile bir ve aynı değildir." (s.268)

Yoldaş devamla, Lenin ve Stalin'in genelleştirdikleri iki aşamalı parti öğretisinin "gerçek partiler" için geçerli olduğunu, yoksa "parti-öncesi gruplar için filan" olmadığını savunur; karar tasarısında ve bazı yoldaşların konuşmalarında bu ikisinin birleştirilmeye çalışıldığını, bunun "teorinin saflığını bozmak" olduğunu vurgular. (Bkz. s.269)

"Aydın grubu" bağıntısında tavır takınan yoldaş, şu çerçevede bir konuşma yapar: "Ben kesinlikle Marksist-Leninist olmayan aydınlar kavramını kullanmadım. Kullansam burda yerim olmaz." İşçi sınıfının çıkarlarını savunduğumuz ve bundan dolayı da onun bir parçası olduğumuz şeklindeki polemik bana yönelmemektedir. Sorunun özü şudur: "Ben bizi parti-öncesi bir grup olarak değerlendiriyorum." Yani teorinin genel özellikleri içinde kavranılması ölçüsünde, propagandasının yapılması vb. gibi. Ama ben bugünkü durumumuzu kesinlikle sosyalizmi kendiliğinden işçi sınıfı hareketine taşıyacak durumda görmüyorum. Bunun için aydınlar grubu dedim. Buna tavır takınılmalı. (Derviş: Sosyalizmi taşıyacak durumda değil miyiz? Değiliz! Çünkü Lenin birinci aşamayı Iskra ile başlattığında, ilkeli, sistemli propaganda ve ajitasyonun yapılmasını belirtti" der. (s.269)

Devamla, bizlerin 4/5 yıldan beri bir yığın hatalar yaptığımızı, temel birçok konuda üç ay önce yazdıklarımızı, üç ay sonra değiştirdiğimizi vb. belirtir ve bütün bunlardan dolayı bizim sistemli, ilkeli bir propaganda ve ajitasyon yapamayacağımızı belirtir. Görevin bu işi yapabilecek insanların yetiştirilmesi olduğunu vurgular. Ayrıca bu bağıntıda bizim "öncüyü kazanmamızın da hikaye" olduğunu, bize gelecek insanların aslında "tartıştığımız için", tartışma grubu temelinde geleceklerini belirtir. (s.270)

Konuşmasında, Neriman yoldaşa cevap olarak; çizginin tartışmaya sokulmasının yanlış olduğunu, çünkü tartışma konusunun "Marksist-Leninist bir grup muyuz, değil miyiz olmadığını" belirtir. Yine bu bağıntıda parti isminin "diğer gruplarla birleşme önünde" "kesinlikle... engel" olduğunu, çünkü 1976'da DHB'nin "biz parti değiliz, Marksizm-Leninizme yönelen HK ile vs. birleşmeliyiz" temelinde ayrıldığını, buna karşılık bizim, "Biz partiyiz. Onlar kendilerini lağvetsinler ve tek tek bize gelsinler" görüşünü savunduğumuzu; bu görüşün bugüne dek özeleştirisini vermediğimizi, bundan dolayı da bugünkü koşullarda da "parti isminin" diğer gruplarla birleşme gündeme geldiğinde engel olacağını düşündüğünü belirtir. (s.271/272)

Yine devamla, "bilincin önemini küçümseme" diye bir anlayışın kendisine ait olmadığını, notlarında "Parti nasıl kurulur?" sorununu tartışmadığını, bunu tartışmadığı halde, bu yönde bir eleştirinin gelmesini yanlış bulduğunu, ve ayrıca kendisinin daha çok "kitleye ajitasyon" yapalım talebine değil, öncelikle kendimizi yetiştirelim talebine sahip olduğunu; bu alanda Parti içinde en fazla duranlardan biri olduğunu vs. belirtir. (272-273)

Yoldaş, sorulan sorular üzerine cevaplarına Derviş yoldaşın soruları ile başlar. Bolşevik 7'nin 39/40. sayfasında parti adlandırmasının Marksizm-Leninizm ile çeliştiği tezi hakkında halen ne düşünüyorsun sorusunu şöyle yanıtlar:

"Partinin propaganda açısından kurulabilmesi bağıntısında ayrılık gitti. Ama çelişmenin esası gitmedi. Aramızdaki çelişme, o şekilde kurulduğunda, sana göre parti inşasının birinci aşamasındayız; bana göre ise parti-öncesi durumdayız." (s.276)

1976'da DHB ile polemikte, merkezde duran gerekçenin, "Siz de Marksist-Leninist parti kurmak isteyen Marksist-Leninist bir grupsunuz ama, birlik ancak bizim partide olur" gerekçesi midir? Yoksa onları oportünist gördüğümüz için, birlik olmaz, tek tek gelin" düşüncesi midir sorununda (Bu sorular Derviş yoldaşa aittir) şöyle der:

"1976'da tartışma iki düzeyde yürüdü. Belge varsa bakabiliriz. 1- Bu gruplar oportünisttir, oportünistlerle birleşilmez. Ama bu gruplar kazara da Marksist-Leninist olmuş olsaydı; biz partiyiz, bize gelmeliler de dedik. Benim tartıştığım bağıntı bu bağıntı, diğerlerini tartışmıyorum. Çünkü bu bağıntı ortadan kalkmadığı müddetçe, yarın da bir grup çıkarsa, "biz partiyiz, bize gelinsin"in önü açılmıyor, üstelik kapatılıyor." (s.276)

Mustafa yoldaş, karar tasarısı hakkında şu genel değerlendirmeyi yapar:

Karar tasarısının bu şeklinde daha önce ben sorun görmediğimi söylemiştim. Son tartışmalardan sonra bir kez daha okuduğumda, karar tasarısı iki görüşü uzlaştırmaya çalışan bir karar tasarısıdır. Düzeltilmediği zaman, kesinlikle mahkum edilmesi gereken bir karar tasarısıdır.

Birincisi, bana göre bu karar tasarısının düzelebilmesi için, birinci bölümde bir ufak değişiklik sonucu, problem görmüyorum. Ama birinci bölümün başına mutlaka ve mutlaka RSDİP'in parti-öncesi dönemde genelleştirilen ilkeleri nelerdir, bunların konulması gerekir. Bu da bana göre teorinin genel özellikleri içinde kavranmasıdır. Bunun konulması gereklidir. Son bölümüne ise, biz parti ismini propaganda açısından kullanıyoruz. Fakat biz hem görevler, hem de objektif durum açısından parti-öncesi grubuz dersek; bu şartlar altında karar tasarısı ile bir problemim olmaz." (s.267)

İkinci konuşmasını yapan Cafer yoldaş, "Parti miyiz, değil miyiz?" tartışmasının kısa bir tarihçesini verir, bu tartışmanın esas olarak Konferansa sunulan karar tasarısı sonrasında başladığını -kendi açısından— vurgular. (Bkz. s.278/279)

Parti "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birliğidir" tezini Lenin'den yaptığı alıntı bağıntısında kullanmakla; tartışılan bağıntıda Lenin'in tanımı olduğunu vurgulamakla doğru davrandığını, ancak buna rağmen sorunu ilk konuşmasında eksik koyduğunu belirtip şöyle der:

"Eksik bıraktığım şey, partinin belli tarihi dönemlerde, başka koşullarda, başka içeriklerle de adlandırılabileceği teorisinin benim tarafımdan vurgulanmamış olmasıdır." (s.280)

Yoldaş konuşmasının devamında, III. Enternasyonal partilerinin bazılarının gerçekten de "propaganda açısından" parti olduklarını, mesela ÇKP'nin kuruluş yıllarındaki durumun buna bir örnek olduğunu belirtir ve şöyle der:

"Ama burada yine dikkatinizi çekmek istediğim bir sorun var. O da şu: Verilen bu örnekler III. Enternasyonal gibi bir Komünist Enternasyonalin varlığı şartlarında; uluslararası alanda Marksist-Leninistlerin çizgilerinin berrak olduğu şartlarda" ele alınmalıdır. "Bu şu açıdan önemlidir: Bolşevik Partizan 15/5'te ÇKP Delegasyonu şöyle söylüyor: "Batı Avrupa'da birçok partinin uzun yıllar sürece, yıkmak için savaştıkları yanlışlıkları, yetersizlikleri biz kısa süre içinde tamamladık." Neden tamamlayabildiler? Çünkü Enternasyonal var, destek var. Peki, bugünkü durum bu mudur? Değildir." (s.280)

Bu değerlendirmelere bağlı olarak, III. Enternasyonal dönemine ait partilerin durumu ile, bizim içinde bulunduğumuz koşullarda bizim ve diğer Marksist-Leninist partilerin durumunun eşitlenemeyeceğini vurgular, verilen örneklerin bu anlamda yanlış olduğunu yineler.

Bolşevik 7'nin 39/40. sayfalarında parti adlandırması için "yeterli önkoşul" olarak ortaya konan yer hakkında yoldaşın konuşması şu çerçevededir: Ben tam da orası üzerinde durmak istiyorum. Parti adlandırması için "yeterli önkoşul" olarak ortaya konanlar, yetersiz ve bu haliyle yanlıştır. İşin ilginci, II. Konferansta 13 nolu yoldaş, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birleştirilmesi düşüncesine olumlu yönde dikkat çekmişti. Onun bu yönde dikkat çekmesine rağmen, bizzat onunla girilen polemikte, işçi sınıfına yönelmenin, sosyalist bilinci taşımanın gereği, önemi dahi bizim tarafımızdan vurgulanmamaktadır. Kampta bu sorun üzerine tartışılır, ve belli düzeltmelerde bulunulur. İ. Güzel ve R. Bahdiyar yoldaşların, İ. Kaypakkaya yoldaşın parti anlayışı üzerine yaptıkları değerlendirmedeki düşünceler, 1982'de varolsaydı, 13'e karşı polemik öyle yürütülmezdi, vs. Bu yöndeki hatalarımızın ardında yatan anlayış, "parti önderliğini ideolojik önderlik olarak kavramak" düşüncesidir. Ancak salt bu düşüncenin sebep olduğu konusunda açık değilim. Her halükarda, bunu bir sebep olarak görüyorum. (Bkz. s.281)

Yoldaş şu değerlendirmede bulunur:

"Ve ben bunları birleştirdiğimde, görevlerin ağırlıklı bir şekilde parti-öncesi grubun görevlerine tekabül etmesinden dolayı, ben parti inşasının birinci aşamasındayız tespitinin bizim için yapılmasını doğru görmüyorum." (s.284)

Yoldaş konuşmasında ayrıca, Ermiş yoldaşın karar tasarısına Derviş'in getirdiği, "Ermiş'in özel ile geneli karıştırdığı" eleştirisine katıldığını açıklar. (s.283) Eğilim olarak kendisinde, Ali hakkında, onun "kendi hatalarımız üzerine yoğunlaşmayı küçümser, ama dışımızdaki insanlarla ilgilenmeyi önemser bir eğilim gördüğünü" açıklar. (s.283)

Karar tasarısındaki mantık silsilesinin bizim bugün esas görevimizin parti-öncesi grubun görevlerini çözmek olmaya götürmek zorunda olduğunu açıklar. (s.283)

Sorulara cevaplar bağıntısında, "Parti miyiz, değil miyiz?" tartışmasının İkinci Konferansta da yürütüldüğünü, ancak şimdiki tartışmada kendi pozisyonunu II. Konferans sonrası yapılan "görevler karşısında ezilen, bizi oportünistlerden ayıran nitelik farkını görmeyen anlayış" (Bolşevik 9, s. 54) olarak adlandırılan anlayış ile bir görmediğini belirtir. (Soru için bkz. s.284; cevap s.285)

Görevlerin esasının parti-öncesi görevler olmasına rağmen, kendimizi bu görevlerin çözümü ile sınırlamamız gerektiğini düşünmedi-

ğini, bunun yanında kitleye siyasi ajitasyon görevinin de var olduğunu savunduğunu belirtir. Sözlerini şöyle tamamlar:

> "Tayin edici olan şu: Bugün bizim görevlerimizin ağırlığı, parti-öncesi dönemin görevlerini mi çözmektir, yoksa Lenin-Stalin'in birinci inşa dönemi diye adlandırdıkları ve önlerine koydukları görevler, bugün bizim de çözmemiz gereken esas görevler midir? Bence çözülmesi gereken sorun budur. Bu noktada tabii ki bizim kadro kazanmamız ne kadar gerçekleşebilir —esas görev bu olursa— ortaya çıkıyor." (s.288)

Ermiş yoldaş ikinci konuşmasına şöyle başlar:

> "... Sunduğum karar tasarısındaki bir yanlışa Derviş yoldaş dikkat çekmişti. Burada bilhassa partinin geçmişi ile ilgili tezler bölümünde meselenin genel olarak konulmasına dikkat çekmişti yoldaş. Bilhassa da bunu işçi sınıfının güçsüzlüğüne, tecrübesizliğine dikkat çekerek yapmıştı. Bunun doğruluğu daha önce kabul edilmişti." (s.288)

Bu tespitten sonra, Derviş'in yanlışları üzerinde durmanın gerekliliğini belirten yoldaş, "Parti Kavramı" üzerine özetlediği tezlerin doğruluğunu savunur. Bu tezler kısaca şunlardır: a) Marksist-Leninist çevrelerin varlığı, b) Bunların işçi sınıfına ajitasyona geçmiş olmaları, c) Bunların milli çapta birleşmiş olmaları.

Yoldaş devamla şöyle der:

> "Benim görüşümce ancak bu üç faktör biraraya geldiğinde, partiden bahsedebiliriz. Gerçek bir partiden bahsedebiliriz. Ve Stalin'in partinin iki aşamasını incelediği bölüme gözattığımızda, tamı tamına da bu faktörlerin gözönüne alındığını görürüz." (s.289)

Yine devamla, Cafer yoldaşın ÇKP konusunda yanıldığını, ÇKP'nin birinci inşa aşamasına 1925'te başlandığını, Stalin'in değerlendirmesinin bu olduğunu belirtir.

Konuşmasının devamında, Bolşevik 7'nin Rusya'da 1894'te ya da 1898'de neden parti inşasının başlatılmadığı vb. sorunlarını tartışmış olmakla yanlış yaptığını, "formel parti" ile "gerçek parti" arasındaki farkı görmediğini, dahası, bu tavırla Stalin'i "aptal yerine" koyduğunu savunur. (s.290)

O bu bağıntıda Derviş yoldaşa şu eleştiriyi getirir:

> "Mesela, Derviş yoldaşın ısrarla, 5-10 tane adamın biraraya gelip de, parti kurması ile parti inşasının birinci aşamasının başlatılmasını talep etmesi, bu açıdan yanlış bir durumu ortaya çıkartıyor. En azından Stalin'e benim görebildiğim kadarıyla ters düşüyor." (s.290)

Konuşmasının devamında 1974-80 dönemlerinde Türkiye'de bulunan bütün teşkilatların işçi sınıfı ile bağlarının "şu veya bu oranda" varolduğunu, dahası, hepsinin de "milli çapta" teşkilatlar olduklarını, bu anlamda kendimizin bu dönemde parti olduğunu, ancak işçi sınıfına sosyalizmi taşıma görevini bilinçli olarak değil, kendiliğinden yaptığımızı belirtir ve tartışmanın "işçi sınıfı ile bağ var mı yok mu?" tartışmasına dönüştürülmesinin yanlış olduğunu, "çevrelerimiz var mı yok mu?" tartışmasının önemli olduğunu vurgular. (s.291)

Sorulan sorulara yanıt verirken, Neriman'ın "Bu açıklamalarınla, Lenin'in çevre yaşamından merkezi parti yaşamına geçilmesi yönündeki talebi hakkında ne düşünüyorsun?" yönlü sorusuyla başlar. Ve partileşme fikrinin doğru olduğunu, çevre yaşamının bir dizi olumsuzluğu olduğunu, mesela İbrahim Kaypakkaya yoldaşın TKP/ML'i kurmakla "olumlu bir iş" yaptığını, zararının sadece "yerel teşkilatları kurup, kadrolarımızı oluşturup, doğru bir çalışma içine girmemizi önleyici" etkileri olduğunu belirtir. (s.296)

1898'de Rusya'da kurulan partinin "formel bir parti" olduğunu, bizlerin "gerçek bir parti" ile "formel bir parti" arasındaki farkı kavramamız gerektiğini vurgular. (s.296)

Ermiş yoldaş, tartışılan konular bağıntısında, bizim partinin birinci aşamasında olmadığımızı, Parti isminin sonuna "Örgütleme Komitesi" ekinin eklenerek, çalışmalara devam edebileceğimizi, parti değiliz demenin, "kadro yetiştirmeme" olmadığını, tersine "parti öncesi" de Marksist kadroların ve çevrelerin yetiştirildiğini, bu çevrelerin yaratılmasıyladır ki siyasi ajitasyona geçildiğini, yoksa siyasi ajitasyon yapmanın imkansız olduğunu savunur. Bizim durumumuzla bağ içinde şöyle der:

> "Biz Türkiye'de nasıl olup da siyasi ajitasyona geçeceğiz? Daha elimizde böyle çevreler yok! Bu imkansız birşey." (s.294)

Bu bağıntıda Neriman yoldaşın, "1910-11 yıllarında Rusya bolşeviklerinin kadro açısından ve örgütlenme açısından hemen hemen sıfıra düştükleri, işçi sınıfı ile bağ, ona siyasi ajitasyonun da hemen hemen sıfıra düştüğünü, bu durumda bu partinin "parti-öncesi grup" mu olduğu yönündeki sorusu, ve benzer bir soru olan KPD örneği hakkında yoldaşın yanıtı şu olur:

> "Şimdi Neriman yoldaş KPD ile ilgili bir soru sormuştu. KPD'nin yenilmesi ve yurtdışı teşkilatına dönüşmesi şeklinde. Aynı şekilde bu İspanya teşkilatı içerisinde de var. Daha bir sürü teşkilat için var. Ama burada tamı tamına bilinç davası devreye giriyor. Benim şahsi problemim budur. Sadece işçi sınıfı hareketi davası değil. Gerek KPD olsun, gerek İspanya Komünist Partisi olsun, benim bilgim dahilinde, tutarlı bir şekilde teşkilatlarını kurmuş teşkilatlar. İşçi sınıfına yönelmiş, birleşmiş ve yenilmiş teşkilatlar. Bizim açımızdan bu sözkonusu değil. Benim görüşüm bu." (s.296)

Yoldaş esas görevin ne olduğu bağıntısında, Marksizm-Leninizmi öğrenme ve kadrolar yetiştirme, çevreler yaratma görevi olduğunu, çünkü bizlerin "Marksizm-Leninizmi bilmiyoruz" tespitini yaptığımızı, bu tespite uygun görevin de bu olduğunu; bunu yaparken, İleri'nin bir kesiminin düştüğü hataya, "herkes kendisi yapsın" hatasına düşmemek gerektiğini belirtir. (s.297)

İkinci konuşmasını yapan **Selami** yoldaş, konuşmasında şunları belirtir:

> "Konuşmama yoldaşın konuşması ile başlayıp görüş belirteceğim. O da şu: Bu yoldaşın belirttiği bir tespit var: Biz Marksizm-Leninizmi bilmeyen Marksistleriz. Ya da şimdi sorulan sorulara verdiği cevap içinde ve esas görevimizin ne olduğu tespitinde, "Marksizm-Leninizmi bilmiyoruz", esas görevimiz bunu öğrenmek şeklinde koyuyor. Aslında bu değişik yoldaşlar tarafın-

dan da değişik bağıntılarda ifade edilerek, bir anlamda Marksizm-Leninizm konusunda, çok açık Türkçesini söylemek gerekirse, zır cahiliz sonucuna getiriliyor. Ama birşeyi görmek gerekiyor: Birincisi, biz Marksizm-Leninizmi kavrayışımızın sığlığını tespit edebiliyorsak; dışımızdakilerin oportünist-revizyonist olduğunu söyleyebiliyorsak, somut tartıştığımız gündem maddesinde Leninist parti anlayışının iki aşamadan geçmek zorunda olduğunu, bunu bilinçli bir şekilde önümüze koyduğumuzu söylüyorsak, ve bu noktalarda haklı olduğumuz görüşünde isek, bir temelimiz, dayandığımız birşey olması gerekiyor. Ve bu ölçüde evet, Marksist-Leninistiz diyebilmemiz gerekiyor. Bu denmiyorsa, tamamen kuşkuculuk, şüphecilik; her dediğimiz şeyin doğruluğuna kuşkuyla bakmak, evet yanlış da yapabiliriz endişesi bizi pek fazla ilerletmez. İlerletmediği gibi de, berbat yerlere götüreceği görüşündeyim.

Şimdi bununla bağıntı içinde, içinde bulunduğumuz dönem tespitine yaklaştığımızda, şu görüşteyim. Birincisi: gayet açık bir şekilde bugün birinci aşamadayız derken, önümüzdeki görevlerin birçoğu esas olarak RSDİP'nin tarihine baktığımızda, onların parti-öncesi dönemde çözdükleri görevler; fakat biz bununla kalmıyoruz, işçi sınıfının öncü unsurlarını kazanmak görevini de önümüze koyuyoruz. Ve işçi sınıfının öncüsünü ideolojik olarak kazanma görevinin, RSDİP'nin tarihine baktığımızda, birinci aşamaya ait bir görev olduğunu görüyoruz. Ortaya şöyle bir tablo çıkıyor: Hem parti-öncesi grubun çözdüğü görevlerle karşı karşıyayız, hem de diğer taraftan da birinci aşamadaki görevleri çözmek için kolları sıvamış durumdayız. Bir yerde, ikisi içiçe geçmiş durumda.

O halde sorun isimlendirme sorununa geliyor, ki bu parti ismi ile bağıntı içinde ele alınacaktır. Eğer aşama olarak gerçekten RSDİP'nin başlattığı 1900'lerin sonundaki şekilde olduğumuzu tespit etsek, parti isimlendirmesinde bir problem yok. Kavrayabildiğim kadarıyla problem, esas olarak görevlerimiz ağırlıklı olarak parti-öncesi bir grubun çözdüğü görevler. Ve biz bu anlamda parti-öncesi bir grubuz. Bunun için de parti ismini kullanmanın kabul edilebilir bir tek yanı var. Bunu Mustafa yoldaş daha açık getiriyor: sadece propaganda anlamında. Ki ben yoldaşın anlayışını, propaganda için kullanabiliriz ama, kullanmasak daha iyi olur şeklinde yorumluyorum. Ama birşeyi akılda tutmak gerekiyor ki, ben dünkü konuşmamda gerek Leyla yoldaşa katıldığım noktada, gerekse de benim önerimi gerekçelendirirken, karar tasarısından çıkartılması gereken bölümü talep ettiğimde, bir yerde geçmişimizle bağ içinde bunu ele almak gerekiyor. Ve bugün Derviş yoldaşın sorusuna bağlı olarak Cafer yoldaşın okuduğu II. Konferans kararı aslında meseleyi daha açık ortaya koyuyor. Yani İbrahim Kaypakkaya'dan bu yana o bağıntı içerisinde ele aldığımızda, bu yönüyle birincisi, evet propaganda açısından ismi kullanmak, ikincisi, önümüze koyduğumuz görevler sadece parti-öncesi bir grubun önüne koyduğu görevler değil, aynı zamanda işçi sınıfının öncülerini kazanmayı önümüze görev olarak koyduğumuz noktada da gerçekten de birinci aşamaya ait olan görevler." (s. 297-299)

Soru-cevap bölümünde, Mustafa, "Kim zır cahiliz görüşünü savundu? Ayrıca Marksizm-Leninizme değil ama, Merkez Komitesinin ortaya koyduğu görüşlere, GDS ile polemik içinde, içimizdeki bazı yoldaşlar kuşku ile yaklaşmasalardı, hatalarımızı böyle görebilir miydik?" sorularını sorar. (s.302) Bu soruya Selami yoldaşın

yanıtı şu çerçevededir: Yoldaş kimsenin tartışma içinde "zır cahiliz" demediğini, ama "Marksizm-Leninizmi bilmeyen Marksist-Leninistleriz" dediklerini, hemen her soruna kuşku ile bakmanın "kuramsallaştığını", iki-üç ay önce söylediklerimizin değişeceğine nerdeyse mutlak gözle bakıldığını, oysa durumun bu kadar kötü olmadığını, mesela Neriman yoldaşın saydığı konularda Marksist-Leninist görüşler savunduğumuzu, bunun böyle olmadığını iddia eden yoldaşların tutarlı olmaları için bizi Marksist-Leninist değil de Marksist-Leninist olmaya yönelen bir grup olarak görmeleri gerektiğini belirtir. (Bkz. Tutanak, s.304)

Ali yoldaşın "Asıl görev bugün nedir?" sorusuna yoldaş şu yanıtı verir:

> "İçinde bulunduğumuz dönemde asıl görev nedir sorusuna benim cevabım: Esas olarak kendi içimizde, kendi kendimizi kazanmak görevidir. (Ali: Bu parti-öncesi dönemin görevi değil mi?) Bir anlamda öyledir. Ancak bir farkla: Bununla yetinmemek, bunu dışarıya taşımak (yani propaganda-ajitasyonu —BN), yani esas göreve bağlı olarak bunu yapmak. Kendi içine kapanmamak." (s. 306)

İrfan yoldaş, konuşmasında önce kendine göre belirginleşen üç pozisyonun olduğunu tespit eder. Birinci pozisyon olarak Ermiş yoldaşın pozisyonunu belirler ve şöyle der:

> "Yoldaş gerçek bir parti diyor ve onun ötesine geçmiyor. Gerçek bir parti olmaya yönelen gerçek bir çekirdeği .. çok küçümser bir pozisyonda." (s.308)

İkinci pozisyon olarak tanımladığı Mustafa ve Cafer'in konumunu şöyle nitelendirir:

> "Biz parti-öncesi dönemi yaşıyoruz. Kendimize parti filan diyemeyiz. Öncüyü de kazanma durumunda değiliz, pozisyonudur."

Üçüncü pozisyon olarak Derviş'in pozisyonunu belirtir ve bu pozisyonu doğru bulduğunu açıklar.

İrfan yoldaş bu üç pozisyon dışında, Ali yoldaşın bazı tavırlarına da dikkat çekmek istediğini söyler, ve onun parti isminin kullanılmasını "başkalarını kazanmak ve onlarla birleşmek önünde" engel olma noktasında "problem gördüğünü", bu noktada Ali'nin ya yanıldığını, ya da geri adım attığını belirtir. (Bkz. s.309)

Parti miyiz, değil miyiz tartışmasına bir başka noktada daha değinen yoldaş, Mustafa'nın pozisyonu ile, Derviş'in pozisyonu arasındaki farkı şöyle tanımlar:

> "Mustafa yoldaş parti ismini sadece propaganda açısından kullanmaktan yana. Ama onun ötesinde, pek bir önem görmeme noktasında bence doğru bir tavırda durmuyor. Yoldaş bununla kalmıyor, bununla kalsa, evet hemen hemen bütün yoldaşların tespit ettiği birşey vardır: İşte, "parti-öncesi grup" da diyebiliriz. Bu durumda arada pek çelişki yok yani. Ama buradan çıktıktan sonra işi nereye vardırıyor, buna bakmamız lazım bence.

Leyla yoldaş ikinci konuşmasına bir düzeltme ile başlar. Düzeltme şöyledir:

"Ben ilkönceki konuşmamla ilgili bir düzeltme yapmak istiyorum. O da şudur: Ben partinin tek tanımının "sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birleşmesi" olmadığını açıklamak için, partinin bir başka tanımı olarak, "öncü" tanımını getirdim. Bunu bu şekilde koymak yanlıştı. Parti her zaman öncüdür. İster yeni kurulmuş olsun, ister devrime önderlik ediyor olsun, "öncüdür". Yani öncü tanımı diğer kavramın kesinlikle karşıtı değildir." (s.313)

Konuşmasının devamında, "öncü" tanımını parti kavramının değişik dönemlerde değişik içeriklerle kullanıldığını ispatlamak için kullandığını, ancak buna rağmen koyuş şeklinin yanlış olduğunu belirtir. Cafer ve Mustafa'nın "Parti değiliz, birinci aşamada da değiliz" ama parti ismini kullanmalıyız tavırlarının "saçma" olduğunu, eğer parti değilsek, propaganda açısından da olsa ismi kullanmanın "sahtekarlık" olduğunu vurgular. Gerçek parti tanımı hakkında tavır takınır. "Gerçek parti"nin, genç olsun, olgun olsun, her parti için kullanılmasından yana olduğunu; ayırıcı özelliğin genç ya da olgun olup olmama olmadığını savunur. (s.314)

Partiyiz tezinin sebeplendirmesinde Neriman yoldaşın getirdiği görüşlere katıldığını, herhangi bir partiye Marksist-Leninist parti diyebilmek için, ayırdedici kıstasın, savunulan çizginin Marksist-Leninist olması olduğunu vurgular. (s.313)

Leyla yoldaş, "parti-öncesi grup" sonucunun, karar tasarısının 2. ve 3. bölümlerinden de çıkartılamayacağını savunur, ve parti olduğumuzu, buna rağmen parti-öncesi dönemin görevlerini de yapacağımızı, hiçbir Klasiğin parti-öncesi görevlerin parti kurulmadan çözülür şeklinde bir anlayış savunmadıklarını, bunun anlamının ise bu görevlerin parti kurulduktan sonra da çözülür demek olduğunu vurgular.

Ajitasyon/propaganda bağıntısında İrfan ve Selami yoldaşların getirdiği görüşleri doğru bulduğunu açıklar.

Soru-cevap bölümünde, Mustafa, karar tasarısının somut bir bölümünü kaynak göstererek, orası hakkında ne düşündüğünü sorar. Sorulan yer şudur:

"Konferansımız bugünkü somut durumumuzun değerlendirilmesinde, bugün Türkiye'de somut durumun işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarda yürüdüğü bir durum olduğunu; geçmişte de işçi sınıfı hareketi ile sosyalizm arasındaki bağların olağanüstü derecede kısıtlı, sınırlı olduğunu, her ikisini de zayıflatan bu kötü durumun esas sorumlusunun bu konuda büyük yanlışlar yapan Marksist-Leninistler olduğunu tespit eder.

İşçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarda yürümesi olgusu, bugün yalnız ülkemiz açısından değil, modern revizyonizmin hakimiyeti, ona karşı mücadelenin hataları vb. sonucu Marksist-Leninist dünya hareketinin yeniden şekillenme süreci içinde, bütün ülkeler için yaşanan, yaşanmak zorunda kalınan bir olgudur.

Konferansımız bu olguyu tespit ederken; aynı zamanda Lenin önderliğindeki Rusya bolşeviklerinin partiyi sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birliği olarak da tanımladıklarını, bunun bilincinde olarak bugün gerek bizim, gerekse diğer ülkelerde Marksist-Leninist veya Marksizm-Leninizme yönelmiş grupların,

çevrelerin, partilerin vs. parti isimlendirmesinin bugünkü gerçek durumun değil, varılması istenen hedefin bir ifadesi olarak kavranması gerektiğini vurgular.

Konferansımız, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarda yürümesi kötü durumunun ancak Marksist-Leninistlerin bilinçli çabaları ile aşılabileceğini, bu durumu aşmak için de içinde bulunduğumuz durumda pratik faaliyetlerimizde gücümüzü işçi sınıfı içinde yoğunlaştırmamızın mutlak zorunluluk olduğunu vurgular." (Tutanak, s.316-317)

Bu alıntılar hakkında yoldaşın yorumu şöyle olur:

"Burada şu deniyor: Bugün bizim açımızdan ve öbür Marksist-Leninist grup ve partiler açısından parti isimlendirmesi bugünkü gerçek durum değil, varılması istenilen hedefin ifadesi olarak kavranılması gerektiğini vurguluyor. Bu bir anlamda doğrudur. Yani Bolşevik Parti olarak içeriği doldurulduğunda, tabii ki biz bolşevik bir parti değiliz. Bu anlamda, bu bir hedefi gösterir. Ama bir anlamda da eksiktir burada yazılan. Çünkü ne gibi bir parti adlandırmasının hedef olduğunu göstermiyor... Ama yine partiyiz bence." (s.317)

İkinci konuşmasını yapan Derviş yoldaş, Konferansta bu bağıntıdaki tartışmalardaki saflaşmanın bir tablosunu sunmak istediğini belirtir ve şu değerlendirmeyi yapar:

"Burda önce Mustafa, Ermiş ve Cafer yoldaşı bir noktada birleştiren bir ideolojik saflaşma var. O noktanın temeli, anladığım, kavrayabildiğim kadarıyla Rusya'da partinin nasıl inşa edildiği konusunda, Rusya'ya özgü olanla genel olanı birbirinden ayırmama. Temeli, anlayabildiğim kadarıyla teorik temeli bu. İdeolojik saflaşmada getirilen bütün gerekçelerde öne çıkan bu. Bu ideolojik safta tam bir birlik yok. Mustafa ile Cafer'in pozisyonları ile Ermiş'in pozisyonları arasında bazı farklar var. Ama teorik temel olarak demin dediğim gibi şey onların ortak noktası.

Buna katılsam mı, katılmasam mı konusunda tam karar veremeyen Faruk yoldaş var. Faruk yoldaş tam olarak net olmadığını vs. söyleme durumunda. Acaba bunu teorileştirmek ne kadar doğru ne kadar yanlış, buna tam karar vermiş değil. Fakat eğilimi daha çok bu yana doğru. (Yani Mustafa, Ermiş, Cafer'in pozisyonuna —BN—)

Siyasi sonuçları itibarıyle Ali yoldaş ayrı bir noktadan çıkmasına, motifleri ayrı olmasına rağmen, yer yer bu ideolojik pozisyona yaklaşan ya da ona yer yer dayanak veren bir takım görüşler getirdi. Bu ideolojik pozisyonu belirleyen şey siyasi sonuç itibariyle şu: Biz bugün parti inşasının birinci aşamasında değiliz, temel tezi bu. Parti inşasının birinci aşamasındayız demek kesinlikle doğru değildir. Neden? Çünkü bizim çözeceğimiz görevlerin esası Rusya'da RSDİP'in kendileri için söylediği, bizim partimizin inşasının birinci aşaması dediği dönemden önce çözülmüş görevlerdir. Gerekçelendirme budur. Hepsini topladığımızda, neden böyledir dediğimizde çıkan sonuç bu. Yani esasında Rusya'da partinin kurulması, somut olarak nasıl kuruldu, nasıl gelişti vs. iki aşamalı parti öğretisinin modeli budur. Bütün diğer ülkelerde iki aşamalı parti inşası öğretisi bu aşamaları yaşamak zorundadır. İki aşamadan önce onlar nasıl yaşadılar? Birinci aşama dedikleri 1900 öncesi, "parti öncesi" diye adlandırdığımız dönemi nasıl yaşadılar, diğerleri üç aşağı beş yukarı

ama esas itibarıyla böyle yaşayacaktır. Kim bunun dışında iş yapıyorsa, esasında bu modele uymuyor. Esasında Marksizm-Leninizme uymuyor, Marksizm-Leninizmi çarpıtıyor vs. Bu gerekçelendirmenin temelindeki yaklaşımı Ermiş yoldaşın yazısı çok açık ortaya koyuyor. Ve Ermiş yoldaş yazısındaki bir noktayı geri çekmesine rağmen esasında yaklaşımını ifade eden iki maddelik, üç maddelik şeyi ayakta tutuyor. O noktada bence sorun gayet berraktır. Yoldaş ne diyor? "Rusya'daki partinin gelişimini biz hiç bir şey katmadan ortaya koyarız. Bu bir. İki:Analojiler, benzetmeler yaparak kendimiz için perspektifleri koyarız". Ve bunu ne zaman savunuyor? Buna eleştiri getirdim. Dedim ki, hayır analojilerle bilmem neyle olamaz. Çünkü genel olanla, özel olan vardır. Bu yüzden biz bakıp, "ha o ona benziyor, demek ki biz de böyle yapmalıyız" diyemeyiz. Hayır. Ortaya koyduktan sonra bu öğretiyi, genel olanla özel olanı birbirinden ayırmamız lazım ve genel olanı almamız lazım. Özel olandan en fazla, en iyi halde "bu noktalarda bunlar nasıl yapmış" diye tarihi bilgi olarak yararlanırız. Kesinlikle onu kendimize uygulamaya kalkmak şablonculuktur. Sorun böyle bir sorun. Bu noktada diğer bütün sorunlar bunla bağıntılı." (s. 318-319)

Derviş yoldaş bu tabloyu çizdikten sonra, bununla "propaganda-ajitasyon görevinin" bağını kurduktan sonra, bu alandaki yanlış ideolojik yaklaşımın temeli hakkında şu değerlendirmede bulunur:

"Ve bütün bunların hepsinin gittiği ideolojik yer, esasında çevreciliğin teorik temellerini koymaktır. İdeolojik olarak yönelim budur." (s.320)

Yoldaş bu bağıntıda devamla şunları söyler:

"Ben kimsenin niyetini vs. tartışmıyorum. Bu teori ile çevre yaşamına dönmenin teorik temeli konuyor. Rusya Marksist hareketi bir çevre dönemi, çevrecilik dönemi yaşamıştır. Çevre dönemini parti döneminden ayıran temel özellikler nelerdir? Çevre döneminin en temel özelliklerinden biri, teorik sorunların ağır basması, daha çok içe kapanık bir çalışma, propaganda ile yetinme. Kendi dar ufkunun sakın ha! dışına çıkmama; en fazla, kendi şehrinin problemleriyle uğraşma, ajitasyona döndüğünde hedefleri unutma, en iyi halde günlük meselelerle uğraşma, çabuk başarı getirecek şeyleri yapma, vs. Çevrecilik döneminin tipik özellikleri bunlardır. Esasında, dediğim gibi, bunun teorik temeli, siz başladığınız andan itibaren, işte "biz birinci aşamada değiliz" vs. diye, evet görevler bağıntısında da sorunu "Parti inşası bizim esas görevimizdir" diye koymazsanız, ya da birinci aşamanın temel özelliğini öncünün kazanılması olarak koymazsanız, esas meseleyi bundan bağımsız, bundan koparıp koyarsanız, yapacağınız iş evet, içe dönük çalışmayı herşey, biranlamda herşey yapan çalışma olmak zorundadır. Bu pratik adımlar açısından şu anda pek zarar vermiyor gibi görülebilir. Çünkü belli bir noktada, çözeceğimiz; çözmemiz gereken ilk görevi, yani kendi kendimizin kazanılmasını görüyor bu yaklaşım. Bu anlamda bir tavır takınıyor. Ama böyle parti inşa edilemeyeceğini görmediği noktada, bu çok tehlikeli bir ideolojik akımdır." (s.320)

Devamla Derviş yoldaş önce karar tasarısının ikinci bölümünü hangi amaçla, niçin yazma ihtiyacı duyduğunu anlatır. Diğer şeylerin yanında şunları belirtir:

"Bu noktada kendi suçumu tespit etmek istiyorum. Nasıl oldu bu iş diye. Benim için parti inşasının birinci aşamasında olup olmadığımız kesinlikle çözülmüş bir sorundu. Böyle bir sorunum yoktu.Biz parti miyiz, değil miyiz diye bir sorunum yok. Çünkü bu tartışma yeni değil. Cafer yoldaşa sordum, benzer şeyleri, hatta hemen hemen aynı kelimelerle —yer yer—bundan 4 yıl önce II.Konferansta tartıştık. II. Konferansta mesela; parti bağıntısında, parti nedir, parti bir tek içerikle mi, birden fazla içerikle mi savunulur bağıntısında; ikinci Konferans raporunda Merkez Komitesi, konferansı özetleyerek şunları söylüyor:

"Bunun ötesinde Marksist-Leninist parti adlandırması konusunda şu sorun vardır.Marksist-Leninist parti adlandırması iki ayrı durumu ifade eden anlamda kullanılabilir. Birinci durumda Marksist-Leninist parti adlandırması Marksist-Leninist parti olarak adlandırılan partinin diğer partilerden nitelik farkını ortaya koymak için kullanılan bir kavramdır. Bu durumda Marksist-Leninist parti ifadesi var olan gerçek durumu yansıtan bir kavram olarak kullanılır. Bu durumda artık Marksist-Leninist parti ifadesi kullanılan parti öncüyü kazanmış, kendi kendine yeterli güç olmaktan çıkmış, milyonlarca kitleyi harekete geçirebilecek güç haline gelmiştir. Yoldaş işte bu iki durumu birbirinden ayırmamaktadır. Bu iki durum ayrıldığında, şu açıkça tespit edilmelidir ki, ne 72'de kurulan ve ne de bizim bugünkü durumumuz gerçek anlamda bir Marksist-Leninist parti durumu değildir.

Yine açıkça şu tespit edilmelidir ki, gerek 1972'de, gerekse bugün bolşevik parti inşasına yönelme açısından diğer gruplardan nitelik olarak ayrılma durumumuz vardır. Bizim bu durumumuzu ifade etmek için Marksist-Leninist parti adlandırmasını kullanmamız doğrudur. Ancak bu yapılırken, bunun gerçek durumu yansıtmadığı, bunun yalnızca yönelimimizi gösterme açısından kullanılan bir ifade olduğu, Marksist-Leninist parti hedefine varmak için görevlerin ağırlığının bilince çıkartılması gereklidir. Bu yapılmazsa, bu isimlendirme kendimizi olduğumuzdan büyük gösterme anlamına gelir, zarar verir."

Ardından karar alınıyor.

"İbrahim Kaypakkaya önderliğinde 1972'de kurulan TKP/ML, Türkiye'de Marksist-Leninist parti inşasını önüne görev olarak koyan, buna yönelen bir partiydi. Biz Bolşevikler kendimizi bu partinin sürdürücüsü olarak görüyoruz. 72'de temelleri atılan bolşevik parti inşasının çok ağır görevlerini çözmek yönünde bolşevik parti hedefine adım adım ilerlemek amacımızdır."

1982'de alınan bu karar bugün esasında yeniden tartışma gündemindedir. Sorun budur. Benim için sorun bu değildi. Buraya gelene kadar esasında böyle bir sorun benim sorunum değildi. Aynı şekilde bizim merkezi görevlerimiz nedir vs. sorununda da ben kesin bir biçimde sorunların açık olduğunu düşünüyorum. II. Konferansta biz şu tespitleri yaptık ve dışa yaydık. Bütün çalışmamızda da bunları savunduk.

"Merkezi görevimiz bolşevik bir partinin inşasıdır. Proletaryanın hedefine varabilmesinin tek garantisi budur. Bu görevi çözme konusunda biz henüz yolun başında bulunuyoruz. İçinde bulunduğumuz durum nedir? Gayet açık ve berrak olarak bunu biz II. Konferansta tespit etmişiz;

"Partinin birinci aşamasında bulunuyoruz. Biz bu birinci aşamanın da henüz çok başlarında bulunuyoruz. Bu aşamada partinin çalışmalarının dikkatinin merkezinde bizzat partinin kendisi olacaktır. Partinin içte, parti inşasının a) teorik çalışma b) kadroların yaratılması c) bolşevik örgütsel yapının yaratılması gibi birbirine bağlı görevler içinde esas halka, teorik çalışma halkasını kavrayacaktır. Teorik çalışma içinde Marksizm-Leninizmin ilkelerinin her türden revizyonist, oportünist çarpıtmaya karşı kavranarak savunulması esas alınacaktır. Türkiye devriminin programatik sorunlarının teorik çözümü, Marksizm-Leninizmin ilkelerinin savunulması görevine bağlı olarak ele alınacaktır. Marksist-Leninist temel eğitim, kadro eğitiminin merkezine konacaktır. Partinin dışa dönük çalışması, partinin içindeki gerçek durumu dışa yansıtan bir çalışma olacak. Dışta savunulan görüşler, partinin kollektif çalışmasının ürünü olan görüşler olacaktır. Parti dışta işçi sınıfının en ileri kesimini kazanmaya yönelecektir. İşçi sınıfının öncülerini kazanmayı, dıştaki çalışmasının merkezine koyacaktır. Bunun için her alanda işçi sınıfının ileri kesimine, her türden oportünizm ile komünizm arasındaki derin farklılıkları göstermek, her alanda oportünizm ile aramıza kesin ideolojik olarak ayırmak görevidir." (Alıntıların ilki Bolşevik Sayı 3. sayfa 113/114. Son alıntı Bolşevik Sayı 9. sayfa 56/57)

Yine tartıştığımız parti bağıntısında, burda bir sürü şey sanki yeni söyleniyormuş gibi tartışıldı. Gerçek parti miyiz, değil miyiz? Bu sorun sanki çözülmemiş bir sorun. Sanki burda evet biz partiyiz ve partiyiz dedik mi işte Rusya bolşeviklerinin 1902' deki durumundayız. Sanki bu söyleniyor. Ve daha önce sanki böyle şeyler 1982'den itibaren, hatta ondan önce de ayrıldığımızdan bu yana biz parti dediğimizde, içeriğini açık bir biçimde somut durumumuz neyse onunla doldurduk. Bolşevik sayı 7'de burda tartışılan bir sürü konuda —yoldaş da okudu— parti adlandırması için gerekli ön şartın hemen altında deniliyor ki, "açıktır ki, böyle unsurların kurduklarını ilan ettikleri parti, kurulduğu sırada henüz kitlelere önderlik etmeyi bir yana bırakalım, henüz kelimenin tam anlamı ile kendi kendine yeterli bir güç olduğu bile kuşkulu olan bir yapıdır."" (s.320-323

Derviş yoldaş parti tanımlamasının değişik anlamlarda nasıl kullanılması gerektiği sorununun aslında II. Konferansta çözülmüş olduğunu, alınan kararın buna açık bir kanıt olduğunu vurgular. Bolşevik 7'de çözülmüş bir yığın sorunun "acayip bir şekilde yeniden sorun" haline getirildiğini, bunun doğru olmadığını savunur ve Bolşevik 7'de s.40'tan bir alıntı yaparak şu yorumda bulunur:

"Burada çok açık bir biçimde şu söyleniyor: Parti mi değil mi meselesinde eğer belirleyici bir kıstas arıyorsanız, adamın önce Marksist-Leninist olup olmadığına, Marksizm-Leninizmi içinde bulunulan anda onun temsil edip etmediğine bakın. Yoldaşların önerisi ise ne? Esasında teorik olarak savundukları ve siyasi sonuç Marksist-Leninist parti mi değil mi konusunda, işçi sınıfının kitle hareketiyle bağı ne kadar, buna bakın! Yoldaşların önerisi de budur. Savunulan teorik görüşün pratik sonucu budur." (s.324)

Yoldaş devamla, Mustafa'nın başını çektiği ideolojik yönün, "sonuç itibariyle, —niyet ne olursa olsun— esasında, bizimle diğerleri arasında nitelik farklarını ortadan kaldıran" bir konumda

olduğunu vurgular. (s.329) Ali yoldaşın da bu konumla uzlaşma içinde bulunduğunu, bunun doğru olmadığını tespit ettikten sonra, oportünist gruplarla vb. "sağlam olmayan birliklerin yolunun" bu yaklaşımlarla açıldığını belirtir. (s.329)

Sorulara cevaplarda, Ermiş yoldaşın, kendisi ile arasındaki farkı "gerçek partiden bahsedilmesine karşı olup olmama" şeklinde koyduğunu, gerçek ayrılığın bu olmadığını, asıl ayrılığın "gerçek parti"den ne anlaşıldığı sorununda yattığını vurgular ve devamla, "10 kişinin kurduğu bir gruba da parti denilmesini yanlış bulmadığını",

> "eğer o 10 kişi Marksizm-Leninizmi temsil ediyorsa, eğer o 10 kişi biz işçi sınıfına siyasi bilinci götüreceğiz deyip bunu önüne görev koyuyorsa, o yönde adımlar atıyorsa, evet o 10 kişi partidir. Kurarlar partiyi. O noktada tabii ki öncelikle bir anlamda amaç ilanıdır. Gerçek haline dönüşüp dönüşmeyeceğini süreç gösterecektir; yaptıkları mücadele süreci" (s.336)

görüşlerini savunur.

Yoldaş, tartışmada Stalin'i aptal yerine koyanın —eğer bundan söz edilecekse— kendisi değil, Ermiş olduğunu, çünkü Ermiş'in Stalin'in dediklerinin özünü tartışacak yerde, laflara takılıp kaldığını; bu tavırla Stalin'le Stalin'i çeliştirdiğini belirtir. (Bkz. s.334-335)

Yoldaş, karar tasarısının ikinci bölümü hakkında görüşlerini şöyle bağlar:

> "Benim durumuma gelince: Benim için bu sorunlar sorun olmadığı için, sorunun bir başka yönüne dikkat çekmeye çalıştım karar tasarısında. O yön de şu: Bizim bir sürü arkadaşımız, "Biz birinci inşa aşamasındayız" dediğimiz için, bizden 1900-1905 arasında Rusya'da Bolşeviklerin yaptığını yapmamızı bekliyor. Biz sorunun nasıl olduğunu açıklamadığımız için, tam olarak ortaya koymadığımız için bu oluyor. Ve şabloncu yaklaşımlar da yıkılmamış olduğu için bunu bekliyor, ve haydi ajitasyon! Daha fazla ajitasyon yapılmalı, şu yapılmalı, bu yapılmalı! Partinin önemli bir bölümü ajitasyon yapmalı, teoriyi üç kişi yapmalı vs.
>
> Bu noktada bizim onların uygulamasını yapamayacağımızı anlatmak ihtiyacı duydum. Karar tasarısının ikinci bölümü bu ihtiyaçtan kaynaklandı. Ve bu karar tasarısının tartışması içinde ben şimdi görüyorum ki, çok önemli bir yanlış yapmışım. O yanlış da düzeltmelerdir. Düzeltmeler, Almanların deyimiyle, yani düzeltelim derken kötüleştirme biçiminde —"verschlimmbessern"—. Bu bir noktadır. O da "içinde bulunduğumuz durumda görevlerin esası parti-öncesi görevlerdir." Bunu dediğinde, gerçekten arkadaşın (Cafer'in) teorik dayanağı çıkar ortaya gayet açık bir biçimde. Eğer sorun bu ise, o zaman işte parti-öncesi grubuz filan. O zaman gerçekten de esas görev bugün parti inşası vs. değildir. Bugün esas görev öncünün kazanılması değildir, vs. Esas görev nedir? Dar bir propaganda grubunun, Marksizm-Leninizmin genel teorik önermelerini öğrenmesi, onu gene dar gruplar içinde propaganda ile yetinmesi şeklindedir. Yahut yetinebilir diyelim.
>
> Bu noktada gerçekten karar tasarısı kötüleşmiştir. Ama ben ondan bağımsız, bütün bu ikinci bölümün çıkmasından yanayım; o yanlıştan bağımsız olarak. Neden çıkmasından yanayım? İdeolo-

jik saflaşmada bu benzetmeler, ya da benzetmeler bölümü, genel teorinin ortaya konduğu bölümle hemen hemen eşit ağırlıkta konduğu zaman, kesinlikle bugünkü ideolojik saflaşmada ortaya, bunun kadar bu da önemlidir sonucu çıkmaktadır, tavrı çıkmaktadır. Bu tavır kesinlikle yanlıştır ve ideolojik mücadelede yararlı değil, zararlı bir pozisyon ortaya çıkmaktadır. O yüzden ben o bölümünü, düzelterek, daha da genişleterek önümüzdeki dönemde bir makale, teorik yazı vs. olarak ortaya koymaktan yanayım. İçindeki benzetmelerin önemli bir bölümü, esasında o dediğim "iyileştirirken kötüleştirme" noktasını çıkarttıktan sonra doğrudur. Ana anlattığım sakıncası ve yanlışlıkları var. Karar tasarısının ikinci bölümünü çıkarıp, onun yerine iki satırlık-üç satırlık birşey koyacağım. O da şu: Konferansımız RSDİP'nin somut gelişme aşamalarından şabloncu bir biçimde yararlanmayı reddeder vs. Yani kabataslak böyle birşey koyacağım." (s.325-326)

PARTİNİN BİRİNCİ AŞAMASINDA PROPAGANDA VE AJİTASYON GÖREVİ NASIL YORUMLANMALI?

RUSYA'DA "PARTİ-ÖNCESİ DÖNEM" OLARAK NİTELENEN DÖNEMDE EVRENSEL OLAN NEDİR?

Burada özetlediğimiz konuların sadece birinde doğrudan tavır takınan **Mustafa** yoldaş, ilk konuşmasında "propaganda-ajitasyon" bağıntısında şu görüşleri savunur:

"Partinin birinci aşamasında propaganda esas, ikinci aşamasında ajitasyon; propaganda dışa yönelik çalışma biçimidir; içe dönük çalışma-dışa dönük çalışma bağıntısında birinci aşamada içe dönük çalışma esastır vb. tespitlerini, kavramlarını bizler şabloncu bir şekilde kavrıyoruz. Bunun içindir ki, 1895 Petersburg Mücadele Birliği'nin siyasi ajitasyona geçmesini önceleri başka, daha sonraları ise daha başka türlü yorumladık. Yine bunun içindir ki, 1984 kamp tartışmasında Murat isimli bir yoldaşın Lenin'in birinci aşamada ajitasyonu da esas gördüğü yönündeki sorusuna doğru yanıtlar veremedik. Propagandanın dışa yapıldığı tespiti, Lenin ve Stalin'de yoktur. Lenin ve Stalin, propaganda esas çalışma biçimiydi derken, ne anladıkları önemlidir. Mesela Stalin, menşevizme karşı kadroların kazanılması için vs. propagandadan sözeder. Menşevikler parti-içi sayıldığı için, bu propaganda içe yöneliktir. Lenin II. Enternasyonal partileri içinde örgütlü öncülerin III. Enternasyonale kazanılması için propaganda esastır der. Bu durumda propaganda dışa yapılıyor demektir. Ancak bunlar böyle kavranıldığında sorun çözülebilir. Bizim şabloncu yaklaşımımızla bu sorunlar çözülemez. (Bkz. s.62)

Bu bağıntıda II. Bolşevik Konferansında 13 nolu delegenin savunduklarını da yorumlayan Mustafa, 13'ün "Parti işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin birliğidir" doğru tezini "içteki çalışma / dıştaki çalışma" ayrımına karşı çıkmış olmasını ve "propaganda-ajitasyon bağıntısında" "yer yer doğru görüşler savunduğunu", buna karşı bizlerin bu noktalarda yanlışlar savunduğumuzu belirtir. (Bkz. s.62)

Yine bu bağıntıda, bizlerin Lenin'in "bahsini ettiği öncüyü kazanacak durumda olmadığımızı", Lenin'in bahsini ettiği öncüyü kazanabilecek "öncülerin yetiştirilmesi" görevinin esas görev olduğunu belirtir. Stalin'in ve Lenin'in "öncüyü kazanma esas görevdir" dediklerinde, "kendi kendilerini kazanmayı" değil, Marksizm-Leninizm ile yüzyüze gelmiş öncüleri kazanmayı amaçladıklarını vs. savunur. (Bkz. s.59)

Konuşmasında "Parti nedir?" ve "ajitasyon-propaganda sorunu" üzerine yoğunlaşan **Cafer** yoldaş, propaganda-ajitasyon bağıntısında şu görüşleri savunur: 1984 kamp tartışmasında partinin birinci aşamasında propagandanın esas çalışma biçimi olmasına rağmen, yer yer siyasi ajitasyonun RSDİP somutunda önplana geçtiği tespit edildi, ve bunun nasıl açıklanabileceği üzerine uzun uzun tartışıldı, bu tartışmalarda bir sonuca benim açımdan varılmadı der.

Konferans hazırlığı içinde yeniden bu soruna kafa yorduğunu, ve bunun sonucunda belli yargılara vardığını belirten yoldaş, bu yargılarının şu çerçevede olduğunu belirtir: (Bkz. s.76-77)

RSDİP pratiğine ve teorisine baktığımızda, propagandanın esas çalışma biçimi olduğu birinci aşamada da; esas çalışma biçimi olmadığı ikinci aşamada da bu çalışmanın "yönetici çekirdek" tarafından yapıldığını görürüz. Partinin birinci aşamasında RSDİP'nin parti olarak "propaganda çalışmasını" esas aldığı ispatlanamaz. Özellikle 1903 sonralarında RSDİP'nin işçi hareketine yoğun bir şekilde siyasi ajitasyon yaptığı da bilindiğinde, bu tezin ispatlanamazlığı daha da anlaşılırdır. (Bkz. s.77-78)

Gerek Iskra'nın yayın hayatına başlama amacına, gerek Menşeviklere karşı kadroların silahlandırılması vb. görevlerinden ne anladığına baktığımızda; gerekse Lenin'in "Sol Komünizm"de sözünü ettiği "öncüyü kazanma sözkonusu olduğu sürece ve ölçüde, propaganda esastır" tespitini hangi bağıntıda nasıl yorumladığını incelediğimizde, propagandayı yapanların bu üç örnekte de "yönetici çekirdek" olduğunu görürüz. (Bkz. s.78)

Rusya somutunda Iskra grubu kendisi dışındaki sosyal-demokratları kazanma görevi ile yayın hayatına başlar. Bu amaç için propaganda yapar. Bu propaganda Iskra grubu dışındaki sosyal-demokratların, Iskra grubu etrafında birleşmesini amaçlar. Bu anlamda propaganda içe dönük, kendi kendilerine dönük bir çalışmadır. Bu içe dönüklük, kendi kendini kazanma ile, bizim kendi kendimizi kazanma çalışması farklıdır. Bizde "istikrarlı ve ilkeli propaganda ve ajitasyon" yapacak bir yönetici çekirdek henüz yoktur. Ama RSDİP böyle bir çekirdeğe sahipti. Yapılan, bu çekirdek etrafında öncünün kazanılması çalışmasıydı. (Bkz. s.79)

Yani RSDİP somutunda bir yanda yönetici çekirdek, öncüyü kazanma çalışmasını yürütürken, diğer yandan da parti olarak geniş işçi yığınlarının kazanılması için siyasi ajitasyon yapılıyordu. Sorunu bu şekilde koymamak doğru olmaz. Ayrıca RSDİP pratiği ile de çelişir. Hem propaganda parti tarafından yapılacak ve esas çalışma olacak, hem de ajitasyon çalışması yine parti tarafından yapılacak ve bu da yer yer esas çalışma olacak! (Bkz. s.79)

Konuşmasının devamında Cafer, "istikrarlı ve ilkeli propaganda" yapabilecek bir yöneticiler çekirdiğimizin olmadığını, bunun kısa sürede oluşturulacağına da pek inanmadığını, ancak buna rağmen bizim durumumuzda da propagandanın "yönetici çekirdek" tarafından yapılması gerektiğini savunur. (Bkz. s.79)

Yoldaşın RSDİP somutunda propaganda birinci ve ikinci aşamada da yönetici çekirdek tarafından yapılmıştır şeklindeki tezini hangi alıntıya dayandırdığı sorusu sorulur Derviş tarafından (s.84). Yoldaş cevabında, Stalin cilt 5, s.245'teki alıntıyı yeniden okur. Bu alıntının "bu dönemde partimizin yönetici çekirdeği mücadelesini menşevizmden çok..." diye devam eden cümlesinin çeviri yanlışı taşıdığı, doğrusunun "Bu dönemde partimizin çekirdeği..." şeklinde olduğu Derviş tarafından belirtilir. Bu belirlemeye rağmen, Cafer yoldaş temel pozisyonunu savunmaya devam eder. (Bkz. s.87)

Propaganda/ajitasyon bağıntısında Ermiş yoldaş ilk konuşmasında şu çerçevede bir konuşma yapar: Propaganda çalışması, parti mekanizmalarının, kitleler içinde siyasi ajitasyon yapabilecek duruma gel-

meleri için, yani kadroların yetiştirilmesi için yapılır. Bu durumda, bu çalışma iki yönlüdür: Bir, "propagandayı yapanlar vardır"; iki, propagandaya "tabi" olan vardır. Mesela bizim parti hücrelerinde yönetici yoldaşların yaptığı, bize propaganda yapmaktır. Bugünkü durumumuzda bizim temel görevimiz bu propagandayı yapabilecek kadroların yaratılmasıdır. "Biz Marksizm-Leninizmi bilmeyen Marksist-Leninistleriz". Bu durumda ismine layık kadrolar yaratmamız mümkün değildir. Bunun için önce kendimiz kadro haline gelmek zorundayız. (Bkz. s.102-103)

Yoldaş bunun yanında ikinci bir nokta olduğunu belirtir ve şöyle der:

> "... Gerek bizim teşkilat olsun, gerek tüm diğer teşkilatlar olsun, 74-80 döneminde, çalkantı döneminde ortaya çıkmış teşkilatlar. Bu teşkilatlar ve bu teşkilatları yaratan adamlar, belli bir teorik yeteneğe sahip olmadan, belli örgütsel yeteneklere sahip olmadan, doğrudan doğruya kendilerini siyasi propaganda ve ajitasyonun içerisinde buldular; kendilerini doğrudan doğruya siyasi mücadelenin içinde buldular. Yani silahlı çatışmalara kadar varan siyasi pratik içinde buldular. Ve tüm bu teşkilatlar doğru dürüst, sağlam teorik ve programatik bir temele sahip olmadan, siyasi faaliyet yürüten gruplar olarak piyasaya çıkıyor.
>
> Yurtdışında olmamıza rağmen, bizim de durumumuz böyleydi, bilhassa İF dönemimizi hatırlarsak. Dolayısıyla hani çevre dönemlerinden, saf bir propaganda dönemlerinden bahsediliyor ya, bizim açımızdan ben bunun da tarihi geçmişimiz nedeniyle imkansız olduğu görüşündeyim. Bizzat geçmiş, bizi "kitleler" arasında siyasi ajitasyona sürüklüyor ve bu temelde ortaya çıkmış, bu çalışma üzerinden ortaya çıkmış teşkilatlar. Bu teşkilatları tutup geliştirmek istiyorsak, teşkilat ve kişinin aslında eli mahkum siyasi ajitasyona! Dolayısıyla, biz sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birbirinden ayrı gitmesinin yanlışlığını gördüğümüz için, ikisini birleştirmeliyiz tespiti bence aslında şimdi bilince çıkan birşey ama, biz örgüt olarak bütün diğer örgütlerle örgüt olarak bu işe sürüklenmiş adamlarız, benim görüşümce. Dolayısıyla şöyle bir durum ortaya çıkıyor: Bir yandan Marksizm-Leninizmi öğrenip, kendimizi yetiştirmek zorundayız, diğer yandan siyasi ajitasyona yönelmiş durumdayız ve teşkilat olarak da yapmak zorundayız." (s.103-104)

Derviş yoldaş, "parti-öncesi dönemde evrensel olan nedir?" sorunu bağıntısında şu görüşleri savunur: SBKP/B'nin bu dönemi değerlendirmesi, Lenin'in "Ne Yapmalı?" eserinde söyledikleri vs. ile bağıntı içinde ele alındığında, parti kurmak için mutlaka parti-öncesi denen dönemin her ülkede yaşanması gerektiği şeklinde bir genel tezin yanlış olacağının kesin olduğunu, Bolşevik 7'nin de bunu tespit ettiğini vurgular. Bolşevik 7'nin ama kendini bununla sınırlamayarak, bir başka tespit daha yaptığını; ve bunun da bu dönemde işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarda gittiği; bunun her ikisini de zayıflattığı şeklindeki tespit olduğunu; Bolşevik 7'nin bunu doğru bir şekilde vurguladığını (s. 115); ancak Bolşevik 7'de Lenin'in o dönemde özellikle Batı Avrupa'daki sosyal-demokrat partiler için yaptığı "bu dönem tarihi olarak kapanmıştır" şeklindeki tespitini, bir daha böyle "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı yürüdüğü" dönem olamayacağı şeklinde yanlış yorumladığını belirtir. Bu hatanın daha sonra tespit edilip düzeltildiğini açıklar. (s.116)

Tam da bu bağıntıda, "parti-öncesi dönemden çıkartılması gereken genel dersin" "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollardan gittiği, ve bunun her ikisini de zayıflattığı" tespiti olduğunu belirtir. Partinin birinci aşamasında "propaganda/ajitasyon" sorununun nasıl ele alınması gerektiği konusunda, 1984 kampında Hüseyin ve Anna adlı konuşmacıların söylediklerine katıldığını, bunlara ekleyecek birşeyinin bulunmadığını belirtir, ve Hüseyin arkadaşın konuşmasından bir alıntı yaparak onu savunur. (Alıntı için bkz. Kamp Tutanağı, s.485-487) (Bkz. Tutanak, s.138-141)

Konuşmasının devamında, RSDİP somutunda propagandanın yönetici çekirdek tarafından yapıldığı şeklindeki Cafer'in tezinin tamamen yanlış olduğunu anlatmaya çalışır. Cafer'in kendine göre varolan teori ile RSDİP pratiği arasındaki çelişkiyi çözmeye kalktığını vurgular ve bu çelişkiyi nasıl çözdüğü hakkında şöyle der:

> "Bu çelişkiyi yoldaş şöyle çözüyor: Propaganda kendine;... propaganda partinin kendisi için merkezde. Partinin dıştaki çalışması için ise, kitle ajitasyonu merkezdedir. Böylece partinin ... geneli için esasında bir esas çalışma tespit etme şeyi ortadan kalkıyor. "Partinin esas çalışma biçimi propagandadır" (tespiti) yoldaşın görüşüne göre ancak ve yalnız bir şekilde anlaşılmalıdır: O da, Partinin kendisine dönük yaptığı çalışmanın esası budur!" (s.141-142)

Cafer'in, RSDİP pratiğinin böyle olduğu şeklindeki tezinin de "tam doğru" olmadığını, Iskra ile bizim karşılaştırılamayacağımızı, Iskra'nın Ekonomistlere vb. yönelik yaptığı propagandanın bu anlamda "dışa" yapılan bir propaganda olduğunu, dahası, yer yer ajitasyonun önplana geçmesinin esas çalışma propagandadır tespitiyle çelişmediğini savunur. (s.142)

Bu bağıntıda İleri/KHK'nın "Propaganda-Ajitasyon İkilisine Marksist Yanaşım" başlıklı yazısı üzerinde durur, ve bu yazıdaki ideolojik yaklaşımla, Mustafa ve Cafer'in yanlışlarının birbirinden bağımsız olmadığını vurgular ve alıntılarla bunu açıklamaya çalışır.

İrfan yoldaş ilk konuşmasında "propaganda/ajitasyon" bağıntısında Ermiş ve Cafer'in getirdikleri hakkında şu tavrı takınır:

> "Ermiş'in de bir tavrına dikkat çekmek istiyorum. Konuşması içinde Merkez Komitesinin kavradığı ölçüde, parti hücrelerine propaganda yaptığını, yapması gerektiğini belirtti. Partinin diğer kesimi ise, ben öyle anladım, ajitasyon yapar gibi bir tavır takındı. Bu da yanlıştır. Ben daha önce dikkat çektiğim gibi, bugün Partide teori üreten belki birkaç kişi vardır. Ama Partinin diğer kesimi de bu teorinin propagandasını yapmaktadır. Bugün durumumuz böyledir. Bu noktada Cafer yoldaş da sonuç olarak Ermiş yoldaşın pozisyonunda durmaktadır." (s.199)

Selami yoldaş, "teorik çalışma ya da propaganda meselesi" üzerinde durur ve genel olarak teorik çalışmadan ne anladığını, ne anlaşılması gerektiğini anlatır. Bundan sonra şöyle devam eder:

> "Şimdi bu bağıntıda anlayabildiğim kadarıyla Cafer yoldaş'ta teorik çalışmayla propagandayı karıştırma ya da eşanlamlı kullanma anlayışının varlığı izlenimi bende doğdu. İkincisi, kesinlikle doğru bulmadığım şey, propaganda çalışmasını bugün bizim

için de sadece yönetici kademe ile sınırlaması. Ben böyle bir ayrıma en azından bugün için karşıyım. Çünkü bizim kendimizi değerlendirirken en başta yaptığımız tespitlerden biri de, "yönetici çekirdek" denen şeyin henüz oluşturulmadığı tespitidir." (s.204)

Konuşmasının devamında, teorik çalışma ile propagandanın eşitlenmesi halinde, teorik çalışmanın da yönetici çekirdek ile sınırlanabileceği tehlikesinin doğacağına dikkat çeker ve propagandanın öncelikle kendi çevremize ve oportünistler etrafındaki insanlara yönelik olması gerektiğini savunur.

Propaganda-ajitasyon konusunda **Ali** yoldaş şunları getirir:

"Son bir konu, ajitasyon ve propaganda ilişkisi konusu. Bu uzun uzadıya tartıştığımız bir konu. Son karar tasarısında bu noktada şöyle söyleniyor:

"Yine bu bağıntıda şunu da belirtmeyi gerekli görüyoruz: Dışta yapılacak ajitasyonun boyutları belirli ölçülerde sınıf mücadelesinin gelişmesi tarafından belirlenir. Devrimci durumun yükseldiği dönemler kural olarak ajitasyonun boyutları da yükselir ve evet öncü daha tam olarak kazanılmamış da olsa, belli şartlarda ajitasyon çalışmanın esas biçimi olarak önplana da geçebilir. Ama bu durumda bile, eğer henüz öncü kazanılmıştır diyecek durumda değilsek, ajitasyon çalışmamız da öncünün kazanılmasına hizmet eder."

Yoldaşlar, bu bence son derece iradi bir yaklaşımdır. İstekle bu iş olmaz. Bence iradi olarak böyle olmalıdır diye yapılmaya kalkışılan bir iştir, bu olmaz. Ne olur? Durum tespitini yapabiliriz, bak bu olur. Neyse o günkü durumumuz, onu tespit ederiz. Biz henüz öncüleri kazanmamış isek, öncüleri henüz kazanmadık deriz. Ama bilimsel anlamıyla geniş işçi kitlelerini hedeflemek zorunda olan ajitasyon, maddenin tabiatı icabı, hedeflediği kesimi hedefler. Bu şu demek değildir: Bunun içinde öncülere çabuk yaklaşırız, bir takımı bize daha çabuk sempati duyuyor filan, bunlar tabii ki doğrudur. Ama bu halde de kitle ajitasyonu öncünün kazanılmasına hizmet eder, etmelidir biçiminde bir istek iradidir. İstektir ama olmaz bu arkadaşlar. Bu noktada ben buranın düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum." (s.220-221)

Propaganda bağıntısındaki tartışmada **Neriman** şöyle der:

"Teorinin nasıl ortaya çıkarılacağı ve propaganda bağıntısındaki tartışmada, Selami görüşüme göre Cafer'in pozisyonunu doğru olarak eleştirmiştir. Ona katılıyorum. Ona iki şey eklemek istiyorum." (s.242)

Eklemek istediği şeylerin birincisi olarak, çekirdek yaratma görevinin sözkonusu olduğu bir durumda, çekirdek içinde yeralacak yoldaşların "teorisyen, propagandacı ve ajitatör" olma özelliklerini taşıması gerektiğini, bu durumda propagandayı yönetici çekirdek yapmalı tespitinin sakat olduğunu belirtir. Bu bağıntıda Lenin/Sverdlov örneğini verir. (Bkz. s.242)

İkinci sorun olarak, kimin ne yapacağının kesin hatlarıyla belirlenmesi ve denetimin sağlanması, karar alınanın yapılması gerektiği üzerinde durur. (Bkz. s.243)

Tartışılan konuların bir bölümüne tavır takınan Cafer yoldaş, konuşmasında karar tasarısının birinci bölümünde ve c) şıkkında yer alan ve sonra düzeltilen, "Bu aşamalar içinde dışta yürütülecek çalışmanın esas biçimi açısından" cümlesi içinde "dışta" kelimesinin neden silindiği; bunun ne anlam taşıdığı üzerinde durur. Bu bağıntıda, başka şeylerin yanında şöyle der:

> "Bu noktada ben diyorum ki, buradaki "dışta" kelimesinin silinmesi, bizi şu noktaya da getirmelidir: Evet, birincisi, RSDİP için propaganda öncelikle Iskra grubunun kendisine ve kendisi dışında sosyal-demokratlara yönelik bir çalışma biçimidir. Ve bunlar öncüdür —Iskra'nın kendisi ve çevresindekiler—. Onları kazanmak için yapılan bir çalışmadır... Ama sosyal-demokratlar dışında işçi sınıfının doğrudan geniş kesimlerine yönelik yapılan çalışma ise siyasi kitle ajitasyonudur." (s.281-282)

Yoldaş devamla, karar tasarısının 2. ve 3. bölümlerinde anlatılanların temel mantığının, bizim "parti-öncesi grup" olduğumuz sonucuna "götürmesinin" zorunlu olduğunu, "iç-dış ayrımı" yapılmak isteniyorsa; böyle davranılması gerektiğini savunurken, bizim bugünkü somut durumumuzda propagandanın kendimize yönelik olması gerektiği şeklinde —önceki konuşmasında— bir anlayış savunduğunu, bizim güçsüzlüğümüzü, dışımızda yığınlarca Marksizm-Leninizm adına konuşan insanın varlığı şartlarında sorunu böyle koymuş olmasının doğru olmadığını, ancak doğrusunun ne olduğu konusunda da açık olmadığını belirtir. (Bkz. s.284)

Ve devamla, propaganda açısından parti ismini kullanma tezinin, doğrudan karar tasarısının düzeltilmiş son şeklinin mantıki sonucu olduğunu; diğer yoldaşların —yani partiyiz diyenlerin— bunu görmediklerini; bu yoldaşların karar tasarısına dayanarak, parti ismini esasta propaganda açısından savunduğumuz dışında bir başka gerekçe gösteremeyeceklerini vurgular. Propaganda açısından parti ismine karşı çıkanların karar tasarısının ilgili bölümüne karşı çıkmaları gerektiğini talep eder.

Ali yoldaşın "Eğer parti inşasının birinci aşamasında değilsek; bu durumda birinci aşamanın temel görevi olan öncüleri kazanma görevi de kalkmış olmuyor mu?" şeklindeki sorusuna, yoldaş yanıt verir. Bu yanıtında, temel görevin öncüleri kazanma olmadığını belirtir. (Bkz. s.283)

"Öncünün kazanılması" sorununda **Derviş** şunları getirir:

> "Hepimiz öncü diyoruz. Ali yoldaş çıkıp diyor ki, öncü esasta bizim dışımızdadır. Bir başkası diyor ki, hayır, öncü dışımızda değil, biziz. Ben size söylüyorum, belli anlamda ikisi de doğrudur. Problem buradan kaynaklanıyor. Şimdi, Marksizm-Leninizmin genel teorisi ne diyor? Şunu diyor: Birinci aşamada temel görev öncünün ideolojik olarak Komünizme kazanılmasıdır. Böyle ifade ediliyor. Bir başka yerde, ikinci aşama ile ilgili olarak diyor ki, "Öncü kazanılmıştır. Şimdi sorun geniş kitlelerin öncüye —Stalin parantez açıyor—, partiye kazanılmasıdır."
>
> Şimdi bu iş nasıl oluyor? Bir yandan öncü denen şey esasında işçi sınıfının öncüsü denen şey, çok dar anlamda alındığında evet örgütlü olan komünisttir. Çok dar anlamda alındığında böyledir. Bu anlamda da öncünün kazanılması, partinin kazanılmasıdır. Ama biraz daha genişletirseniz, öncü en geniş anlamıyla işçi sınıfının içindeki bütün ileri unsurlardır. Bu anlamda yani yeni tar-

tıştığımıza, nasıl tartıştığımıza bakmamız lazımdır. Ben şunu düşünüyorum: Bugün öncünün kazanılması bizim önümüzdeki esas görevdir. Evet bizim temel görevimiz budur. Ama biz de öncünün bir parçasıyız. Bu anlamda bir bölümünü belli bir oranda kazanmışız. Yani bu öncü havadan kazanılmayacak ki! Birtakım adamlar çıkıp öncüyü kazanacaklar! Onlar kim? Onlar bizzat kendileri öncünün birer parçası. Bu anlamda bu öncü, yani diğer öncüleri kazanacak öncü, bugün benim görüşüme göre bizim çalışmalarımızın merkezinde durmalı. Ne anlamda merkezinde durmalı? Şu anlamda: Biz bizim Marksist şekillenmemizi ne kadar sağlam bir biçimde ilerletirsek, ne kadar teorik olarak yetkinleşirsek, ne kadar örgütsel olarak yetkinleşirsek, ne kadar kadro olarak yetkinleşirsek, o kadar dıştaki etkimiz, diğerlerini etkilememiz, öncünün diğerlerini yanımıza çekmemiz mümkün olacaktır. Bu anlamda kendimizi merkeze koyacağız. Peki ama bir başka anlamda, biz genel ol
Peki ama, bir başka anlamda, biz genel olarak öncünün kazanılması çalışması, çalışmanın merkezindedir ya da esas görevimizdir vs. diyoruz. Peki kendimizi merkeze koymamız diğeri ile nasıl bağıntılı? Diğeri ile şöyle bağıntılı: Biz teorik olarak açıklığa kavuştuğumuz —öncünün bu kesimini kazanmak için yapacağımız çalışmanın esası teorik çalışmadır— her noktada, bunu ilkönce öncünün en yakın kesimine, bizim dışımıza taşımak zorundayız. Ve bu dıştaki çalışmamızın —(Cafer) yoldaş iç/dış ayrımı dedi, ben böyle yapıyorum iç/dış ayrımını— merkezinde öncünün bu kesimi içindeki çalışma temeldir. Bu anlamda propagandada çalışmamızın merkezinde bizim bugün —her zaman değil— oportünist-revizyonistlerin çevresi olmalıdır. Bu noktada bize en yakınları ile sistemli hesaplaşmanın bize en çok verim getireceği düşüncesindeyim; hem öğrenme açısından, hem öğretme açısından ve hem de kazanma açısından. Bir başka durumda ama bu kesimin dışındaki birşey daha önemli hale gelebilir. Ben bugün'den bahsediyorum. Bu çevrenin dışındaki çevrede yapacağımız çalışma bu kez örgütsüz ileri işçileri kazanmayı merkezine koymalıdır. Ama bunu yapabilmek için, o örgütsüz işçilere ulaşabilmek için araç; propagandadan çok ajitasyon olacaktır; ilkönce adamla tanışabilmek için. Sorun böyle bir sorun. Ben bağları böyle kuruyorum. Bu nasıl olur, vs., onları somut olarak çalışma planını tartışırken tartışacağız. Ama çok genel yönleriyle ben sorunu böyle koyuyorum. Bu yüzden evet, öncü bizim dışımızdadır. Hayır, öncü biziz. Bu ikisi de doğrudur. Nasıl ve ne anlamda'yı tartışmamız lazım." (s.327-328)

Soru-cevap bölümünde, Mustafa'nın "Bugün öncünün kazanılması mı esas, yoksa öncüyü de kazanacak olan çekirdeğin kazanılması mı esas?" sorusuna yoldaşın yanıtı şöyle olur:

"Öncünün kazanılması mı bugün görev, çekirdeğin kazanılması mı? İkisi de! Nasıl ikisi de, demin anlattım. Bir kez daha anlatayım. Görev, merkezi görevimiz Bolşevik Partinin inşasıdır. Bolşevik Partinin inşasında merkezi görev bugün "öncünün Komünizme kazanılması"dır. Öncünün kazanılması çalışması içinde, bugün merkezde biz duracağız. Yani eğer sen istiyorsak, çekirdeğin yaratılması. Bu duracaktır. Oldu mu? Bu efendim bir sürüsüne karışık gelebilir... O da merkezi, bu da merkezi, şu da merkezi, vs. Ama durum karmaşıktır. Bu anlamda herkes bu karmaşıklıkta görmelidir meseleyi. O kadar basit değildir." (s.332-333)

DİĞER BAZI ÖNEMLİ SORUNLAR

LENİN VE RSDİP'NİN 1902'DE TEORİK ÇALIŞMAYA VERDİKLERİ ÖNEM DERECESİ NEDİR? BOLŞEVİK 7'DEKİ YORUMLAMA DOĞRU MUDUR?

Bu konu üzerine yapılan tartışma, önemli görüş ayrılıklarının olduğunu bütün açıklığıyla sergilemiştir.

Konu hakkında ilk tavrı takınan Mustafa yoldaş, birçok sorunda olduğu gibi, bu sorunda da "kafamızdaki şablon"a göre hareket ettiğimizi, kafamızdaki şablonun "partinin birinci aşamasında teorik çalışma esastır" tezi olduğunu, bu tezi ispatlamak için Lenin'in "Ne Yapmalı?" eserinde "Engels ve Teorinin Önemi" başlıklı bölüme dayanmaya çalışıldığını, Lenin'in de 1902'de parti açısından teorik çalışmayı esas aldığı sonucunu çıkardığımızı, 1984 kampı sırasında Bolşevik 7'nin yazarı tarafından "bütün parti tarafından değil ama Yazı Kurulu vs." açısından Lenin'in teoriyi esas aldığı görüşünün getirildiğini, bu tavırla gülünç durumlara düşüldüğünü belirtir.

Bu konuda kendisinin önceleri belli problemler gördüğünü ve bunları çeşitli yerlerde ortaya koyduğunu açıklar. Lenin'in teorik çalışmanın ağır bastığı dönem olarak 1883-94 dönemini ele aldığını, Lenin ve Yazı Kurulu için partinin her aşamasında "pratiğin önlerine koyduğu sorunları çözmek" için teorik çalışma yapma anlamında, teorik çalışmanın esas olduğunu savunur. Lenin'den yapılan alıntının Bolşevik 7'de yanlış yorumlandığını, konunun çarpıtıldığını belirtir. (Bkz. s.62-63 ve devamı)

1984 kamp tartışmasında Muharrem adlı yoldaşın bu konuda getirdiklerine katıldığını söyler ve şu alıntıyı yapar:

> ""Birincisi, olgu olarak Lenin'in "Ne Yapmalı?"da veya bu alıntının yapıldığı bölümde de teorik çalışmayı çalışmanın merkezine koyduğunu kendisi kendi cümleleri ile söylemez. Bu broşürün yazarının kendi yorumudur. Lenin bu bölümde teorinin öneminin üzerine basa basa vurguluyor. Ama çalışmanın merkezine konulduğunu söylemez.
>
> Şimdi herhangi birşeyin önemini vurgulamak, onun mutlaka ve mutlaka çalışmanın merkezine konulması anlamına gelemez. Mesela: Legal çalışma imkanı olup da, legal çalışma imkanının elinin tersiyle itildiği bir dönemde birisi çıksa da dese ki: "legal çalışmadan faydalanılmadan devrim olmaz, hatta legal çalışma olmadan devrim olması mümkün değildir." Bunun anlamı otomatikman şuna gelmez: Bu vatandaş çalışmasının merkezine legal çalışmayı koyuyor. Bu anlama gelmez. Ama şu açıktır ki, eskiden yaptığı çalışmadan biraz daha fazlasını, çok daha fazlasını yapmak zorundadır. Eğer eskiden teorik çalışmaya yeterli önem verilmiyorsa, bu ortaya konulduğu dönemden sonra teorik çalışmaya daha fazla önem vermek zorunda; eskiye göre biraz daha fazla yapmak zorunda. Ama bu mutlaka esas alınması gerektiğini, çalışmasının merkezine koyması gerektiğini beraberinde getirmez." (Sayfa 649)" (Tutanak, s.176-177)

Yoldaş esas hatanın, teorik çalışmayı bütün parti açısından esas alma düşüncesini, birinci aşamada olduğumuz gerekçesine dayandır-

mış olmamızda yattığını, yoksa bugünkü durumda kendimizin teorik çalışmayı bir bütün olarak esas almamızın hata olmadığını savunur.

Cafer yoldaş önce Bolşevik 7'de RSDİP'nde "parti olarak çalışmasının merkezine teorik çalışmayı koyduğu söylenirken", RSDİP'nin bunu hangi anlamda yaptığının tartışılmadığını belirtir. (Bkz. s.80)

Bunun kamp tartışmasında da broşürün açık bıraktığı bir sorun olarak tespit edildiğini belirtir. (s.80)

Bolşevik 7'de, 1902'de "teorik çalışma yeniden RSDİP'nin çalışmasının merkezine konmak durumundadır" yorumunun olduğunu, bunun "hangi anlamda" olduğunun tartışılmadığı şartlarda, Mustafa'nın yorumundan başka sonuç çıkmayacağını belirtir. (Bkz. s.82)

1902 somutunda, Lenin'in teorinin önemini küçümseyenlere, kendiliğindenci hareketin peşine takılanlara, Marksizmi revize etme taleplerine karşı polemik yürüttüğünü, ve "Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz" fikri üzerinde ne kadar diretsek yeridir vurgulamasının özel bir vurgulama olduğunu, yani teorik çalışmayı "sosyal-demokrat önderler" için esas çalışma tespit ettiğini, her dönemde yürütülen teorik çalışmadan ayırıcı bir ağırlık taşıdığını savunur. (Bkz. s.83)

Leyla yoldaş, "Ne Yapmalı?"da 1902 için "teorik çalışma esastır" vb. ifadelerin olmadığını, ama "Devrimci teori olmadan devrimci hareket olamaz" düşüncesinin ne kadar vurgulansa doğru olduğu bir dönem olduğunu, bu bakımdan "teorik çalışma önplandaydı" tespitinin doğru olduğunu; ve fakat bunun uygulanmasının bizden değişik olduğunu, olmak zorunda olduğunu savunur. (Bkz. s.109-110-111)

Bizim bütün birinci aşama boyunca teorik çalışma esastır biçiminde bir tezi, 13'e verilen bir cevap dışında hiçbir yerde savunmamış olduğumuzu belirtir. (s.111)

Lenin için her dönemde teorik çalışmanın esas olduğu şeklinde bir tespitin (bu tespiti Mustafa'nın yaptığını söyler) yanlış olduğunu, bu tespitin Lenin'i "teorisyen" görme, onun "örgütleyici, ajitatör" yönünü görmeme olduğunu, bu yönlerinin de ağır bastığı dönemler olduğunu belirtir.

Derviş yoldaş konuşmalarında bu konu hakkında şu değerlendirmelerde bulunur: Saldırılan pozisyonun, Bolşevik 7'nin ve karar tasarısının pozisyonu olmadığını; getirilen eleştirinin "yüzeyde laflara takılıp kalan" bir eleştiri olduğunu, tartışılan bağıntıda sorunu kavramamak olduğunu belirtir. Bolşevik 7'nin ve karar tasarısının pozisyonunu şöyle tanımlar:

> "Ne Bolşevik 7'de ne de karar tasarısında, parti inşasının birinci aşamasında teorinin esas alınacağı, teorinin bütün çalışmanın merkezinde duracağı, birinci aşamanın temel özelliklerinden birinin bu olduğu vs. şeklinde bir tespit yoktur." (s.133)

Konuşmasının devamında, "Partinin birinci aşaması denilen aşamanın temel özelliği nedir?" sorusuna şu cevabı verir: Temel özellik, partinin yaratılması, partinin çehresinin ortaya çıkartılması, kadroların yaratılması, en genel tanımı ile öncünün komünizme kazanılmasıdır. Ve konuşmasını şöyle sürdürür:

"Temel bir Leninist önerme vardır: Genel Leninist önerme: Devrimci teori olmadan, devrimci eylem olmaz şeklindeki önermedir; teori/pratik bağıntısında. Eğer durum bu genel teorik önermenin özel olarak vurgulanmasını gerektiren bir durumsa, o zaman teorinin kavranacak esas halka olacağı ve evet teorinin bu anlamda —parti çalışmalarında kavranacak esas halka anlamında— merkezde durması anlamına gelmez mi? Ve buna bağlı olarak, parti inşasının birinci aşamasında sorun, programın yaratılması bağıntısında ele alındığında, ikinci döneme göre teori çok daha önemli; çok daha önem kazanmamakta mıdır? Ve özellikle bugün bizim vurgulamamız gerekli olan nedir? Bu bağıntılarda tartışıyoruz sorunu.

Bu bağıntılarda tartıştığımızda, bizim karşımıza, yahu nerde demişler ki birinci aşamada teori esastır, çalışmanın merkezinde durur şeklinde çıkılıyor. Dediğim gibi, Bolşevik 7'den itibaren, Ocak 1983'ten itibaren, kesinlikle bizim savunduğumuz birşey değil; tersine eleştirip reddettiğimiz birşey. Burda gerçek sorun, teorinin esas alınıp alınmaması birinci aşamada olur mu olmaz mı vs. sorunu değildir. Gerçek sorun, parti çalışmanının merkezinde durur, durabilir; böyle dönemler olur şeklinde bir tespit mümkün mü değil mi? Gerçek sorun budur. Tartışılan, esasında çatışılan nokta budur.

(Mustafa) yoldaş kendi mantığı içinde bunu ancak parti-öncesi dönemler için mümkündür, evet parti-öncesi bir örgüt olduğunda bu mümkündür; partinin çalışmasının merkezinde durabilir (şeklinde açıklıyor —BN). Onun için, parti demememin, bilmem neyin filan. Hep bağ içinde bunlar. Parti demedik mi, o zaman problem yok. Ama parti dedik mi kendimize, kesinlikle partinin çalışmasının merkezinde teorik çalışma duramaz, mümkün değildir bu. İşte bu noktada Lenin'in "Ne Yapmalı?"daki sözleri önemlidir.

Bu bağıntıda ikinci birşey önemlidir: Teorik çalışmanın esaslığı —yine şablonlara karşı mücadele ediyoruz adına— yoldaşa göre bir tek anlamda kullanılır bu. Teorik çalışma esas dedin mi, herkes bunu ... bir tek şekilde uygulamak zorundadır. Bütün parti çalışmasının merkezine onu koyar. Başka türlü bir teorik çalışmanın esaslığı tespiti yapılamaz.

Bu kesinlikle şablon yaratmaktır! Hayır! Teorik çalışmanın tespiti, uygulamada, o teorik çalışmayı yapacak örgütün, bu tespiti yapan örgütün durumuna göre değişiklikler gösterir. Eğer sizin sağlam bir teorik temeliniz varsa, bir; iki, teoriyi kavramış, bütünlüğü içinde kavramış, evet teoriyi ilerletebilecek seviyede bir önder çekirdeğiniz varsa, o zaman sizin teorik çalışmanın esaslığını yapmanız, uygulamanız başka biçimde olur. Eğer bu yoksa, sizin teorik çalışmanın esaslığını uygulamanız başka biçimde olur.

İ. Güzel bu açıklamayı getirmeye çalışıyor kamp sırasında. Ve diyor ki yazdığı notlarda da, bizim bilince çıkarmamız gereken bir mesele var. Yazılı olarak ortaya koyduğu düşünce şu:

"Teorinin esaslığı sorununun tartışıldığı yer ile ilgili:

Burada bizim anladığımız ve uyguladığımız anlamda bir "teorinin esaslığı"nın (yani bütün partinin çalışmasının esasını teorik çalışmanın oluşturması biçiminde bir "esas"lığın) 1902'de de, 1907'de de RSDİP'nde sözkonusu olmadığını tespit

etmeliyiz. Onlar bu dönemlerde teoriye önem vermeyi, daha çok parti kadrolarının teori konusunda uzmanlaşmış kesiminin bu sorunlara daha fazla eğilmesi biçiminde uygulama durumundalar. Bu konuda Stalin'in eserlerinin birinci cildiğin önsözündeki "Biz pratikçi Bolşevikler" ifadesi bir işarettir. Bizim durumumuzda, bizim teorinin esaslığını, hemen bütün kadroların esas çalışma ağırlığını teorik çalışmanın oluşturması biçiminde uygulamamız, bizim yetkin önderlere sahip olmamamız; kadrolarımızın kollektif bir temel eğitimden geçmemiş olması vb. şartlarımızdan kaynaklanan bir uygulamadır. Teorinin esaslığı, her dönemde, her parti için bizim uyguladığımızı uygulama biçiminde anlaşılmamalıdır." (1985 Kamp Tutanakları, s.941)"

Bu açıklama yoldaşa göre, "Lenin'in burda neyi anlatmak istediğine, hangi bağıntıda neyi tartıştığına bakılmamıştır... Halbuki Lenin'in teorik sorunların ağır bastığı tespitlerinin olduğu biline biline gülünç durumlara düşülmüştür." (Mustafa'nın Konferansa sunduğu yazısından)

Bence burada bu açıklamalara rağmen ve bu itirazda gülünç duruma düşen varsa, o da bu tavırdır." (Tutanak, s.133-135)

Yoldaş devamla, 1902 yılında Rusya'da Lenin'in tartıştığı bağıntıda sorunun esasının şu olduğunu anlatır:

"Teori-pratik ilişkisi bağıntısında iki genel Marksist-Leninist önerme vardır: Biri, devrimci teori olmadan, devrimci hareket olmaz! Öteki, hareketin her gerçek adımı, onlarca programdan yeğdir! Bunların ikisi de genel doğrudur. Ama teorinin mi, pratiğin mi kavranacak esas halka olduğu somut sorusuna, içinde bulunulan anda bu iki tanesinden birine sahip çıkma cevap verecektir."

Tartışılan bağıntıda Lenin'in "devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz, bunun üzerinde ne kadar diretsek yeridir" şeklindeki vurgulamasının hangi anlama geldiği sorusunu şöyle yanıtlar:

"Evet, gelinen yer öyle bir yerdir ki, biz teori halkasına sarılmadan ve o konuda enerjimizi yoğunlaştırmadan, kesinlikle diğer harekete önderlik işini yapamayız." (s.136)

Bu konu hakkında tavır takınan yoldaşlardan biri de Ali yoldaştır. Faruk yoldaşın sorusu (Bkz. s.226) üzerine, bu konuda ne düşündüğünü şöyle açıklar:

"Şimdi benim Lenin'in o yapıtlarının o günkü tarihsel koşullarda değerlendirildiğinde vardığım sonuç, teorik çalışmanın gerçekten de merkezde durduğu sonucudur. Ben bu konuda şu anda herhangi bir probleme sahip değilim." (s.233)

Bu vurgulamadan sonra, RSDİP'nin teorik çalışmayı merkeze koyması ile, bizim bu çalışmayı kendimiz için merkeze koyma anlayışımızın ve pratik uygulamanın farklı olduğunu; her ikisinin de haklı temelleri olduğunu, ancak bizim ayrımsız bir eğitim yapmamızın yanlış olduğunu, bu konuda düşündüklerini "Çalışma Planı" üzerine tartışırken genişçe aktaracağını söyler. (Bkz. s.233)

Neriman yoldaş, teorik çalışmanın esas halka olduğu ya da olmadığı ve teorinin yaratılması çalışması ile ilgili tartışma konusunda:

"RSDİP pratiği tartışılırken, iki özelliğe dikkat etmek" gerektiğini vurgular. Birinci özellik olarak, RSDİP'nin Lenin-Stalin gibi önderlere sahip olduğu gerçeği; ikinci olarak da, "Rusya'da sosyaldemokrat hareketin gelişmesinin özelliği olarak ortaya çıkan ve genelleştirilmesi sakat olan" "iki merkezi önderlik" olgusu olduğunu vurgular. (Bkz. s.240)

Devamla, "ideolojik önderlik" ve "pratik önderlik" ayrımının Bolşeviklerin "teoriyi belli kesim yapar", "pratiği de belli kesim!" anlayışının sonucu olarak ortaya çıkmadığını, şartların zorunlu sonucunun böyle ayrımları yarattığını belirtir. (Bkz. s.240)

Bu iki özelliği de Mustafa'nın gözönünde bulundurmadığını, yanlış bir yaklaşımla, önderlerin "her zaman teorik çalışmayı esas aldıkları" görüşünü savunduğunu, ve bunun yanlış olduğunu vurgular.

Lenin'in teorik çalışma görevinin, "Marksizmin emperyalizm çağında geliştirilmesi anlamını" taşıdığını, böyle bir anlamda bir teorik çalışma görevinin bugün dünyada hiçbir partinin önünde durmadığını belirtir. (Bkz. s.241)

Bu konuda çatışan pozisyonlar, takınılan tavırlar esas olarak bunlardır.

*

ÖNCÜNÜN KAZANILMASI BAĞINTISINDA DIŞIMIZDAKİ ÖNCÜLER SORUNU ÜZERİNE

Bolşevik Parti İnşası ile ilgili gündem maddesinde tartışmalar içinde, "öncü", "dışımızdaki öncülerin kazanılması" bağıntısında da çeşitli konuşmalar içinde tavır takınılmıştır.

Selami yoldaşın parti üzerine yaptığı konuşma sonrasında, bu bağıntıda, Ali yoldaş şu soruyu yöneltir —diğer sorular yanında—:

> "Ali: bir de şu soruyu sormak istiyorum sana, bu konudaki fikirlerini öğrenmek için. Yanında oturan Ermiş yoldaşın belirli temel konulardaki pozisyonu ile mesela son olarak 'parti öncesi gurup da diyebiliriz' dediğimiz noktada, bir önemli farklılığı da aramızdan kaldırıp attığımız İleri'nin belli bir takımı arasında ne farklılık görüyorsun? Birincisi ben BP sempatizanıyım dediği için öncü, diğeri de ben BP sempatizanıyım demediği için orta mı oluyor? Yani ne fark görüyorsun bu noktada?
>
> Selami: Son söylediğini pek anlayamadım.
>
> Ali: Ermiş yoldaş Mao Zedung'a revizyonist diyor, onlarda diyor. AEP konusunda bilmem ne diyor, onlar da diyor. Parti inşası konusunda bilmem ne diyor. Bu yoldaşımızla onlar arasında ne fark görüyorsun?"

Bu soruya Selami yoldaş şu yanıtı verir:

Selami: Ermiş ile diğerleri arasındaki fark meselesi. Bana göre Ermiş ile diğerlerinin farkı, çok genel koyacak olursam, Ermiş' in bizimle hala örgütlü biri olması, diğerlerinin bizimle örgütlü olmaması. Böyle bir fark var." (s.207-208)

Bu arada Ali yoldaş sorusuna tam cevap alamadığı için, sorusunu yineler. Bunun üzerine Selami şunları söyler:

"Merkez Komitesi ile F. arasında bir tartışma vardır. F, Ermiş'in atılmasını talep eder. MK da ona karşı başka gerekçelerle karşı çıkar. Ama biz hep Ermiş'le beraber olacağız demiyor. Ermiş' in görüşlerine, çizgisine karşı yeterli bir mücadelenin yürütülmediğini söylüyor. Fark bu. Ama bu duruma nasıl gelindi ise hesapta kitapta olmayan şeyler sonucu olmuştur. Bu durumu ben istisnai şeyler olarak görüyorum. Gerçekten temelde birbirine zıt görüşler savunan insanların birarada örgütlü olmalarının, yani ideolojik-siyasi temeli olmayan bir örgütlülüğün saçmalık olduğu görüşündeyim." (s. 208)

Ali yoldaş sorduğu bu soru hakkında kendi konuşması içinde, şu düşünceleri savunur:

"Nedir bu yoldaşla —Ermişle— bizim belli ölçüde tartışmaya çalıştığımız gurupların ideolojik pozisyonu bakımından temel farklılık? Bu gerçekten cevaplandırılması gereken bir sorundur. Bence örgütlü olmasının ötesinde önemli bir farklılık yoktur. Ve işte bu noktada parti ismi acaba öncü dediğimiz, öncü kavramı içine sokmuş olduğumuz o insanlara bakışımızın önünde bir engel görevi görmüyor mu? Sadece bizim açımızdan değil, onlar açısından da böyle bir engel ifade ediyor mu? Ben genelin çıkarlarının dikkate alındığında; bunun belli bir şekilde engel teşkil ettiğini düşünüyorum." (s. 215)

Konuşmasının devamında, "öncü kimdir" sorusuna, "biz kendimiz" ve "kendine komünist diyen çeşitli örgütlerin içine ve çevresine yayılmış" insanlardır yanıtını verdikten sonra, Ermiş ile diğerleri arasındaki fark sorununda şöyle der:

"Bu bağıntıda yine bu yoldaşla diğerleri arasındaki sorun, benim için çok önemli bir karşılaştırma, çok önemli bir sorundur. Bu yoldaş (Ermiş) bizim içimizden olduğu için öncü ve dikkatimizin ve kaygımızın merkezinde, onunla herhangi bir temel pozisyonda ayrıcalığı olmayan, diyelim ki İleri gurubundan insanlar, öncelikle bizim içimizde dikkatimizin merkezinde olan bu öncüden ayrı,gücümüz ölçüsünde ulaşmağa çalıştığımız bir başka öncüdür. Ben bu anlamda ayrıcılığı kabul etmiyorum." (s. 218)

Konuşmasının devamında şunları söyler:

"...bugün çevremizde bulunan bazı arkadaşlardan belirli noktalarda çok daha değerli olduğunu kesinlikle söyleyebileceğim tipte ve değerde binlerce sayıda etrafımızda duran bu insanların kazanılması nasıl olacak? Merkezde bizim durmamızın gerektiği çok açıktır. Biz belirli bir örgütlü gücüz. Belirli konularda kesinlikle diğerlerinden ayrı ve doğru temel pozisyonlara sahibiz. Belirli çalışma yürütüyoruz. Hiç bir kimseyi kazanmıyacağımız ihtimali ile, bu kötü ihtimal ile varlığımızı sürdürmek, umudumuzu öncelikle buna bağlamak zorundayız. Bu yapımızla tümüyle değil. Bu yapının ürünlerini düşünerek,

tartışarak bulacağımız yol-yöntem ve araçlarla yapmaya çalışmalıyız.

Bu arada teorik çalışmanın esaslığı sözkonusudur, propaganda yapacağımız noktalarda. Ben kesinlikle bugünkü durumda her ne kadar ajitasyon dışımızdaki kitlelere, işçi sınıfına ajitasyon yönünde yapılmasının yönünde özel isteklerim, düşüncelerim var ise de şu kesindir: Bugünkü birikmiş ve çözülmemiş teorik sorunların çözülmediği koşullarda biz ne kadar genişlikte, yaygınlıkta bir örgütlenmeye de gitsek, başarılı bir devrimci hareketi yönetmeye muktedir olamayız. Bunun için kesinlikle bu teorik sorunların çözümü yönünde, öğrenme yönünde çalışma yapmak zorundayız." (s.218-219)

Ali yoldaş bu konuda son olarak, karar tasarısında sorunun konuş şeklinin kendisi açısından sorunu tam olarak bilince çıkartmadığını, ancak konu hakkında Derviş yoldaşın konuşmasının kendisini ikna ettiğini vurgular.

Mesleği devrimcilik olan binlerce insanın kazanılması için, bunların belli bir kesiminin kazanılmasının şart olduğunu, bunu başaramadan diğerlerini kazanmanın boş bir istek olarak kalacağını belirtir. Ve bu bağıntıda, kazanmanın nasıl olması gerektiği sorununa değinir, şu fikirleri ileri sürer:

"Kazanma olayında da... ben olayı tekyanlı görmüyorum.arkadaşlar, bu kesindir. Bununla kafalardan yanlış yorumlar çıkmasın! Bizim herhangi bir pozisyonumuz doğru mu yanlış mı, bunu kastetmiyorum. Benim böyle bir problemim yok. Fakat şu ana kadarki tecrübeler bana şunu gösterdi ki, bize başkaları da bir sürü önemli konuda doğru şey öğretebiliyor. Kapalı olan bir kazanma politikası kesinlikle başarıya ulaşamaz. Dolayısıyla başkalarının da bizi belli noktalarda kazanabileceği ihtimalini dışlamayan bir kazanma savaşı yürütülmelidir.

İşte bu noktada bu yoldaşın sorduğu soru —Ermiş'in İrfan'a sorduğu soru— geliyor. Ermiş dedi ki, kavradığımız oranda biz Marksizm-Leninizmi savunurken, Marksizm-Leninizme karşı da savaşır duruma düşebilir miyiz? Eğer başkalarının da bize öğretebileceği ihtimalini dışlıyorsak, bu ihtimali dışladığımız ölçüde, bence Marksizm-Leninizme karşı savaşır pozisyona düşebildik ve düşebiliriz. Bu bakımdan kendi adıma ben, biraz daha ayaklarımı yere bastığımı düşünüyorum. Sade ben değil, diğer yoldaşların da şimdiye kadar yaptığımız hatalardan belli ölçüde pay çıkarttığını düşünüyorum." (s.220)

Tartışmanın devamında, Neriman yoldaşın "Sen Ermiş hakkında ne düşünüyorsun?" şeklindeki sorusuna Ali yoldaş, "Yoldaşın bizim içimizde örgütlü olmasının ötesinde bir fark görmüyorum" der. Ve Ermiş'le örgütsel bağın koparılmamış olmasının, ideolojik hesaplaşmanın yapılmamış olmasından ileri geldiğini, ama diğer gruplarla da —özellikle İleri— ideolojik hesaplaşmanın yapılmadığını vurgular. (Bkz. s.235)

Ermiş'in durumu hakkında **Neriman** yoldaş, ilk konuşmasında şu görüşleri savunur:

"Ermiş ve diğerleri ile karşılaştırma sorununda yine bir özel durum gözden kaçırılmamalıdır. Yoldaş bizim içimizde geçmişte örgütlü olan ve yanlış bir pozisyona, yanlış bir çizgiye doğru

gelişen bir yoldaştır. Benim bu konuda görüşüm açıktır. Ama mesela yeni bir insan sözkonusu olduğunda; alalım mı, almayalım mı —Ermiş gibi— partiye, böyle bir soruya kesin olarak "hayır" cevabını veririm." (s.246)

Ali, Neriman yoldaşa "Ermiş'i nasıl değerlendirdiği, ve dışımızdaki gruplarla birlik yönlerimizin de olup olmadığı, varsa bunların neler olduğu" yönünde bir soru sorar (s.249). Bu soruların birincisi hakkında Neriman şu yanıtı verir:

"Ermiş'le ilgili değerlendirme sorununda Ali'nin sorusu: Soruyu böyle sorduğunda, benim cevabım, Ermiş'in oportünist çizgiye sahip olduğudur. Kişi olarak değerlendirmesine gelince, tam bir değerlendirme yapabilecek durumda değilim. Ama bugüne kadar yaşadığım ideolojik çatışmalarda kullandığı yöntemler vs. bağıntısında ele aldığımda ve nasıl davrandığını ele aldığımda, oportünist olarak değerlendirecek durumda değilim genel kişiliği itibarı ile. Ama şunu da görüyorum: Yoldaş kesinlikle bu oportünist çizgiyi sistemleştirme durumunda ve bu çizginin temel unsurlarında yoldaşın sarsıldığı filan durumları yoktur. Durum budur. Ben tabii ki ideolojik mücadeleyi onu kazanmak için yürütüyorum. Bu böyle bir çizgiye sahip olan bir kişinin örgütte yeri olup olmadığı sorusuna cevap vermez. Ben o yoldaş örgütte olmasa da, kazanmak için ideolojik mücadele yürütürüm." (s.254)

Dışımızdaki "öncü"leri kazanma bağıntısında, diğer gruplarla ilgili olarak Neriman şunları savunur:

"Proletaryanın öncüsünü kazanma işinde öncelikli olarak bu örgütlerin çevresine yönelmemiz gereklidir. Çünkü öncünün önemli bir kesimi, siyasi konularda motive olmuş, işçi sınıfından gelen insanlar, şu ya da bu örgütün etrafında. Ama bu konuda dikkatli olmak lazım. Özellikle kendiliğinden hareket yeniden yükselme filan durumuna girerse, böyle bir durumda mesela özellikle TKP'nin filan çevresine yönelmek daha önemli hale gelebilir. Sorun şöyle: Benim kavrayabildiğim kadarıyla, Marksizm-Leninizme sempati duyan, sosyalizmin, komünizmin çekiciliğini kendinde duyan işçi sınıfından gelme insanlar da şu ya da bu örgütün etrafındalar. Böyle bir durumda tabii ki onlara yönelmemiz gerekir.

Ben bu örgütleri değerlendirmemde —ki bunların bazılarıyla bizzat durumu yaşadım. Mesela HK ile, Partizan ile— bunların hiçbirinin örgüt olarak Marksizm-Leninizme gelişme durumları görebildiğim kadarıyla yoktur. Bu anlamda örgüt olarak kazanacağımız herhangi bir örgüt benim değerlendirmeme göre yok. Bu demek değil ki, bunların içinde kazanılacak insan yok. Tam tersine, kazanacaksak, bunlar içinden de insan kazanacağız." (s.255)

Ali müdahale eder; müdahale ve tartışmanın devamı şöyledir:

"Ali: Birinci soruma cevap verilmedi. Ben gayet somut sordum. Grupları kazanma değil, çeşitli grupların etrafında öncü kategorisine dahil insanların kazanılması konusunda ne düşünüyor dedim. İkinci soruyu da şimdi söylediği gibi koymadım. Sorum, ayrılık noktalarının dışında birlik yönlerimiz var mı, bunları da ortaya koymalı mıyız?

Neriman: Böyle bir soruya derim ki, evet koymalıyız. Ama bu birşey getirmez.

Ali: Yoldaş, diğerleriyle birtakım ayrılıklarımızı koydu. İster

kişi olsun, ister grup, birlik olduğumuz noktalar hakkında bilgisi var mı? Örnek olarak Mao Zedung konusunu verdim. Dedim ki, herhangi biri bu konuda bizim gibi düşünebilir. Böyle bir örnek verebiliyor mu, bilgisi var mı?

Neriman: Benim bilgim yok. Mesela somut olarak sorduğun Mao Zedung konusunda bizim savunduğumuz şeyi savunan bildiğim kimse yok. Ama mesela Partizan'de reform/devrim konusunda takındığımız tavrın önemli bir etkimizin olduğu, onun için de bu yönde bir gelişme olduğunu düşünüyorum. Ya da Partizan için sosyal-emperyalistlerin uşakları ile eylembirliği vs. konusunda tavrımızın etki yaptığını düşünüyorum." (s.255-256)

Tartışmanın devamında, konunun çeşitli yönleri hakkında daha başka yoldaşlar da tartışmaya katılırlar. Bunlardan birisi Selami yoldaştır. O konuşmasında şöyle der:

"Bir başka sorun yine aynı bağıntıda, ki bunu gerek Ali yoldaş, gerek Cafer yoldaş belirtti. O konuda tavır takınma gereği görüyorum. Şu an dışımızda bir dizi insanın bugün bizimle beraber olan insanlardan daha kaliteli, daha nitelikli diyelim, daha ileri insanlar olduğu söyleniyor. Şimdi, bana göre burada biraz ölçüler yanlış kullanılıyor. Yani kesinlikle doğrudur: İçimizde bulunan bir dizi yoldaştan daha tecrübeli, daha önceden devrimci hareket içine girmiş, daha fazla okumuş-yazmış-çizmiş insanların olduğu şüphe götürmez. Yani kesinlikle böyle insanlar var. Ama bu insanlarla, bugün içimizdeki, bizimle birlikte olan insanları karşılaştırdığımızda, ben şöyle bir değerlendirmeyi doğru bulmuyorum: Dışımızda daha nitelikli, daha kaliteli insanlar var. Çünkü böyle bir değerlendirme yaparsak, o zaman şunu tespit etmemiz gerekiyor: Dışımızda, gerçekten bizimle birlikte olan insanlara göre, daha iyi bir şekilde doğruları kavramış, doğruları savunan...

Divan —Cafer— araya girer: Çizgi olarak hiçbir yoldaş, daha iyi olduklarını söylemedi, dikkatini çekerim! Bazı yönleriyle bizim içimizdeki yoldaşların bazılarından daha iyi durumda olanların varlığı söylendi.

Selami devam eder: Peki şunu söyleyeyim. Bugün içimizde belki çok kısa bir geçmişi olmasına rağmen, dışardakilere oranla benim için tayinedici olan bir noktada, yani Marksizm-Leninizmi savunup savunmama, Marksizm-Leninizmin en genel tezlerine sahip çıkıp çıkmama noktasında evet bizim yanımızda olanlar, bizimle birlikte hareket edenler, dışımızdakilerden nitelik olarak ayrı insanlardır. Ve belirleyici ayrımı buna göre yaparım ben. Öbür ayrımı öze ilişkin bir değerlendirme olarak görmüyorum. Ve bunu Mustafa yoldaşa getirdiğim, çıkışı dışarda arıyor dediğim mantığın devamı olarak görüyorum. Kesinlikle bunu söylerken şu anlayışta değilim: Böyle insanlar uğraşmaya değmez, kazanmaya değmez. Değil. Evet, dışardan öncelikle bu tip insanların kazanılması bizim tabii ki bugünkü görevlerimizin çözümü açısından da işimizi kolaylaştıracaktır. Mesela bir "İleri" kanadından da bir dizi insanlar, —ki yoldaşların anlattıklarından hareket ettiğimizde, bugün önder durumunda olan, bir hareketi evirip-çeviren insanlardır— bu insanların gerçek anlamda kazanılması bizim bir dizi işimizi de kolaylaştıracaktır. Çünkü bugün tutmuş olduğumuz işin ucundan tutacaklardır. Bu tür insanları kazanmak önemlidir. Ama kazanılmadığı hallerde, dışımızdaki insanlar olarak ele aldığımızda, bu yönün problem edilip, karşılaştırma-

olarak ele aldığımızda, bu yönün problem edilip, karşılaştırmanın ben bu bilinçle yapılmasını doğru buluyorum." (s.301-302)

Sorulara cevap içinde, Selami yoldaş aynı konuda şunları da söyler:

"Dışımızda Marksist-Leninistlerin olması mümkün. Fakat ben dışımızda Marksist-Leninistler var mı yok mu bağıntısında girmedim polemiğe. Dışımızda olup da bizim içimizdeki insanlardan daha iyi veya daha kaliteli insanlar olabilir, vardır bağıntısında polemik yürütmüştüm. Tabii ki dışımızda öyle insanlar vardır ki, bizim içimizdeki insanlardan üstündür. Şu mantıkla buna karşı gelmiyorum: İçimizde olsun da çamurdan olsun; dışımızdaki altından olsun, bizim çamurdan kötüdür! Mantığım bu değil. Bizim içimizde olan insanın bir özelliği var: benim önüme koyduğum esas görev konusunda bana omuz verme durumunda. Çamur da olsa, çamurluğu oranında beni ilerletme durumunda. Öbürü, dışımızda istediği kadar altın olsun, parlasın, bana hiçbir faydası, hiçbir yararı yoktur." (s.306)

Ali araya girerek: "BP'de birisinin yazısını yayınladık ve bizi ilerletti, sağ olsun!" der. Buna karşılık Selami: "Bu ama başka birşey" diye karşılık verir. Divan'ın müdahalesi sonucu karşılıklı konuşma son bulur. (s.307)

Aynı konuda tavır takınan İrfan yoldaş, Ali'nin Ermiş için getirdiklerine bir anlam veremediğini, çünkü bunun bir istisna sorunu olduğunu vurgular ve "bizden olsun da çamurdan olsun" bağıntısında şöyle der:

"Evet, "bizden olsun da çamurdan olsun" ben de diyorum. Doğrudur. Çünkü başkasını oportünist olarak değerlendiriyoruz. Buradaki yoldaşlarla mesela ben yürüyebiliyorum, tartışmamıza rağmen. Ama bizim dışımızdaki oportünistlerle bu olmaz. Ben teşkilatın yani gövdesini kastediyorum. Ben genel bir şekilde "bizden olsun da çamurdan olsun" demiyorum. Bu anlamda bunu kullanıyorum." (s.309)

Bu tartışma bağıntısında tavır takınan Leyla yoldaş, Ali'nin olumlu isteklerden hareketle yanlış sonuçlara vardığını, dışımızdaki gruplarda "çok değerli" insanların olduğunu kabul ettiğini, ancak onları kazanmak için, bizim de kazanılmaya açık olmamız gerektiği şeklindeki Ali'nin görüşüne katılmadığını belirtir. Şöyle der:

"Bu bence yanlıştır. Çünkü Marksizm-Leninizm nerde duruyor, oportünizm nerde duruyor, bunu ayırt etmiyor. Tabii ki oportünist gruplar —zaten oportünizm kavramı bunu içeriyor— belli Marksist-Leninist görüşler de savunuyorlar. Yani oportünizmin özelliği budur zaten. Yani Marksizm-Leninizm ile oportünizm birarada, yani Marksizm-Leninizm birçok konuda çarpıtılarak savunulur. Onlar doğruyu savundukları noktalarda tabii ki olumlu konumdadırlar. Fakat ben bugün hiçbir örgütün bugünkü çizgileri ile beni kazanabilecekleri konusunda açık değilim. Çünkü o konuda benim düşüncem, onların çizgisinin oportünist, bizim çizgimizin Marksist-Leninist olduğu şeklindedir. Bunun için... onların beni de kazanabileceğine ben açık değilim." (s.314)

Leyla yoldaşın bu tavrı üzerine, Ali yoldaş sorusunu tekrarlar. Soru, herhangi bir oportünist grubun da belli noktalarda bizi doğrulara getirmesinin mümkün olup olmadığı, ve bunun pratik çalışmalarımızda da görülüp görülmediği şeklindedir.

Bu soru karşısında Leyla yoldaş, Ali'nin sorusunu ilk başta yanlış anladığını, 'notlarına' göre cevap verdiğini; tabii ki tek tek konularda bize doğruyu gösterebileceklerini, mesela, "yöntem üzerine" tartışmasının buna bir örnek olduğunu vurgular, böylesi bir kazanmaya açık olduğunu söyler. (s. 316)

Leyla yoldaşın sorulara cevabından önce, İrfan ve Selami yoldaşlar, "bizden olsun da çamurden olsun" bağıntısında yazılı bir açıklamada bulunurlar. Açıklamaları aynen şöyledir:

> "Tartışmalarda lüzumsuz bir polemiği önlemek için, "bizden olsun, çamurdan olsun" sözü ile, neyi anlatmak istediğimizi açıklamak istiyoruz. Anlatmak istediğimiz şey; bugün bizimle olup, bizimle birlikte hareket eden ve gerçekten ideolojik birliğimiz olan kimseleri kastetmektir. Yoksa kelimenin gerçek anlamıyla 'çamur' larla birlikte olmayı anlamıyoruz.

GDS ILE BİZİM ARAMISDA PARTİ İNŞASININ BİRİNCİ AŞAMASINDA OLMA BAĞINTISINDA NE FARK VAR? VE GDS'İN KENDİSİNE PARTİYİZ DEMEMESİNİ ELEŞTİRDİK Mİ? ELEŞTİRMİYORSAK NEDEN? SORUNLARI ÜSTÜNE:

Mustafa yoldaş tarafından Derviş yoldaşa yöneltilen bu sorulara (s. 329) ne yazık ki, sadece Derviş yoldaş cevap vermektedir. Çünkü bu sorular tartışmanın son anında gelmiştir. Derviş'in konuşmasına bağlı olarak gelmiştir. Son konuşmacı o olduğu için, ancak yoldaşın tavrı bu sorular karşısında tespit edilebilir durumdadır.

Doğrudan soruların yanıtına gelince: Derviş yoldaş şu yanıtları verir:

> "GDS sorunu: GDS ile ilgili olarak ben kişi olarak, GDS'e sürekli olarak parti adlandırmasının esasında, kendi kendine yönelik olarak koyduğun talepleri ya da talepler çıtasını yükseğe çıkarmak anlamına geldiğini; bu nedenle, onların durumunda özellikle profesyonel devrimcilik vs. bağıntısında var olan bir takım yanlışlıklar gözönüne alındığında, parti isminin kullanılmasının doğru olduğu yönünde görüşler getirdim. Fakat ben bunu ilkesel bir şey olarak görmedim. Yani, siz ya parti dersiniz kendinize; bu marksist tavırdır, ya da demezsiniz, bu Marksist-Leninist tavır değildir şeklinde görmedim. Benim için bu noktada sorun; demin de açıkladığım gibi, evet GDS esasında kendine parti demenin ön şartlarına sahiptir. Ve fakat getirdiği gerekce vardır: a)'biz' demektedirler "ortaya çıktığımız ilk anda, bir sürü Marksist-Leninist parti enfasyonu vardı ortalıkta; bu nedenle kendimize yeni bir dükkan anlamında —Marksist-Leninist parti adı bayağı ayağa düşmüştü— böyle bir ortamda, kendimizi ispat etmeden, belli bir anlamda kendimizi ortaya koymadan, ki biz ayrı bir şeyiz, parti ismini ortaya çıkar çıkmaz kullanmamız hiç bir fayda getirmeyecektir. Tersine bir sürü dükkana yeni bir dükkan eklendi bilincini verecektir. Biz bu yüzden..." (s. 331)

Divan: Bir dakkika usul hakkında bir açıklama var!

Mustafa: Benim sorum bunlar da birinci aşamadayız diyorlar, buna tavrın ne? Kendine parti demeyen bir gurup, nasıl olur da birinci aşamadayız der ve biz bunu eleştirmeyiz? Sorduğum soru bu.

Derviş: Ben sana eleştirdiğimi, kişi olarak eleştirdiğimi...

Mustafa: Birinci aşama bağıntısında, birinci aşama bağıntısında!

Derviş: Birinci aşama bağıntısında da evet adam kendi koyduktan sonra "ben esasında partiyim" . Adamların bize söylediği bu. "Biz esasında partiyiz. Kendimize bu ismi koymamamızın nedeni ortaya çıktığımızda durum buydu. Ondan bu yana da bu ihtiyacı biz uygun bir fırsat bularak gerçekleştiremedik." Mesela, düşündükleri şuydu: Rosa Luxemburg'un KPD'yi kurmasının 80. yıl dönümünde, 90. yıl dönümünde, ya da bilmem ne zaman, propaganda ile birleştirilecek bir fırsat çıkmadı. Bu noktada evet, ben parti olarak kendini kavradıktan sonra, kesinlikle "biz esasında partiyiz". diyorsa, isimlendirme bu bağıntıda kesinlikle, yani çevre veya gevşek bir örgüt için kullanılan bir isim değil ise, bizim için —ve ben size söyleyim disiplin vs.konusunda bizden çok daha disiplinliler. Ya da kuralları daha katı uygulamaktadırlar— bu bağıntıda sorun böyle olduktan sonra; benim için ideolojik problem yoktur! Ya da şu ideolojik problem vardır. Parti isimini koymamak talepleri, mesela profesyonel devrimcilik konusunda bunun bağını kurduğunda.. aşağıya doğru —telepleri, görevleri— -BN- çekmeye de yarayabilir. Biz nasıl olsa isim olarak parti değiliz!

Senin ile ise ideolojik problemim var! Senin için sorun öyle değil! Sorun "biz esasında bir partiyiz, ama bu ismi kullanmamamız çeşitli nedenlerden daha doğru." Mesela bu yoldaşın —Ali yoldaşın— pozisyonu üç aşağı, beş yukarı böyle bir pozisyon. Bizim parti olmadığımız konusunda bir problemi yok. Ama bu ismi kullanmasak, acaba, şöyle/böyle olur mu? Getirdiği pozisyon böyle bir pozisyon. Onunla bir noktada ideolojik problemim yok. Ama diğer pozisyonla ideolojik problemim var." (s. 332)

* * *
* *
*

Burada bize önemli görünen noktalarını aktardığımız tartışmalar sonrasında, somut olarak karar için oylama aşamasına gelinir. Oylama öncesinde, karar tasarısına getirilen somut eleştiri ve düzeltme önerileri üzerine bir kez daha tartışılır.

KARAR TASARISI ÜZERİNE SOMUT TARTIŞMA VE DÜZELTME ÖNERİLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM İLE İLGİLİ:

Karar tasarısının birinci bölümüne Cafer, partinin birinci aşamada "kitle ajitasyonu örgütü" olduğu ve "öncüyü kazanma sözkonusu olduğu ölçüde ve sürece —bu zaten vardı—, propaganda esas çalışma biçimidir" eklerinin konmasını önerir. Bu öneri aynı zamanda Mustafa ve Ermiş yoldaşların da önerisidir. (s.422)

Bu düzeltme önerileri hakkında tavır takınan Derviş yoldaş, birinci öneriyi, "Parti bu aşamada kitle ajitasyonu/kitle eylemi bağıntısında kitle ajitasyonu örgütüdür" şeklinde kabul edeceğini belirtir. (s. 424)

İkinci öneri hakkında, Cafer'in gerekçesinin ne olduğunu sorar. Cafer, ayrımsız "öncüyü kazanmak için propaganda" tanımı üzerinde 1984 kamp tartışmalarına atıfta bulunur ve "çok daha açık bir ifade olduğu için" bu öneriyi getirdiğini açıklar. Birinci öneri hakkında Derviş'in söylediklerini kabul eder.

Bu düzeltme önerileri dışında başka bir düzeltme yapılmaz.

Yalnız Neriman yoldaş, yapılan ekler konusunda endişelerini dile getirir ve şöyle der:

> "Ben karar tasarısına bu ekleriyle katılacağım. Ama özellikle bu son ek konusunda, bu ekin ne anlama geldiği açıklanmalıdır. Yani doğrudur, bu şey Stalin'den alıntıdır. Ancak bir yandan propagandanın esaslığı, bir yandan kitle ajitasyonunun; ne anlama geldiğinin içeriği doldurulmalıdır." (s.425)

Karar tasarısının birinci bölümü bu düzeltmelerle birlikte oylanır ve oybirliği ile kabul edilir.(*) (Kabul edilen metin için bkz. Bolşevik Partizan No: 27, s.2-3-4)

(*) Bu noktada Mustafa, bu Rapor'daki s. 79'daki önerisini karar aşamasında yinelemez!

KARAR TASARISININ İKİNCİ BÖLÜMÜ ÜZERİNE TARTIŞMA

Karar tasarısının ikinci bölümünün tartışmasına geçilir. Bu bölümde özellikle Rusya'daki gelişme ile bizim durumumuzun karşılaştırılması ile ilgili yapılan benzetmelere tartışma içinde Leyla, Selami, İrfan ve Neriman yoldaşlardan eleştiriler, ve bu bölümün karar tasarısından çıkarılması önerisi gelmiştir. (Bkz. sırayla s.62, s.70, s.75)

Bu eleştiriler ışığında, ve karar tasarısının bu bölümünde yapılan bazı tespitlerden yola çıkarak Mustafa, Cafer gibi yoldaşların vardığı sonuçlar karşısında, karşılaştırmaların karar tasarısından çıkarılmasını doğru bulduğunu söyleyen Derviş yoldaş, bu bölümün şöyle olmasını karar aşamasında önermiştir:

"Konferansımız, özellikle Konferans sırasındaki tartışmaları gözönünde bulundurarak, şunları vurgulamayı gerekli görür:

* Bir anlamda, ortaya çıktığı ilk andan itibaren Sosyalizm ile işçi sınıfı hareketinin birliğinin ifadesi olan Marksist-Leninist partinin somut gelişmesi, her ülkede ayrılıklar göstermiştir, ve gösterecektir.

* Bu bağıntıda Rusya Sosyal-Demokrati İşçi Partisi'nin gelişmesi, ondan öğrenmek amacı ile incelenirken, öncelikle Leninist ilk parti olan bu partinin gelişmesinden Marksist-Leninist klasiklerimizden Lenin ve Stalin'in çıkardığı evrensel geçerliliğe sahip olan ilkesel öğretiler ile, bu partinin somut gelişme aşamalarında Rusya'ya özgü olanı birbirinden ayırmasını bilmek gerekir.

* Bu ikisinin (genel, evrensel geçerliliğe sahip olan ilkesel öğretiler ile Rusya'daki somut gelişme içinde ortaya çıkan ve Rusya'daki şekillenmede ona özgü olanın) birbirine karıştırılması, ve Rusya'daki özel gelişmenin Rusya'ya özgü olan özelliklerinin, uygulamaların Rusya'nın somutundan kaynaklanan bölümlerinin genel evrensel öğreti haline getirilmeye çalışılması —bu yer yer şablonculuğa karşı mücadele adına bile yapılsa—şablonculuğun ta kendisidir.

* Rusya'daki Bolşevik Partinin somut gelişmelerinin sonradan geri dönüp yapılan bir değerlendirmesinde, bir bağıntıda Stalin tarafından partinin birinci inşa aşamasının "1900 sonları" ile başlatılmış olduğu olgusundan yola çıkarak; her ülkede bir Marksist-Leninist parti kurulması, ya da Marksist-Leninist parti isminin kullanılması, ya da Marksist-Leninist Parti inşasının birinci aşaması içinde bulunduğu tespitinin yapılabilmesi için, 1900 sonlarında Rusya'da Bolşeviklerin sahip olduğu bir teorik seviyeye, kadrolara, örgüte, çalışma biçimi ve yöntemlerine sahip olmayı talep etmek, özel olanla genel olanı birbirine karıştırmaktır.

Konferansımız bu bağıntıda şunları açıklar:

* Marksist-Leninist Parti adlandırmasını kullanmak için yeterli önşart, sosyalizmi işçi sınıfı içine taşıma gerekliliğini kavramış, ve bu yönde çalışan Marksist-Leninist bir parti olmadan devrim olmayacağını kavramış, böyle bir partinin yaratılmasının görev olduğunu kavramış; Marksist-Leninist bilimi belli ölçülerde kavramış az sayıda öncü devrimci unsurun varlığıdır. Açıktır ki, böyle unsurların kurduklarını ilan ettikleri parti, kurulduğu sırada, henüz "kitlelere önderlik etme"yi bir yana bırakalım; henüz ke-

limenin tam anlamı ile kendi kendine yeterli bir güç olduğu bile kuşkulu olan bir yapıdır. Burada kuruluş ilanı, bir anlamda yalnızca bir amacın, hedefin ifadesi; bir savaş ilanıdır.

* Açıktır ki, parti kuruluşu daha önce devrimci bir birikimin; işçi hareketinin varlığını, belirli bir teorik ve pratik birikime sahip Marksist-Leninist devrimcilerin varlığını önşart olarak gerektirir. Ama bu bugün açısından hemen her ülkede mevcuttur. Açıktır ki, bir kere kurulan partinin gerçekten işçi sınıfı partisine doğru gelişip gelişmeyeceğini daha sonraki süreç belirleyecektir. Bir savaş ilanı anlamında parti isminin haklı olup olmadığını, içinde bulunulan anda bu partiyi kuranların gerçekten hareketin içinde bulunulan anında Marksizm-Leninizmi temsil eden unsurlar olup olmadığı belirler. Bu ismin gerçeğe dönüşüp dönüşmeyeceğini belirleyecek olan ise daha sonraki süreçtir."

Derviş daha önce tartışma içinde karar tasarısının şimdi çıkardığı ikinci bölümünü hangi amaçla yazdığını anlatmıştır. (Bkz. s.) (Bkz. Tutanak, s.327-328) Derviş ayrıca ikinci bölümü neden çıkardığı ile ilgili şu yazılı açıklamayı da Konferansa verir:

BPİ sorunu üzerine başlıklı karar tasarısının, Rusya'daki BP'nin inşasının somut gelişme aşamaları ile,Rusya'daki parti inşasının özel uygulama biçimleri ile ilgili tespit ve bizim durumumuzla karşılaştırmalar yapılan bölümünü olduğu gibi geri çekiyorum.

Geri çekmemin nedeni, bu karşılaştırmaların yapıldığı noktalarda yanlış olması, ya da bunlardan bizim için çıkarılan sonuçların -"düzeltmelerde" bugünkü görevlerimizin esasının ne olduğu konusunda yapılan yanlış tespit dışında- yanlış olması değil.

Nedenler kabaca şunlar:

- Genel, evrensel geçerliliğe sahip ilkesel öğretilerle (1.bölüm) Rusya'da partinin özel biçimlenme aşamalarında Rusya'ya özgü olanın (2.bölüm) adeta eşit ağırlıkta ele alınmış olduğu bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu yanlıştır.

- Karar tasarısının bu bölümünü, biz birinci aşama içinde olduğumuz tespitini yaptığımız için, Rusya'daki bolşeviklerin 1900-1905 arasında yaptıkları çalışmayı, bugünden aynen uygulamayı talep eden yanlışa karşı mücadele amacı ile, bu anlamda şablonculuğa karşı mücadele amacı ile yazılmış olmasına rağmen, sorunu bu şekli ile ortaya koymadığından, Rusya'daki özel biçimlenişi aynen uygulama talebinin çerçevesini kökten terk ve red etmediği noktada, yanlış pozisyona kapıyı açmaktadır.

- Parti konferansı öncesinde bir ölçüde şekillenmiş olan, P. konferansında ise, konu ile ilgili yürütülen tartışmada iyice belirgin olarak ortaya çıkmış olan ideolojik saflaşmada, tasfiyeci bir konumda duran; Rusya'daki BP'in özel gelişme aşamalarında genel-

leştirilmesi yanlış olan Rusya'ya özgü bazı noktaları genelleştirip, bizim bugün onların "1.aşama dedikleri 1900-1905 arasındaki uygulamalarının önemli bir bölümünü gerçekleştiremeyecek durumda olduğumuz gerçeğinden yola çıkıp, "Parti inşasının birinci aşaması içinde olduğumuz tespiti" yanlıştır, (bu anlamda da bugün esas görevin Parti'nin biçimlendirilmesi, öncünün kazanılması olmadığı) sonuçlarına varan ideolojik cepheye karşı mücadelede işe yaramaz bir bölümdür. İşe yaramamasının ötesinde, özellikle düzeltmede yapılan kötüleştirme ile, bu cepheye dayanak olabilecek bir yapıya da sahip hale gelmiştir.

Ben bu bölümü, daha sonra bir makale içinde daha geniş ve ideolojik saflaşmalarla da bağıntı içinde, ele almak istiyorum.

Oylama öncesinde tartışmada karar tasarısının bu şekline şu itirazlar getirilir:

Cafer:

"Benim pozisyonumu ve Mustafa yoldaşın pozisyonunu, partinin birinci aşamasında olabilmemiz için mutlaka 1900 yıllarında RSDİP'nin durumunda olmak gerektiğini savunuyor olarak göstermektedir, bunun için bu karar tasarısının beşinci paragrafının çıkmasını istiyorum" (s.423) der.

Bu bağıntıda **Ermiş** yoldaş, bu bölümde Derviş'in parti sorunundaki temel hatasının yattığını; parti isimlendirmesi, partinin kurulması ile parti inşasının birbirine bağlandığını, 1894'le 1898'de de parti inşasının başlatılabileceğini savunduğu Bolşevik 7'deki anlayışın halen devam ettiğini, bununla Stalin'in yaptal yerine konduğunu belirtir. (Bkz. s.425-426)

Faruk yoldaş ikinci bölümde "esas görev olarak öncünün kazanılmasından" sözedildiğini, oysa önceki karar tasarısında "parti-öncesi dönemin görevleri" dendiğini, bu durumda problem gördüğünü belirtir ve şunları söyler:

"Çekirdeğin yaratılması görevinin partinin çalışmasının merkezinde olduğu konmalıdır. Ve bunun yanısıra da parti inşasının birinci aşamasının görevi olan öncünün kazanılması da... çekirdeğin yaratılmasına bağlı olarak... tespit edilmelidir." (s.427)

Bu şekli ile "tasfiyeciliğe karşı mücadele edelim derken, merkezde duran görevin gözardı edildiğini" belirtir.

Derviş gelen itirazlar hakkında tavır takınır. Karşıt tarafın pozisyonunu bir kez daha özetler ve bu pozisyonun yanlış olduğunu vurgular. Partinin kurulması, ve inşası bağıntısında şunları söyler:

"Evet, eğer biz Marksist-Leninist parti kurduk, bir anlamda kurduğumuz parti Marksist-Leninisttir diye ortaya çıktıysak, evet ortaya çıktığımız andan itibaren partiyi inşayı önümüze koyduk, o yönde gidiyoruz demektir. O anlamda parti inşasının birinci aşamasındayız demektir. Bunlar birbirine böyle içiçe bağlı olan

şeylerdir. Bu anlamda hem biz parti isimlendirmesini kullanmaktan yanayız, hem de birinci inşa aşamasında olduğumuzu tespit etmek yanlıştır diyen yoldaşlar yanlış bir konumdadırlar." (s. 427)

Esas görevin öncüyü kazanmak olduğunu söylerken, kendisinin merkezde duran görevi, kendimizin kazanılması, yetiştirilmesi olarak kavradığını, ve bu sorunu üçüncü bölümde somut görevlerin ne olduğu bağıntısında tartışmak istediğini belirtir.

Tasarıyı sunan Derviş, bu somut düzeltme önerilerini reddeder. Tasarı olduğu şekliyle oylamaya konulur. Oylama sonuçları şöyledir:

- %60 kabul
- %35 red
- %5 çekimser.

*

KARAR TASARISININ ÜÇÜNCÜ BÖLÜMÜ ÜZERİNE TARTIŞMA

Karar tasarısının üçüncü bölümü ile ilgili olarak yapılan tartışmada önce Derviş bu bölümü bütünlük içinde nasıl düşündüğünü açıklar. Buna göre şöyle olacaktır:

"Somut olarak önümüzde duran görevler şunlardır"a kadar çıkacak, yerine şu girecek: (Bkz. Rapor, s.30-31)

Konferansımız bugün bizim durumumuzu ve bu duruma uygun faaliyetleri şöyle değerlendirir:

TKP/ML(B) bugünkü durumu ile, ML'e sadık kalmaya kararlı, kavradığı her noktada hatalarını aşmaya hazır olduğunu pratikte göstermiş olan, az sayıda ML'in oluşturduğu; sahip olduğu teorik temeli itibarı ile ve bugün savunduğu görüşleri itibarı ile, oportunist gruplardan nitelik olarak ayrı; Türkiye işçi sınıfının kitle hareketi ile hemen hemen hiç bir bağı olmayan, amacını gerçek bir BP'nin yaratılması, Türkiye işçi sınıfına önderlik ederek Türkiye'de DHD'nin gerçekleştirilmesi, durmaksızın İKDDD şartlarında sınıf mücadelesinin, devrimin sürdürülmesi, sosyalist devrimin gerçekleştirilmesi, PD şartlarında sosyalizmin inşası, Komünizme ilerleme ve dünya çapında Komünizmin kesin zaferi için mücadele olarak tespit etmiş ML bir partidir.

BP isimlendirmesi, bugün bir yanı ile öncelikle bizim bugün Türkiye'de kendine ML diyen oportünist-revizyonist gruplardan ayrı bir niteliğe sahip olduğumuzu ifade eden isimlendirme iken, diğer ya-

nı ile, gerçek anlamda bir BP bağıntısında, yani teorik bakımdan yetkinleşmiş, ML'i bütünlük içinde kavramış, uygulamada ustalaş - mış kadrolara sahip, ülke devriminin program ve taktiklerinde her temel noktada berraklığa kavuşmuş, ML i işçi sınıfına taşıma işin de ustalaşmış kadrolara, sürekliliği sağlanmış sağlam bir örgüt e sel yapıya, işçi sınıfının kitle hareketi ile sağlam bağlara sa - hip yetkin bir BP olma anlamında, gerçek durumumuzun değil, var - mak istediğimiz hedefin ifadesidir.

Bu anlamda BP isimlendirmesi bizim için opportünizme-revizyonizme karşı ML'i savunmanın savaş ilanı ve varmayı istediğimiz hedefin ilanıdır.

TKP/ML(B) , BP inşasını önüne görev olarak koymuştur. Biz bu göre vi çözmek için gidilecek uzun yolun henüz başındayız. Biz BP inşa sının 1. aşamasındayız. Bu aşamanın da çok başlarındayız.
Konferansımız, Parti inşasının 1.aşaması içinde olduğumuz tespiti ni yaparken, bugün bizim çözmek zorunda olduğumuz görevler dizisi nin içinde önemli bir bölümünün, Rusya'daki Bolşevik Partinin somut şekillenme süreci göz önüne alındığında, Stalin'in devrimden önce ve sonra parti başlıklı yazısında, birinci inşa aşamasının başlacığı tarih olarak ortaya koyduğu 1900 sonları öncesinde çö - zülmüş olduğunun bilincindedir.
Konferansımız bu aşamada temel görevimizin partinin biçimlendiril mesi , öncünün kazanılması görevi olduğu yönündeki ikinci Konfe- rans tespitlerimizi bir kez daha onaylar.

(Sonra karar tasarısından devam edilecek — sonuna kadar.)

Daha sonra oylamaya geçmeden önce bu bölümle ilgili şu itiraz ve öneriler gelir:

Cafer, tasarının bir bölümü ile ilgili şu alternatif öneriyi getirir:

"'TKP/ML(B) bugünkü durumu ile' denilen paragraf kalıyor. Bu paragrafın sonunda "Komünizme ilerleme ve dünya çapında komünizmin kesin zaferi için mücadele olarak tespit etmiş Marksist-Leninist bir partidir" denildikten sonra, geriye kalan kısmın çıkmasını, onun yerine (şunun geçirilmesini öneriyorum:) "TKP/ML(B) henüz Marksizm-Leninizmi genel çerçevesi ile kavramış bir önderler çekirdeğine sahip olmadığı, çalışmasının merkezine bu niteliğe sahip önderler çekirdeğini koyduğu için, parti inşasının birinci aşamasında değil, esas olarak parti-öncesi grup olmanın görevlerini yerine getirme, birinci inşa döneminin görevlerini bu esas göreve bağlı olarak ele alacaktır. Bu sebepten dolayı, parti isimlendirmesi esasta varmak istediğimiz gerçek bir bolşevik parti hedefinin propaganda anlamını taşır." Bu gerekçeler aynı zamanda Mustafa yoldaşın da gerekçeleridir." (s.423)

Ali yoldaş şu öneriyi getirir:

"... Üçüncü bölümün başında bizim bir dizi özelliğimiz sayılıyor. Fakat bu bir dizi özellik(ten) ben aynı cümle içinde üç aşağı beş yukarı ayrımsız eşit değerde bir görüntü çıkarıyorum. Bütün şeylerde belirleyici özellikler nedir, ne değildir; teorik planda, örgütsel planda? Bunlar bence ayırt edilerek sınıflandırılmalıdır ve buraya şu da eklenmelidir: Bizim Türkiye ile örgütsel bağlantımız, gücümüz ve benzeri konulmalıdır. Bizi belirleyen özelliklerden birisidir bu. Benim itirazım hala öbüründe, ilk metindeki 5. sayfada bu ajitasyon-propagandanın amacı konusunda itirazım bakidir." (s.429)

Neriman yoldaş, "Teorik alandaki görevler" ile ilgili bir düzeltme önerisi getirir. Öneri şöyledir:

"Bu görevlerin sıralaması, aynı zamanda onların ağırlığını göstermektedir. Yani bu sıralama, önce biri, sonra biri şeklinde anlaşılmamalıdır. Ama çıkış noktasının Marksist-Leninist ilkeler olduğu ve dünya Marksist-Leninist hareketinin platformunun yaratılması çalışmasının öncelikli olduğu anlamına gelir. Bu esasında II. Konferansta alınan kararın tekrarıdır." (s.430)

Ali yoldaş, bu konuda problem olduğunu, III. Konferansa sunulan "Teorik Çalışma Planı" karar tasarısı ile, önceki karar —II. Konferans kararı— arasında önemli farklılıklar olduğunu, bu yüzden III. Konferansa sunulan teorik çalışma planı ile ilgili karar tasarısını tartışmadan, bu yönde bir karar almanın doğru olmayacağını savunur.

Derviş yoldaş da Ali yoldaşın bu talebini doğru bulduğunu, bu bölümün sonradan oylanması gerektiğini belirtir. Bu teklif kabul edilir. (Daha sonra bu bölümde de ilgili tartışma yürütüldükten sonra oylanır, kabul edilir ve kararın parçası olur.)

Faruk yoldaş, "Bolşevik Parti isimlendirmesi, bugün bir yanıyla özellikle bizim bugün Türkiye'de kendine Marksist-Leninist diyen oportünist-revizyonist gruplardan ayrı bir niteliğe sahip olduğumuzu ifade eden bir isimlendirme iken, bir diğer yanıyla..." diye devam eden cümleye bu şekliyle karşı olduğunu (s.431), "ismin" nitel farkı ortaya koyan bir özelliğe sahip olmadığını savunur. Burasının çıkmasını ister. Bu öneri Derviş tarafından kabul edilir. (s.432)

Bu başlıca eleştiri ve öneriler sonrasında, üçüncü bölüm şu şekli ile oylamaya sunulur:

Konferansımız bugün bizim durumumuzu, ve bu duruma uygun faaliyetleri şöyle değerlendirir:

- TKP/ML(B), bugünkü durumu ile, sahip olduğu teorik temeli itibarı ile, ve bugün savunduğu görüşleri, çizgisi itibarı ile, oportünist gruplardan nitelik olarak ayrı; Marksizm-Leninizme sadık kalmaya kararlı, kavradığı her noktada hatalarını aşmaya hazır olduğunu pratikte göstermiş olan, az sayıda Marksist-Leninistin oluşturduğu; Türkiye işçi sınıfının kitle hareketi ile hemen hemen hiç bir bağı olmayan, amacını gerçek bir Bolşevik Partinin yaratılması, Türkiye işçi sınıfına önderlik ederek Türkiye'de

Demokratik Halk Devriminin gerçekleştirilmesi, durmaksızın İşçilerin-Köylülerin Devrimci Demokratik Diktatörlüğü şartlarında sınıf mücadelesinin, devrimin surdürülmesi, Sosyalist Devrimin gerçekleştirilmesi, Proletarya Diktatörlüğü şartlarında sosyalizmin inşası, Komünizme ilerleme, ve dünya çapında Komunizmin kesin zaferi için mücadele olarak tespit etmiş Marksist-Leninist bir partidir.

Bolşevik Parti isimlendirmesi, gerçek anlamda bir Bolşevik Parti bağıntısında, yani teorik bakımdan yetkinleşmiş, Marksizm-Leninizmi bütünlük içinde kavramış, uygulamada ustalaşmış kadrolara sahip, ülke devriminin program ve taktiklerinde her temel noktada berraklığa kavuşmuş, Marksizm-Leninizmi işçi sınıfına taşıma işinde ustalaşmış kadrolara, sürekliliği sağlanmış sağlam bir örgütsel yapıya, işçi sınıfının kitle hareketi ile sağlam bağlara sahip yetkin bir Bolşevik Parti olma anlamında, gerçek durumumuzun değil, varmak istediğimiz hedefin bir ifadesidir.

Bu anlamda Bolşevik Parti isimlendirmesi, bizim için oportünizme-revizyonizme karşı Marksizm-Leninizmi savunmanın savaş ilanı, ve varmayı istediğimiz hedefin ilanıdır.

TKP/ML(B), Bolşevik Parti inşasını önüne görev olarak koymuştur. Biz bu görevi çözmek için gidilecek uzun yolun henüz başındayız. Biz Bolşevik Parti inşasının birinci aşamasındayız. Bu aşamanın da çok başlarındayız.

Konferansımız, Parti inşasının birinci aşaması içinde olduğumuz tespitini yaparken, bugün bizim çözmek zorunda olduğumuz görevler dizisinin içinde önemli bir bölümünün, Rusya'daki Bolşevik Partinin somut şekillenme süreci gözönüne alındığında, Stalin'in "İktidarı Ele Geçirmeden Önce ve Sonra Parti" başlıklı yazısında, birinci inşa aşamasının başladığı tarih olarak ortaya koyduğu 1900 sonları öncesinde çözülmüş olduğunun bilincindedir.

Konferansımız bu aşamada temel görevimizin, Partinin biçimlendirilmesi, öncünün kazanılması görevi olduğu yönündeki İkinci Konferans tespitlerimizi bir kez daha onaylar.

Somut olarak önümüzde duran görevler şunlardır:

- Teorik alanda: Marksizm-Leninizmin, revizyonizm tarafından çarpıtılmış, tanınmaz hale getirilmiş teorik önermelerine, Marksizm-Leninizmin ilkelerine sahip çıkmak; onları her türden çarpıtmaya karşı ideolojik mücadele içinde savunmak. Bu görevi çözebilmek için Marksist-Leninist eserlerin sistemli eğitimi ve incelenmesi, Dünya Marksist-Leninist Hareketinin platformunun yaratılması için çalışma. Marksizm-Leninizmin teorik önermelerine sahip çıkılan her konu ve alanda, ülke devriminin program ve taktiklerinin yaratılması. Markiszm-Leninizmin teorisine sahip çıkmada ustalaşmaya paralel olarak, Marksizm-Leninizm ışığında dünyadaki gelişmelerin gozden geçirilmesi, ve teorinin henüz cevap vermediği alanlarda cevapların verilmesi.

  Bu görevlerin sıralanması, aynı zamanda teorik çalışmada çıkış noktasının, ve ağırlığın ne olması gerektiğini göstermektedir. Sıralama, once biri bitecek, sonra diğeri başlayacak biçiminde anlaşılmamalıdır. Sıralama, çıkış noktasının Marksist-Leninist ilkeler olması, Marksist-Leninist Hareketin birliği için platformun yaratılması çalışmasının öncelikli olarak ele alınması biçiminde anlaşılmalıdır.

  Bugün bizim durumumuzda bu teorik alandaki görevlerin mümkun olan en ileri kollektif bir biçimde çözülmesi; bütün kadroların -- en ileri kadrolar da dahil olmak üzere -- teorik seviyelerinin geriliği, modern revizyonizmden köklü bir kopuşun gerçekleştirilmemiş olması olgusu ve buna bağlı olarak yaptığımız bir dizi revizyonist hata, bizim Leninist anlamda teorisyenlere henüz sahip olmadığımız gözönüne alındığında, bizim durumumuza uygun ve zorunludur.

Yine bizim durumumuzda teorik çalışmaların (her seyden önce Marksizm-Leninizmin genel teorik ilkelerinin temel özellikleri içinde tarafımızdan kavranması, savunulması anlamında) olağanüstü önemde olduğu, parti inşasının üç alanı olan teori-kadro-örgüt yaratılması çalışmaları içinde çalışmaların merkezinde bulunduğu, bulunmak zorunda olduğu tespit edilmek zorundadır.

Pratik alanda: "İşçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin birleştirilmesi" talebini yerine getirebilmek için, bugün bunun önşartı olarak öncelikle öncü kesim arasında propaganda çalışması yoğunlaştırılmak, sistemli bir şekilde sürdürülmek zorundadır. Kazanılması bugün esas görev olan öncü kesim, kendimizi dışta tutarsak, öncelikle oportünist ve revizyonist örgutler çevresinde örgütlü kesimdir. Propaganda çalışmamızda hedeflerimizden biri bunlar olmak zorundadır. Bunun dışında, işçi sınıfının doğal öncüleri durumunda olan, henüz şu veya bu örgüt etrafında örgütlenmemiş kesim vardır. Bunlar da propaganda çalışmamızın hedeflerinden biri olmak zorundadır. Partinin "işçi sınıfının" öncü örgütü olduğu düşüncesine, ve bizim bugün işçi sınıfı içinde hemen hemen hiç bir gücümüz olmadığı olgusuna uygun olarak önümüzdeki dönemde gücümüzü işçi sınıfı içinde çalışmaya yoğunlaştırmak zorundayız.

Propagandanın esas çalışma biçimi olması, hiç bir şekilde yalnızca propaganda yapılacağı biçiminde kavranıp uygulanmamalıdır. Güç elverdiği ölçüde, propaganda çalışmasına bağlı olarak, ajitasyon çalışması yürütülmesi; kitlelerin eylemlerine katılınması, onlara önderlik edilmeye çalışılması görev olarak kavranılmalıdır.

Bu bağıntıda şunu da belirtmeyi gerekli görüyoruz: Dışta yapılacak çalışmada ajitasyonun boyutları belirli ölçülerde sınıf mücadelesinin gelişmesi tarafından da belirlenir. Devrimci durumun yükseldiği dönemler kural olarak ajitasyonun boyutları da yükselir ve evet, daha "öncü" tam olarak kazanılmamış da olsa, belli şartlarda ajitasyon çalışmada çalışmanın esas biçimi olarak önplana da geçebilir. Ama bu durumda bile, eğer henüz "öncü kazanılmıştır" diyecek durumda değilsem, ajitasyon çalışmamız da, kitle eylemlerine katılmamız da öncelikle bu görevin çözülmesine, öncünün kazanılmasına hizmet eder. Şu bilinmelidir ki, öncünün kazanılması için propaganda çalışmanın esas biçimidir, ama yalnızca propaganda çalışması ile de öncü kazanılamaz. Özellikle işçi sınıfının içinden gelen öncü unsurların kazanılmasında işçi sınıfının sınıf mücadelesinin ön saflarında yer almak belirleyici önemdedir.

Konferansımız, bugünkü somut durumumuzun değerlendirilmesinde, bugün Türkiye'de somut durumun, sosyalizm ile işçi sınıfının kitle hareketinin bağı bağıntısında, "işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarda yürüdüğü" bir durum olduğunu; geçmişte de "işçi sınıfı hareketi" ile "sosyalizm" arasındaki bağların olağanüstü derecede kısıtlı, sınırlı olduğunu, her ikisini de zayıflatan bu kötü durumun esas sorumlusunun bu konudü büyük yanlışlar yapan Marksist-Leninistler olduğunu tespit eder.

"İşçi sınıfı hareketi" ile "sosyalizm"in ayrı ayrı yollarda yürümesi olgusu, bugün yalnızca ülkemiz açısından değil, modern revizyonizmin hakimiyeti, ona karşı mücadelenin hataları vb. sonucu Marksist-Leninist Dünya Hareketinin yeniden şekillenme süreci içinde bütün ülkeler için yaşanan, yaşanmak zorunda kalınan bir olgudur.

Konferansımız, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmin ayrı ayrı yollarda yürümesi kötü durumunun ancak Marksist-Leninistlerin bilinçli çabaları ile aşılabileceğini, bu durumu aşmak için de, içinde bulunduğumuz durumda pratik faaliyetlerimizde gücümüzü işçi sınıfı içinde yoğunlaştırmamızın mutlak zorunluluk olduğunu bir kez daha vurgular.

Konferansımız, "İki Aşamalı Parti İnşası Öğretisi" ile ilgili yaptığı tespitler ışığında kendi geçmişimizin gözden geçirilmesini, bu konuda özelestiri görevini Partimizin önüne koyar.

Bu bağıntıda Ali yoldaş, bu bölümün önce genel olarak oylanmasını, ardından da ajitasyon bölümünün ayrıca oylanmasını talep eder. Bunun üzerine yapılan kısa tartışma sonrasında öneri kabul edilir ve üçüncü bölüm önce genel olarak oylanır.

Oylama sonuçları yine şöyledir:

- %60 kabul
- %35 red
- % 5 çekimser.

Ali yoldaş, ajitasyonla ilgili bölümün bütünüyle çıkması talebi yerine, belli yerlerin çıkması fikrine geldiğini, ancak Konferansın, eğer bu bölüm reddedilirse, buraya dayanılamayacağının bilincinde olması gerektiğini vurgular. (s.433)

Ve şu paragrafın çıkmasını talep eder:

> "Ama bu durumda bile, a) henüz öncü kazanılmıştır diyecek durumda değilsek, ajitasyon çalışmamız da, kitle eylemlerine katılmamız da öncelikle bugün genellikle bu görevin çözülmesine, öncünün kazanılmasına hizmet eder." (s.433)

Gerekçesi yoldaş tarafından önceden konmuştur.

Bu bölümün oylama sonucu şöyledir:

- %50 evet
- %50 hayır.

Bu durumda, Ali yoldaşın bu pasajı cıkarma talebi çoğunluk sağlayamadığı için, ilgili paragraf da karar olarak kabul edilir.

Ali yoldaş, karar alındıktan sonra, daha önce aldığı bir söz hakkını kullanarak şunları söyler:

> "Şimdi ben daha önceki konuşmalarımla ilgili önce tek tek noktalarda tavır takınmak istiyorum. Ben şunu burda açıkça tespit etmek istiyorum ki, geçtiğimiz kamplarda ya da özel olarak '84 kampında, ajitasyona özel bir ağırlık vererek vurgulamış olmam, mutlaka başka şeylerin yanında, durumu, bizim varolan durumumuzu tam iyi değerlendiremediğimi, bilemediğimi de gösteriyordu. Ben şimdi bunu tespit etmek istiyorum. Bununla temelde bir fikir değişikliği içinde bulunduğumu anlatmak istemiyorum. Yalnız vurgulamak ve bunun boyutları konusunda gerçek durumu tam doğru değerlendiremediğim başka şeylerin yanında şimdi açığa çıkmış durumdadır.
>
> '85 kampında hazırlıksız olduğum konusunda bir yoldaşın getirdiği tespit ve buna bağlı herhalde eleştiri, sebeplerini sonra tartışmak kaydıyla, olgu tespitidir.
>
> Parti isminin kullanılıp kullanılmamasıyla ilgili daha önceki konuşmalarımda bazı şeyler söylemiştim. Parti isminin kullanılmaması yönünde belli bir şekilde eğilim belirtirken, yalnızca çıkış noktası bakımından değil, bütünüyle amaçlar konusunda da parti ismini kullanmayalım diyen yoldaşlardan ayrı olduğumu özellikle vurgulamak istiyorum.

Ben, parti isminin kullanılmasının acaba dışımızdaki öncülerin kazanılmasında hangi olumsuz rolleri olabilir noktasından çıkıyor ve onları kazanma amacına bağlı olarak soruna yaklaşıyorum. Diğer bazı yoldaşlar, biz esasında parti-öncesi grup olduğumuz için ve çalışmalarda öncünün kazanılmasını —benim şahsi değerlendirmemdir bu, tam böyle söylemiş değillerdir— dışımızdaki öncülerin kazanılmasını fazla önemli görmedikleri için, o kafa ile bu isimden vazgeçmemizi düşünüyorlar. Durum böyle olunca, bu durumdaki fotoğrafta ben ancak geçerken görünür olabilirim

Bu inkarcı tasfiyeci ideolojik pozisyona karşı benim tavrım sorununa gelince, Ben bu konuyu uzun boylu tartışmak istemiyordum. Fakat şimdi şunları söylemek zorundayım: Hatırlanacağı gibi, geçmiş '84 kampında da işçi sınıfı hareketine karşı kapalı olma anlamında sol sekter sapmayı, içinde bulunulan aktüel durumla bağ kurarak, özde sağdır şeklinde niteleyerek, vurgulanması gereken, bence her içinde bulunulan anda vurgulanması gereken yönünü vurgulamıştım. Fakat gerek Anna'yla olsun, gerekse Hüseyin yoldaşla olsun, bu konuda yoğun bir tartışma olmuştur. Benim bunları ille sol değerlendirmem gerektiğini savunmuştu bu yoldaşlar. Ben bu bağıntıda o kamptan hemen sonra çıkan ve çelişkiyi tam bilince çıkarmadan yayınlanan Çek(oslovakya) partisiyle ilgili Stalin'in yazısına bulunulmuş ya da atıf yapılmış yorumu da hatırlatmak istiyorum. Stalin o yazısında Troçkistlerin solcu yanlarını, solcu sözlerini özel bir şekilde belirtirken, o gün içinde bulunulan aktüel durumda o solcu sözlerin esasta sağ rolü oynadığını özel bir şekilde vurguluyordu. Fakat yine de o bence bana karşı kullanıldı Bolşevik Partizan'ın o sayısında.

Şimdi içine kapalı olma meselesinde onu sol olarak niteleyen ve o kamp boyunca asla özde sağdır lafını ağzına almayan yoldaş, temelde içine kapalı olma sapmasını ifade eden bence yoldaşın pozisyonunu sağ tasfiyecilik diye değerlendirmeye başladı. Bence her istediğimiz şeyi her istediğimiz biçimde değerlendiremeyiz. Ve dolayısıyla ben böyle bir sağ, bu anlamda bir sağa çok önceden tavır almış birisi olarak aramda herhangi bir bağlantı bu akımla görmüyorum.

Sağ inkarcılık, bugünkü sağ tasfiyecilik denilen, ideolojik planda böyle nitelendirilen şey, birkaç özellikle belirleniyor. Değişik alanlarda alırsak, varolan teorik yetersizliğimizi görme, buna dayanma; bu bir olgu tespitidir. Burdan yola çıkarak, bugünkü siyasi tezlerimizin en azından belirli bazı noktalarda doğru olup olmadığı noktasında problem; örgütsel görevler bakımından ise işçi sınıfı hareketine yürüme, özellikle örgütsel görevlerle bağ içinde bakımından ise içine kapanma tehdit ve tehlikesiyle belirleniyor. Baştaki ikisinde değil ama, içe kapanma, örgütsel bakımdan içe kapanma noktasında ben geçmiş kamp tutanakları incelendiğinde, Neriman ile yoldaşın (Mustafa kastediliyor —BN) tespit edilen görevler, tespit edilmesi gereken görevler bakımından özde bir çelişmeleri olmadığını düşünüyorum. Kamp tutanakları incelendiğinde, bu noktada kesinlikle oluşmuş olan bir birlik bence çok açıktır. Eğer değişik bir açıdan şekil tasvir edilecekse, bu da bence başka bir açıdan işin tasviridir. Benim söylemek istediğim bunlar." (s.435-436)

MARKSİZM-LENİNİZMİN GÜNCEL KISTASLARI ÜZERİNE

Üçüncü Konferansta ideolojik-siyasi çatışmanın en yoğun olduğu noktalardan birisi "Marksizm-Leninizmin güncel kıstasları" sorunu olmuştur.

III. Konferans, 1980'lerden bu yana şu veya bu ölçüde tartışılan, Bolşevik 7'nin yayınlanmasından bu yana da doğrudan metin üzerinde yoğun bir şekilde tartışılmış olan bu sorunu sonuçlandırmak için önüne koymuştur.

Bu konu üzerine Konferans öncesi Bolşevik 7'nin yayınlanması ile tartışma şu görüşler üzerine yoğunlaşmıştır:

"Dünya Marksist-Leninist Hareketi kavramı içinde bugün çok genel olarak ifade edilirse, şu kıstaslara uyan grupları ele alıyoruz:

+ Kruşçev modern revizyonizmine karşı çıkmak; Kruşçev tipi modern revizyonizmi Rus sosyal-emperyalizminin ideolojik dayanağı olarak kavramak ve mahkum etmek

+ Kruşçev modern revizyonizmine karşı ideolojik mücadelenin tamamlanmamış olduğunu, ve bu mücadelenin tamamlanmasının önümüzde görev olarak durduğunu kabul etmek

+ Üç Dünya Teorisini karşı-devrimci bir teori olarak mahkum etmek; Üç Dünya Teorisinin köklerine karşı mücadeleyi görev olarak kabul etmek

+ Mao Zedung'un değerlendirilmesinde, hem onun Marksizm-Leninizmin 5. klasiği olarak değerlendirilmesine; ve hem de 1957 sonrası için revizyonist genel değerlendirilmesine karşı çıkmak

+ AEP'nin bugünkü çizgisinin revizyonist olduğunu tespit, ve bu çizgiyi mahkum etmek

+ Marksist-Leninist hareketin birliğini sağlamanın yönteminin açık ve kamuoyu önünde ilkelere dayalı ideolojik mücadele olduğunu kabul etmek

+ Leninizmin iki aşamalı parti öğretisini evrensel olarak savunmak.

Açıktır ki, Dünya Marksist-Leninist hareketi içinde "Marksizm-Leninizmi gerçekten savunanlar" yeralır. Ama böyle bir genel tespit, Marksizm-Leninizmi savunmanın içinde bulunulan anda öncelikle ne anlama geldiği açıkça söylenmezse, hiçbir işe yaramaz. Biz bugünkü şartlarda yukarıdaki kıstasların bugün Marksizm-Leninizmi savunmanın minimum gerekleri olduğu düşüncesindeyiz. Bu minimum gerekleri yerine getirmeyenlerin Marksist-Leninist hareketin parçaları olarak görülmemesi gerektiğini düşünüyoruz.

"Görüşüme göre, Marksist-Leninist genel değerlendirmesinin kıstasları her dönemde o günkü somut şartlarda Marksizm-Leninizmin savunulmasının mutlak gerekli kıldığı bazı noktalarla belirlenmiştir.

Örnek vermek gerekirse:

Mesela henüz Marksizmin sosyalist akımlar içinde hakim olmadığı, sosyalizmin çeşitli akımlarından biri olduğu dönemde kurulan ve "Dünya sosyalist hareketinin birliği" olan I. Enternasyonal'de, bu enternasyonale katılmanın, bu anlamda sosyalist olmanın en temel kıstası olarak "İşçi sınıfının kurtuluşunun kendi eseri olacağı"nın kabulü alınmıştır.

Bu Enternasyonal içinde Marksizm, sosyalizmin diğer akımlarına karşı yoğun bir ideolojik mücadele yürütmüş; bu mücadele içinde Marksizm gerçek sosyalizm öğretisi olarak kendini kabul ettirmiştir. I. Enternasyonal bu mücadele içinde işlevini tamamlayarak dağılmış; dağıtılmıştır.

Marksizmin hakim olduğu dönemde kurulan II. Enternasyonale katılmanın temel kıstası, Marksizmin işçi sınıfının kurtuluşu için tek gerçek öğreti olarak kabulü olmuştur.

Daha sonra, II. Enternasyonal içinde revizyonizm hakim hale gelmiş, II. Enternasyonal 1. Dünya Savaşı şartlarında Marksistlerin bir aracı olma niteliğini bütünüyle yitirmiştir.

Bu dönemde Marksist hareketin içinde yeralmanın temel kıstası, emperyalist savaşa karşı tavır haline gelmiştir.

Daha sonra, III. Enternasyonal, savaşa karşı doğru tavır takınan; ve Rusya'da kurulan proletarya diktatörlüğünü savunan grupların katılımı ile kurulmuştur. Giderek, ideolojik mücadele içinde, III. Enternasyonale üye, bu anlamda Dünya Marksist-Leninist hareketinin parçası olmanın koşulları detaylandırılmıştır.

Dünya Marksist-Leninist Hareketinin ideolojik-siyasi birliğinin Enternasyonallerin kişiliğinde örgütsel olarak da ifade edildiği dönemlerde, Dünya Marksist-Leninist Hareketi içinde hangi grup ve partilerin yeraldığı bellidir. Bunlar Enternasyonale üye olan parti ve gruplardır. Bunların hangi temelde, hangi kıstaslar temelinde birleştiği de bellidir: Enternasyonalin programının ve tüzüğünün kabulü.

Peki, bunun olmadığı, Dünya Marksist-Leninist Hareketinin birliğinin Enternasyonal gibi bir örgütlenmenin kişiliğinde belirtilemediği şartlarda, kim Marksist-Leninist hareketin parçasıdır? Kıstaslar nasıl tespit edilecektir?

Bu soruya cevap verirken bilince çıkartılması gerekli ilk şey; belli dönemlerde Marksizm-Leninizmi savunmanın minimum gerekleri olduğu, bunu yapmamanın Marksist-Leninist olmama anlamına geldiğidir.

Mesela 1917 Ekim Devrimine kadar proletarya diktatörlüğünün lafta kabulü, Marksist-Leninist sayılmanın kıstaslarından biri olarak kabul edilebiliyordu.

"Ama Ekim Devrimi sonrasında Rusya'da kurulan proletarya diktatörlüğüne karşı pratik tavır daha sonra kıstas haline geldi.

Ya da, mesela 1914 Birinci Dünya Savaşı başlayana dek, "Savaşa karşı savaş" sloganını atmak, bunun propagandası; Marksist hareketin bir parçası olmanın bir kıstası sayılabiliyordu. Ama 1914'te savaşın başlaması ile pratik tavır, pratikte proleter enternasyonalist tavır belirleyici hale geldi. "Savaşa karşı savaş" demelerine rağmen, ama "savunma haklıdır" gerekçesiyle kendi burjuvazilerinin kuyruğuna takılanlar sosyal-şöven olarak damgalandılar.

Bu bağıntıda, bu kıstasların tespit edilmesinde proleter dünya devriminin içinde bulunulan anında onu ilerletecek noktada takınılan pratik tavırların —ve tabii onların teorik gerekçelendirmelerinin— belirleyici hale geldiğini görüyoruz.

İkinci olarak bilince çıkartılması gerekli olan şey, böyle kıstasların önceden —her zaman için geçerli kıstaslar olarak— değil; bizzat hareketin içinde bulunduğu anda, hareketin gereklerine göre, o anda hareketin içinde en ileriyi temsil edenler tarafından belirlendiğidir. Mesela, 1914'te kimin Marksist hareket içinde yeralmaları gerektiği konusundaki kıstasları öncelikle o dönemde hareket içinde en ileri olan Rusya Bolşevikleri ve onlarla birlikte hareket edenler koymuştur. Aynı şekilde, 1917 Ekim Devrimi sonrasında da Marksist-Leninist hareketin sınırlarının belirlenmesinde motor rolünü oynayan, hareketin içindeki en ileri olanlar, Rusya Bolşevikleri ve onlarla birlikte hareket edenlerdir." (Bolşevik 7, s.81-86'daki dipnot)

Bu metin üzerine 1984 (Bkz. Kamp tutanağı, s.690-746 arası) ve 1985 (Bkz. Kamp tutanağı, s.710-810 arası) yazlarında düzenlenen iki kampta yoğun bir şekilde tartışılmıştır. 1984 kamp tartışmaları temelinde, broşürün yazarı yoldaş broşürün eklerinde şunu açıklamıştır:

"Marksizm-Leninizmin kıstasları sorunu:

En çok eleştiri gelen yerlerden biri burasıdır.

Bununla ilgili olarak en önemli eleştirilerden biri, bu kıstaslarla bizim kendi durumumuzu teorileştirdiğimiz, bunun yanlış olduğu biçimindedir.

Bu kıstaslarla, bir anlamda bizim kendi durumumuzu teorileştirdiğimiz tespiti doğrudur. Ama bunun nesinin yanlış olduğu ortaya konmalıdır. Eğer Komintern'e katılmanın 21 şartı incelenirse, o zaman orada da Rusya Sosyal-Demokrasisinin durumunun teorileştirilmiş olduğu, orada ortaya konan şartların aslında Rusya Sosyal-Demokrasisinin geldiği yeri belirleyen, Uluslararası Komünist Hareket içinde en ileri olanların yerini belirleyen kıstaslar olduğu görülür.

Sorun, Bolşeviklerin bu kıstasları koyarken, geçmişlerinde başarılı bir devrim tecrübesi olması; onların Lenin gibi önderlere, Stalin gibi önderlere sahip olmaları, bizim ise bu kıstasları koyarken, bunlara sahip olmamamız, tersine geçmişimizde çok önemli hata ve sapmalarımızın olması sorunudur. Bunun bilincinde olarak bu kıstaslar konusunda çok iddialı olmamalıdır.

"Ayrıca bir de Komintern tecrübesinde, Komintern'e üye olmanın şartlarının bir anlamda varılması istenen ideal olarak kavrandığı, bunların tümünü yerine getirmeyen partilerin, grupların bir bölümünün de Marksist-Leninist hareketin parçaları olarak görüldüğü de bilince çıkartılmalıdır.

Ayrıca kıstaslarla ilgili olarak, teori-pratik uyumluluğu; ve kendi ülkesinde karşı-devrimci hakim sınıflarla uzlaşmazlık kıstaslarının da Marksist-Leninist genel değerlendirmesi için kıstaslar içine alınması doğru olacaktır." ("Parti İnşası Broşürüne Ekler" adlı yazıdan, s.24)

1985 kampında bu görüşlere karşı alternatif öneri olarak şu tezler getirilmiştir:

ML KİME DENİR? TARTIŞMASI İÇİN TEZLER

- ML proletaryanın dünya görüşüdür.
- Proletaryayı kurtuluşa götürmeyen çizgiye ML denilemez.
- Proletaryayı kurtuluşa götüren çizgiyi savunmayanlara ML denilemez.
- Proletaryanın kurtuluşu, proletarya devrimine; yani proletarya diktatörlüğünün hazırlanması, kurulması ve pekiştirilmesine bağlıdır. Onun için proletarya diktatörlüğüne götürmeyen çizgi ML değildir. Dolayısıyla böyle bir çizgiyi savunmayan kişi ya da grup veya parti de ML değildir.
- Proletarya devrimini savunan kişi, grup ya da partiler ML'in devrimci özünü savunuyorlar, demektir. ML'in devrimci özü proletarya devrimi ile özdeştir.
- ML'in devrimci özünü belirleyen ilkeler emperyalizm ve proleter devrimleri çağı değişmediği müddetçe değişmez. Ve fakat bunlara, teorinin çözmediği sorunlar çözülürse ek yapılabilir. Evrensel geçerliliğe sahipse ve ML'in devrimci özüne ilişkinse.
- Alman sollarını; ya da daha somut söylersek; Zimmerwald solunu marksist yapan şey, tek başına 1.Dünya Savaşındaki tavırları değildir. Zaten onların 1.Dünya Savaşındaki tavırları, savundukları çizgiyle doğrudan bağıntılıdır.
- ML, bizim ML olmamızdan bağımsız olarak vardır. Onun için bizim (ya da başkalarının) ML olup olmadığımızı (olmadıklarını) ML kantarına vurarak bulmalıyız. Tersi değil.
- Solşevik sayı 7, bizim bugünkü durumumuzu, geldiğimiz yeri, ML olmanın kıstası olarak ortaya koyarak, ML olmayı bizim geldiğimiz yer ile sınırlamaktadır.
- ML'in geldiği yer (bugün) kesinlikle bizim geldiğimiz yerle sınırlı değildir. Aksine, biz daha ML'in ABC'sini öğrenme durumun

dayız. Onun için bizim bu durumumuzda kendi geldiğimiz yeri ML' in kıstası olarak teorileştirmek kökünden yanlıştır.

Bana göre bir kişi, grup ya da partiye ML diyebilmek için Sta - lin'in Leninizmin İlkeleri adlı eserinde ortaya koyduğu ilkeler konusunda tavırlarına bakmak gerekir. Başka bir deyişle Stalin' in Leninizmin Temelleri'nde ortaya koyduğu ilkeler ML olmanın kıstaslarıdır. Çünkü bu ilkeleri genelde doğru olarak savunma - yan; bu ilkeleri kendi malı haline getirmeyenler, ML'in devrim- ci özünü savunamazlar. Stalin'in ortaya koyduğu ilkelerden her- hangi birinde esasta yanlış bir çizgiye sahip olan biri, grup ya da parti kesinlikle ML olamaz. Çünkü o zaman proletarya diktatör- lüğünün kurulması ve pekiştirilmesi mümkün değildir. (Yanlış anla şılmayı engellemek için hemen şunu belirteyim ki; ben ML çizgide hiç yanlış, sapma olmaz, anlayışında değilim. Sorun, bu sapmanın ya da yanlışın sınırıdır.)

- Yeni kurulan gruplardan ya da partilerden hemen bütün konularda görüş beklemek hayalciliktir. Onun için onların görüşleri olan ko nularda Stalin'in ortaya koyduğu ilkelerden esasta yanlış olup ol madığına (tabii çakışan) bakmalıyız. Eğer Stalin'in ortaya koydu- ğu ilkelerden -görüşleri olan noktalarda- esasta yanlış pozisyon içinde değiller ise, bunların gelişme yönleri de göz önüne alına- rak değerlendirilir. Ve böyle grup ya da partilere ML denmelidir.
* Bu gruplarla tartışma ile bunların düzelip düzelmiyeceğine de bakmalıyız. Düzelme ihtimali olmayanlara ML denmemelidir.
* Tabii ki bu ilkeler çıkış noktası alınarak aktüel olarak mücade le içinde uygulanacaktır. Sorun çıkış noktasının bunların alınma- sıdır.

Bu sorunun bizde gelişmesi:

Bu sorun ilk defa bizde TKP/ML içinde iken Bolşeviklerin önderli- ğini yapan İsa yoldaş tarafından 9.1.1980'de gündeme getirilir. İsa yoldaşın bu görüşleri daha sonra YDBK'nın görüşleri olmuştur. Daha sonra da 1.MK'nin 9.Toplantısı ile bütün MK'nin görüşleri ol muştur. (Bunlar İKK'larda yayınlanmıştır.) Bu görüşler esas ola - rak Stalin'in 'Leninizmin Temelleri'nde ortaya koyduğu ilkeleri çıkış noktası almaktadır. -9.MK toplantısı sonuçlarında bir takım ilkeler eksiktir. Ama bu eksiklik, farkına varılır varılmaz düzel tilmiştir.- Daha sonra ise, Bolşevikler olarak ayrıldıktan sonra Bolşeviklerin II.Konferansına hazırlanan karar taslaklarından .

"Çizgimiz ve Disiplin Anlayışımız" adlı karar tasarısında, "Partinin geçmişinin ve İ.K'nın değerlendirilmesi sorunu" adlı bölümde, ML'nin kıstasları tartışılmakta; TKP/ML'in İ.K. önderliğindeki çizgisi, Stalin'in 'Leninizmin İlkeleri'nde ortaya koyduğu ilkelere dayanarak değerlendirilmeye taoi tutulmakta; ve sonuçta bu çizginin ML olmadığına varılmaktadır. -Ben ilkelerin TKP/ML çizgisine uygulanması çalışmasının doğruluğu ya da yanlışlığını şu anda tartışacak durumda değilim. (Kastedilen II.Konferans "Çizgimiz ve Disiplin anlayışımız" belgesindeki, bu ilkelerin İ.K'ya uygulama çalışmasıdır.) Ayrıca tartışabilecek durumda olsam bile, tartışmanın bu aşamasında bu tartışmaya hiçbir yararı olmaz. Çünkü esas yaklaşım konusunda tartışmak lazımdır.

Daha sonra bu yaklaşımlar değiştirilmekte ve karşımıza Bolşevik sayı 7'deki sorunlar getirilmektedir. Aynı sorunlar, Bolşevik sayı 9'da MK Faaliyet Raporunun II.Konferansın değerlendirilmesi bölümünde tartışılmakta; ve sonuç olarak Bolşevik sayı 7'deki görüşler savunulmaktadır. B.7 ve daha sonra Konferansa sunulan karar tasarısı, Leninizmin Temelleri'ndeki ilkeleri çıkış noktası almamaktadır.

- Bu görüş değiştirmenin özeleştirisi yapılmamaktadır. Bunun da ötesinde, daha önce değişik görüşlerin savunulduğu bilince bile çıkarılmamaktadır. Bu, sadece MK tarafından değil, bütün parti tarafından da (ben de dahil olmak üzere) bilince çıkarılmamaktadır. Bu konudaki görüş değiştirme yöntemi, oportunist bir yöntemdir.

Mustafa
10.7.1985

Bu tartışmalar sonrasında Derviş şu karar tasarısını Parti içi ve çevresinde tartışmaya sunar:

ML Olmanın Kıstasları Sorunu:

Konferansımız ML'in kıstasları sorununda genel yaklaşım olarak B.7 ve eklerindeki yaklaşımı doğru bulup, açıkladığını açıklar.

Konferansımız her dönemde Marksizmin devrimci özünü savunanların ML olarak değerlendirilmesi gerektiğini; her dönemde "ML'in devrimci özünü savunma"nın içeriğinin somut olarak doldurulması gerektiğini; emperyalizm çağı için genel geçerliliği olan, Stalin'in Leninizmin Temelleri' adlı yazısında ortaya koyduğu ML temel görüşlerin savunulmasının, bugün somut olarak ne anlama geldiği -

nin ML'ler tarafından tespit edilmesi gerektiğini; 8.7'deki kıs - tasların somut olarak bunu yapmaya çalıştığını tespit eder.

Konferansımız, 8.7'de getirilen kıstasların bir anlamda, bizim bugün geldiğimiz yeri işaretleyen, bir anlamda kendi durumumuzu teorileştiren kıstasları olduğunun, bizim ise teorik yetersizliğimizin bilincinde olarak, bu kararların sekter, kendini beğenmiş, kendi dışında başka ML olmadığı ile övünen bir siyasete dayanak yapılmaması gerektiğini vurgular. Tersine, teorik yetersizliğimizin bilincinde olarak, bu kıstaslar bizim için ML olma iddiasında olan örgütlerle ciddi bir ideolojik mücadeleye girme ve onları bu kıstaslara yaklaştırma için çaba sarfetme çağrısı olarak kavranmalıdır. Bu kıstaslar bizim için de bitmiş, kapanmış sonuçlar olarak değil, kendine ML diyen örgütlerle üzerinde tartışmaya hazır olduğumuz çalışma tezleri olarak kavranmalıdır.

1985 kampında kıstaslar konusunda alternatif öneriyi sunan yoldaş, kendi karar tasarısı ve Derviş tarafından sunulan karar tasarısı hakkında Konferans öncesinde, şu yazılı açıklamaları yapar:

ML OLMANIN KISTASLARI

Bu sorun ile ilgili kamp tartışması için yazdığım tezler doğru - dur. Burada düzeltmem gereken şeyler ifade düzeltmeleridir. Bunlarda: Bütünüyle kelimesi yerine esasta, ya da ağırlıklı olarak kelimeleri konulacak. Bir de cümle düşüklüğünden dolayı sanki bu kıstasları İK'ya uygulamak istemediğim gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. Burası da düzeltilecektir. Açıktır ki, bu kıstaslar hem bize hem de İK'ya ve başkalarına da uygulanacaktır.

- Eskiden ya da ML olarak değerlendirilen biri bu kıstaslardan birinde esasta sapma içine girdi. Bu demek değildir ki, esasta yanlış pozisyona girdiği anda bu kişi ya da grup ML olmaktan çıkar. Bu durumda olan kişi ya da grubun düzelme ihtimali olduğu sürece ML olduğu söylenmeli. Ancak bu yanlış pozisyonunu ya da yanlış çizgisinin yanlışlığını görüp aşmadığı, tam tersine aşacağı yerde artık düzelme imkanının ortadan kalktığı duruma geldiğinde ML olmıyacağı söylenmelidir.

- Bu konuda görüş ayrılığı olmadığından üzerinde tartışılmadı. AEP'e yaklaşım konusundaki tartışmadan beri.

- Leninizmin ilkelerinde sayılan ilkelere yenileri eklenebilir. Pratiğin ortaya çikarmadığından dolayı Lenin ve Stalin tarafın -

dan çözülmemiş ve fakat çözüldüğünde genel geçerliliğe sahip olan konularda. Bu Leninizmin eskidiğini beraberinde getirmez.

Karar tasarısı ile ilgili:

8.7'nin Leninizmin İlkeleri'nin somut olarak ne anlama geldiğini yapmaya çalıştığı tespiti doğru bir tespit değildir. 8.7'de bu yönde yorumlanabilecek yer yoktur. Bunun dışında ilk kamp tutanaklarında da yoktur. Son kamp tutanağı çıktığında bakarım. Ama varsa da doğru değildir. 8.7'yi yorumlama açısından.

- Daha önceki, yani II.Konferansa sunulan taslaklarda, ya da TKP ML 1.MK 9.toplantı sonuçları bunları yapmaya çalışıyordu.

- Karar tasarısı taslağı Leninizmin İlkeleri'nden ya da ona göre Leninizmin İlkeleri'nde ortaya konulan ilkelerin günümüzdeki anlamlarından her hangi birinde esasta sapma içinde olan ve düzelme ihtimali olmayan kişi ya da gruplar nasıl değerlendirilecek, buna cevap vermiyor. Kamp tartışmaları temel alındığında herhangi birinde esasta yanlış da savunulsa, o kişinin ML değerlendirilmesi gerektiğidir. Çünkü Rosa tartışması bunun örneğidir.

Parti inşası ve ML olmanın kıstaslarının karar haline getirilmesi ne kadar doğrudur?

Bu kararların tartışması içinde, bu taslaklarda ortaya konulan tezlerle 8.7'de savunulan görüşlerin çeliştiği yerler bilince çıkarıldı mı? Bu çıkarılıp, buna göre hücrelerde tartışıldı ise, karar alınabilir. Ama durum böyle değilse, karar almak yanlıştır. Karar alsak bile hemen konferansın arkasında aldığımız kararın yanlışlığı ya da doğruluğu tartışma gündemine gelecektir. Karar aldığımız konunun bir kaç kişi tarafından incelenmesi ve çözülmesi yeterli değildir. Benim bulunduğum hücredeki tartışmalardan sonra bir takım ekler yapıldı. Bu konularla ilgili daha önce tartışılan hücrelerde eleştiri gelip gelmediği sorulduğunda eleştiri gelmediği söylenmişti. Bu sorunların bilince çıkarak tartışılmadığının ya da sorunlar görülerek - karar alacağımız şekilde- tartışılmadığının en azından bir bölüm için göstergesidir. Bu düzeltmelerin bir bölümü anlayışa ilişkin düzeltmelerdir.

11.12.85

Bu tartışmalar süreci içinde, Parti içindeki tartışmada kendi sunduğu karar tasarısına getirilen eleştiriler ışığında Derviş, Konferanstan kısa süre önce bu karar tasarısını geri çeker ve şu karar tasarısını sunar:

ML olarak değerlendirilmenin bugünkü kıstasları sorunu:

Konferansımız ML'nin kıstasları sorununda 8.7'deki genel yaklaşımı; ve bugün ML olarak değerlendirilmenin kıstasları konusunda getirilen görüşleri doğru bularak onaylaoığını açıklar.

Konferansımız her dönemde Marksizmin (emperyalizm çağında Marksizmin-Leninizmin) devrimci özünü savunanların Marksist (emperyalizm çağında Marksist-Leninist) olarak değerlendirilmesi gerektiğini; yine her dönemde'Marksizmin (ML'in) devrimci özünü savunma'nın ne anlama geldiğinin içeriğinin revizyonizme opportünizme karşı mücadelenin gerekleri göz önüne alınarak somut olarak açıklanması, doldurulması gerektiğini tespit eder. Konferansımız her dönemde somut olarak tespit edilmesi gereken Marksizmin güncel kıstaslarının elbette ML bilim temelinde yükselmesi gerektiğinin, bu kıstasların ML'in her üç alanındaki temel görüşleri ile çelişemeyeceğinin, onlara uygun olmasının zorunlu olduğunun bütünüyle bilincindedir.

Konferansımız her dönemde somut olarak tespit edilmesi gereken güncel kıstasların, opportünizme/revizyonizme karşı mücadele içinde ML'leri bir program etrafında birleştirmenin bir aracı olduğunu, ML'lerin kendi içindeki oportunist/revizyonist hatalara, sapmalara karşı mücadelenin bir aracı olduğunu tespit eder. Her dönemde tespit edilen güncel kıstasların kabulü, ve bu kıstaslar doğrultusunda çalışma yapılacağının açıklanması Dünya ML Hareketinin parçası olarak görülmenin ilk ön şartıdır. Güncel olarak tespit edilen kıstasların herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda duran, ve bu yanlış pozisyonunu temelli eleştirilere, ilkeli ideolojik mücadeleye rağmen savunanlar, ve bu anlamda hatalarını düzeltme imkanı görülmeyenler, ML, Dünya ML Hareketinin parçası vb. olarak değerlendirilemezler.

Konferansımız, ML olmanın güncel kıstaslarının ML güçler içinde en ileriyi temsil edenler tarafından belirlenmesinin doğru olduğunu açıklar.

Konferansımız bugün modern revizyonizme ve her türden oportunizme karşı ML'in savunulmasının aktüel gerekleri, ve Dünya ML Hareketinin durumunu göz önüne alarak, şu kıstaslara uyan grupların (şu kıstasları kabul ettiğini, ve bunlar doğrultusunda çalışma yapacağını açıklayan grupların) Dünya ML hareketinin parçaları olarak

görülmesi gerektiğini açıklar.

* Kruşçef modern revizyonizmine karşı çıkmak; Kruşçef tipi modern revizyonizmi Rus sosyal emperyalizminin ideolojik dayanağı olarak kavramak ve mahkum etmek.

* Kruşçef modern revizyonizmine karşı ideolojik mücadelenın tamamlanmamış olduğunu, bu mücadele içinde çok önemli hata ve saomalar bulunduğunu, bu mücadelenin tamamlanmasının önümüzde görev olarak durduğunu kabul etmek.

* Üç Dünya Teorisini karşı-devrimci bir teori olarak mahkum etmek; Üç Dünya Teorisinin köklerine karşı mücadeleyi görev olarak kabul etmek.

* Mao Zedung'un değerlendirilmesinde, hem onun ML'nin beşinci klasiği olarak değerlendirilmesine, ve hem de 1957 sonrası için revizyonist genel değerlendirilmesine karşı çıkmak.

* AEP'nin bugünkü çizgisinin revizyonist olduğunu tespit ve bu çizgiyi mahkum etmek.

* Dünya Marksist-Leninist Hareketinin Birliğini sağlamak için bugün Dünya Komünist Hareketinin platformunun yaratılması çalışmasının kavranacak esas halka olduğunu; gerek uluslararası alanda gerekse tek tek ülkelerde ML hareketin birliğini sağlamanın yönteminin açık ve kamuoyu önünde ilkelere dayalı ideolojik mücadele olduğunu kabul etmek.

* Leninist parti öğretisini, bugün özellikle de bu öğretinin partinin nasıl yaratılacağına ilişkin 'iki aşamalı parti inşası öğretisi' alanını evrensel bir öğreti olarak savunmak.

* ML'in yöntemsel önermelerine, özellikle 'teori/pratik uyumluluğu ve'özeleştiri' yöntemlerine sıkıca bağlı olmak.

(altı çizili yerler 8.7'de olmayan yerlerdir. Tartışmalar sonrası eklenme ihtiyacı duyulmuştur.)

Derviş bu konuda "Kıstaslar ile İlgili Karar Tasarısına Yorum ve Notlar" başlıklı bir yazıda, neden yeni bir karar tasarısına ihtiyaç duyduğunu vb. şöyle açıklar:

'Kıstaslar' ile ilgili karar tasarısına yorum ve notlar:

Önce, neden yeni bir karar tasarısı?

Yoldaşlar,

Bildiğiniz gibi ML olmanın kıstasları partimiz içinde uzun süreden beri tartışılan bir konu. Bu tartışmayı bu konferansımızda belli bir noktaya kadar sonuçlandırmak amacı ile diğer şeylerin yanında bir de bu konuda bir karar tasarısı sundum.

Bu karar tasarısı üzerine bir hücrede yürüttüğümüz bir tartışma sonucunda, karar tasarısının önemli bir yanlışlığını gördüm. Ve bunu'düzeltmeler-ekler' de düzeltmeye çalıştım.

Gördüğüm önemli hata şu idi: Karar tasarısının ikinci paragrafının son cümlesinde şu söyleniyordu:

> "Bu kıstaslar bizim için de bitmiş, kapanmış sonuçlar değil, kendine ML diyen örgütlerle üzerinde tartışmaya hazır olduğumuz çalışma tezleri olarak kavranmalıdır."

Tartışmada yoldaşlar (Mu/Ce) bu 'tartışmadan' ne anladığımı, burda konan kıstasların kendilerinin "doğruluğu ya da yanlışlığının" benim için soru işareti mi olduğunu, bunun mu tartışılacağını, bunu mu "tartışmaya açık" olduğumuzu düşündüğümü sordular. Cevabım "hayır" oldu. Hayır, ben ortaya koyduğumuz bütün bu kıstasların sağlam ML:bir temel üzerinde yükseldiğini, sağlam,doğru görüşler olduğunu düşünüyorum. Benim için bu kıstaslar oportünizme revizyonizme karşı mücadele içinde ortaya çıkarılmış olan, doğruluğu ML teoriye dayanması ile ve genelde ML hareketin, yer yer de bizim kendi pratiğimizle ispatlı olan, bu anlamda "doğruluğu/yanlışlığı" tartışma konusu olmayan kıstaslardır. Benim için tartışmaya açık olan şey, bu kıstasların doğruluğu/yanlışlığı değil; bu kıstasların yeterli olup olmadığı, bunlara yeni bir şeyler eklenmesi gerekip gerekmediği sorunudur. İfade etmeye çalıştığım bu idi. Ama tartışma bana açıkca gösterdi ki, ifade edilen şey, ifade edilmek istenenle aynı şey değil. Yukardaki cümle açıkca sözü edilen kıstasların doğru/yanlışlığını tartışmaya açık tutan bir cümle. Bu yüzden "ekler/düzeltmeler"de bu cümleyi karar tasarısından çıkardım.

Daha sonra bir başka parti hücresinde yürüttüğümüz tartışmada, bir yoldaş (f) karar tasarısında, Stalin'in Leninizmin Temelleri'

ne atıfta bulunmanın çeşitli yönlerden yanlış olduğu eleştirisini getirdi. Yoldaş, önce ML'in güncel kıstasları konusunda tespitler yapılan bir karar tasarısında genel olarak ML yerine, onun bir tek, ... de bizzat kendi kendini açıkca sınırlayan bir eserine atıfta bulunmanın ML ile -ya da genel olarak ML'in ilkeleri ile- bu eserin eşitlendiği anlamına geleceğinden yanlış olduğu; ikinci olarak da birbiri ile ML'in güncel kıstaslarını tespit konusunda çatışan iki görüşü uzlaştırmaya çalıştığı için yanlış olduğu eleştirisini getirdi. Ben tartışma içinde birinci eleştirinin doğruluğunu kabul ettim; ikinci eleştiriyi red ettim.

Tartışma sonrasında ML'in kıstasları konusunda yürütülmüş olan tüm tartışmanın belgelerini yeniden incelediğimde, bu eleştirinin de haklı olduğunu gördüm. Tartışmanın belgelerinden, en son gelinen yeri belgeleyen bu yılki kamp tartışmasında çatışan iki temel pozisyon olduğu görülmektedir:

Pozisyonlardan biri, başını benim çektiğim pozisyondur. Bu pozisyon, ML olmanın kıstaslarının her dönemde somut olarak belirlendiği ve belirlenmesi gerektiği; bütün emperyalizm çağı boyunca ML olmanın değişmez kıstaslarını aramaya çalışmanın yanlış olduğu; ML olmanın kıstası olarak konan "ML'in devrimci özünü savunma", "sınıf mücadelesini savunmayı, proletarya diktatörlüğünün savunmasına kadar genişletme" vb. tespitlerin içi her dönemde revizyonizm/oportunizme karşı mücadelenin aktüel gerekleri ile bağıntı içinde doldurulmazsa fazla işe yaramayacağı vb. temel görüşlerini savunmaktadır.

Pozisyonlardan diğeri, Mu. yoldaşın başını çektiği pozisyondur. Bu pozisyona göre: "Bir kişi ya da partiye ML diyebilmek için, Stalin'in Leninizmin ilkeleri adlı eserinde ortaya koyduğu ilkeler konusunda tavırlarına bakmak gerekir. (Bu pozisyon 1980'de benim pozisyonumdu. Bu konu üzerinde aşağıda duracağım.) Başka bir deyişle:Stalin'in Leninizmin İlkelerinde ortaya koyduğu ilkeler ML olmanın kıstaslarıdır." Mu. mantık silsilesi bütünlük içinde ele alındığında, bütün emperyalizm çağı boyunca, Stalin'in Leninizmin İlkeleri'nde ortaya koyduğu "ilkelerin" ML olmanın değişmez kıstasları olduğunu savunmaktadır.

Çatışan iki temel pozisyon budur. Ve aslında bu iki pozisyon uzlaşmaz pozisyonlardır. Ya ML olmanın kıstasları her dönemde (Tabii ki ML'ler, daha doğrusu öncelikle ML güçler içindeki en ileri

yi temsil edenler tarafından) revizyonizme/oportunizme karşı güncel mücadelenin gerekleri, sınıf mücadelesinin öne çıkarttığı güncel sorunların gerekleri, ML hareketin durumu vb. gibi göz önüne alınarak (ve tabii ki, ML bilim temelinde, onunla uyum içinde) somut olarak tespit edilecektir; ya da Marksist olmanın her çağ için değişmez kıstasları vardır, bu kıstasları uyguladık mı, kimin ML olduğu, kimin ML olmadığını tespit edebiliriz. Ve emperyalizm çağı için bu kıstaslar 'Leninizmin İlkeleri' eserinde Stalin'in ortaya koyduğu ilkelerdir.

Çatışan bu temel pozisyonlardan ikincisi, birinci pozisyonun savunucularına, tartışma içinde, Stalin'in 'Leninizmin İlkeleri'nde ortaya koyduğu ilkeleri savunmadıkları, onlara dayanmadıkları yönünde (anlamına gelen) eleştiriler de getirmiştir. Ben bu tavır karşısında, başını benim çektiğim birinci pozisyonun Stalin'in 'Leninizmin İlkeleri' (daha doğrusu 'Leninizmin Temelleri ') adlı eserinde ortaya koyduğu 'ilkelerin' tarafımızdan tabii ki savunulduğunu; tabii ki bizlerin bu eserde ortaya konan temel görüşlerin emperyalizm çağı boyunca değişmeyecek ilkeler olduğunu savunduğumuzu; tabii ki ortaya koyduğumuz güncel kıstasların bu eserdeki ilkelerle çelişmediğini, onunla uyum içinde olduğunu ortaya koyma ihtiyacı duydum. İşte bu ihtiyacın ürünü olarak karar tasarısına ("emperyalizm çağı için genel geçerliliği olan, Stalin'in 'Leninizmin Temelleri' adlı yazısında ortaya koyduğu ML temel görüşlerin savunulmasının bugün somut olarak ne anlama geldiğinin ML'ler tarafından tespit edilmesi gerektiğini") biçimindeki ifadeyi koydum. Tartışmaları yeniden incelediğimde karar tasarısına bu ifadeyi koymanın yanlış olduğunu -getirilen eleştirinin doğru olduğunu tespit etmek zorundayım.

Bu ifade önce içerik olarak yanlıştır. Neden?

Çünkü bu ifade, açık bir şekilde Stalin'in 'Leninizmin Temelleri' adlı yazısında ortaya koyduğu görüşlerin savunulmasının, bütün emperyalizm çağı boyunca ML olarak değerlendirilebilmek için yeterli olduğu görüşünü ortaya koymaktadır. Böylece aslında Stalin'in bu eseri her ML'nin savunması gerekli olan yeterli temel olarak görülmekte; ML'in temelleri (ya da ilkeleri) bu eserde ortaya konanla sınırlandırılmaktadır. Ama böyle bir sınırlandırma kesinlikle yanlıştır. Leninizmin İlkeleri adlı -kuşkusuz ML'in temel eserlerinden biri olan- eserin, Leninizmin bir anlamda -bütün emperyalizm çağı boyunca- her şeyi belirleyici tek temel ese

ri haline getirilmesi anlamına gelir böyle bir ifade. Bizzat Stalin'in kendisi "Leninizmin Temelleri" adlı eserinin böyle anlaşılmaması gerektiği konusunda uyarıda bulunmuştur. Leninizmin Temelleri adlı eser şu sözlerle baslamaktadır:

"Leninizmin Temelleri: Bu geniş bir konudur. Bu konuyu ayrıntılı anlatmak için koca bir kitap yazmak, bir kaç cilt doldurmak gerekir. Bu nedenle konferanslarımızın LENİNİZMİN TAM BİR AÇIKLAMASI OLAMAYACAĞI doğaldır. Olsa olsa LENİNİZMİN ÇOK KISA BİR ÖZETİ OLABİLİR. Bununla birlikte LENİNİZMİ DAHA AYRINTILI İNCELEMEK İÇİN GEREKLİ BAZI T E M E L H A R E K E T N O K T A L A R I N I verebilmek amacıyla bu ÖZETin yararlı olacağına inanıyorum.

LENİNİZMİN TEMELLERİNİN AÇIKLANMASI, LENİN'in D Ü N Y A G Ö R Ü Ş Ü N Ü N T E M E L L E R İ N İ N A Ç I K L A N M A S I D E Ğ İ L D İ R. Lenin'in dünya görüşü ile Leninizmin Temelleri kapsam bakımından aynı değildir. Lenin Marksisttir ve dünya görüşünün temeli de kuşkusuz Marksizmdir. Ama bu Leninizmin açıklanmasına, Marksizmin açıklanması ile başlamayı gerektirmez. Leninizmi açıklamak, LENİN'in YAPITLARINDA Ö Z E L V E Y E N İ OLANI, LENİN'in MARKSİZMİN HAZİNESİNE KATTIĞI VE LENİN'in ADINA DOĞAL OLARAK BAĞLI OLANI açıklamaktır."

(L.S. 9/10)

O halde, sorunun karar tasarısında olduğu gibi, bugün yapılması gerekenin"Stalin'in Leninizmin Temelleri adlı yazısında ortaya koyduğu ML temel görüşlerin, bugün ne anlama geldiğinin somut olarak saptanması" olarak konması,genel olarak ML'yi çıkış noktası olarak alma talebinin yerine, Stalin'in Leninizmin İlkeleri - nin çıkış noktası olarak alınması; ML'i savunma talebinin yerine, Stalin'in Leninizmin İlkeleri adlı eserinin savunulması talebi - nin geçirilmesi anlamına; evet ML ile Stalin'in Leninizmin İlkeleri adlı eserinin eşitlenmesi; ML'i savunma doğru talebinin kapsamının daraltılması vb. anlamına gelir. Sorun böyle konduğunda, diyelim ki, bugün mesela, Stalin'in Leninizmin İlkeleri adlı eserinde ortaya koyduğu IX noktada da, bu noktaları Leninizmin İlkeleri'nde ortaya konduğu biçimiyle savunan; ve fakat Leninizmin dünya görüşünün temellerinde yanlış bir pozisyonda duranlar; ya da Lenin'in getirdiği bir yenilik olmayan ve fakat ML'nin temellerinden olan şu ya da bu pozisyonda yanlışı savunanlar rahatlık

la ML ilan edilebilir. Mesela ML'nin en temel ilkelerinden biri olan proleter enternasyonalizmi sorunu, Stalin'in Leninizmin İlkeleri adlı eserinde özel bir başlık altında incelenmemektedir. Proleter enternasyonalizmi ilkesinin bir dizi özel sorunu "teori", "proletarya diktatörlüğü", "milli sorun" başlıkları altında tartışılmaktadır. Peki bu proleter enternasyonalizminin Leninizmin Temelleri'nden biri, diyelim ki en azından "köylü sorunu", "strateji ve taktik", "çalışma tarzı" vb. kadar önemli bir ilkesi olmadığı; bu noktada esasta yanlış bir pozisyonda duran birinin, buna rağmen ML olabileceği anlamına mı gelir? Hayır, kesinlikle hayır. Onu özel bir başlık altında ele alıp incelememesinin nedeni, Stalin'in yukarda alıntı yaptığımız sınırlamasıdır. O Leninizmin İlkeleri adlı eserinde yalnızca Lenin'de yeni ve özel olanı, o da özetleyerek ortaya koymuştur. İşte bu nedenle, sorunun karar tasarısında konduğu biçimde konması kesinlikle yanlıştır. ML'nin güncel kıstaslarının tartışıldığı bir karar tasarısında ML'nin şu veya bu temel eserine değil, -eğer bulunulacaksa- bir bütün olarak ML'nin bilimine atıfta bulunmak gerekir. Çünkü ML'lerin temeli, ML'nin şu veya bu eseri değil, bir bütün olarak ML bilim hazinesidir.

Karar tasarısında yer alan bu sözler,yalnızca içerik olarak değil, parti içi ideolojik mücadele açısından, yöntem olarak da sakattır, yanlıştır. Neden? Çünkü -niyet ne olursa olsun- bu sözler, aslında var olan çelişmenin derinliğini örtmekte, çatışan iki kutubu belirgin bir şekilde ortaya koyup, açık-berrak tavır takınmaya zorlayacak yerde, ikisi arasındaki çelişmeyi yumuşatmakta, iki pozisyonu birleştirmeye çalışmaktadır. Çatışan iki pozisyon aslında tartışmalar içinde yazılı-belgeli olarak oldukça net bir biçimde ortaya çıkmıştır. Pozisyonların uzlaşmazlığı belgelere dayanılarak görülebilir/gösterilebilir. Böyle bir durumda pozisyonları uzlaştırmaya anlamına gelen bir tavır, ideolojik mücadele açısından bütünüyle yanlış, oportunist bir tavırdır. Karar tasarısında yapılması gereken -bu noktada- görüşleri olumlu olarak koymak, yanlış pozisyonun savunucularının çektiği, ve esasında meselenin özünü gözlerden gizleyen tartışma alanına hiç girmemekti. Ben karar tasarısına bu sözleri,gerçekte yanlış pozisyon savunucularının bana, ve benim görüşlerimi savunanlara mal tmeye çalıştığı bir görüşü savunmadığımızı gösterme kaygısı ile, bir anlamda kendi pozisyonumu sağlamlaştırmak kaygısı ile

koydum. Ama niyet ne olursa olsun, savunduğum pozisyon -en azından karar tasarısında- yanlış pozisyon savunucularının görüşlerini bir temel noktada -"ML ilkeleri" adlı eser ile, ML'yi eşitleme anlamına gelen noktada- geri çevirmeme; onunla uzlaşma anlamına gelen bir pozisyondur. Ve bu pozisyon kamptaki pozisyonumdan geri bir pozisyondur, geriye atılmış bir adımdır. Doğru tavır, yukarda da belirttiğim gibi, karar tasarısında böyle bir tartışmaya hiç girmemek; bir özel yazı/makale vb. de de, "Leninizmin İlkeleri" ile ilgili olarak genişçe tavır takınmak, bu tavır içinde, bu tartışmanın aslında meselenin özünü, çatışan kutupların temel ayrılıklarının üzerini örtmemesi gerektiğine özel olarak dikkat çekmek biçiminde olurdu. Ama bu tabii ki, önce Leninizmin İlkeleri ile, Leninizmi eşitleme şeklindeki yanlışlıktan köklü bir kopuşu ön şart olarak gerektirirdi. Ki, benim bu konuda tam kopmadığım, karar tasarısındaki ifadede açıkca görülmektedir.

Çatışan temel pozisyonların ideolojik temelleri:

Çatışan iki temel pozisyonun, benim başını çektiğim pozisyon ile Mu.in başını çektiği pozisyonlar olduğunu yukarda ortaya koydum. Şimdi bu yargıya bir sınırlama getirmek istiyorum. Çatışmada bu kampta fazla öne çıkmayan ve fakat ideolojik konum açısından önemli üçüncü bir temel pozisyon daha var. O da Ahmet'in pozisyonudur. Bu pozisyon 1.kampta ML olmanın kıstasları nedir sorusuna "ML'yi tutarlı bir şekilde savunmak, ve bunları savunarak devrim için çaba sarfetmektir. Kıstas olarak da en büyük kıstas proleterya diktatörlüğünü sadece lafta değil, gerçekten savunmaktır." (Tutanak s.710) genel cevabını vererek, bugün bunun ne anlama geldiği gibi "yersiz" bir sorundan kurtulmaktadır. 2.Kampta ise aynı pozisyon "Eğer isimlendirmek istiyorsan adamları, açıkca adam ML'yi daha iyi bilmese de, gerek pratiğinde, gerek teorisinde Marksist olma, proleteryaya önder olma yönünde adımlar atıyorsa marksist diyebiliriz." (s.733) sözleri ile, aslında hemen hemen niyetinden kuşku duymadığımız , ve ML olma iddiasındaki herkesi ML görme anlamına gelecek "geniş" bir "çözüm" getiriyor. Bu yoldaş için aslında bugünkü ideolojik saflaşmalarda durum şöyledir: Etrafta olupta ML'nin kıstaslarını tespit etmeye çalışan bir dizi grup ve parti arasındaki "zıtlıklar maalesef yüzeysel" dir. Bunların hepsinin ideolojik kökeni "küçük burjuva sosyalizmi"dir. Bu ideolojik kökenin "üstünden gelmeye çalışan bir tek"

kendisi vardır etrafta. Bizim şu andaki en büyük dayanağımız "hataların üzerinden gelmek için 'ML ilkeleri'ortaya koymakta kararlı olmamız"dır. (8. sayı 3, s.66)0, kamplardaki konuşmalarında, yer yer bizim önemli hatalarımıza atıfta da bulunarak, bugün bizim savunduğumuz -kıstaslar konusundaki- bir dizi görüşün, her şeyden önce de Mao Zedung değerlendirmesi ile ilgili olan görüşlerin, sağlam ML görüşler olmadığını savunmakta, bu yüzden de bugün bizim sözünü ettiğimiz kıstasları getirmemizin"ölümcül sonuçları" olacağını söylemektedir.

Bu pozisyonun en temel dayanaklarından birisi şu tespitlerdir: "Biz de dahil olmak üzere ML'nin sadık temsilcileri değiliz... Bizzat biz kendimiz de diyoruz, ML bilgimiz sığdır, bizim Bolşevik Parti haline gelmemiz süreç işidir. Olup olmayacağını zaman gösterecektir." (1.kamp tutanağı s.710) Hal böyle olduğuna göre -yoldaşa göre- bizim yaptığımız gibi kıstaslar konmamalıdır! O bugün içinde bulunduğumuz durumda ML'nin devrimci özünü savunmanın bugün ne anlama geldiği konusunda tespitler yapmamıza karşıdır. Çünkü ona göre çizgimizin ideolojik temeli küçük burjuva sosyalizmidir. Bilgimiz sığdır..vb. Bütün bu gerekçeler aslında bizim savunduğumuz görüşlerin ML görüşler olmadığı (en azından bazı temel noktalarda) temel gerekçesinde gelip düğümlenmektedir. İşte tam da ideolojik mücadelenin bu noktada yoğunlaştırılması gerektiği bir yerde, Mu.'in savunduğu pozisyon, ideolojik olarak Ahmet'in pozisyonuyla uzlaşan, tartışmayı bugün bizim getirdiğimiz somut tespitlerin ML olup olmadığı noktasında yoğunlaştıracak yerde; bizim pozisyonlarımızın ML olup/olmadığı konusunda "kafası açık olmadığı"nı (son gelinen yerde en azından Mao Zedung konusunda, şimdilik ortak açıklamayı savunduğunu, ve fakat problemleri olduğunu -kimin yok ki???- söyleyen bir pozisyon) söyleyen, "bizim durumumuzun teorileştirilmesi dediği" şeye, yani bugün ML'nin devrimci özünü savunmanın ne anlama geldiğinin bizim tarafımızdan açıklanmasına karşı çıkan bir pozisyondur. Bu pozisyon "ML'nin geldiği yer (bugün) kesinlikle bizim geldiğimiz yerle sınırlı değildir."(Kimle polemik acaba? Bunu söyleyen birileri mi var? Bn.) Aksine biz daha ML'nin abc'sini öğrenmek durumundayız. (doğrudur. Problem şudur: Biz evet ML'nin abc'sini öğrenme durumundayız, ama ML adına hareket edenler içinde de şu anda bu abc'yi öğrenme konusunda bizden ileri olup da bize yol gösterecek birileri çıkmadı. Bu anlamda biz bu abc'yi öğrenme işinde belli bir anlam-

da diğerlerine de yol gösterme yükümlülüğüne sahibiz. Ve bu yü - kümlülük yıllarca tartıştığımız, çözdüğümüz, esasta ML olduğun - dan emin olduğumuz konularda bile 'biz daha yeni başladık, belki de yanlıştır söylediğimiz" biçimindeki bir tavırla olmaz!) Onun için bizim bu durumumuzda kendi geldiğimiz yeri ML'in kıstası ola rak teorileştirmek kökten yanlıştır" (Mu.in tezleri) dediği nokta da, aslında somut olarak, bizim tarafımızdan ML'in savunulması gö revini, Stalin'in "ML'in İlkelerinde" ortaya koyduğu görüşleri, ordaki biçimi ile savunmayı öneren; onun ötesine geçtiğimiz her noktada 'problemi' olan; onun ötesine geçip de, ML'i bugün modern revizyonizme/her türden oportünizme karşı mücadele görevleri ile bağıntılı savunmaya çalıştığımız noktaların ML'in kıstasları, bu anlamda ML temel görüşler olarak ortaya konmasına karşı çıkan, bu noktada -bugünkü çizgimizin unsurlarını- ML'i savunmak olarak de- ğerlendirmeme noktasında (Ahmet onun ötesine geçip, açıkca belli noktalarda yanlıştır diyor, Mu. ise doğrudur diyemiyor. Ama ikisi de bunların ML'in bugünkü kıstasları olarak ele alınmasına karşı) birleşiyor.

...

Aslında en temel noktalarda bile, geçmişte onlarca kez tartıştığı mız noktalarda bile kendi geliştirdiğimiz çizgiye duyulan güven- sizlikle belirlenen; ve kuşkusuz bizim yaptığımız hatalardan, ağır sapmalarımızdan vb. gıdasını alan, ve geldiği noktada bir an lamda 'tartışmaya açık olmak', 'hataları gördüğü yerde düzeltme is teğinde olmak, bunu pratikte göstermek', 'ML'in ilkelerini savunma kararlılığında' olmak gibi özellikler dışında savunulacak olumlu bir çizgi, evet böyle bir çizginin unsurlarını bile, bulamayan ideolojik sapma, yeni değildir. Daha ikinci konferans sırasında, bir başka gerekçe ile (biz hiçbir şeyin kollektif eğitimini yapma dık gerekçesi ile!) adeta bütün çizginin savunulmasını askıya al- ma anlamına gelen ve benim 'ideolojik tasfiyecilik' şeklinde tep- ki gösterdiğim, T'nin şahsında ortaya çıkan; daha sonra 'radikal çözüm' adına 'felsefeden başlama' önerisini getiren c/m'de kendi- ni sürdüren sapmanın başka biçimlerde devamıdır.

...

Ahmet açısından sorun açıktır. Onun kendi içinde sistemli bir çiz gisi vardır. O çizgi ile, benim savunduğum çizgi sorunlara yakla- şımda kökten değişiktir. O çizgi tabii ki bugün savunduğumuz çiz- ginin aktif bir biçimde savunulmaması yönünce öneri getirecektir.

Çünkü o çizgiye göre, bugünkü çizgi yanlıştır!

"Bizim bu durumumuzda kendi geldiğimiz yeri ML'in kıstası olarak teorileştirmek kökünden yanlıştır." şeklindeki öneri ise, somut olarak şu demektir:

Biz her ne kadar kendimizi ML olarak değerlendiriyorsak da, bu değerlendirmede pek emin değiliz. Savunduğumuz görüşler ML'de olabilir/olmayabilir de.
(Kimse bana böyle bir tavrı kim takındı. Kim söylüyor vb. demesin. Ben bir ideolojik tavrın mantıki sonuçlarını ortaya koyuyorum. Yine kimse bana niyetinin iyiliği/kötülüğü üzerine tartıştığımı mal etmesin. Tartıştığım niyetten bağımsız tavırların ne anlama geldiğidir. Niyet konusunda parti içinde olan hiçbir yoldaşın 'iyi niyet'inden kuşku duymuyorum.)

Biz, her ne kadar Kruşçef revizyonizmini mahkum ediyorsak da, yine de bu mahkum etmemizin ML'liği konusunda emin değiliz!

Biz her ne kadar bugün, 1957/60 deklarasyonlarını revizyonist olarak değerlendiriyorsak da, yine de bu değerlendirmemiz yanlış da olabilir...vs. vs...

Tabii ki böyle bir tavırla, bugün var olan bir çizgiyi savunmak, bunu evet saldırgan bir biçimde her türlü sapmaya karşı savunmak, bu savunma içinde var olan eksiklikleri gidermek, muhtemel yanlışları aşmak da mümkün değildir. Böyle bir tavır da ister istemez, Ahmet'in bugün savunduğumuz çizginin aktif bir şekilde savunulmaması tavrı ile temelde birleşecektir.

İşte bu noktada Ahmet'in tavrı ile, Mu.in tavrı birleşmektedir. Çıkış noktaları motivasyonlar vb. değişik olabilir, ve gelinen sonuç noktasında birlik vardır:

"Kendi durumumuzu teorileştirmeme" .. Bir başka deyişle, çizgimizin olumlu unsurlarını, herşeyden önce ML adına hareket edenlere karşı, bunlar ML görüşlerdir...Siz de bunları savunmalısınız. Bu görüşleri savunmadığınız noktada ML değilsiniz" şeklinde savunmaktan vaz geçme! Durum budur. Bunu bütün çıplaklığı ile ortaya koymak gereklidir.

...

Bu noktada şunu tespit etmek gereklidir ki, kendi olumlu koyduğumuz çizgimize güvensizlik yalnızca şu ya da bu yoldaşın özel bir hastalığı değil, parti içinde ve çevresinde yaygın, hemen hemen

tüm yoldaşlarda kendini şu veya bu ölçüde gösteren ciddi bir hastalıktır. Ve bu ciddi hastalık durup dururken ortaya çıkmamıştır. Bu hastalık bizim ardı ardına yaptığımız çok ciddi hatalar sonucu ortaya çıkmış, giderek yaygınlaşmıştır. Hem ortaya çıkmasında hem de yaygınlaşmasında, başta benim olmak üzere, parti içinde bu noktada esasta doğru bir hattı savunanların yaptığı hatalar; ve mücadele içinde yaptığı hatalar çok önemli bir rol oynamıştır. Özellikle eski kardeş örgütlerle polemik; bu polemik içinde yaptığım, yaptığımız -ve başlangıçta gösterildiği halde düzeltmediği- miz- bir dizi önemli hata, bu hastalığın yaygınlaşmasında belirleyici rol oynamıştır.

Gelinen yerde bir çok yoldaşın, özel olarak bana, genel olarak önderliğe ve partiye 'güvenleri' iyice sarsılmıştır. Kendilerine ise güvenleri -bir çoğu açısından- zaten yoktur. İşte bu durum, bugünkü çizginin savunulmasını hemen hemen bütünüyle askıya alma anlamına gelen tezlerin bir anlamda rağbet bulmasının ortamını hazırlayan durumdur.

İdeolojik mücadele içinde, 'biz bir şey bilmiyoruz' rüzgarına karşı ben ve benim görüşlerimi savunan yoldaşlar, doğru, tutarlı bir tavır takınmamışlar; bu rüzgarda olumlu olan yanı -hatalarımızı ortaya çıkaran yanı- abartmışlar, olumsuz olan yana karşı -bugün var olan, ve bir çok noktada gerçekten ML temele dayanan görüşlerin propaçandasını, savunulmasını bir yana koyan, bunu adeta geçerken, o da ihtiyat kayıtları ile yapılması gereken bir iş durumuna düşüren yan- mücadelenin sınırlarını geri çekmişlerdir. "Biz bir şey bilmiyoruz" tavrı ile uzlaşan, yer yer onu körükleyen bir tavır takınmışlardır. (Başta ben olmak üzere) Aslında karar tasarısının ikinci bölümünde söylenenlerin, ilk iki satırı dışındakilerin tümü, tam da böyle bir uzlasmacılığın, bir geri çekilmenin, "Biz bir şey bilmiyoruz" rüzgarı karşısında doğru tavır takınmamanın bir ifadesidir.

Evet biz geçmişte gerçek durumumuzu olduğu gibi ortaya koymama, durumumuzu abartma biçiminde çok yanlış yaptık. Bu yönde yanlışların bizde derin kökleri vardır. Ve bugün de durumumuzu doğru değerlendirmeyen, durumumuzun ne olduğuna bakmadan -kendimizi olduğumuzdan fazla görüo, göstererek- çok daha fazla propaganda, çok daha fazla ajitasyon talep eden yoldaşlarımız vardır. Ama bunun yanında, son dönemde giderek gelişen, yaptığımız yanlışları gördükçe morali iyice bozulan; kendine güvenini yitirmiş, ya da yi -

tirme yönünde gelişme gösteren; ve bütün yanlışlarımıza rağmen, bir çok noktada sağlam görüşlere sahip olduğumuzu görmeyen, bu gerçeği unutan ve adeta "hiç bir şey bilmiyoruz" noktasında konak layan; mükemmeli arayan, bunu bulamadığında ise kolaylıkla inkarcı pozisyonlara kayabilen;bir sapma da mevcuttur. Bu her iki akım da bugünün görevlerini -değişik noktalardan çıkarak- yanlış bir şekilde değerlendirmektedir.

İşte ideolojik durum bu olduğundan, benim ilk hazırladığım karar tasarısı, ideolojik mücadele açısından işe yaramaz, çok tehlikeli bir ideolojik akımla uzlaşan yanlış bir karar tasarısıdır. Soru - nun yalnızca bir yönü, bizim 'teorik yetersizliğimiz' yönü konmak ta; son cümle ile de birleştiğinde, aslında ML kıstaslar olarak kıstasların savunulup, savunulmayacağı bile soru işareti haline gelmektedir. Ama son cümle çıkarılsa bile, sorunun özü değişmemek tedir. İşte bu nedenlerle ben ilk sunduğum karar tasarısını geri çektim. Bu karar tasarısı doğru pozisyonla, yanlış pozisyonu uz - laştırmaya çalışan; parti içinde ve çevresinde var olan ideolojik tasfiyeci-inkarcı akıma karşı sağlam bir mücadele vermeyen, tersi ne onların çizdiği sınırlar içinde kalan uzlaşmacı bir karar tasa rısıdır. İşte bu yüzden ben bu noktada yeni bir karar tasarısı sundum. Sunduğum karar tasarısı üç bölümden oluşuyor.

1.Bölüm, B.7'ye atıfta bulunan bölümdür. Bir paragraflık bu bölüm, B.7'nin bu noktada oynadığı olumlu rolü belirtmesi açısından; ve ben B.7'de bu noktada konan görüşleri esasta doğru bulduğumdan (neresinin yanlış olduğuna biraz ilerde değineceğim...Ben yakla - şımda bir değişiklik olmadığını düşünüyorum) bu tespitin yapılma- sından yanayım. B.7 dediğimde, tabii ki ekleri de birlikte ele alıyorum.

2.Bölüm, genel olarak soruna nasıl yaklaşılması gerektiği konusu ile ilgili bölümdür. 2. 3. 4. paragraflardan oluşmaktadır.

3.Bölüm isebugün kıstasların ne olması gerektiği ile ilgilidir.

Söylenenler benim görüşüme göre bugün bizim çizgimizin olumlu un- surları olarak mutlaka savunulması gerekli olan; ve savunabilme - miz için yeterli temele sahip olduğumuzu düşündüğüm temel nokta - lardır. Ben böyle bir tespitin bu konferansta mutlaka yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Tartışmayla ilgili diğer bazı sorunlar:

Önce şu "ML'in ilkeleri" sorununu aradan çıkaralım. Ben burda 'kıstas' olarak getirdiğimiz bütün görüşlerin ML olduğunu, ML temel görüşlerle, bu arada tabii ki Stalin'in 'Leninizmin İlkeleri' nde ortaya koyduğu temel görüşlerle de uyum içinde olduğunu, düşünüyorum. Bu konuda sorunu olan, bunun böyle olmadığını göstermeye çalışmalıdır.

İkinci olarak, ML'in kıstasları yalnızca 'ML gördüklerimizle ortak çalışma' yürütmek için tespit edilmez. Hiçbir dönemde yalnızca ML olanlarla ortak çalışma yürütmek için de tespit edilmemiştir. Biz ML olanlarla başka bir düzeyde 'ortak çalışma' yürütürüz ML olma iddiasında olup ta, ML'in birçok alanlarında sapma içinde bulunanlarla başka bir düzeyde ortak çalışma yürütebiliriz; ML olduğu iddiasında olmayan devrimci unsurlarla başka düzeyde 'ortak çalışmalar' yürütebiliriz.vs. ML'in kıstasları, bizim aynı hareketin parçaları olarak hareket edeceğimiz unsurların, partilerin, grupların; en ileri düzeyde ideolojik siyasi birliğimiz olanların kimler olduğunu tespit etmek için; onlarla birlikte dünya KH'nin ilkelere dayalı bir birliğini yaratmaya çalışmak için yapılır.

Üçüncü olarak, yine şu 'Leninizmin İlkeleri' ile bağıntılı, bir yanı ile de genel bir sorun: Görüşüme göre, hiçbir dönemde, ML'in temellerinden, ilkelerinden herhangi bir konuda esasta yanlış bir pozisyonda duran bir kişi/örgüt, eğer mücadele ile onun düzelme ihtimalinin olmadığı da görülmüş ise, ML olarak değerlendirilemez. Ve zaten herhangi bir konuda köklesmiş oportunist, revizyonist bir çizgi, kaçınılmaz olarak diğer alanlara da şu veya bu ölçüde yansır. Bu anlamda Stalin'in Leninizmin İlkeleri'nde koyduğu konulardan birinde köklü revizyonist/oportunist, düzeltilme imkanı ortadan kalkmış bir çizgiye sahip olan, ML olarak değerlendirilemez.

Bu bağıntıda, Mu.in Lüksemburg'u esasta yanlış değil, doğru bir pozisyonda gösterme çabası boştur. Rosa Lüksemburg Lenin'le çatıştığı her noktada esasta Leninist değil, oportunist; bazı hallerde ortacı-merkezci oportunist pozisyonu savunmuştur. Lenin'le çatıştığı her noktada esasta yanlış bir pozisyondadır. Ama o, a)her dönemeç noktasında pratiği ile -yer yer yanlış teorisinden uzaklaşarak, ve fakat onunla köklü bir hesaplaşma yürütmeden, teorik olarak kopmadan- devrimci konumda durmuştur. b) Lenin'le çatıştığı noktaların çoğunda yaptığı hata 'dogmaları atamama' hatasıdır. Le

ninizmin henüz kendini sistem olarak kabul ettirmediği dönemde yapılmış hatalardır. c) Buna bağlı olarak R.Lüksemburg'un hatalarını aşıp aşmayacağı sorunu çözülmemiştir. Bütün bunlar göz önüne alındığında, Rosa'nın Marksist olarak değerlendirilmesi, Lenin'le çatıştığı noktalarda esasta yanlış konumda olmasına rağmen, doğru ve haklıdır.

Ve geçmişle ilgili:

Bu sorun bizim içimizde ilk defa benim 9.1.1980 tarihli yazımda dile getirilir. Orda bu sorun aynen şöyle konmaktadır:

"Üzerinde öncelikle tartışmamız ve sonuca varmamız gerekli bir sorun vardır. O da şudur: Bir Marksist-Leninist Partinin yozlaşma süreci nedir? Yozlaşma nasıl olmaktadır? Hangi noktadan itibaren bir Marksist-Leninist parti, Marksist-Leninist parti olmaktan çıkıp, revizyonist bir parti olmaktadır? Marksist-Leninist çizginin özellikleri nedir? Vs. Bütün bu sorular üzerinde kendi içimizde bir sonuca varmadan, AEP'ye revizyonist demek oldukça güçtür.

Benim kavrayabildiğim kadarı ile sorun şöyledir:

Herhangi bir partinin çizgisinin Marksist-Leninist olup olmadığını tespit etmek için, o partinin Marksizm-Leninizmin ilkeleri konusundaki tavırlarını incelemek gereklidir.

Bunun için o partinin:

- Marksizm-Leninizm bilimine karşı tavrı (Marksizm-Leninizmin genel evrensel geçerliliğini kabul edip etmediği)
- Leninist çağ tespitinden, ve dünyanın ikiye bölünmüşlüğünden yola çıkıp çıkmadığı,
- Leninist yöntem konusunda , (söz ve pratik uygunluğu, eleştiri-özeleştiri, kitl vrime hazırlama)
- Teorinin önemini kavrayıp ığı (teorik dogmaları gözden geçirme)(*),
- Proletarya diktatörlüğü öğ nusundaki tavrı
- Müttefikler konusundaki ta elikle köylülük sorunu),
- Ulusal sorundaki tavrı (ez ilen ulus milliyetçiliği karşısındaki ikili tavır, rası proletarya ile ezilen halkların ittifakı, so leter devriminin çıkarlarına bağlı olarak ele alma
- Strateji ve taktiklerde ta elilik ile esnekliği bağdaştırması)
- Bolşevik Parti öğretisi kar tavrı (Bolşevik parti modelini tüm komünistler iç i görüp görmediği)

incelenmelidir. Ancak bu inceleme yapıldıktan sonra bir değerlendirme yapmak mümkündür. Bu incelemede, özellikle metot konusundaki tavrın incelenmesi önemlidir, çünkü Leninist eleştiri ve özeleştiri metodunu uygulayan; dediği ile yaptığının uygunluk göstermesine dikkat eden bir parti, belli dönemlerde önemli hatalar yapsa da, bu hatalarını aşma ihtimali büyüktür. Ama eğer bir parti Leninist metodu uygulamıyorsa, hatalarını aşması güç, hatta imkansızdır. Bu yüzden metod, bir partinin gelişme yönünü belirler. Değerlendirmede bu çok önemlidir.

(*) Burada sözünü ettiğim dogma, Marksizm-Leninizmin içinde bulunulan tüm çağ boyunca, a) geçerliliği olan genel ilkeleri değildir. Sözünü ettiğim dogmalar, bir çağ için geçerli olup, çağın değişmesi ile geçerliliğini yitiren birtakım teorik dogmalardır. Stalin buna Leninizmin İlkeleri'nde örnek veriyor. Fakat emperyalizm ve proleter devrimleri çağı kapanmadıkça, bu tip bir dogmatizmin yeniden çıkması ihtimali yoktur. Bugün sözkonusu olan, b) "teorik dogmalar" şu veya bu ülkenin somut özelliklerinden ortaya çıkan bazı öğretilerin tüm dünyaya uygulanması şeklinde dogmalardır. Benim sözünü ettiğim bunlardır.

Mesela, iktidarın silahla ele geçirilmesi (ya da şiddet kullanılarak) istisnasız tüm ülkelerde genel geçerliliği olan bir ilkedir. Ama iktidarın ele geçirilmesinde şiddetin uygulanma şekli şu veya bu ülkeye göre değişiklikler gösterir.

Genel ayaklanmayı, veya halk savaşı şeklindeki bir gelişmeyi tüm ülkelere uygulamaya kalkmak "teorik dogma" yaratmaktır.

Mesela Çin devriminin gelişmesini aynen bir başka yarı-sömürge yarı-feodal ülkeye uygulamaya kalkmak teorik dogma yaratmaktır. Vs."

Burda sayılan kıstaslar, adı verilmeden, Stalin'in Leninizmin İlkeleri'nde ortaya koyduğu ilkelerden bir dışındakileri (çalışma tarzı) kıstas olarak almaktır. Parantez içleri ele alındığında ise, bu ilkelerin savunulması ile bugünkü (o günkü) ideolojik mücadelenin bağı kurulmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu tavır kuşkusuz, a) 1980'e kadar bir anlamda kıstas olarak aldığımız çizginin birçok noktada yanlışlığının, işe yaramazlığının görüldüğü bir ortamda, daha doğru kıstaslar koymaya çabalama açısından, b) bu kıstasları sağlam bir Marksist -Leninist- eserde arama açısından c) ve somut ideolojik mücadele ile bağını kuran bir yaklaşıma işaret ettiğinden olumludur, ileriye atılmış bir adımı ifade etmektedir.

Ancak yine bu kıstaslar, bir yandan açıkca söylenmese bile, Marksizm Leninizm ile Stalin'in "Leninizmin İlkeleri" eserini bir noktada eşitleme hatasını taşımakta; Marksizm-Leninizm'in savunulması görevinin kapsamını objektif olarak daraltmakta; diğer yandan güncel ideolojik mücadele ile bağ içinde somut olarak savunma talebini merkeze koymamaktadır. Ayrıca Leninizmin İlkeleri çıkış noktası olarak alınırken, neden o eserde yer alan dokuzuncu noktanın kıstaslar içinde alınmadığının bir açıklaması yoktur.

Bu kıstasları tespit ederken, özellikle yöntem konusunun öne çıkartılmış olması, o günkü ideolojik mücadele göz önüne alındığında (bugün de!) doğrudur. Aynı şekilde dipnotta da söylenenler doğru şeylerdir.

Daha sonra bu mektup, ydb.'nin görüşleri haline gelmiş ve MK 9. toplantısında da üzerinde tartışılmış ve MK'nin çıkardığı "ML'in

kıstasları" başlıklı yazıya da önemli ölçüde yansımış, evet damgasını vurmuştur.

MK'nin kıstaslar yazısı, benim mektubumdaki yarım sayfalık görüşleri belli noktaları açıp geliştiren, belli noktalarda ise değiştiren bir yazıdır.

Değiştirdiği/bozduğu, benim yazıma göre geri adım attığı noktalar; benim kıstas olarak saydığım sekiz noktadan "müttefikler" konusundaki tavır ile, "strateji-taktik" konusundaki tavırları çıkarmış olmasıdır. Ki ben de MK'ndeki tartışma içinde bunların belirleyici olmadığı noktasında -diğerlerine göre- hemfikir oldum. Bu yanlıştı. Eğer Leninizmin İlkeleri 'kıstas' ise, bunların bir bölümünün keyfi olarak alınması, bir bölümünün keyfi olarak alınmaması kesinlikle doğru bir tavır olamaz. O, ML eserin bütünlüğünü bozan işine geleni alıp,işine geleni almayan bir tavırdır. Bu benim MK toplantısı içinde gördüğüm bir mesele değildi.Daha sonra eski kardeşlerin eleştirisi üzerine bu iki konunun, bu arada almadığımız diğer konunun da alınmasında bir sakınca olmadığı şeklinde bir tavır takındık. Ki bu tavır -ne getirilen eleştiri, ne de kabul edilişi açısından- sorunun özünü kavrayan bir tavır değildi.

Ama MK yazısı, benim yarım sayfadaki görüşlerimi açarken, (ki bu yazı da esasta benim kaleme aldığım, MK içinde yazılıp onaylanan bir yazıdır. Bu anlamda öncelikle benim yazımın, benim tarafımdan açılmışıdır.)

a) Lenin'den Stalin'den alıntılarla (Stalin alıntısı verilmiyor.. Kafadan hatırlandığı biçimi ile konmuştu.) ML olmanın kıstasları sorununu doğru bir genel çerçeve içine koymaktadır. Bu yarım sayfalık yazıya göre olumlu bir ilerletmedir.

İkinci olarak "Yine Stalin Leninizmin İlkeleri adlı yazısında, Leninizmin bir dizi ayırdedici özelliğini 2.Enternasyonal oportunistlerine ve troçkist görüşlere karşı mücadele ile bağıntı içinde ortaya koymaktadır. Bütün bu ilkeler modern revizyonizme karşı mücadelenin gereklilikleri ile birlikte ele alındığında şu kıstaslar ML'in ayırdedici özellikleri olarak görülebilir" denilen yerde (İKK sayı 13, s.3) açık bir biçimde, revizyonizme karşı mücadele ile bağ içinde kıstasların ele alınması düşüncesi ortaya konmaktadır. Yarım sayfalık yazıda, parantez içinde olan bu düşünce, burda açıkca ifade edilmektedir.Ki yaklaşım olarak bu noktada sorun daha 1980'de doğru konmuştur. (Mu. 1985'deki tavrı ile, 1980'

deki ML ilkelerinin temel alınması düşüncesinin doğruluğunu savunurken, 1980'de var olan doğru bir yaklaşımı bütünü ile bir kenara koymakta; 1980'deki konumun daha gerisinde bir konum savunmaktadır.)

Yazının bütününde de, ilkeleri, o günkü somut ideolojik mücadele görevleri içinde savunma çabası olumlu bir çaba olarak ortadadır. Ama kısa yazıda olan ML ilkeleri ile, "Stalin'in ML'in İlkeleri" yazısının eşitlenmesi şeklindeki ve bu yazıdaki kıstasların 'her derde deva kıstaslar' olarak ele alınması şeklindeki temel hata sürmektedir.

Daha sonra bu anlayış varlığını II.Konferans'a kadar sürdürüyor. İkinci Konferansa sunulan karar tasarısında, İK'nın değerlendirilmesi, yine 'Leninizmin İlkeleri' temelinde yapılıyor. Ve 'proleterya önderliğinde devrimi zafere götürecek çizgi' mi/değil mi biçimindeki, içi somut olarak doldurulmadıkça fazla işe yaramayan bir soru ve ona verilen cevapla, ML mi/değil mi sorusu yanıtlanmaya çalışılıyor.

Bu görüşlerle -köklü olmayan- kopuş, 2.Konferans sonrasında, parti inşası üzerine tartışma süreci içinde olmuştur.

İlk defa 8.7'de ben soruna yeni bir yaklaşım getirdim. Bu yeni yaklaşım, ML olmanın kıstaslarını oportunizme-revizyonizme karşı güncel mücadelenin sorunları ile bağıntı içinde tespit etme noktasında, 1980'deki görüşlerin devamı idi; ama 'Leninizmin İlkeleri'ni herşeyi çözen kıstaslar haline getirmeme noktasında, 1980'deki görüşlerden kopma idi. 1980'deki görüşlerle köklü, özeleştirici bir hesaplaşma içinde konmadığı için ise, köklü bir kopma değildi.

8.9'da, MK raporunda, Konferansın değerlendirilmesinde de bu yeni görüş, konferans belgesine getirilen bir eleştiri ile bağıntı içinde savunuldu.

Ben geldiğim noktada, 8.7'deki yaklaşımı, karar tasarısında ortaya koyduğum gibi doğru buluyorum. Ama bu, orda söylenen herşeyin doğru olduğu anlamına gelmiyor.

Örneğin:

83.sayfada, I.Enternasyonal ile ilgili olarak verilen örnek, bizim tartışma bağıntımızda doğru olmayan, işe yaramaz bir örnektir. Çünkü, bizim tartıştığımız sorun ML olmanın kıstası; ya da rekabetçi kapitalizm dönemi ele alınırsa Marksist olmanın kıstası so-

runudur. Halbuki, I.Enternasyonal marksist bir enternasyonal de - ğildir. Bu yüzden de bizim tartıştığımız bağıntıda bu örnek doğru değildir.

I.Enternasyonal örneği, bugün ancak, 'acaba birinci enternasyonal döneminde olduğu gibi, bugün de yalnızca marksistleri değil, ge - nel olarak işçi hareketi içinde marksizmin yaygınlaştırılması, ha kim kılınması amacı ile, işçi sınıfı hareketi içindeki tüm devrim ci akımları birleştirmeye çalışmak daha doğru olmaz mı?" vb. şeklindeki bir sorunun tartışması bağıntısında verilirse doğru olur. Benim bu soruya cevabım ise kesinlikle 'hayır'dır.

Kuşkusuz burda yaptığım tespitler, detaylı bir özeleştiri görevini ortadan kaldırmıyor. Ama benim özeleştiri konusunda -bu noktade- genel yönelimimin ne olduğunu geldiğim yerde ortaya koymayı gerekli gördüm.

Tartışmayla ilgili bazı sorunlar bölümüne ek:

Dördüncü olarak: ML olmanın mesela "savaş konusunda doğru tavır takınmak" gibi bir tek kıstası olduğu, bütün tartışma içinde hiçbir yerde benim tarafımdan savunulmamıştır. Savunulan şey, belli dönemlerde, marksist olarak değerlendirme için, belli sorunların öne çıkacağı, çıkabileceğidir. Böyle bir durumda, kendilerine ML diyenleri ve ML'e daha önceki dönemde dayanmış olanları birbirinden ayırmak için, bir nokta öne çıkabilir. Savunulan budur.

16.12.1985

Yine Konferans öncesinde alternatif karar tasarısının yazarı yoldaş, Derviş'in bu açıklamaları ve yeni karar tasarısı hakkında şu yazılı açıklamaları yapar:

- Daha önce belirttiğim diğer belgelerle ilgili notlar çıkaracaktım. Ama başka şeylere bakma, araştırma bunu engellemişti. Son gelen tezleri kaba-taslak okuyunca, notlar şeklinde de olsa tavır takınmayı mutlak gereklilik gördüm.

- Karar tasarısının son şekliyle ilgili: Benim karar tasarısını, bu mantığı içinde, kökten reddettiğimi açıklamaya bile gerek yok.

Yoldaşa, ya da bu karar tasarısını bu şekliyle savunan yoldaşlara önerim; sayılan noktaların ML'nin devrimci özünü niye oluşturduklarını ispatlamaya çalışsınlar. Neden devrimci özü olduğunu açıklamaya çalışsınlar. Lenin, Stalin ML'nin devrimci özünü tartışırken, bunun içini doldurmaktadırlar. Nedenine cevap vermektedirler. Onlar devrimci özü proletarya devriminden bağımsız ele almamaktadırlar.

- Gelelim açıklamalara: 1.Sayfada: Mu ile Ce sadece soruyu sormakla kalmadı; aynı zamanda (en azından ben) orda yazılan şekliyle kıstasların doğruluğu veya yanlışlığının tartışılacağını belirttiğini, eğer durum buysa bunun kötü olduğunu, ML'nin kıstaslarının doğruluğunun ya da yanlışlığının tartışma konusu yapılamayacağını da belirtti.

- Stalin, Leninizmin Temelleri adlı eserinde belirli bir sınırlama getirdiği tamamen bilincimdedir. Ama bu sınırlamanın ne olduğunun iyi kavranması gerekir. Bu sınırlama kesinlikle proletarya devrimi ya da proletarya diktatörlüğünün hazırlanması, kurulması yaşatılması için gerekli olan Marksizmi bu noktalarda Lenin'in katkılarını dıştalayan bir sınırlama değildir.Tamda bunların bir özetidir.
Şu kesinlikle akıldan çıkarılmamalıdır: Kautsky ve diğer dönekler Marksizmin bütün konularını terk etmemişlerdir.Onlar burjuvazi için, Marksizmde kabul edilir olan ne varsa, onları savunmuşlar, ama zora dayananan proletarya devrimi, proletarya diktatörlüğü gibi burjuvazi için kabul edilemez olan konularda Marksizmi terk etmişler, çarpıtmışlardır. Stalin tam da bunun için hem 2. Enternasyonal oportlarını, hem de sol'ların devrimciliklerini sınamak için Leninizmin İlkeleri'nde ortaya konan kıstaslara bunları uyguladıklarını belirtir. Tam da 2.kampta Anna tarafından, aynı zamanda onu doğru gördüğü ölçüde Hü tarafından, bana,Rosa'nın genelde tartıştığımız konularda, ya da Rosa'ya Lenin eleştiri getirdiği konularda esasta yanlış olduğunu ispatlamak için alıntı yaptıkları eserinde hiçbir yanlış anlamaya meydan vermiyecek bir şekilde açıklamaktadır.

- Benim mantık silsilesi gelince, şu kesinlikle doğru bulduğum düşüncedir: Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağı boyunca Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkeler ML'in devrimci özünü belirleyen ilkeler olacaktır. Bu anlamda birine ML diyebilmek için bu konularda düşündüklerine bakmak gerekir. Bunları ne kadar kendi malı haline getirdiğine, bunları nasıl revizyonizme ve

oportünizme karşı savunduğuna bakmak gerekir. Ben bunları çıkış noktası alıyorum, bunları doğru görüyorum demeyle bu iş olmaz. Zaten olamayacağını da bizzat kendi dolaysız pratiğimiz de gös - termiştir. Bu ilkelere, daha önceki notlarda belirttiğim gibi yeni ekler yapılabilir. Bunlar, Lenin ve Stalin döneminde teorinin çözmediği konularda olabilir.
Bu ilkeleri birisi sözde savunduğunu söylerse, ve mesela Mao'yu köylü devrimcisi olarak nitelerse, ben kesinlikle bu kişinin ML bir pozisyonda durmadığını söylerim, bu konuda. Ve kesinlikle Leninizmin temellerinde ortaya konan ilkeleri çıkış noktası almadığını ortaya koyarım. Ya da bir diğeri parti konusunda hem bu ilkeleri doğru gördüğünü söyler, hem de partiyi hizipler federasyonu olarak görür; ya da partiyi yanılmaz olarak görür; ya da demokratik merkeziyetçilik kurallarını kendi partisi içinde şu ya da bu nedenden ötürü savunmaz; ben bu kişiye de bu konularda ML pozisyonda olmadığını ve kesinlikle ilkeleri çıkış noktası almadığını söylerim.

- Bu ilkelerden herhangi birini çarpıtan bir akıma karşı, bu ilkeyi öne çıkararak bu akıma karşı mücadeleyi merkeze koyabilirim. Bunun yanılgılarına karşı mücadele ederim.

- Benim temel tezim şu: Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkelerden herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda olana ve düzeltme imkanı ortadan kalkan kişiye ML denilemez. Bu kişi mesela ekonomi-politik hakkında, ya da diyalektik materyalizm konusunda esasta genel doğruları savunsa bile; bu konularda esasta doğru şeyleri savunması bir kişiyi otomatikman Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkeler konusunda doğru tavır takınmaya götürmez. Nitekim götürmemiştir de. Ama bu konularda zaten esasta yanlış olanın Leninizmin Temellerinde ortaya konan ilkeler konusunda doğru bir pozisyonda olabileceğini düşünmek bile abesle iştigaldir.

- Kampta benim 8.7'deki kıstasları ML olmanın kıstasları olarak savunanlara eleştirim, Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkeleri çıkış noktası almadıkları ve bu ilkelerden herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda duranı ML gördükleri, bunun yanlış olduğu eleştirisidir. Ve zaten bu noktada Rosa tartışması gündeme geldi. Ve bana Rosa'nın Lenin'in eleştiri getirdiği konuların esasında hatalı olduğu ispatlanmaya çalışıldı.

Kesinlikle hatırladığım: Kampta 8.7'nin çıkış noktası olarak Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkeleri aldığı, tam da bu ilkelerin uyarlanması olduğu açıklaması gelmedi. Ya da ben hatır

lamıyorum. Aynı şekilde, Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkelerden herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda duran ve düzeltme imkanı ortadan kalkan birinin ML değerlendirilemeyeceği görüşü de getirilmedi. Tam tersine Rosa örneğinden çıkarak, bunun olabileceği ispatlanmaya çalışıldı. En azından Anna tarafından. Şimdi bu tartışma hasıraltı ediliyor. Bu kötü bir oportünist yöntemdir.

İlk karar tasarısının iddiası ise Leninizmin Temelleri'ni çıkış noktası aldığı ve 8.7'nin bunu yapmaya çalıştığı iddiasıdır. Benim bulunduğum hücrede, benim tarafımdan bunun doğru olmadığı; bunu doğru görenlerin ise sayılan kıstasların nasıl Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkelerin günümüz şartlarına uyarlanması olduğunu ispatlaması gerektiğini savundum. Ve bizzat karar tasarısının yazarı ve düzeltmeleri yapan yoldaş tarafından tek tek konular ele alınarak bu yapılmaya çalışıldı. Ama tartışma çıkmaza girdiğinden ve konferansta tekrar bunun tartışılacağından, konferansa gelirken bunun yapılması gerektiği noktasında fikirbirliği olduğundan tartışma o noktada kesildi. Şimdi bütün bunlar es geçiliyor. Bu kıstasların Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkelerin günümüz koşullarına bir uyarlaması olup olmadığı konusunda susuluyor.

Eğer 8.7 kaleme alındığında bu ilkeler göz önüne alınmadı ise -alınmadığı bana açık gözüküyor- o zaman bu tespit edilmeli. Yok alındı ise, nasıl alındığı ortaya konulmalı ve şimdi kıstaslar üç asağı-beş yukarı aynı olduğuna göre, o zaman nasıl Leninizmin Temelleri'nde ortaya konulan ilkeler devre dışı bırakılıyor, bu açıklanmalıdır. Bunların hiçbiri doğru bir yöntemle yapılmıyor.

- Benim karşıma şu topla çıkıyor: Kamp tartışmalarından sonra sıkışma ve iki görüşü uzlaştırmaya çalışma, daha sonra uzlaştırmaya çalıştığı görüşlerden bir taraf bu karar tasarısının nasıl Leninizmin İlkeleri'nde ortaya konan ilkelerin günümüze uyarlanması olduğunu ispatlaması talebi getirmesi ve taleple birlikte bunun yapılmaya çalışılması ve fakat bu becerilemeyince şimdiki açıklamaların getirilmesi. Bu yöntemle hiçbir yere varılamaz.

- Kafamın açık olup olmadığı meselesiyle ilgili: Kendi bağımsız incelemem sonucu, doğruluğu konusunda hiçbir kuşkumun olmadığı, ve bir de ML'nin aksiyomları konusunda hiçbir dönemde kuşkumun olmadığını belirtmem gerekir. Çünkü bana mal edilmeye çalışılan görüş buna açıktır. Ben her dönemde hangi konularda açık olduğum

hangi konularda açık olmadığımı açık yüreklilikle ortaya koydum. Sadece parti içinde değil, devrimci kamuoyu önünde de. Açık olmadığım konularda iddialı bir şekilde ahkâm da kesmedim. Bilgisizliğimi belirtmeyi, durumum ne ise, onu ortaya koymayı en doğru tavır olarak gördüm ve uyguladım. Tabii sorunları görmeye başlamamla birlikte. Daha önceleri zaten bir sorun yok, ya da sorunlara esas kafa yormak yok.Bu kafa yorma zaten bizim adımıza karar tasarısını sunan yoldaş yapıyor. Biz de onun ortaya koyduğunu doğru olarak alır, pratiğe geçirmeye çalışırız. Mantık buydu. Ve yapılan da bu idi. Bunun yanlışlığını gördüm. Bizzat bu yoldaşın temel konularda sapma içine girdiğini gördüğüm noktadan itibaren durum değişti. Ve bizzat savunulan görüşlerin doğruluğu ya da yanlışlığını bizzat kendimin araştırması gerektiği sonucuna vardım. Bu sonuca varmamla birlikte, bildiğim, doğruluğuna inandığım.-tabii kör inanç değil, araştırma sonucu varılan inanç- konularda keskin ve saldırgan, ideolojik mücadeleyi yumuşatan değil, tam tersine kızıştıran bir tavır içine girmek ve fakat daha önce başkaları tarafından ortaya konulmuş ve benim tarafımdan da hiçbir inceleme yapılmadan kabul edilmiş konularda, ya da bilgi eksikliğini duyduğum konularda ise, durumumun ortaya konulmasını kendime görev bildim.

- Ben kesinlikle kafamın açık olduğu konularda platformumuzun tespit edilmesinden yanayım. Hiçbir zaman platform ortaya koymayalım diye bir anlayışım olmadı. Ve hiçbir yerde de böyle görüşler savunmadım. Sorun platform olarak ortaya konulan konularda benim açık olmamam, benim araştırmamın olup olmamasıdır. Ben bu zamana kadar çokca yaptığımız mantık oyunuyla platform ortaya koymayı, siyaset tespit etmeyi kökünden yanlış görüyorum. Bu yanlışlığın da bilince çıkması gerekir. Özellikle 2.Konferansdaki parti sorunu ile ilgili tartışmalar, birde 8.7 vb. bu konuyla ilgili tartışmalar göz önüne alındığında, bunun iyice bilince çıkması gerekir. Yoksa bugün platform diye ortaya koyarsın, yarın ortaya koyduğun platformun yanlışlığını ispatlamaya çalışırsın. En açık örnek, ML olmanın kıstasları tartışması. Uzağa, başka konulara gitmeğe gerek yok.

- ML'nin geldiği yerin bizim geldiğimiz yerle ilgili düşülen notta bu polemiğin kime yöneldiği kavranmamışa benziyor. Bolşevik - ler geldikleri yeri teorileştiriyor; en ileri onlar. Şu anda da en ileri biziz; biz de geldiğimiz yeri teorileştiririz, anlayışı ile giriler polemiktir. Burda [illegible]rdı edilen -bilinçli ya da bi-

linçsiz- Bolşeviklerin geldiği yer, gerçekten de ML'nin geldiği yerdir. Bu küçücük gerçek unutuluveriyor. Ve benzemeyenler benzetilmeye çalışılıyor. Eğer Bolşeviklerin kendi geldikleri yeri teorileştirdikleri teorisi doğru ise.. Benim bu konuda fazla bilgim yok. Bu anlamda açık değilim.

- Mao ile ilgili problemim şudur: Özellikle 56 sonrası Parti Kongrelerinde kabul edilen ve bizzat onun adına okunan raporlar ya da onun tarafından hazırlandığı söylenen raporların incelenmesi ve bu raporlarla Mao'nun o dönemlerde savunduklarının karşılaştırılması vb. noktalarda değerlendirilmesi sorunudur. Başka bir şey değil. Mao'nun proletarya diktatörlüğü teorisinden saptığı, daha sonraları ise bunu belli ölçülerde düzelttiği bir vakadır. Ancak ne kadar düzeltip ne kadar düzeltmediğinin ortaya konulması gerekir. Problem bu noktadır.

- Aynı şekilde 57'deki felsefi yanılgısını da ne kadar düzeltip düzeltmediği de vs.

- ML'nin abc'sini öğrenme konusunda bizden ileri olanların çıkıp çıkmadığı. Eski kardeşleri dıştalıyorsa nedeni açıklanmalı. Dıştalamıyorsa, o zaman olgu olarak yanlış bir tespit var. Herhalükarda eski kardeşlerin ML'yi kavramaları bize göre en azından bizim çatıştığımız noktalarda bizden ileri.

Yine aynı yerde, doğruluğundan emin olduğumuz konularda, benim kesinlikle "söylediğimiz belki yanlıştır" diye bir anlayışım olmadı. Ama sorun emin olma meselesi. Bu doğru olarak kabul edilenin nasıl doğru kabul edildiği sorunudur. Şu gayet açık. Objektif olarak bugüne kadarki çizgimizi belirleyen yoldaşın çokca ML'nin saflığını bozduğu, ML'yi yanlış yorumladığı, ML'yi tahrif ettiği (kendi doğru bildiği görüşleri ispatlamak için) ortaya çıktı. Bu noktada, kendimin araştırmadığı konularda ML'yi savunduğundan, onu tahrif etmediğinden, yanlış yorumlamadığından nasıl emin olabilirim? Sorun bu.

- Şimdi bir de emin olma sorunu üzerine bir kaç söz. Bolşevik 12'yi yazan yoldaşlar, bunu yazdıklarında, bunun doğruluğundan emin değiller miydi? Ya da bunu savunan yoldaşlar emin değiller miydi? Bu soruyu sormak bile abes, ama sordurmak zorunda bırakılıyor insan. Eminseler, bugün görüş değiştirdiler. Ben böyle emin olmayı doğru görmüyorum. Buna belki mükemmelliyetçilik denilecek, ama kesinlikle mükemmelliyetçilik değil. Sorun tartışılan konuda ML temelini kavramak, ondan sonra tavır takınmak talebi -

dir. Ve kesinlikle doğrudur. Yine sorulacak,bu polemik kime..İnceleme-kavrama, ondan sonra tavır takınma talebinin karşısına üstünkörü incelemeyi ve tavır takınmayı savunanlaradır. Örneğin Castrop toplantısında ben bu talebi getirdiğimde, incelendiği ve kafa yorulduğu söylenmişti. Polemiğim bunlaradır. Bolşevik 12'nin bütününe değil, görüş değişen temel sorunlara ilişkindir.

- Onlarca kez tartışmadan ne kastediliyor? Biz onlarca kez tartıştığımız, örneğin parti inşası sorununa bağlı teorik çalışma vb. konularda son anda görüş değiştiriyoruz. O zaman bu emin olma nasıl olacak? Örneğin bu konuda son anda -çünkü yazı 17 Aralık tarihli- görüş değiştiriyor. Hem de temel konuda -karar tasarısı sunucusu tarafından. Şimdi diğer yoldaşlar bu görüş değiştirmenin doğruluğu ya da yanlışlığı konusunda nasıl karar verecekler? Üç sene başka şeyler savun, son anlarda uzlaşan görüş savun, şimdi ise başka görüş savun. Kendisi araştırmamış yoldaşlar hangi görüşün doğruluğundan emin olacaklar? İlk taslakta sorun görmemişler, bu anlamda eminler; ama o emin oldukları konuda bizzat karar tasarısı köklü değişikliğe uğruyor. Partizancıların ünlü değimi ile, gel de dizler titremesin.

Kruşçof örneği ile ilgili: Sovyetlerin sosyalist olmadığı, Sosyal emperyalist olduğu bence olgudur. Kruşçof'un da ML olmadığı revizyonist olduğu açıktır. Ama bunun açık olması, bizim buna getirdiğimiz temel eleştirilerin bütününün doğru olduğunu beraberinde getirmez. Bizzat bizim savunduğumuz görüşlerin içinde revizyonist temel görüşlerin olmadığını beraberinde getirmez. Sorun bu, MZD savunucuları da mahkum ediyor, AEP taraftarları da mahkum ediyor. Bu noktada kişi, hele bizim durumumuzda, bizzat kendisi inceleyip, yazdıklarımızın doğruluğu ya da yanlışlığını sınamalıdır. Tabii teoriyi üretenlerde belli problemler görenler için bu böyledir. Problem görmüyorsa zaten sorun yoktur.

Bu bölümdeki polemik bana karşı ise, ben ne düşündüğümü ortaya koydum. Kabaca da olsa.

- Biz bir şey bilmiyoruz, rüzgarına karşı tavırda da durum tam karar tasarısının ortaya koyduğu gibi değildir. Biz bir yandan az bildiğimizi, belli problemlerin olduğunu ortaya koyduk; ama diğer taraftan da sorunları çözmüş gibi çok iddialı şekilde ortaya çıkmışızdır. Kamp tezlerini dıstala eski kardeşlerle polemik, bunun en güzel örneğidir.

7.Sayfada Leninizmin İlkeleri ile şimdi savunulanla eskisi arasında hiç fark yok mu? Varsa neden özeleştiri yapılmıyor? Kendin savunmadı isen bile Anna'yı desteklemekle ya da ses çıkarmamakla yani kendini ayırmamakla savunur pozisyona düştün. Niye özeleştiri yapmıyorsun?

Rosa ile ilgili: Lenin'le Rosa'nın çatıştığı noktalardan neyi anlıyorsun? Bunu açık olarak ortaya koymazsan sorun karışır. Ve tartışma başka yönlere gider. Ben neyi anladığımı olumlu olarak ortaya koyuyorum.

Mesela Rosa ile Lenin ulusal sorun üzerine kapışırlar. Ama ulusal sorunun bütün yönlerine ilişkin değil. Ulusal soruna ilişkin belli konularda ya da belli yönlerinde aralarında fikir birliği vardır. İlhaklara karşı olma vs. gibi. Ama, bu konuda fikir birliği olurken bir başka konuda aralarında çelişme vardır. Ve genellikle de Rosa daha önce aralarında fikir birliği olan konuya taban tabana zıt başka görüşler de savunur. Ben sorunu ele alırken bu ikisini birleştiriyorum. Pratiğini göz önüne alıyorum. (Hangi görüşün pratiğine damgasını vurduğu açısından) Ondan sonra diyorum ki, Rosa ulusal soruna ilişkin esasda doğru pozisyondadır. Kampta bunu anlatmaya çalıştığımı sanıyorum. Ne kadar anlatıp anlatamadığımı tutanaklar çıktığında göreceğiz.

- Bu bağıntıda Rosa'nın yanlış teorisinden uzaklaşıp, pratikte doğru tavır takındığı ile ilişkin sorun doğru konulmuyor. En azından ulusal sorun açısından Sorun, Rosa'da pratiğine damga vuran görüşün de ya da teorinin de Rosa'da olduğudur.
Yoksa Rosa'nın pratiği, hiç savunmadığı görüşlerin pratiği değildir. Bu anlamda Rosa teorisinde var olan yanlışlar yerine var olan doğrular noktasında tavır belirliyor.

- Leninizmin sistem olarak kendini kabul ettirmediği üzerine: Yanılmıyorsam kampta ya parti sorunu ya da DD ile ilgili olsa gerek, ben bunun ne zaman evrensel hale geldiğinin de önemli olduğunu, ya da bunun da tartışma içine sokulması gerektiğini söylediğimde bana dudak bükülmüştü, bir çok yoldaş tarafından.

S.9'daki yeni yaklaşım getirme ile ilgili: Belgelerden çıkan, benim getirdiğim yaklaşımı da getiren sensin, ya da bilince çıkaran sensin. Ama bu yaklaşım süreç içinde bilince çıkarılmadan terk ediliyor. Bunun nedenleri konusunda iyice kafa yormak gerekir. Kabaca ben bu notlarda eğilimimi ortaya koydum.

19.12.85

Bunlar dışında Konferansa yazılı olarak gelen belgeler şunlardır:

Keriman'ın notu:

MARKSİZM-LENİNİZMİN KRİTERLERİNE İLİŞKİN 2.ÖNERİ:

Tümüyle tasfiyeci akımın konumu çerçevesinde bulunduğu ya da bu akımlar karşısındaki konum arasında bir uzlaşma teşkil ettiği için, karar tasarısı bu haliyle reddedilmelidir.

Ben gözden geçirilen ve düzeltilen taslağı onaylıyorum.

Ve bir sempatizanın açıklaması:

"ML olmanın kıstasları sorunu" üzerine

Bu konuda detaylı bir bilginin sahibi değilim. Sadece belli ek bilgi için görüşlerimi belirtmeyi yararlı görüyorum.
Birincisi:
Gerek B.7 gerekse ekinde sayılan kıstaslara ayrıca pratikte, gerek uluslararası alandaki burjuvaziye, gerekse 'kendi' ülkelerindeki burjuvaziye karşı tavırları da eklenmelidir. Bu o yazılarda geçmiyor.

İkincisi:
Bolşevik Union takımı ve MZD savunucuları dünya ML hareketi dışında görülmektedirler. B. Almanya'da bulunan MLPD de MZD akımı içinde görülmelidir. Bu örgütlerin tümü hakkında tavır takınacak durumda değilim. Fakat MLPD, yazılarını okuyabildiğim kadarıyla ve pratik çalışmasıyla da Marksizme en yakın örgütlerden biri olarak savunabilirim. ML midir değilmidir sorununu ileride tartışabilirim.

Üçüncüsü:
"Muhalefet hakkında tavır" başlıklı bölümde Spartaküs'e yaklaşmanız yanlıştır. Gerekçeniz yeterli değildir. Kaldıki Spartaküs bizim getirdiğimiz biriki eleştiriyi de haklı bulmuştur. Bildiğim kadarıyla 12 Eylül ile ilgili çıkardıkları bir bildirilerine karşı getirdiğimiz eleştiriler hakkında.

Ayrıca sizin gerekçelerinize teorik alanda uyan, bu anlamda ÜKH içinde gördüğünüz eski kardeşlerin getirdikleri eleştirile-

ride esasta doğru buluyorlar. Eski kardeşleri UKH içinde gördüğünüz eski kardeşlerin tersine yapacağınız bir tespit -Spartaküs için- bana göre sıratacaktır. Çünkü temel tayin edici olan sizin deyiminizle kendilerini diğerlerinden nitel olarak ayırmayı ifade edenler arasına Spartaküs de girmektedir. Eğer Spartaküs kendisini laf düzeyinde ayırıyorsa -ki ayırıyor- sizin tersi bir değerlendirmeniz biraz da TDKP ile DHB'nin UKH'ni paylaşmaları şeklindeki bir 'post' kavgası biçiminde de görülebilinir. Tutarlı olmak istiyorsanız tespitinizin tabii sonucu olarak Spartaküs'ü UKH içinde değerlendirmeniz ve eski kardeş örgütlere de tekrar bir birlik oluşturmak için çağrı yapmanızdır. Tabiiki spartaküsçülerede.

Yukarıda da belirttiğim gibi bu konuda ilerletici bir tartışma şu anda yürütebilecek durumda değilim. Sadece bilgi verme ve çelişkiyi göstermek istemiştim.

Kendimizin özellikle ülke somutunda açık bir ML çizgiye sahip olmadığımız şartlarda böyle sınırlamalar çizmek, kendimizi onun içine hapsetmek pek doğru görünmüyor.

Os. 14.12.85

Ayrıca Konferansta bu bölümün tartışmasında Stalin'in "Bolşevik Tarihinin Bazı Sorunları" adlı makalesi de önemli rol oynamış, tartışmalarda bu makalenin yorumu üzerine tartışmalar önemli bir yer tutmuştur. Okuyucunun tartışmayı izleyebilmesi için makalenin tartışılan bölümünü bir bütünlük içinde aşağıya alıyoruz:

"BOLŞEVİK TARİHİNİN BAZI SORUNLARI ÜZERİNE

Yoldaşlar,

Slutski'nin "Savaş-Öncesi Bunalımı Döneminde Alman Sosyal-Demokrasisi Dolayısıyla Bolşevikler" adlı, partiye karşı ve yarı-troçkist yazısının, Proletarya Devrimi dergisinde yayınlanmasını şiddetle protesto ederim.

Slutski, Lenin'in (Bolşeviklerin), Alman sosyal-demokrasisinde, genel olarak savaş-öncesi sosyal-demokrasisinde, merkezcilik tehlikesini yeteri kadar önemsemediğini, yani maskeli oportünizm tehlikesini, oportünizmle uzlaşma tehlikesini küçümsediğini iddia ediyor. Başka bir deyişle, Slutski'ye göre, merkezciliği önemsememek, aslında, oportünizme karşı mücadeleyi geliştirmekten geri durmak demek olduğuna göre, Lenin'in (Bolşeviklerin) oportünizme karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütmemiş oldukları sonucu çıkıyor. Böylece, Lenin'in savaş-öncesi dönemde henüz gerçek bir bolşevik olmadığı; ancak emperyalist savaş sırasında, hatta bu savaştan çıkıldığı sıralarda gerçek bir bolşevik olduğu gibi bir sonuç çıkıyor. Slutski, böyle konuşuyor yazısında. Ve siz, bu çiçeği burnunda "tarihçi"yi bir iftiracı olarak, gerçek-

leri değiştiren bir kalpazan olarak damgalayacağınız yerde, onunla tartışmaya giriyorsunuz. Slutski'nin yazısının derginize tartışma yazısı olarak girmesine ses çıkarmamazlık edemem, çünkü Lenin'in bolşevikliği üzerine, Lenin'in oportünizmin yüzlerce çeşitlemesinden biri olan merkezciliğe (ortayolculuğa) karşı bir ilke mücadelesi, uzlaşmaz bir mücadele yürütüp yürütmediği sorunu üzerine, Lenin'in gerçek bir bolşevik olup olmadığı üzerine tartışma açılamaz.

20 Ekim'de, Merkez Komitesine yollanan "Yazı Kurulunun Notu"nda, Yazı Kurulunun, Slutski'nin yazısını bir tartışma yazısı olarak dergiye sokmakla hata işlediğini kabul ediyorsunuz. Yazı Kurulunun bu notu, büyük bir gecikmeyle yayınlanmış da olsa, elbette ki iyi birşeydir. Ne var ki, bu notta, "derginin Proletarya Devrimi'nin sütunlarında, bolşeviklerin savaş-öncesinin II. Enternasyonal ile ilişkilerine değgin bütün bir sorunlar çemberinin yeni bir incelemesinin yapılmasını son derece güncel ve politik bakımdan zorunlu görmekte" olduğunu açıklamakla, yeni bir yanlış daha yapıyorsunuz. Bu demektir ki, insanları, yeniden, bolşevikliğin aksiyomları olan sorunlar üzerine tartışmaya sürüklemek niyetindesiniz. Bu demektir ki, Lenin'in bolşevikliği sorununu, aksiyom niteliğindeki bu sorunu, "yeni bir inceleme" gerektiren bir sorun haline çevirmek istiyorsunuz. Niçin? Hangi nedenle? Leninizmin, her çeşit oportünizme karşı, Batının merkezciliğine (Kautsky) ve bizdeki merkezciliğe (Troçki ve ötekiler) karşı amansız bir mücadeleden doğduğunu ve bu mücadeleyle büyüyüp güçlendiğini herkes bilir. Bolşevikliğin en açık düşmanları bile, bunu yadsıyamazlar. Bu, bir aksiyomdur. Oysa siz, bizi geri geri çekiyorsunuz, bu aksiyomu, "yeni bir inceleme" konusu olmak zorunda bir sorun haline getirmeye çalışıyorsunuz. Niçin? Hangi nedenle? Belki de bolşeviklik tarihini bilmediğinizden? Belki de Slutski'ler ve Troçki'nin öteki öğretilileri ağızlarının tıkandığını söyleyemesinler diye kokuşmuş bir liberalizm yüzünden? Bolşevikliğin hayati çıkarları zararına gerçekleşen garip bir liberalizm...

Dergi yönetiminin, Slutski'nin yazısında özellikle tartışmaya değer gördüğü nedir?

1. Slutski, Lenin'in (Bolşeviklerin), Alman sosyal-demokrasisinin oportünistleri ile, savaş-öncesinin II. Enternasyonalinin oportünistleri ile bir ilişiği kesmeye, bir ayrılmaya yönelmemiş olduklarını ileri sürüyor. Slutski'nin bu Troçkist tezine karşı tartışmaya girişmek istiyorsunuz? Peki ama tartışacak ne var bunda? Slutski'nin, Lenin'e, Bolşeviklere, kısaca iftira ettiği açık değil mi? İftirayı damgalamak gerek, yoksa tartışma konusu yapmak değil.

Her Bolşevik, eğer gerçekten bolşevikse, Lenin'in, savaştan çok önce, hemen hemen 1903-1904'ten beri, Rusya'da Bolşevik grubu billurlaştığı zaman ve Alman sosyal-demokrasisinin bağrında sollar ilk kez kendilerini ortaya koydukları zaman, bizde, Rus Sosyal-Demokrat Partisi içindeki oportünistlerle ve ötede, II. Enternasyonal'deki özellikle de Alman sosyal-demokrasisindeki oportünistlerle bağları koparma yolunu, ayrılma yolunu tutmuş olduğunu bilir. Her Bolşevik, kesinlikle bu nedenle, Bolşeviklerin, daha o dönemde (1903-1905), II. Enternasyonal'in saflarında, şanlı "bölücüler" ve "bozguncular" sıfatını kazanmış olduklarını bilir. Peki ama II. Enternasyonal'in bağrındaki ve en başta da Alman sosyal-demokrasisi

içindeki sol sosyal-demokratlar, örgütlenme bakımından henüz biçimlenmemiş, ideolojik olarak yeterince güçlenmemiş, "kopma", "bölünme" sözlerini ağızlarına almaktan bile korkan zayıf, çelimsiz bir grup oluşturuyorduysa, Lenin ne yapabilirdi, Bolşevikler ne yapabilirdi? Böyle de olsa, Lenin'in, Bolşeviklerin, Batı partilerinde, sollardan ayrılmayı, Rusya'dan, örgütlemek zorunda oldukları ileri sürülemez. Üstelik de örgütlenme ve ideoloji bakımlarından zayıflık, sol sosyal-demokratların karakteristik çizgisiydi, hem de yalnız savaş-öncesi dönemde değil. Bu olumsuz çizgiyi, solların savaş-sonrası döneminde de koruduklarını bilinir. Lenin'in Ekim 1916'da, yani savaşın başlangıcından iki yıldan fazla bir zaman sonra yazdığı, Almanya' daki sol sosyal-demokratların ağır politik yanılgılarının tümünü birden eleştirerek, "dörtbir yandan, Kautskici ikiyüzlülüğün, ukalalığın, oportünistlere karşı 'dostluğun' rezil ağına yakalanmış bütün Alman sollarının zaafından" sözettiği, "Junius, Alman sosyal-demokratlarının 'çevresinden', hatta bölünmeden korkan, devrimci sloganları doğru dürüst söylemekten korkan sol sosyal-demokratların 'çevresinden' kendini tamamıyla kurtaramamıştır" dediği o çok ünlü "Junius'un Broşürü Üzerine" yazısını herkes bilir.

II. Enternasyonal'in bütün grupları arasında, o zaman, örgütlenme konusundaki deneyimi ile, ideolojik yapısı ile, Rus sosyal-demokrasisi içindeki kendi oportünistleri ile doğrudan doğruya ilişkiyi kesme, ayrılma doğrultusunda herhangi ciddi bir girişimde bulunacak yetenekte olan tek grup, Rus Bolşevikleri idi. Ah bakın, eğer Slutski'ler, Lenin'in ve Rus Bolşeviklerinin, oportünistlerle (Plehanov, Martov, Dan) ayrılmayı örgütlendirmek ve merkezcileri (Troçki ve öteki Ağustos Bloku taraftarlarını) kovmak için bütün güçlerini kullanmadıklarını tanıtlamaya değil, sadece varsaymaya kalkışsalardı bile, o zaman, böyle bir durumda, Lenin'in bolşevikliği üzerinde, Bolşeviklerin bolşevikliği üzerinde tartışılabilirdi. Ama işte Slutski' ler bu kadar gülünç bir varsayım lehinde tek söz olsun etmeyi bile göze almıyorlar. Rus Bolşeviklerinin (1904-1912) uyguladıkları, her çeşitten oportünistlerle ilişiği koparmadaki kararlı siyasetlerinin herkesçe bilinen gerçeklerinin, böyle bir varsayımın karşısına şiddetle dikileceğini bildiklerinden, buna cüret edemiyorlar. Bu varsayımı ileri sürer sürmez, alçaklık direğine çakılıp kalacaklarını bildiklerinden, buna cüret edemiyorlar.

Ama işte ortaya çıkan soru şu: Rus Bolşevikleri, emperyalist savaştan çok önce (1904-1912) aynı zamanda II. Enternasyonalin oportünist ve merkezcileri ile ilişiği koparmaya, ayrılmaya yönelmeksizin kendi oportünistleri ile, kendi merkezci-uzlaşmacıları ile ayrılmayı gerçekleştirebilirler miydi? Rus Bolşeviklerinin, oportünistlere ve merkezcilere karşı kendi politikalarını, Batılı sollar için bir politika modeli saymış olduklarından kim kuşku duyabilir? Rus Bolşeviklerinin, her çareye başvurarak, Batıdaki sol sosyal-demokratları, özellikle Alman sosyal-demokrasisinin sollarını kendi oportünistleri ile, kendi merkezcileri ile bağları koparmaya ve ayrılmaya ittiklerinden kim kuşku duyabilir? Batıdaki sol sosyal-demokratlar, Rus Bolşeviklerinin izi üzerinde yürüyebilecek bir olgunluk derecesine ulaşmamışlarsa, bunun suçu, Lenin'in ve Rus Bolşeviklerinin değildir.

2. Slutski, Lenin'i ve Bolşevikleri, Alman sosyal-demokrasisinin sollarını kararlı bir biçimde ve caymaz bir tutumla destek-

lemedikleri için; onları ancak ciddi ihtiyat kayıtları koyarak desteklediklerini için, bazı fraksiyoncu düşünceler, Bolşevikleri Almanya'nın sollarını sonuna kadar desteklemekten alıkoydu diye kınıyor. Siz, bu şarlatanca ve bu tamamen ikiyüzlü kınamaya karşı tartışmaya girmek istiyorsunuz, peki ama bunda tartışacak ne var? Burada Slutski'nin bir manevra yaptığı ve Lenin'e ve Bolşeviklere karşı ikiyüzlü bir kınama ile Almanya'daki solların tutumlarındaki gerçek boşlukları örtmeye çalıştığı açık değil mi? Bolşeviklerin, işçi sınıfına ve devrime ihanet etmedikçe, ciddi ihtiyat kayıtları olmaksızın ve yanılgılarını ciddi bir eleştiriye uğratmadan boyuna bolşeviklikle menşeviklik arasında sallanıp duran Almanya sollarını destekleyemeyecekleri açık değil midir? Böyle namussuz manevralara damgayı vurmak gerek, yoksa onları tartışma konusu yapmak değil.

Evet, Bolşevikler, Almanya'nın sol sosyal-demokratlarını ancak ciddi ihtiyat kayıtları ile, onların yarı-menşevik yanılgılarını eleştirerek, desteklediler. Ama bu yüzden onları kutlamak gerek, kınamak değil.

Bundan kuşku duyanlar mı var?

Tarihteki çok bilinen olgulara bakalım.

a) 1903'te, Rusya'da Bolşeviklerle menşevikler arasında, partiye katılma konusunda ciddi uyuşmazlıklar başgöstermişti. Bolşevikler, partiye üye olma formülleri ile, örgütlenme konusunda, proleter olmayan unsurların partiye akışına karşı frenleyici bir engel yaratmak istiyorlardı. O zamanlar Rus devriminin burjuva-demokratik niteliğinden dolayı, böyle bir akış tehlikesi, gerçek olmaktan da başka birşeydi. Rus menşevikleri, partinin kapılarını proleter-olmayan unsurlara ardına kadar açan karşı tutumu savunuyorlardı. Rus devriminin sorunlarının, dünya devrimci hareketi için taşıdığı ciddi önem dolayısıyla, Batı Avrupa sosyal-demokratları araya girmeye karar verdiler. Almanya'daki sol sosyal-demokratlar, o zaman solcuların liderleri olan Parvus ve Rosa Luxemburg da işe karıştı. Peki ne oldu? Her ikisi de Bolşeviklere karşı görüş bildirdiler. Ve Bolşeviklere karşı aşırı-merkeziyetçilik ve blankici eğilimlere sahip olmak suçlaması yöneltildi. Daha sonra bu dargörüşlü sıfatları menşevikler ele aldı ve bütün dünyaya yaydı.

b) 1905 yılında Rusya'da Bolşevikler ile menşevikler arasında Rus devriminin niteliği dolayısıyla uyuşmazlıklar ortaya çıktı. Bolşevikler, hegemonya proletaryada olmak üzere, işçi sınıfı ile köylülük arasında ittifak fikrini savunuyorlardı. Bolşevikler, burjuva-demokratik devrimin hemen ardından sosyalist devrime geçmek için, yoksul köylülüğün desteğini sağlayarak, işi proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatoryasına doğru götürmek gerektiğini iddia ediyorlardı. Rusya'nın menşevikleri burjuva-demokratik devrimde proletaryanın hegemonyası fikrini reddediyorlardı; işçi sınıfının köylülük ile ittifakı politikası yerine liberal burjuvazi ile anlaşma politikasını yeğlediler; proletaryanın ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğüne gelince, bunun gerici, blankici ve burjuva devriminin gelişmesi ile çelişen bir şema olduğunu açıkladılar. Bu tartışmalar karşısında, Alman sosyal-demokrasisinin sollarının, Parvus ve Rosa Luxemburg'un tutumları ne oldu? Ütopya niteliğinde, yarı-menşevik, menşeviklerin işçi sınıfı ile köylülüğün ittifakı politikasını yadsıma tutumlarının iliğine ka-

dar işlediği bir sürekli devrim şeması (Marx'ın devrim şemasının bozulmuş bir imgesini) çıkardılar ortaya, ve proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü bolşevik şemasına karşı çıktılar. Sonradan, bu yarı-menşevik sürekli devrim şeması, Troçki tarafından (kısmen de Martov tarafından) yeniden ele alındı ve Leninizme karşı bir mücadele aracı haline getirildi.

c) Savaş-öncesi dönemde, II. Enternasyonal partilerinin içinde, en güncel sorunlardan biri olarak, ulusal sorun ve sömürge sorunu, ezilen uluslar ve sömürgeler sorunu, bunların özgürlüğe kavuşması sorunu, emperyalizmle savaşmaya ve onu devirmeye olanak verecek araçlar sorunu sahneye çıktı. Proletarya devrimini geliştirmek ve emperyalizmi kuşatıp çevirmek için, Bolşevikler, ezilen ulusların ve sömürgelerin kurtuluş hareketlerini, ulusların kaderlerini belirlemede özgür olmaları temeli üzerinde destekleme politikasını öğütleyip önerdiler; ileri ülkelerin proletarya devrimi ile sömürgelerdeki ve ezilen ülkelerdeki halkların devrimci kurtuluş hareketi arasında tek bir cephe şemasını geliştirdiler. Bütün ülkelerdeki oportünistler, bütün ülkelerin sosyal-şövenleri ve sosyal-emperyalistleri, bu yüzden, Bolşeviklere kafa tutmakta gecikmediler. Kuduz köpekler gibi Bolşeviklerin yakasını bırakmadılar. O zaman Batının sol sosyal-demokratları ne tutum içindeydiler? Bunlar yarı-menşevik bir emperyalizm teorisi geliştirdiler, ulusların özgür iradesini kullanma ilkesini Marksist anlayışıyla (ayrılma ve bağımsız devletler kurmak da dahil olmak üzere) geri çevirdiler; sömürgelerin ve ezilen ülkelerin kurtuluş hareketinin ciddi devrimci önemi konusundaki tezi saptırdılar, proletarya devrimi ile ulusal kurtuluş hareketi arasında tek cephe olanağı tezini saptırdılar ve bütün bu, ulusal sorunun ve sömürge sorununun yeterince değerlendirilememesi demek olan yarı-menşevik salatayı, Bolşeviklerin Marksist şemasına karşı çıkardılar. Bilindiği gibi bu yarı-menşevik salata daha sonra Troçki tarafından yeniden ele alındı, Troçki bunu, Leninizme karşı bir mücadele aracı olarak kullandı.

Almanya'daki sol sosyal-demokratların herkesçe bilinen yanılgıları bunlardır.

Alman sollarının, Lenin'in başka yazılarında derinlemesine eleştirdiği öteki yanılgılarının sözünü bile etmiyorum.

Onların, Ekim Devrimi döneminde Bolşeviklerin politikasını değerlendirmede düştükleri yanılgıların da sözünü etmiyorum.

Alman sollarının savaş-öncesi dönemine varan bu yanılgıları, sol sosyal-demokratların solculuklarına karşın henüz menşevik yüklerini sırtlarından atamadıklarını göstermezse, başka neyi gösterir?

Alman solları elbette ki yalnız ağır hatalar işlemediler. Onların aktiflerinde büyük ve ciddi devrimci eylemler de var. Onların iç politika sorunlarındaki, ve hele seçim mücadelesi sorunlarındaki, parlamento-içi ve parlamento-dışı mücadele sorunlarındaki, genel grev konusundaki, Rusya'da 1905 savaşı ve devrimi konusundaki vb. sayısız değerli eylemlerini ve devrimci müdahalelerini kastediyorum. Salt bu yüzdendir ki, Bolşevikler onları solcu sayıyor, destekliyor ve ileri hareketlerinde onlara omuz veriyordu. Ama bu, Almanya'daki sol sosyal-demokratların aynı zamanda pasiflerinde de bir dizi ağır siyasal ve teorik yanılgılar bulunduğunu, onların sırtlarındaki menşevik yükten henüz

kurtulamadıklarını ve dolayısıyla Bolşevikler tarafından ciddi bir biçimde eleştirilmeyi gereksedikleri olgusunu yalanlayamaz.

Siz kendiniz karar verin şimdi, Lenin'in ve Bolşeviklerin, işçi sınıfının çıkarlarına ihanet etmedikçe, devrimin çıkarlarına ihanet etmedikçe, komünizme ihanet etmedikçe, ciddi ihtiyat kayıtları koymadan, onların yanılgılarını ciddi bir eleştiriden geçirmeden Batının sol sosyal-demokratlarını destekleyip destekleyemeyeceklerine.

Slutski'nin, eğer bir Bolşevik olsaydı, Lenin'in ve Bolşeviklerin kutlaması gereken faaliyetlerini, kınamakla, kendi maskesini indirdiği, bir yarı-menşevik, bir gizli Troçkist olduğunu apaçık ortaya koyduğu belli değil midir?

Slutski, Lenin ve Bolşeviklerin, Batılı sollar hakkındaki yargılarında fraksiyoncu düşüncelerle hareket ettikleri; Rus Bolşeviklerinin bu yüzden dünya devrimi büyük davasını, kendi fraksiyonlarının çıkarlarına feda ettikleri varsayımında bulunuyor. Bu varsayımdan daha yavan, daha iğrenç birşey olamayacağını tanıtlamak bile gereksizdir. Evet, hiçbir şey daha yavan olamaz, çünkü en bayağı menşevikler bile Rus devriminin, Rusların özel sorunları olmadığını, tersine tüm dünya işçi sınıfının işi olduğunu, tüm dünya proleter devriminin işi olduğunu anlamaya başlıyorlar. Hiçbir şey daha iğrenç olamaz, çünkü II. Enternasyonal'in karaçalmayı meslek edinmiş iftiracıları bile Bolşeviklerin tamamen tutarlı ve devrimci enternasyonalciliklerinin, bütün ülkelerin işçileri için bir proleter enternasyonalciliği modeli olduğunu anlamaya başlıyorlar.

Evet, Rus Bolşevikleri, Rus devriminin baş sorunlarını, Partiye, Marksistlerin burjuva-demokratik devrimine karşı tutumlarına, işçi sınıfı ile köylülüğün ittifakına, proletaryanın hegemonyasına, parlamento-içi ve parlamento-dışı mücadeleye, genel greve, burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesine, proletarya diktatörlüğüne, emperyalizme, ulusların kendi kaderlerini özgürce seçmeleri hakkına, ezilen ulusların ve sömürgelerin kurtuluş hareketine, bu hareketin desteklenmesi politikasına vb. ilişkin sorunları önplana koydular. Onlar bu sorunları denektaşı olarak, Batının sol sosyal-demokratlarının devrimci sarsılmazlığını denetlemek için ileri sürdüler. Buna hakları var mıydı? Elbette vardı. Böyle hareket etmek, yalnız hakları değil, ödevleri idi de. Bütün bu sorunlar, aynı zamanda dünya devriminin baş sorunları olduğundan ve Bolşevikler politikalarını ve taktiklerini bu devrimin yüklediği görevlere bağlı kıldıklarından, bu şekilde davranmak onların ödeviydi. Evet, onların bu şekilde davranmak gibi bir ödevleri vardı, çünkü ancak bu sorunlar üzerinde, II. Enternasyonalin şu ya da bu topluluğunun devrimci ruhu gerçekten denetlenebilirdi. İnsan kendi kendine soruyor, peki nerede Rus Bolşeviklerinin "fraksiyonculuğu", "fraksiyoncu" düşüncelerin burada ne işi var?" (Stalin, "Bolşevik Tarihinin Bazı Sorunları Üzerine", Leninizmin Sorunları, s.434-442, parça) (altı orijinalde çizili)

Konferansa gelindiğinde, alternatif olarak çatışan pozisyonların son geldikleri noktayı belirleyen karar tasarıları:

+ 5 Nolu belge ve açıklamaları

+ 2 Nolu belge ve açıklamalarıdır.

*

Tartışma, çatışan pozisyonlardan birinin savunucusu durumunda olan —2 Nolu belge ve açıklamalarını savunan— Mustafa yoldaşın konuşması ile başlar. Yoldaş özetle şunları söyler:

"Şimdi benim esas olarak üzerinde durmak istediğim sorun: 1) Bolşevik sayı 7'nin Leninizmin İlkeleri'ni çıkış noktası alıp, onun güncel aktüel ideolojik mücadeleye indirgenmesi kafasıyla yazılmış yazı değildir. Bunun kesinlikle emaresi yoktur." (s.340)

"İkincisi, çatışma noktalarından bir tanesi, Leninizmin İlkeleri'nde ortaya konulan sorunlardan herhangi birisinde esasta yanlış pozisyonda duran, tartışmalardan sonra düzeltme imkanı da ortadan kalkmış olan kişi ve grupların Marksist-Leninist ilan edilemeyeceğidir. (Atıfta bulunulan yer 2 Nolu belgedir. -BN) Bu sorunda özellikle Anna yoldaş gerek Mao sorununda, gerekse Rosa Luxemburg sorununda, Muharrem'in getirdiği kıstasları uygulayacak olursak, bunlar Marksist ilan edilemez, onun için senin kıstaslar yanlıştır demiştir. Kamptaki Hüseyin yoldaş da kesinlikle bundan kendisini ayırmamış, onun ötesinde doğrulayan şeyler savunmuştur..." (s.340)

Mustafa bunları söyledikten sonra, "Bolşevik Tarihinin Bazı Sorunları" isimli makaleden alıntılar okur ve bununla ilgili yorumlarda bulunur. Ayrıca Lenin'in "Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı" adlı derlemesini incelediğini söyler. Bunlardan yola çıkarak (s. 340-342) şunları söyler:

* Tartıştığımız, Rosa Luxemburg'un ya da solların hatası olup olmadığı değil, bu hataların ilkelerden esasta sapma olup olmadığıdır. (s.342)

* Rosa Luxemburg ulusal sorunda kesinlikle esasta hatalı değildir.

* Biz kafamızdaki genel şablonları ispatlamak için Stalin'in makalesini yanlış yorumluyoruz.

* Çatışmanın temeli, Leninizmin İlkeleri'nden hareket edildiğinde, onların güncel ideolojik mücadeleye uyarlanıp uyarlanmayacakları değildir. Uyarlanabilir. Ama biz çıkış noktası neyi alacağız, yaklaşımda neyi alacağız — çatışmanın esası burda. (s.343)

* İlk karar tasarısını yazan yoldaş, iki farklı pozisyonu birbirine uydurmaya çalışıyordu. Şimdi yazarı ona "uzlaşmacı" karar tasarısı diyor, ki doğrudur uzlaşmacı olduğu. (s.343)

* Ben hangi eserleri inceleyerek sonuçlara vardığımı söyledim. Şimdi bana "köylülük" sorunu soruluyor. Elimde belgeler olmadığı için, olanlara hazırlandım. (s.343)

* Kişilerin, grupların Marksist-Leninist olup olmamasından bağımsız olarak Marksizm-Leninizm denen bilim vardır. Marksizm-Leninizmin devrimci özü vardır.

* Yoldaşlar kişilere, gruplara göre kıstas tayin etmeye çalışıyorlar. Ben ise devrimci özü bulup çıkarmaya çalışıyorum. (s. 344-345)

* Lenin Kautsky'yi dönek ilan ederken, bütün oportünistlerin Marksizmin devrimci özünü boşalttıktan sonra, Marksizmin geriye kalan şeylerini savunduklarını söyler.

* Marksizmin devrimci özü, Leninizmin Temelleri adlı eserde ortaya konan ilkelerde şekillenmektedir. Ve bu bütün emperyalizm ve proleter devrimleri çağında geçerlidir. (s.345)

Mustafa'ya çeşitli sorular sorulur. Sorular şöyledir:

"Derviş: Leninizmin Temelleri ile Leninizm, Marksizm-Leninizm bir ve aynı şeyler midir?... Biz Leninizmin Temelleri adlı eseri, Marksizm-Leninizm budur, Marksizm-Leninizmin temelleri budur diye alabilir miyiz? Bunun dışında Marksizm-Leninizmin temeli yok mudur?

Marksist-Leninistler Marksizm-Leninizmin ilkelerinden mi yola çıkacaklar —yola çıkmaktan bahsediyorsak—, yoksa Leninizmin Temelleri adlı eserde ortaya konan ilkelerden mi yola çıkacaklar? Yeterli midir bu?

'Leninizmin Temelleri'nde ortaya konan ilkelerden herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda bulunan ve bunu düzeltmeyeceği açıkça belli olan bir kişiye Marksist-Leninist denebilir' Anna'nın pozisyonu imiş! Hüseyin'in pozisyonu imiş! Nerede, nasıl, ispatla!" (S.345)

"Çafer: Yoldaşa görüşlerini daha iyi anlayabilmek için iki sorum var: 1) Şu an sunulan karar tasarısının yorumuyla, dünkü ilgili yazıda ortaya konduğu gibi, uzlaşma dediği karar tasarısı hakkında ne düşünüyor? 2) Leninizmin İlkeleri çıkış noktası alınsa da, bugün güncel ideolojik mücadele açısından yoldaş hangi sorunların bizim tarafımızdan öne çıkarıp, aktüel mücadelede kullanılmasını düşünüyor?" (s.346)

Mustafa bunlara şöyle cevaplar verir:

- Leninizmin Temelleri ile Marksizm-Leninizm kesinlikle eşitlenemez. Ama Marksizmin devrimci özü ile eşitlenebilir. Nasıl ki bir bağıntıda Marksizm Diyalektik Materyalizm ile eşitlenebiliyorsa, evet devrimci öz konusunda eşitlenebilir. (s.346)

- İspat meselesi kamptaki tartışmadır. (Bu konuda karşılıklı suçlamalar ve karışıklıklar çıkar.) (Hüseyin'in sözü geçen konuşmaları için bkz. Kamp Tutanağı II, s.717-720 arası, 739-742 arası, 744-746 arası; Anna'nın konuşması için bkz. s.762-770 arası)

- Uzlaşma karar tasarısı o şekliyle kalsaydı, Leninizmin Temelleri adlı eserdeki noktaları çıkış noktası alacağından dolayı, ilkede bir yanlışlık, farklılık yoktu. (s.348)

- Güncel mücadelede hangi sorunların öne çıkarılacağı noktasında yeterince kafa yorup gelmedim. (s.348)

Daha sonra **Neriman** konuşur:

"Ben, benim görüşlerimin bazılarını bütünlük içinde ortaya koymaya, bu arada yoldaşın alıntı yaptığı "Bolşevizm Tarihinin Bazı Sorunları Üzerine" yazısına da dayanarak yaklaşımın nerde yanlış olduğunu göstermeye çalışacağım." (s.348)

- Rosa hakkında klasiklerin bu konuda dedikleri bütünlük içinde konmalıdır. Konmamış olması hatadır.

- Bu durumda tam olarak bilinmeyen birşey üzerinde tartışmak durumundayız. Rosa'nın parti konusunda, emperyalizm konusunda, Marx'ın sermaye birikimine karşı koyduğu kendi teorisinde ne söylediğinin bilinmesi gerekir. Bu yapılmadan ne söyleyeyim ki ben?

- Mustafa'nın tavrı, birkaç yere eklektik olarak dayanmadır. Sorunların hangi bağıntıda tartışıldığına bakmamaktadır. Mesela Alman sollarının bir genel değerlendirmesi alıntı yaptığı yerde vardır.

- Stalin'in makalesinde tartışma bağıntısı, biz Almanya'da sollara neden destekledik bağıntısıdır. (s.349)

- Stalin, Almanya'daki solları değerlendirirken, çok açık biçimde devrimci öz lafını kullanmakta, devrimcilik sorunu üzerinde durmaktadır. Marksist öz de diyebilir. Ama bilinçli olarak kullanmıyor. Bir sorun var bu noktada. (s.349)

- Stalin'in tartıştığı nedir? O günkü dönemde, bir yanda II. Enternasyonal oportünistleri var, bir yanda da Marksist Bolşevikler var. Bir de arada sallananlar var. Bunlar bir dizi pozisyonda oportünist görüşler, bir dizi pozisyonda Marksist görüşler savunmakta ve bu ikisini birleştirmeye çalışmaktadır. (s.349) Bu arada sallananların Marksizme mi, oportünizme mi gelişeceği belli değil. Ama onlar devrimci sarsılmazlık noktasında, II. Enternasyonal oportünizminden ayrıdır. Bolşeviklerin, onların Marksizme doğru gelişmeleri için mücadele etmeleri görevdir. Onların devrimci özünü desteklemektedirler. Yapılan şey budur. (s.349)

- Komeleh ile tartışıyoruz. Bu adamlar mesela bir noktada, çok açık bir pozisyonda —Stalin değerlendirmesi meselesinde— anti-Leninist bir pozisyonda duruyorlar. Ama bu adamlar aynı zamanda bir dizi noktada Marksizmi savunuyorlar. Onun dışında, kendi ülkelerinde açık bir şekilde, reforma karşı devrimi savunuyorlar. Açıkça adını koyarak Marksizmin propagandasını yapma hedefini önlerine koyuyorlar, vb. Şimdi, bunlara biz, bunları yaptıkları için Marksist mi diyelim? Yoksa Stalin konusunda saptıkları için, hepten, bunlarla hiçbir iş yapmayız, bunları desteklemeyiz mi diyelim? İkisi de değil. Ne Marksist diyelim bunlara, çünkü çok önemli bir noktada sapma içindedirler. Ne de bunlara "Marksist değil", o halde desteklemeyiz şeklinde tavır takınalım. Yapmamız gerekli olan, onların ideolojik yanlışlarına karşı mücadele etmek, onların Marksizme doğru gelişebileceği ihtimalini dıştalamamak ve o yönde eğer elimizden geliyorsa,

ideolojik mücadele ile, uzlaşma yapmadan yardımcı olmak, diğer yandan pratik noktalarda devrimi savundukları noktalarda desteklemektir. (s.350)

- Mustafa tartışılan sorunların hangi mücadele bağıntısında, hangi tarihi anda, nasıl tartışıldığını, gelişme yönünün nasıl olduğunu vs. gözönünde bulundurmuyor. Soruna yaklaşımı tarihi materyalist değildir. Soruna yaklaşımı şöyle:

  Belli noktalarda Marksizmin temel ilkelerinden birinde esasta yanlış pozisyonda duran Marksist değildir. Klasikler Rosa'yı Marksist değerlendirmiştir. Rosa Marksisttir. O halde temel ilkelerin hiçbirinde esasta yanlış pozisyonda değildir. Bu mantık silsilesi, önce klasiklerin Rosa hakkında yaptıkları tespitlerle çelişiyor. İkincisi, gelişmeyi vs. kesinlikle dıştalıyor. Rosa ölmemiş olsa, o zaman hatalarını düzeltip düzeltmeyeceği ortaya çıkacaktı. O zaman belki Rosa'nın değerlendirmesi bugünkünden değişik olabilirdi. (s.350)

- Marksizm-Leninizm bir bilimdir ve teori ile pratiğin birlikte ele alınması gerektiğini söyler. Lenin, Rosa Luxemburg değerlendirmesinde hep bu noktaya dikkat çekmiştir. (s.350-351)

- Bunlardan yürüttüğümüz tartışma için çıkarılması gereken sonuç şudur: Marksizm-Leninizmin, bugünkü ideolojik mücadelede Marksist-Leninist hareketin birliğini sağlamak için gerekli olan kıstaslarını bulup çıkarmak. Bunları kesin bir şekilde Marksist-Leninist hareketin birliği için temel olarak ortaya koymak. Savunmak. Bu temelden yola çıkarak, bu temelin şu veya bu noktasında aramızda kesişme noktaları olan insanlarla ve gruplarla, onları bu temele çekmek için sağlam bir mücadele yürütmek. Tam da böyle bir temelden, kesin sınırlarla ortaya konmuş böyle bir temelden yola çıkarak, a) gerçek anlamda bir birliğin sağlanması için mücadele verilebilir. b) Bu mücadele içinde hem diğerlerine öğretilir, hem diğerlerinden öğrenilir, yanlışlar varsa bunlar düzeltilir. Bolşevikler böyle yapmışlardır. (s.352)

- Sorun kesinlikle diğer örgütlerden, Marksist-Leninistlerden, devrimcilerden öğrenip öğrenmeme, buna hazır olup olmama sorunu değil. Biz mesela Üç Dünya Teorisini terkederken, bunda Afganlı yoldaşların getirdiği eleştiriler önemli rol oynadı. (s.352)

Daha sonra Neriman'a sorular sorulur:

- Mustafa: Rosa, baştan beri, eleştirilere rağmen yanlışları savunduğu şartlarda mı Marksist diye değerlendiriliyor, yoksa öldüğünden dolayı mı Marksist deniyor? (s.353)

  Stalin'in "devrimci ruhu denedik" sözleri Marksist olduğunu (Rosa'nın) içeriyor mu, içermiyor mu? (s.353)

  Komeleh tartışması araya nereden girdi? (s.353)

- Ali: İlkelerin konulması ihtiyacını neye dayanarak, neden dolayı getiriyor?

  Diğerlerinin bu zemine çekilmesi için sistemli mücadele konusunda bizimle Bolşevikler karşılaştırmasında bağıntıyı nasıl kuruyor? (s.353)

- Ermiş: Devrim aşamaları konusunda kendiliğindenciliğe varan bir görüşü; milli burjuvazinin iktidarda olduğu bir ülkede sosyalizm olduğu görüşünü savunan bir devrimci, şimdi çıkıp Marksizm-Leninizmin kıstaslarını tespit ediyor. Sen bu şartlarda bu kıstaslara güveniyor musun? Bizim bu kıstaslara güvenmemizi, onlara dört elle sarılmamızı bekleyebilir misin? (s.354)

  Bolşeviklerin Alman sollarına karşı tavrı tamamen siyasi pratik ile ilgili bir tavırdı. Gerçekten siyasi güç olmayı gerektiren bir tavırdı. Halbuki bugün bizim bir problemimiz, Marksist-Leninist temel önermeleri kavramak, öğrenmek, savunmak. Dolayısıyla yoldaş neden esas olarak bu temel önermeleri ortaya çıkararak, başkalarına Marksist-Leninist demede onlara dayanmıyor? Neden esas görev olarak, bireyleri o ilkelere yaklaştırmayı kendine görev olarak koymuyor? (s.354)

Neriman bu soruları şöyle yanıtlar:

- Rosa Luxemburg sorunu Mustafa yoldaşın talep ettiği basitlikte çözülemez. Sorun yoldaşın yapmaya çalıştığı gibi, önce doğru olup da sonra mı yanlış; yoksa önceden de sonuna kadar da mı yanlış vs. gibi basitçe ortaya konamaz.

  Mesela Rosa Luxemburg, Marx'ın Kapital'ine karşı geliştirdiği sermayenin birikimi hakkındaki teorisini hiçbir zaman geri çekmedi. Ama bu teorik yanılgısı, onun yaşadığı dönemde politik mücadelede belirleyici pratik bir rol oynamadı. Diyelim ki Rosa Luxemburg yaşasaydı ve bu teorik sorun parti içinde bir mücadele konusu olsaydı, ben onun düzeltebileceği ihtimalini dıştalamıyorum. (s.354)

  Parti konusunda Rosa Luxemburg'un çok sallanan bir pozisyonu var. Parti konusunda Rusya'daki Bolşevik Partisine başından itibaren bir dizi yanlış eleştiri getirmiştir. Bunların bir bölümünü hapishanede iken düzeltmiştir. (s.355)

  Ölmesi bağıntısındaki sözleri şu noktada söyledim: Onun yanlışlarına dayanıp, onun yanlışlarından yola çıkan, yanlışlarını sistemleştiren bir çizgi çıktı ortaya: Lüksemburgizm çizgisi. Bu çizgi Leninizme karşı bir çizgi idi. Bu noktada Rosa Luxemburg yaşasa idi, Lüksemburgizm konusunda ne yapacağı önceden söylenecek birşey değildir. (s.355)

Yoldaş ayrıca bu konuda görüşlerini önümüzdeki dönemde yazılı olarak koyacağını belirtir.

Yoldaş, Stalin alıntısında, Alman sollarının Marksist olup olmadıklarının vs. değil, devrimci sarsılmazlık konusunda tavırlarının ne olduğunun tartışıldığını belirtir.

Mustafa'nın, sorusunun bu olmadığı müdahalesi üzerine, Neriman şunları söyler:

"Tabii ki bunlar aynı zamanda Marksist olmanın da kıstasları. Fakat çok açık bir biçimde Stalin, yoldaşın alıntı yaptığı yerde, bunları Marksizmin denektaşları olarak, bunlar Marksist mi değil mi, onun için denektaşı olarak koyduk demiyor. Denektaşını "devrimci sarsılmazlık mı değil mi" noktasında koyuyor. Neden Marksist mi, değil mi noktasında koymuyor? Bunun da açıklaması, yazı bütünlük içinde okunduğunda gayet açıktır. Çünkü Marksist mi,

"değil mi? Olumlu biçimde konduğunda bu denektaşları, bu denektaşlarının bir dizisinde yarı-menşevik pozisyonda bu adamlar. Sorun böyle bir sorun." (s.356)

- Ben Komeleh'nin Marksist olmadığını söylemedim. Böyle bir genel değerlendirme yapmadım. Eğer bir örgütün sadece bir-iki tane belgesini tanıyorsam, pratiğini tam olarak tanımıyorsam, yani pratiğinden bihabersem ve daha yeni yeni tartışmaya başlıyorsam, ona ne Marksist, ne değil genel değerlendirmesi yapacak durumda değilimdir. Ama tartıştığım her noktada, ne olduğunu söyleyecek durumdayımdır. Ve bir de çıkış... Ben bu adamı Marksist mi/değil mi diye neye göre değerlendireceğimi koymak zorundayım. (s.356)

- Ben Bolşevikler gibi olduğumuzu iddia eden, durumumuzu öyle değerlendiren biri değilim. Sorun Bolşevikleri örnek alıp almayacağımız sorunudur. (s.357)

- Siyasi güç olma sorununda: Durum soru soran yoldaşın ortaya koymaya çalıştığının tersinedir. Bolşeviklerin karşısında tavır takındığı Alman sosyal-demokrasisi, en güçlü partidir. Mesela daha 1903'te, içinde Bebel'lerin olduğu bir partiye karşı, "parti" konusunda çatışma yürütülmüştür. (s.357)

- Esasında tartışmanın özü, esası şudur: Marksizmi mi, ya da öğrendiğimiz en temel ilkeleri mi —genel savunulması içinde— kriter olarak koyacağız, yoksa bizim yaptığımız gibi, onların evet bugüne, bugünkü ideolojik mücadeleye uygulanmasını mı? (s.357)

- Her dönemde Marksist-Leninist olmanın ya da adlandırmanın kıstasları somut olarak somut ideolojik mücadele bağıntısında tespit edilmek zorundadır. Öyle de yapılmıştır. (s.357)

Daha sonra **Derviş** yoldaş konuşur:

- Öncelikle Neriman'ın söylediklerine katılıyorum.

- Ben düşündüğümü yazılı olarak ortaya koydum. İlk ortaya koyduğum karar tasarısını geri çektiğimi yazılı olarak açıkladım. Bu açıklama yazılı olduğu için, herkesin denetimindedir ve derdi olan, o yazılı açıklamaya dayanarak ortaya koymalıdır görüşlerini.

- Çatışma noktaları bağıntısında sorun çarpıtılmamalıdır. Açık bir biçimde ortaya konulmalıdır.

- Çatışan iki temel görüş vardır: Mustafa'nın pozisyonu, Leninizmin İlkeleri adlı eserde ortaya konulan kıstaslar, Marksist-Leninist olup olmamanın kıstaslarıdır.

  İkinci pozisyon, bugünkü ideolojik mücadele içinde tespit etmek gereklidir demekte, kendi birtakım kıstaslar tespit etmektedir.

- Bu pozisyonların ideolojik kökleri vardır.

  Birinci pozisyon, bizim bir sürü hata yaptığımız, Marksizm-Leninizmi kavramada oldukça sığ olduğumuz gibi olgulardan yola çıkmaktadır. Bunlardan çıkarak bizim koyduğumuz kıstaslara güvenmemek gerektiğini savunmakta, çareyi bütün emperyalizm çağı boyunca geçerli kıstaslar bulmaya çalışmakta aramaktadır.

Diğer pozisyon, bizim teorik yanlışlarımızdan, teorik yetersizliklerimizden, ortaya koyduğumuzun yanlış olabileceği vs. sonucunu çıkarmamakta, bunun yerine kesin olduğumuz noktaları tespit etmekte, bunları kriter olarak kullanmaktadır. (s.358)

- Bu bağıntıda sorun öncelikle, koyduğumuz bu kıstasların doğruluğu ya da yanlışlığıdır.

- Kim bu kıstaslar olmamalı diyorsa, o zaman kendi kıstaslarını koymalıdır. Bunların Marksizm olmadığını ortaya koymalı, Marksizmle çeliştiğini ortaya koymalıdır.

"Çatışma, Mustafa'nın ortaya koymaya çalıştığı gibi, diyelim ki, Leninizmin Temelleri'nde Stalin'in ortaya koyduğu temel ilkelerin, ya da görüşlerin herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda olup da, ve bunu düzeltmeyeceği de garanti olan bir adamın ya da partinin Marksist-Leninist olup olmadığı noktasında değildir. Bu, siyasi rakibine bir aptallık maledip, onun üzerine gitme yöntemidir. Hiç kimse, hiçbir tartışmada bunu savunmamıştır.

Herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda olacak, —diyelim ki milli meselede— ve mücadele edeceksiniz, düzeltilmeyeceğini kesin artık göreceksiniz, ve hala o Marksist olacak! Hiç kimse böyle bir pozisyon savunmadı.

Tartışılan neydi? Yoldaşın başında getirdiği: "Marksizmin kıstasları bunlar; bunların herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda olan, Marksist olamaz!" Yoldaşın —düzelme-müzelme şeyini hiç tartışma içine katmadan— yoldaşın tezi bu idi. Bu teze dayanarak yoldaş, Rosa Luxemburg'un esasta yanlış pozisyonda olmadığını, olsaydı zaten Marksist-Leninist olmayacağını getirdi. Tartışma içinde bir dizi yoldaş ise bu pozisyonun yanlış olduğunu, Rosa Luxemburg'un evet Lenin'le çatıştığı noktalarda, bir dizi noktada, esasta yanlış pozisyonda olduğunu, esasta Marksist-Leninist pozisyonda olmadığını doğru olarak ortaya koydular. Çatışma bu noktada idi. Şimdi getirilip sorunun, işte bunlardan birinde esasta yanlış pozisyonda olup da düzelmeyeceği görülen adamın Marksist değerlendirilmesi mi değil mi diye konması, çelişmenin olmayan bir biçimde konmasıdır." (s.359)

Derviş devamla şunları söyler:

"Leninizmin İlkeleri meselesinde ben burada da ortaya koydum. Ben 1980'de, bizim bir dizi konuda parti çizgimizle Marksizm-Leninizmin çeliştiğini gördüğüm yerde, bizim Marksist-Leninist olup olmamayı parti çizgimizle ölçemeyeceğimiz noktada kendi kendime şu soruyu sordum: Nedir bugün Marksist olmanın kıstası? Nasıl yaklaşabiliriz? Nasıl olacaktır bu iş? Çünkü o güne kadar zaten problem yoktu. Parti çizgimiz Marksizmin uygulanmasıydı. Marksizmin uygulanması parti çizgimiz olduğuna göre, bu noktada biz parti çizgimizden yola çıkarak değerlendirmeler yapabilirdik.

Parti çizgimizin bir dizi noktada Marksizmle çeliştiğini gördüğüm yerde ben arama, neye dayanarak biz kimin Marksist olduğunu söylememiz gerektiği bağıntısında, Leninizmin Temelleri'ni, Leninizmi Marksizmden ayıran özellikleri ortaya koyan bir eser olarak, buna dayanılarak ve onun o günkü somut ideolojik mücadeleyle bağını koyarak temel alabileceğimizi düşündüm ve bu görüşleri getirdim. Ve daha ben 1980'de ortaya koyduğumda, soru-

runun ideolojik mücadeleyle bağını kurarak getirdim. Mustafa gibi 1985'te içinde bulunulan ideolojik mücadeleyle bağını kurmadan bunları kıstas yapmadım. Bir.

İki: Yine yoldaşın tersine, daha 1980'de ilk yazdığımda, kimin Marksist-Leninist olup olmadığı konusunda bu kıstasların yetmeyeceğini, aynı zamanda gelişme yönüne bakmamız gerektiğini, düzelip düzelmeyeceğine bakmamız gerektiğini, özellikle yönteme bakmamız gerektiğini de koydum. Yoldaş 1985'te yazıyor; elinde bu yazılar temelinde yazıyor tezlerini, bu tezlere karşı koyuyor ve hiç ihtiyaç duymuyor. Neden? Zaten tartışma konusu bu değil gerekçesiyle!

Ben de derim o zaman, benim Leninizmin İlkeleri'nden, buradaki sözlerden yola çıktığım hiçbir zaman sözkonusu değildi. Ama yoldaş problemi böyle koyuyor: Leninizmin İlkeleri'nden yola çıktık mı, çıkmadık mı? Çıktık; çıkmadık. Benim bu son koyduğum şey de Leninizmin ilkeleriyle hiçbir noktada çelişmez. Bu bağıntıda evet, Leninizmin ilkelerine dayanır. Yalnızca ona dayanmaz, Marksizmin her alanında —benim iddiam odur ki— Marksizm-Leninizme dayanmaktadır bu kriterler (Daktilocu herhalde; ya da çeken, "ilkeler" olarak yazmış —Derviş'in notu), kıstaslar. Ve bir dizi noktada, eğer çok meraklıysa arkadaşlar, Leninizmin Sorunları'nda ortaya konan ilkelerle bağ kurulabilir. Ama sorun bu değildir. Bu bağıntıda da sorun sorduğum soru içindedir. Biz bugün genel planda Leninizmin İlkeleri mi, buradaki bu kitabı mı çıkış noktası alacağız kendimize —eğer çıkış noktasından bahsediyorsak—; yoksa, hayır "Marksizm-Leninizm bütünlük içinde bizim çıkış noktamızdır!" mı diyeceğiz? Sorun bu bağıntıda böyle bir sorundur." (s.359-360)

- Bugün burada ortaya konan kıstaslar, ideolojik mücadele içinde bir anlamda eski kardeş örgütlerle, bir anlamda kendimizin, dünya komünist hareketi içindeki çatışmalarla bağıntı içinde ortaya konulan tavırlardır ve bir anlamda bizim temelimizdir. İdeolojik-teorik-politik temelimizdir; bugünkü anlamda, bugünkü durumda. (s.361)

- "Çıkış noktamız", "dayandığımız yer" filan demiyorum. Bir anlamda programımızın temel taşlarıdır. Eğer bu yoksa, bizi birleştiren temel yoktur.

- Kıstaslar meselesinde şu tartışılabilir: Bu konulanlar yeterli midir? Bunların dışında şeyler konabilir mi? Bunlardan herhangi biri gerçekten sağlam bir temel midir? Koyduklarımızı ispatlayacak halde miyiz, değil miyiz?

  Eğer bunlar konulur, ispatlanırsa, ben çıkartmaktan yanayım.

- Artı: Bunlara bugün sağlam olarak savunacak pozisyonda olduğumuz, bunun dışında görüşler varsa, ve uluslararası planda ideolojik mücadelede belirleyici rol oynayan bugünkü durumda sorunlarsa bunlar, evet bunları da eklemekten yanayım. (s.361)

- Stalin meselesi kıstasların içinde var ama, ben ayrıca vurgulanmasından da yanayım.

Daha sonra Derviş'e sorular sorulur:

- Mustafa: Lenin ile Rosa'nın çatıştığı noktalardan neyi anlıyorsun? (s.362)

Merkez Komitesi Faaliyet Raporu'nun 66, 67, 68. sayfalarındaki "Partinin geçmişine yaklaşım" bölümünde denilenlere tavrın nedir?

Eğer Rosa 1916/1917'lerde ulusal sorunda, benim anladığım şekilde, esasta yanlış pozisyonda duruyorşa ve buna rağmen Marksist görülüyorsa, o zamanın kıstasları nelerdir?

Kamp tutanağının 722. sayfasında (85 kampı) ilk paragrafında Muharrem'in konuşması konusunda ne diyorsun?

- Ali: "Yoldaş, bu kıstaslar olarak konan şeylerde bir anlamda durumumuzu teorileştirdiğimizi kabul ediyor mu? Bir süre önce, teori/pratik uyumu ekini getirdiğimiz —şimdi benim söylediğim şeyden sonra—, Stalin ekini getirdiğimiz koşullarda ve son geldiğimiz yerin sürekli ilerlediği koşullarda; bunun genel olarak Marksizm-Leninizmin bütün dünyada ve Marksist-Leninist olmanın kıstası olarak koymamız, bugünkü koşullarda ne kadar doğrudur? Ve bir de, geçmiş örneklere bakarak, mesela Marx ve Engels'in geldikleri noktayı dayatmama deneyine; Lenin'in kendisi ve Leninistlerin son olarak geldikleri noktayı tam olarak dayatmama deneyi karşısında; başkalarıyla ortak çalışma veya "Marksist-Leninist" değerlendirme konusunda, bizim dayatmamız ne ölçüde doğru, ne ölçüde uyum içindedir?" (Tutanak, s.362)

- Cafer: Bizim çizgimizin önemli unsurlarının, bu dönemde Marksist-Leninist olarak değerlendirilmenin kıstası olarak öne sürülmesinin sebebi nedir? Bu ihtiyaç nereden duyuluyor? Bunlara bizim çizgimizin unsurları demek yetmiyor mu?

  Stalin'in "Leninizmin İlkeleri"nde ortaya koyduğu ilkelerden herhangi birinden sapan, esasta sapan kişi veya grupların Marksist-Leninist olmayacağı tezini doğru görmüyorsan, sebepleri nelerdir? (s.363)

- Ermiş: Senin son yazında, birisini Marksist-Leninist değerlendirme konusunda, Ahmet'in "niyetten kuşku duymama" meselesini gündeme getirdiğini söylüyorsun. Ahmet'in tavrı, teori ve pratiği devreye sokmak mı, yoksa niyet sorunu mu? Bu tavrın doğru mudur?

  Esas sorum şu: Sen hala Marksizm-Leninizmi öğrenmemiz, Marksizm-Leninizm bilgimizin sığ olduğu konusunda getirdiğin görüşleri hala savunuyor musun? Red mi ediyorsun? Eğer geriliğimizi kabul ediyorsan, getirdiğin kıstasların tutarlı olamayacağı sonucunu neden reddediyorsun? (s.363)

  Program üzerine yoğunlaşmak yerine, senin tespit ettiğin türden kıstaslarla sorunu çözmeye çalışmak, ne kadar Marksist-Leninist ilkelerin savunulması açısından faydalı olacaktır?

Bu sorulara Derviş'in verdiği cevaplar şöyledir:

- En önemli sorular, öncelikle cevap verilmesi gerekli sorular, Ali'nin sorduğu sorular. Diğerlerine konuşmam içinde zaman kalırsa cevap vereceğim.

- Kıstaslarda kendi durumumuzu teorileştirdiğimiz olgudur. Ben bunu bir sürü yerde söyledim. Yeni birşey değil bu. (s.364)

- Evet, bu kıstaslar bizim yer yer eski kardeşlerle, yer yer dünya komünist hareketinin diğer unsurlarıyla yaptığımız tartışmalar, kendimizin yaptığı eğitimler, yıllardır yaptığımız çalışmaların sonucunda bizim doğru bulduğumuz, temellendirdiğimiz, yazılı-çizili ortaya koyduğumuz görüşlerin hepsi değil, bir bölümüdür. Temel ideolojik noktalarda dünya komünist hareketi içinde problem olan noktalarda bizim açık olduğumuz noktalardır. (s.364)

- Tespit edilen noktaları ben Marksizm-Leninizme dayanarak tutarlı bir şekilde savunabileceğimizi düşünüyorum.

- Teori/pratik uyumu ve Stalin konusu, daha önceden de —yanlış hatırlamıyorsam— getirilmişti ve ben aynı tavrı takınmıştım.

- Yaptığımız incelemeler sonucunda, konulan bir kıstası atma sonucuna varırsak, o zaman düşünmemiz lazım. Ama yeni şeyler ekliyorsan, bunda sakınca yok! Dünya komünist hareketinin geçmişine baktığımızda, platform sürekli olarak ilerlemektedir. (s. 365)

- Yeni şeyleri sadece biz mi ekleyeceğiz? Bir başkası çıktı, bizim dışımızda herhangi bir grup; diyelim ki faşizm sorununda gerçekten de Marksizme dayanarak doğru görüşler koydu. Bence o da bizim ideolojik görüşlerimizin bir parçası haline gelmelidir.

- Konulan kıstaslar, bizim diğerlerini çekmek istediğimiz noktalardır.

- Bizim birine Marksist-Leninist ya da değil genel değerlendirmesi yapabilmek için görüşlerini ve pratiğini bilmemiz gerekir. Bunları bilmeden, herhangi bir grup hakkında Marksist ya da değil genel değerlendirmesi yapmamamız gerekir. Bilmiyoruz dememiz gerekir. Olabilir de, olmayabilir de. Kıstasları, bu gibi grupları mücadeleden dıştalamak için koymuyorum. Kıstasları onlarla mücadelede "nereye çekeceğim", "hangi temelde mücadele edeceğim"e cevap vermek için koyuyorum. (s.366)

- Birinci Enternasyonal, Marksistlerin enternasyonali değil. Marx ve Engels Marksistleri yanyana getirmek için kıstas koymuyorlar. İşçi sınıfı içinde çalışan tüm sosyalizm akımlarını, henüz Marksizmin hakim olmadığı bir ortamda biraraya getirmek için Birinci Enternasyonali kuruyorlar. Adamların derdi onun içindeki herkesi Marksist görme derdi falan değil. Marksizm bir kere hakim hale geldikten sonra, sorun artık kesinlikle Marksistleri birleştirmektir. XX. yüzyılda sorun Marksist-Leninistleri birleştirmektir. Onların dışındakileri değil. Öncelikle! Salt bu değil. Marksist-Leninist olanları birleştirmek öncelikle; salt bu değil! (s.367)

- II. Enternasyonal de, III. Enternasyonal de, Kominform da Marksistleri birleştirmenin araçlarıdır.

- Bolşevik Partinin bütün geldiği en son noktanın bütün unsurlarını adamlar Komintern 1. Kongresinde kıstas olarak almıyorlar. Fakat şu kesin:

  a) Marksizme dayanarak gelenler,

b) Daha Birinci Kongrede Rusya'daki proletarya diktatörlüğü konusunda tavır takınmış olacak; sentristlerle arasındaki bağı koparmış olacak, merkezcilerle-oportünistlerle arasındaki bağı koparmış olacak vs.

Çünkü o dönemdeki ideolojik mücadelenin merkeze koyduğu sorunlar bunlar. Bunda Bolşeviklerin geldiği noktayı kıstas olarak koyuyor. (s.367)

- Ondan sonra II. Kongrede 21 koşulu getiriyorlar. 21 madde ise gerçekte Bolşeviklerin geldikleri nokta.

- Daha Birinci Kongrede çok açık bir şekilde sentristlerle kopma, Sovyetler Birliği'ndeki proletarya diktatörlüğüne karşı tavır merkezde durmaktadır. Kesinlikle o günkü şartlarda bu, gerçekten de Marksist-Leninist olan ile olmayanı, "ben Marksistim" diyenler içinde ayırt edici bir kıstastır.

- Bugün böyle bir, iki nokta var mı? Yoktur. Çünkü bugünkü durum Marksizm-Leninizmin en temel ilkelerinin çarpıtıldığı vs. noktadır. Böyle bir durumda evet, kıstaslar daha geniş tutulmak zorundadır. (s.368)

Ali'nin konuşması şöyledir:

- Derviş'in ortaya koyduğu karşılıklı pozisyonlar bizi yanlış seçeneklerle karşı karşıya bırakmaktadır. (s.368)

- Eğer bu kıstaslar aracılığıyla, ayrıntılı incelemeksizin, herhangi bir güce "Marksist-Leninist değildir" diyemeyeceksek; kıstasları başkalarını çekecek zemin olarak kavrayacaksak, oradan hareketle propaganda için kullanacaksak, o zaman bunları Marksizm-Leninizmin kriterleri vb. olarak dünya çapında budur diye koymanın gerekçesi ortadan kalkmaktadır.

- Mustafa, bu kıstasların bugün bizim konumumuzda sınırlayıcı etkisine karşı bir pozisyon içinde bence çok yanlış bir şekilde genel şeyleri koymaktadır. Kıstas olarak kabul edilemez bir şekilde sorunu geniş tutmaktadır. (s.368)

- Derviş'in karar tasarısındaki tek tek maddeler doğrudur. Başkalarını buraya çekmek için militan devrimci bir çalışma yapmak boynumuzun borcudur. Oluşturulacak programımızın temel taşları bunlardır.

- Birinci Enternasyonal örneği üzerinde çok duruyorum. 1848'de Komünist Manifesto yazılmış durumda. Biz onun ayarında bir programa kolay kolay erişecek durumda değiliz. (s.368)

Sonra işçi sınıfı hareketi bir yıkıma uğruyor. Teorik netlik kayboluyor. Bu durumda yeniden işçi sınıfı hareketini birleştirme doğrultusunda harekete geçen Marx ve Engels, bu birliği sağlamanın yolu olarak, kendisi de o günkü sosyalist akımlardan birisi olan Marksizmin geldiği son noktayı dayatmamıştır.

- Bugün birliğe ulaşma sanki kötü birşey gibi görülmeye başlandı. Bu temel bir amaçtır. Ayrılıkların ortaya çıkarılması, bunun temel görev olması, unutulmaması gereken birlik amacına ulaşmak için gereken yoldur. Yoksa amaç, ne kadar ayrılırsak o kadar iyidir sorunu değildir. (s.369)

- Diğerleri sosyalizm akımları idi filan ama, Marksizm de sosyalizmin bir akımıydı.

- Daha sonra Engels, Marksizm egemenliğini kurduktan sonra Marksistlerin birleştirilmesi gerekliliğinden sözediyor. (s.369)

- Derviş yoldaş, bir kere Marksizm egemenliğini kurduktan sonra, tek bilimsel sosyalizm akımının Marksizm olduğu ortaya çıktıktan sonra, artık dava Marksist-Leninistlerin birliğidir diyor. Ve o sürece kapanmıştır gözüyle bakıyor.

  Bu, tarihte bir dönem işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin birliği sağlanmıştır ve bu ilelebet böyle olacaktır demeye benziyor!

  Bugünkü durum Marksizmin egemenliği durumu mudur? Bugün Marksizm-Leninizm egemen midir? Bugün Marksizm-Leninizm egemendir noktasından hareket etmeye olanak yoktur.

  Dava, Marksist-Leninistlerin birliğinin sağlanması için yol, yöntem ve araçlar konusunda düşünülmesi davasıdır. (s.369)

- Lenin 21 koşulu, 1. Kongrede değil, 2. Kongrede ortaya koymuştur. Üstelik Lenin gibi birisinin yürüttüğü canlı ideolojik mücadeleye karşılık bu böyle olmuştur.

  Lenin'in davası, işçi sınıfı hareketinin, komünistlerin birliğinin sağlanması davası olduğu için ve bunu sağlamanın da yolunu yaşatılması gereken bir ideolojik mücadelenin sonucu gördüğü için, o böyle davranmıştır. (s.370)

- Lenin eğer diğerlerini yanyana getirip, birleştirecek bir koşul yaratılamamış ise, sosyal-şöven değerlendirdikleri ile aynı 2. Enternasyonal içinde kalmak gerektiğini savunmuştur. Bence burada temel bir dürtü vardır: İdeolojik mücadeleyi yaşatıp, belli bir noktada ilişkiye son vermek! (s.370)

- Yoldaşlar diyor ki, biz dışımızdakilerle tartışmaya tabii ki karşı değiliz. Ama bizim uluslararası alanda gerçekte nasıl bir faaliyet yürüttüğümüzü dikkate almalıdırlar! Biz kendi önümüze çıkan problemlerle meşgulüz. Yaşatılması gereken ideolojik mücadeleyi, diğerleriyle doğru dürüst yürütecek durumumuz yoktur. Bunu çözülebilir bir görev olarak ve çözülmesi gereken bir görev olarak önümüze koymuş değiliz.

- Karar tasarısının, genel Marksizm-Leninizmin kıstası (Acaba "Marksizm-Leninizmin güncel kıstasları" mı denmek isteniyor? — BN) olarak kararlaştırılmamasını öneriyorum. Bu kıstaslar bizim bugünkü görüşlerimizin temel taşları olarak kabul edilmelidir. "Ve önümüzdeki dönemde, başkalarıyla çalışmamız için, başkalarını buraya getirmemiz için, varolduğumuz noktayı belgeleyen bir belge olarak kabul edilmelidir. Bundan ötesi bence bugünkü koşullarda yanlıştır." (s.370)

Daha sonra çeşitli delegeler sorular sormaktadırlar:

- Selami: Marksizm-Leninizmin hakim olmadığını söylediğin şartlarda, Marksist-Leninistlerin birliğini görev koymanın ve bu temelde platform sunmanın yanlışlığını mı savunuyorsun?

Böyle ise, daha alt düzeyde birlik noktaları tespitini günümüze nasıl uygulamayı düşünüyorsun?

- Derviş: Eğer pozisyonun sayılan noktaların Marksist-Leninist temel pozisyonlar olduğu biçimindeyse, bunlar aynı zamanda dünya Marksist-Leninist hareketinin birliğini sağlamak için temel noktalar olarak, 'evet bunlar Marksizm-Leninizmin bugünkü kıstaslarıdır' diye neden koymayalım?

  Sence bugün Marksizm-Leninizmin kıstasları budur diye koymak gerekli mi? Gerekli değilse neden gerekli değil? Yerine ne koymak gerekli? (Bkz. s. 371)

- Neriman: Marks-Engels döneminin başında, Marksizmin hakim olması konusunda durum, kavrayabildiğim kadarıyla var olan hiçbir grubun, Marksistler dışında kendini Marksist olarak adlandırmama şeklinde bir durum. Böyle bir durumda benzerlik nasıl kuruluyor?

  Bugün işçi sınıfı içinde çalışan bütün grupların hemen hemen Marksizme, Marksizm -Leninizme atıfta bulundukları ve hakim olan, kesinlikle Marksizm-Leninizme atıfta bulundukları bir ortam sözkonusu değil mi?

  Ali, Marksizmin hakimiyeti sorusunu yanlış kavrıyor. Marksist-Leninist diyenlerin gerçek anlamda Marksist-Leninist olup olmadıklarının sorgulanması ve bunun için birtakım şeylerin tespit edilmesi gerekli değil mi?

  Mesela Bolşevik Birlik; ABD/DKP ve çevresiyle yaptığımız çalışmalarda, az yapma-çok yapma dışında, temel siyasette bir değişiklik yapmamız gerekli mi?

- Cafer: Marksizm-Leninizmin dünya genelinde hakim bir ideoloji olmadığını söylediği ve 1. Enternasyonalle bağ kurduğu noktada bundan çıkardığı bir ders var mı? Sonucu öğrenmek istiyorum.

Bu sorulara Ali özetle şu cevapları verir:

- Marksizm-Leninizmin genel kıstasları diye sıralanan noktaları böyle koyarken itinalı olmak gerektiğine bazı örnekler vermek istiyorum. Mesela iki aşamalı parti inşası öğreti alanını, evrensel bir öğreti olarak savunup savunmamak Marksizm-Leninizmin Marksist-Leninist olmanın temel bir kıstası olarak konuluyor. Biz, Leninist partiyi laf düzeyinde en başından itibaren savunduk. Fakat Leninist partinin bu özelliği konusunda habersizdik. Daha geçen kamplarda, Stalin'in neden bu noktayı genişçe, açıkca ortaya koymadığına cevaplar aramaya çalıştık, çalışıyoruz. Demekki bu o kadar açık bir sorun değil! (S. 372)

  Ve biz kendi dışımızda diğerlerine karşı doğrudan polemik içinde bunun böyle olduğunu gösterebilmiş değiliz. Çünkü biz kendimiz yeni bilincine varmışız. Şimdi, iki aşama konusunda 'revizyonizmdir' deyip demeyeceği belli olmayan, ideolojik mücadele içinde görmediğimiz koşullarda bir gücün Leninist olmadığını söylemek istemiyorum, bu noktada sorumluluk hissediyorum. Çünkü, bu konuda adam bizim dediğimizi demiyor ama, karşılığında bir şey de demiyor. Eğer bu kıstaslara göre ona Marksist-Leninist diyorsanız, o zaman kıstaslar kıstas olmaktan çıkar.(Bkz. s. 373)

Benim gözümde asıl problem, yaşatılması gereken ideolojik mücadelenin yaşatılmamış olmasıdır.

Geçmişi olduğu gibi bugüne uyarlamak mümkün değil. Ama geçmişin belli temel çizgilerinden öğreneceğimiz şeyler vardır. Bağlantıları kurarken bunun için belirli yol; yöntemler filan diye bir deyim kullanarak çözüm aramaya çalıştım. (Bkz. s. 373)

Marks, Engels, Lenin, bir diğerine Leninist değil, sosyalist akım değil derken, ideolojik mücadelenin sonucu bu yargıya varmışlardır.

Neriman yoldaş diyorki, "bugün herkes kendine Marksist-Leninist diyor." O zaman da herkes kendisine sosyalist diyordu! Ütopik sosyalisti de, fabrika kurup sosyalizmi inşa etmeye kalkışanlardı.

Eğer, bu kıstasları kullanarak bir güce Marksist-Leninist değildir diyemiyeceksek, o zaman kıstasların rolü ortadan kalkmaktadır.

Eğer diyeceksek, kendi yarattığımız çalışmaların sonuçlarını sanki onlar bu çalışmaları yürütmüşler gibi, sanki bütün argümanlarımıza olumsuz cevap vermişler gibi sonuçları uygulamış olacağız.

ABD/RCP, Bolşevik Union'un filan bizde düzeltmemiz gereken hatalar tespit ettiğini düşünmüyorum. Sorun başkadır. Bizim eleştirdiğimiz noktalarda onların düzeltip düzeltmeyeceği konusunda benim sorumluluğumu yerine getirme anlamında kalbimin rahat olmadığını söylüyorum. (Bkz. s. 374)

Birliğe ulaşmanın yolu olarak ayrılıkları ortaya koymak mutlaka gereklidir. Ama, eğer birlik noktaları varsa, bunları da ortaya koymak, ayrılıklarla, birlik olan noktaları karşılaştırmak ve sonuçların politik yükümlüklerine bağlı kalmak lazımdır. Bunun hemen hemen hiç yapılmadığını düşünüyorum.(Bkz. s. 374)

Herkes kendine Marksist-Leninist diyor diye Marksizm-Leninizm egemen olmaz. Böyle bir mantık olmaz. Bugün Markizm-Leninizmi savunan bir avuç güçtür. Egemen olan Marksizm-Leninizm adına Oportünizm, Revizyonizmdir. (Bkz s. 375)

Marksist-Leninistlerin birliğini sağlamak her dönemde temel bir görevdir. Sorun bu lafı söylemek değil, bu lafın, amacın nasıl gerçekleştirileceği konusunda somut plan ortaya koymaktır. Kıstas diye ortaya konulanlar bu işi çözemez. (Bkz. s. 375)

Cafer konuşmasında özetle şunları söyler:

- Konferans gündemi içinde en az hazırlandığım konulardan birisi budur.

- Mustafa'da eski pozisyonundan :'eğer bizim geldiğimiz yer Marksizm-Leninizmin geldiği yer ise durumu teorileştirme yapılabilir, eğer bizim geldiğimiz yer Marksizm-Leninizmin geldiği yer değilse bu yapılamaz' biçiminde de bir uzaklaşma vardır. (Bkz s. 376)

- Derviş ve Neriman'ın durumunda, 'Lenin'le her çatıştığı noktada esasta yanlış pozisyondadır' cümlesi benim için yoruma açıktır. (Bkz. s. 377)

Ama ayrıca, Neriman'a sordum: Ulusal sorunda Lenin'le çatışan Rosa'nın tavrı sosyal-şövenisttir dedim. Hayır dedi.

O zaman sorunu daha ayrımcı koymak lazım. Neriman ve Derviş, Lenin ve Rosa'nın arasında çatışma olduğu dönemlerde Lenin'in hangi öğretisinin evrensel bir öğreti olarak ortaya çıkmış olduğunu, ve bu evrensel öğretiye karşı Rosa'nın esasta yanlış pozisyonda olduğunu koymalı. (Bkz. s.378)

- Muharrem kamplarda, Marksizm-Leninizm ile Stalin'in eserinde ortaya koyduğu kıstasları eşitlemedi. Dervişin eğer yanlış anlamadıysam bu eleştirisi yanlış.

- Ayrıca, eğer Leninizmin İlkeleri kıstas alınsın deyince, bu Marksizm-Leninizm ile eşitleme oluyorsa, bugün Marksizm-Leninizmin kıstasları olarak konulanlarla da Marksizm-Leninizm eşitlenmiş oluyor. Burda konan kıstaslar ancak bugün için, bugünün koşullarında Marksizm-Leninizmin devrimci özü olarak yorumlanabilir. (Bkz. s. 379)

- Kıstas olarak konan tek tek noktalarda, Ali yoldaşın da belirttiği gibi ben de onları doğru görüyorum.

"Bunların propagandası temelinde evet dışımızda da, içimizde de insanların kazanılmasını istiyorum. Ancak buna rağmen ben diyorum ki, burdaki bizim programımızın unsurları, Marksist-Leninist olmanın unsurlarıdır. Veyahut ta şöyle çevirelim: Bizim programımızı kabul edenler bugün Marksist-Leninisttir, bizim programımızı kabul etmeyen Marksist-Leninist değildir.

Bu gayet normal. Her dönemde Marksist-Leninist olan bir grup, tabii ki kendisini Marksist-Leninist görüyorsa, bana gelenler de, programımı kabul edip öyle gelsinler der." (Bkz. s. 379)

- Neden bu noktalar kıstaslar olarak konuyor? O zaman bunun arkasında başka bir ideolojik yaklaşım var.

Yoldaşların esas kaygısı, içimizde birtakım çizgimize güvensizlik içinde bulunanlar var, çizgimiz hakkında soru işaretleri var. Bu soru işaretlerini ortadan kaldırmak için bir başka deyimle inkarcılığı ortadan kaldırmak için bir karar tasarısı almalıyız. Bu karar bu şeyi engeller.

Ben tek açıklama olarak bunu görüyorum. Eğer inkarcılığa karşı mücadele edilecekse, böyle özel kararlar almaya gerek yoktur. Hangi noktada inkarcılık varsa o noktaya karşı mücadele edilmelidir. (Bkz. 380)

- Lenin, 3. Enternasyonali kurana kadar, şu şu kıstasları koymalıyız diye bir şeye neden ihtiyaç duymamıştır?

1905'te demokratik devrim sorunu vardır. Lenin onun üzerine yoğunlaşmıştır. 1908 de 'tanrı arayıcılığı' konusuna vb.

Ama Lenin, neden bir takım maddeleri alt alta sıralayarak bugün Marksist-Leninist olmanın kıstası budur demeye ihtiyaç duymamıştır? Ben bunu açıklayamıyorum.(Bkz. s.381)

- Benim (bu kıstaslar olarak ortaya konmuş) maddelerde tez olarak, anlayış olarak herhangi bir problemim yok. Ama bu kıstaslar, 'işte bu kıstaslara uyanlar Marksist-Leninist, uymayanlar değildir' sonucuna bizi götürecekse, ki götürmek zorundadır, o zaman ben bu noktada problem görüyorum. (Bkz. s. 381)

- Mesela Neriman diyor ki, Komeleh'i kıstaslara vurduğumda içime alamam ama, Marksist-Leninist değildir de diyemem'. Ama, bu kıstasların en başında bunlara, Marksist-Leninist olarak değerlendirilmenin bugünkü kıstasları bunlardır denilmektedir. Ben burada, bu kıstaslara uymayanların Marksist-Leninist olmadığı pozisyonuna bizi götüreceğini, otomatikman bu sonuca varılacağını düşünüyorum.

- 'Bu kıstasları kabul ettiğini ve bunlar doğrultusunda çalışma yapacağını açıklayan grupların...' sözünde, açıklama yapma yeterli görülmektedir. Karar çıkacaksa, ne kadar uyup uymadıklarına bakılmalıdır. (Bkz. s. 382)

- Partizan içindeki bir takım varlığından bahsedilen gelişmelerin durumuna da bakmak lazım. Bir takım ihtimaller dışlanmamalıdır.

- İki aşamalı ifadesini kullanmadan içeriği doğru dolduranlara karşı, bu kararın mantıki olarak böyle diyenleri de Marksist-Leninist görmeyeceğini düşünüyorum. (Bkz. s. 382)

- Bugün, diyelim ki, II. Konferansta alınan kararlar resmi çizgimizdir, ayrıca, III. Konferansta aldığımız şu şu kararlar çizgimizin unsurlarıdır denilmelidir, o zaman benim için sorun biter.

Daha sonra Cafer'e sorular sorulur:

- Derviş: Lenin, III. Enternasyonali kurmadan önce Marksistleri III. Enternasyonalde birleştirme fikrine sahip midir?

  Birliğin ideolojik temeli varsa, bu ideolojik temel her dönemde ortaya konmak zorunda değil mi?

  Lenin'in Sosyalizm ve Savaş sayfa: 47'deki şu sözleri sence kıstas koymak değil mi?

  "Bugünkü koşullar altında, oportunistler ile şovenistlerden ayrılmanın, bir devrimcinin başlıca görevi olduğuna inanıyoruz.

  Bu, tıpkı sarı sendikalardan, Yahudi düşmanı liberal işçi sendikalarından ayrılmamız kadar gereklidir. Ve böylece, geri kalmış işçileri daha çabuk aydınlatmak, bunları daha çabuk sosyal demokrat partilerin saflarına çekmek mümkün olacaktır.

  Bizce III. Enternasyonal'in böyle devrimci bir temel üzerinde kurulması gerekir".

  Sence, bugün böyle bir iki nokta, Marksist diyenlerle gerçek Marksistleri ayırmak için şu ya da bu nokta hangisi varsa sen söyle.

  Her dönemde Marksistler, Marksist olmanın kıstasını koymuşlar mı? Koymamışlar mı? Lenin koymuş mu, koymamış mı?

Tartışma, Mustafa, herhangi bir noktada esasta yanlış içinde olan ve düzelme imkanı ortadan kalkanlar Marksist-Leninist değildir dediği, ve karşı tarafın da "hayır düzelme imkanı ortadan kalkmış olsa da Marksist-Leninisttir" şeklinde midir?

Cafer sorulara şöyle cevap verir:

- Derviş'in alıntı verdiği durum ile, bizim durumumuz arasında farklılık söz konusu.

  Lenin'in anlattığı, yoldaşın okuduğu şey, kesinlikle kıstas. (Bkz. s. 385) Ama bizim tartıştığımız ne?

  Tasarıda deniyor ki; 'konferansımız Marksist-Leninist olmanın güncel kıstaslarını Marksist-Leninist güçler içinde en ileriyi temsil edenlerin belirlemesinin doğru olduğunu açıklar'. Teorik olarak doğrudur bu. Ama biz pratik olarak bu durumda mıyız?

  Eğer eski kardeşler Marksist-Leninist ise, onların bir çok konuda bizden daha ileri oldukları açıktır.

  Lenin koydu, biz de koyalım anlayışı yanlıştır (Bkz. s. 383)

  Şimdi kıstas koyacağız, bir kaç sene sonra da yenilerini ekleyeceğiz ya da birtakımlarını değiştireceğiz, benim korkum burada.

- Karşılıklı çatışma konusunda, Mustafa ile sizin aranızda bir çelişki olmadığını (bu noktada) görüyorum. Onun için aktardım.

- İdeolojik alanda bir farklılığın olduğu doğrudur. Mustafa yoldaş burda kıstas olarak konan bir takım şeyler içinde an azından Mao-Zedung'un usta olup olmayacağı sorununun, veyahutta 57' den sonra revizyonist denip denmemesinnin kıstas olarak konmasının yanlış olup olmayacağı, veyahutta yanlış olacağı yönünde görüşü vardır. Bu nokta da sorunun ideolojik yönüdür. (Bkz. s. 387)

Leyla yoldaş şu görüşleri savunur:

- Yeni bir şey söyleyecek durumda değilim. Mustafa'nın yazılı metnine de tam olarak tavır takınacak durumda değilim, çünkü yeni gördüm.

- Ayrıca Rosa'dan doğrudan yazılar okumadım.

- Benim için açık noktalar şunlar: Marksizm-Leninizmi oportünizmden ayıran kıstaslar her zaman vardır. Leninizmin İlkelerinde konulanlar bugünkü mücadelede yeterli ayırıcı kıstaslar değildir.

- 'Kıstas nedir? Her dönemde Marksizm-Leninizmin devrimci özünü savunmaktır!' Buna somut olarak bakmak lazım. Ne anlama geliyor?

- Bence karar tasarısında ortaya konan noktalar doğru noktalardır, ve bunlar Marksizm-Leninizmin kıstasları olarak savunulmalıdır.

- Bu kıstaslar bizim en son geldiğimiz noktalardır. Bu noktaları savunmayanlarla tartışmayacağız diye birşey yoktur. Başkalarını bu kıstaslara göre değerlendireceğiz. Ama sorun, onların tavırlarını tek tek konularda biliyor muyuz, bilmiyor muyuz.

- Karar tasarısının bu şekilde onaylanması bence doğrudur. (s.388-389)

Sorular bölümünde Ali yoldaş Leyla'ya şu soruyu sorar:

"Her zaman, en ileri Marksist-Leninistlerin belirli kıstasları ortaya koyması olgudur. Bugünle bağını nasıl kuruyorsun? Bugün biz en ileriyiz ve bu anlamda tüm diğerlerinin Marksist-Leninist olup olmadıklarını belirleme hakkını kendimizde, bu kıstaslarda elde edebiliyoruz diye mi düşünüyorsun?

İki: Bu kıstaslarla Kıbrıslıları nasıl değerlendiriyorsun?" (s.389)

Leyla yoldaş bu sorulara şu cevabı verir:

- Bugün ben bizim en ileri olduğumuzu tam olarak söyleyemem. Ama bizim dünya Marksist-Leninist hareketinin birliği için ortaya koyduğumuz kıstaslar vardır. Burdakilerin hepsi doğrudur. (Bkz. s.389)

- Kıbrıslıları bugün değerlendirebilecek durumda değilim. Çünkü onların tam olarak savunduklarının ne olduğunu bilmiyorum. Genel değerlendirme yapabilecek durumda değilim.

İrfan yoldaş şu konuşmayı yapar:

- Ben de günah çıkartır gibi belki olacak ama, bu konuda hazırlıklı değilim. "Hem kampta olmayışımdan çeşitli tartışmaları bizzat yaşamadım. Hem de kampta çıkan tartışma yazılarını da okuma fırsatını pek bulamadım. Bunda özel durumumun da rolü vardır." (s.390)

- Genel olarak birşeye gidersem, Derviş'in ve Neriman'ın pozisyonu bana doğru geliyor.

- Bazı kuşkular ileri sürülüyor. Mesela Ali yoldaş, işte Komünist Manifesto'daki esneklik bugün de ortadan kalkmamıştır, bugün de kesin kıstaslar koymamalıyız; mesela Kanada Bolşevik Birlik Lenin'in Iskra planını savunuyor dedi. Şimdi bu noktada birçok sorun aklıma geldi. Mesela bugün TKP de açık açık Lenin'in Iskra planını savunduğunu söyleyebiliyor. O zaman yoldaş için belki bunlar hep sorundur. Yani bu şekilde bakılırsa meseleye, evet, varacağı yer, anlayış olarak burasıdır. Ki doğru değildir bu. Yani her konuda kuşku bazen de kötü yere götürür bizleri. (Bkz. s.390)

- Ali, Kıbrıslıları bu kıstaslarla nasıl değerlendiriyorsun diye soruyor. Düşüncemin ispatıdır onların durumu. Yani bizim kıstaslar onlarla tartışmamızı engellemiyor demek ki.

- Aynı eleştiriler Cafer için de geçerlidir.

İrfan yoldaşa çeşitli sorular sorulur:

- Cafer: Bizim kıstaslarla Kıbrıslı yoldaşları Marksist-Leninist değildir diye değerlendirmemiz çıkmıyor mu?

- Ermiş: Marksist-Leninist olmayanları konferansına davet eden bir parti hakkında sen ne düşünürsün?

İrfan yoldaş şu cevapları verir:

- Bizim kıstaslar onlarla tartışmamızı engellemiyor.

- Onlara Marksist-Leninist deyip demeyeceğimiz, onlarla yapacağımız tartışmalar süreci sonunda ortaya çıkacaktır. Bence doğru tavır budur. (Bkz. s.391)

Daha sonra **Faruk** yoldaş konuşur:

- Bu tartışmaya fazla birşey katacak durumda değilim.

- Gerek Derviş'in ve gerekse Mustafa'nın tezlerinin bugün varolan ortadaki soruya yeterince cevap verdiğini düşünmüyorum.

- Leninizmin İlkeleri'nin temel alınmasında, bunun günlük mücadeleye indirilmesi gerekir, somutlaştırılması gerekir. Mustafa indirgenmesi gerekir görüşünü kabul ediyor, ama nasıl indirgeneceği, nelerin indirgeneceği noktasında somut bir önerisi yok. (Bkz. s.392)

- Ali yoldaş biraz sorunlara değindi. Ali yoldaşın getirdiği görüşlere o temelde katılıyorum.

- Bugün ulusal ve uluslararası alanda oportünizm-revizyonizm hakimiyetini sürdürme durumunda. Bu noktada, işçi sınıfı hareketinin bir yıkım içinde olduğu noktasında düşüncem Ali yoldaşa yakın. Bu noktalarda biraz daha esnek olup, Marksizm-Leninizme yakın gördüğümüz, bize yakın gördüğümüz belli gruplarla birlikte çalışabilme, belirli şeyleri yapabilme imkanları üzerine kafa yormamız gerekir.

- Mesela Mao konusuyla ilgili: Deniyor ki, 57'den sonra revizyonist genel değerlendirmesinde bulunanlar Marksist sayılamaz. Ama eğer bu insanlarla temel eleştiride uyuşuyor, isimde anlaşamıyorsak, kıstaslar bunlara da Marksist-Leninist değildir dememize yolaçacaktır.

- Parti inşası konusunda da, eger içerikte doğru söylüyor, iki aşamalı parti inşası tezi evrenseldir demiyorsa, bu kıstaslara vurduğumuzda bunlar da Marksist-Leninist değildir.

- Biz kıstasları böyle koymadan da, bu noktalarda mücadele yürütebiliriz. Tek tek konulan noktalarda bir problemim yok. Karar olarak —kıstas olarak konduğunda getireceği sakıncalardan dolayı— çıkmasından yana değilim. (Bkz. s.394)

Faruk yoldaşa şu sorular sorulur:

- Derviş: Bizim kıstas koymamız, dışımızdakilerle ideolojik tartışma ve mücadeleyi, ortak işler yapmayı nasıl engelliyor?

"Eğer bu görüşler Marksist-Leninist ise, senin bu görüşlerde bir problemin yoksa, o zaman bu görüşlere uymayana, uymadığı nokta-

da, biz ona "sen Marksist-Leninist değilsin" dediğimizde yanlış bir iş mi yapıyoruz?

Her dönemde Marksist-Leninist olmanın kıstası konulmak zorunda mı? Evetse, bugün sence ne olmalı? Birlik için önerilmesi gereken temel ne olmalı? (Bkz. s.395)

Faruk şu cevapları verir:

- Benim kuşkum, bu kıstaslardan birine uymayanların genel olarak Marksist-Leninist değil biçiminde ele alınacağı yönündedir.

  Diyelim ki Mao konusunda bizimle aynı şeyleri savunan biri bile, Mao 57'den sonra revizyonisttir dese —içerik olarak aynı şeyleri savunsa bile— bu kıstaslara göre Marksist-Leninist olamaz.

  Ya da parti inşası sorununda iki aşamalı parti inşası öğretisinin gerektirdiği şeyleri yapan biri, "iki aşamalı parti inşası öğretisinin evrensel olduğunu" savunmaz ise, yine bu kıstaslara göre Marksist-Leninist değildir sonucuna götürür.

  Ayrıca Stalin konusu da eklenecek denildi. Bu noktada dışımızda bir sürü sorun var, eleştiriler var. Bu noktaları detaylı olarak ele alıp bir bütün incelemiş, kesin bir sonuca vardırmış değiliz. XIX. Parti Kongresi raporunda belli problem gelen yerler var. (Bkz. s.395-396)

  XIX. Parti Kongresi Stalin önderliğinde bir kongre. Stalin'in buna eleştirisi nedir? Yani bu sorunlar filan var.

  Geriye dönüşün kökleri geçmişte ne kadar? Bunlar bizim tarafımızdan bir bütün olarak alınıp incelenmiş sorunlar değil.

  Bu anlamda şimdi koyup yarın tekrar değiştirme noktasına gelmemiz —zaten çok görüş değiştiriyoruz— sakıncası var. (Bkz. s.396)

- Bu durumlardan dolayı, bizim bugünkü durumumuzda, uluslararası alanda Marksist olmanın kıstaslarını bizim tespit etmemizin biraz aceleci olduğunu düşünüyorum.

  ML kıstas konulsun mu, konursa nasıl olacak, tam açık bir görüşe sahip değilim.

Selami yoldaş konuşmasında şu görüşleri savunur:

- Karar tasarısını yorumlayan notlarla birlikte karar tasarısını doğru buluyorum.

- Bana doğru gelmeyen başlıca pozisyon, "Böyle birşeyi kıstaslar şeklinde pozisyonumuzu belirlemeye ne gerek var?" şeklindeki pozisyondur.

  Kıstas olarak tespit ettiğimiz bu görüşler, Marksist-Leninist olanlarla olmayanlar arasında bir ayrım yaptığımızda, kabaca ayrım çizgileridir.

  Bunları kıstas olarak tespit etmemiz "birlikte çalışmanın önünde engel olmaz mı?" kaygısı var. Bu görüşleri biz Marksist-Le-

ninist görüşler, ve bizim temelimiz kabul ettiğimiz sürece, bunlara kıstas desek de, demesek de, diğerlerini bu kantara vurma durumundayız.

Dışımızdakilerle ilişkilerde çıkış noktalarımız bu görüşlerdir. Bunlara kıstas desek de demesek de, ilişkiler açısından olumsuz bir rol oynayacağını düşünmüyorum.

- Kıbrıslı yoldaşlarla ilgili olarak, belli belgelerini tanıyorum. Son dönemdeki gelişmeleri, geldikleri noktaların ne olduğunu bilmiyorum. Bizim kıstaslarımızla ilgili belli noktalarda yoldaşlarla ilgili çelişmelerimiz var. Ama çelişkiler, ilişkileri donduran çelişkiler değil.

  Ayrıca yoldaşlarla belli bir özel ilişkimiz de var. Geçmişte TKP/ML döneminde birbirimizi kardeş örgütler olarak görme durumunda idik. Ondan sonraki gelişmeler içerisinde kesin tartışmış, aramızdaki görüş ayrılıklarını ortaya çıkarmış, sistemli bir şeyimiz yok. Gerek yoldaşlar tarafından gerek bizim tarafımızdan. Bizim tarafımızdan belli şeyler olmasına rağmen — yazılı— sonuç böyle. (Bkz. s.398)

- Ayrıca bunların dışında da belirli noktalarda teorik olarak söylememiz mümkün gruplar var. Bunlarla da yakınlaşmayı sağlayacak olan, bizim burdaki görüşleri karar alıp almamamız değil, ideolojik-siyasi olarak onlarla çatışmaya, mücadeleye girmektir. Bizim kıstasları karar altına almamız bunu engellemez.

  Sorunun esası, uluslararası komünist hareketin birliğidir.

- Bu liste (kıstaslar) daha da uzayabilir.

- Kriterlere bir-iki noktada uymayan gruplara somut yaklaşılmasından yanayım. Bir grup hepsine uymayabilir. Çoğunluğuna uyuyordur. O zaman hemen oportünisttir demekten önce, aradaki farklılıklar üzerine tartışma yöntemi filan yaratmak gerekir. (Bkz. s.399)

Sorular bölümünde şu sorular sorulur:

- Mustafa: Sormak istemiyordum ama, merakımı yenemeyip soruyorum: Yoldaş ilk karar taslağında bu konuyla ilgili bölümde sorun görmüş müydü? Eleştirdi mi? Eleştirisi yoksa, bu taslak geriye çekilince, kavrama sürecin nasıl oldu?

  Aramızdaki demokratik devrim konusu genel mi, yoksa Türkiye'ye ilişkin mi getirildi? Genelse, bu uluslararası bir konu değil mi? (Bkz. s.400)

- Ali: Kıstaslar kabaca ayrım çizgilerini çeken şeyler midir? Yoksa en ileriler tarafından belirlenen, Marksist-Leninist olup olmamanın en temel kıstasları mıdır? (Bkz. s. 400)

  Marksizm-Leninizm açısından bütün dünyada en ileriyi temsil eden biz miyiz? Bu sonuç doğru mu?

  Bu taslak şimdi önümüze sürülüyor. Biz herhangi bir belge önümüze sürüldüğünde, mutlaka kabul ya da red mi etmeliyiz? Yoksa birkaç yıldır yokken mesela ne oluyordu? Şimdi mutlak gereklilik oldu. Bu ihtiyacı nerden duyuyorsun?

Selami cevaplara en son sorudan başlar:

- Bu taslak önümüze yeni sürüldü iddiasının doğru olmadığını, sorunların 1984 kampından bu yana tartışıldığını belirtir.

  Ali araya girerek, yanlış ifade kullandığını, kasdettiğinin günlük olarak, tarih olarak yeni olmadığını, mesela bundan önceki konferansta böyle birşey kabul edilmediğini belirtir.

  Selami devamen, böyle bir sorunda tavır takınmak düşüncesinin —kendinde en azından— Bolşevik 7 ile gündeme geldiğini, Bolşevik 7'den önce de İKK'lardaki tavırların varolduğunu belirtir. (Bkz. s.400)

- Mustafa'nın sorusu ile ilgili: Yazarı tarafından geri çekilen bölümde, ben buraya gelene kadar pek sorun görmedim. Fakat ben sadece bu konuda değil, parti inşasıyla ilgili karar tasarısında da buraya gelene kadar pek sorun görmedim. Ben sorunu tartışmalar içinde gördüm. (Bkz. s.400)

- "En ilerilik" bağıntısında: Evet, bir anlamda en ileriyi bizim temsil ettiğimiz görüşündeyim. O görüşlerle dışımızı kıyasladığımda, en ilerinin biz olduğumuzu düşünüyorum.

  Yalnız, eski kardeş örgütlerle ileriliğimizi kıyasladığımızda, tartışma içinde, teorik olarak onların birtakım noktalarda bizden daha ileri olduklarını süreç içinde gördük. O noktada da, teorik olarak onlardan daha ileriyiz diyecek durumda değilim. Fakat o noktada da kardeşlerin teori/pratik uyumsuzlukları ve gelişme yönlerinin olumsuzlukları var. Bunlar benim için basit bir olumsuzluk değil. Tüm bunları gözönünde bulundurduğum zaman, evet en ileriyiz diyorum. (Bkz. s.401)

Ermiş yoldaş şu görüşleri savunur:

- Ahmet'in pozisyonunda niyet filan diye birşey yoktur. Alıntıya bakılırsa görülecektir.

  Ahmet'in bizim bazı temel noktalarda Marksist-Leninist pozisyonda durmadığımız yönünde fikirleri, birinci kamptan bu yana bakılırsa, yanlış mıydı? Tersine, en temel noktalarda Derviş yoldaşın çizgisinin Marksizm-Leninizmi revize ettiğini görmekteyiz. Devrim aşamaları bir örnektir. Bunun pekçok örneği vardır. (Bkz. s.401)

- Benim esas sorunum içerik sorunudur. Mustafa ile yakınlaşmam bu noktada doğuyor. Yani Marksizm-Leninizmin temel önermelerinin savunulması.

Ermiş devamen şunları söyler:

"Burada kıstasları tek tek ele alalım isterseniz. Bir teori/pratik uyumluluğu davası var. Bu kıstasa biz kendimizi koyarsak nasıl bir sonuca varacağız? Geçmişimizi de doğru gözönüne aldığımızda şunu mu diyeceğiz: Biz teorik olarak devrim aşamalarında anti-Marksist bir pozisyonda idik? Bunun ölümcül sonuçlarından bahsediyorum. Ben burada ölümcül sonucu da parti inşası ile ilgili ileride alacağımız, tartışacağımız karar tasarısında göreceğiz. Parti inşasının birinci aşamasını 9-10 ki-

şilik bir partiyle bile başlatma sorunu. Arkadaş kıstaslara sahip kalabilmek için içeriğe özgün şeyleri red etmeye, onlara karşı bağnazca kendi deyimiyle mücadeleye girişiyor. Yani şekili savunmak için içerik ortadan kalkıyor. Halbuki bizim kendimiz için tespit ettiğimiz bir temel önerme var. Marksizm-Leninizmin temel ilkelerini öğrenmek ve savunmak.

Eğer kıstasların tespiti tamı tamına da bu temel ilkelerin savunulması haline dönüşecekse böyle kıstaslar tespit edilmelidir. Fakat Derviş yoldaşın problemi şuradan kaynaklanıyor; burada üzerine gitti, partinin saflarında bir inançsızlık yaygınlaşmakta, görebildiğim kadarıyla çizgiye karşı bir inançsızlık yaygınlaşmakta, işte yoldaşın kıstaslar temelinde yapmak istediği bu inançsızlığa karşı bir mücadele, bu inançsızlığa karşı bir çerçeve oluşturmak. Bence yoldaş bunu kıstaslar temelinde yapmaya çalışarak yanlış bir iş yapıyor.

Birincisi; Oturursun platformunu ortaya koysun. Bu noktalarda dersin ki mesela Mao Zedung Marksist-Leninist'tir. Şu şu hataları vardır, şu şu sevapları vardır, bu nedenle Marksist-Leninisttir. Bunu platform olarak koysun. Ama ne var elimizde? Üç parçalık yazı var. Üç parçalık yazıya baktığımızda Marksizm-Leninizm temel ilkelerin çiğnenmesi, revize edilmesi var. Bu temelde bizim bir kıstas olarak Mao Zedung'un varlığının sonucunu kabullenmemiz bekleniyor. Bu olmayacak bir şeydir. Bu temellerde partinin ideolojik birliği sağlam olmayacak, güven sağlanmayacak, bunun suçlusu Ahmet te olmayacak, Ahmet'in Marksizm-Leninizmi bilmiyoruz demesi de olmayacak. Çünkü buradan öyle bir hava çıkartılıyor. Bu doğru değil. Eğer sen Marksizm-Leninizmin en temel ilkelerinde görüş değiştiriyor isen bunun mesulü Ahmet değildir. Eğer bunun temelinde kadrolar sana güven duymuyor ise bunun suçlusu Ahmet değildir. Ahmet'in yaptığı sana eksik olan şeyi göstermektir. Dolayısıyla bunların Marksizm-Leninizmin kıstasları tespitine karşıyım.

Çünkü benim için sorun, yoldaşların içerik olarak sorunları tam açıklığa kavuşturmuş olmamasıdır. Ve benim görebildiğim kadarıyla pek çok Marksist-Leninist temel ilkeleri revize etmektedir. Her geçen gün düzelttiğinin farkındayım bazı noktaları. Fakat bu eskiden beri var olan ayrılıklarda kimin nerede durduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Bence arkadaşlar Marksizm-Leninizmin kıstasları diye ML nasıl denirmiş ona kafa yoracağına tutsun platformunu ortaya koysun, biz de görelim bakalım Marksist-Leninist ilkeleri nasıl savunuyor. Bu temelde kadroların güvenini kazansın. Benim bu kıstaslara karşı çıkmamın esas sebebi budur.

Bir nokta daha belirtmek istiyorum. Kıstaslarda bu şekilde şu veya bu kişiye verilen isimlerden ziyade, görebildiğim kadarıyla siyasi sonuçlar bakımından önemli olan şeyler belirleniyor. Lenin tarafından mesela merkezcilere karşı mücadele dediğinde orada siyasi mücadele söz konusudur. Bunu da belirtmek isterim." (Tutanak s. 402/403)

Sorulan sorular da şöyle:

- "Derviş: Birincisi, bugün dünya Marksist-Leninist hareketinin birliğini sağlama diye bir görev var mı? Senin önüne koyduğun ya da bizim önümüze koymamız gereken? Hangi platform temelinde

birleşmeli? Bu bir platformdur. Senin platformun ne?

İki; Bir sürü noktada Marksizm-Leninizmi revizyondan geçirmişim ben ve işte filan falan.. Buna iki tane örnek verdin. Bunlardan bir tanesi devrim aşamalarıyla ilgili. Devrim aşamalarıyla ilgili II. Konferansta tartışılan ve üzerinde çok gürültü koparılan o tespitler ne zaman partinin çizgisi haline gelmiştir? Ne zaman bizim platformumuzun bir parçası haline gelmiştir?

Üçüncüsü; Mao Zedung konusunda platform yokmuş! Mao Zedung konusunda II. konferansın kararlaştırdığı oldukça detaylı bir üçlü ortak açıklama var. Bu konuda derdin nedir? Neresi Marksist-Leninist değildir? Senin platformun nedir?

Platform konusunda birşeyler söylemek istiyorum; Burda tartıştığımız her konuda benim platformum yazılı çizili ortadadır. Konferanstan önce de herkesin eline geçmiş, üzerine tartışılmıştır. Tartışacağımız, karar alacağımız en temel maddede de bu vardır. Bunun yanında oldukça yazdığım, çizdiğim bir dizi şey vardır. Bunlarda şimdiye kadar kim ispat etti, temel noktalarda Marksizm-Leninizmin tarafımdan revize edildiğini?

- Selami:Benim sorum, yoldaş, burda getirilen kıstaslar senin görüşüne göre doğru kıstaslar olsa idi, böyle bir karar tasarısına karşı gelir miydin? Karşı gelmen sadece o kastaslara katılmadığından mı?

- Ali: Mao Zedung ile ilgili olarak sen belgenin yetersizliğinden mi bahsetmek istiyorsun, yoksa belgenin içerisindeki hatalardan mı? anlayamadım!" (Tutanak s. 403)

Ermiş özetle şu cevapları verir:

- Mao konusunda üç parçalık yazıyı esas almıştım...

(Burada divan parti belgesi ile, Derviş'in belgelerinin birbirinden ayrılmasının gerektiğini açıklar ve Mao konusunda Parti belgesinin 4'lü ortak açıklama olduğunu belirtir.)

- Ben buna detaylı olarak bakarım. Bütün belgeler üç parçalık yazı üzerinde yükselmektedir. Ve hala bu üç parçalık yazıya özeleştiri gelmedi. Bu yazıda bariz çarpıtmalar var. Devrim aşamaları konusunda, olağanüstü şartlarda sosyalist devrim posizyonu Dervişin pozisyonu değil miydi?

(Burada Derviş:'Burası Dervişin konferansı değil!' der)

Ermiş: Burası Dervişin konferansı değil, ama, Derviş, bu konferansın çizgisini oluşturan yoldaş olarak biliniyor, benim bildiğim. Yani Derviş Ahmeti hedef alırken bir problem yok da Ermiş Dervişi hedef alırken niye problem vardır?

Mustafa ikinci konuşmasını yapır:

- Benim savunduğum tezlerde, düzelip düzelmeme meselesinin eklenmesi lazımdır. (404)

- Eğer Derviş yoldaş notlardaki 23. sayfadaki soruya tavır takınmazsa ben, onun benim ortaya koyduğum gibi anladığından yola çıkacağım. Bilincinde olsun. (Bkz. 404/405)

"Şimdi gelelim tartışmanın esasına, bu inkarcılık sorununa; Derviş yoldaş, Neriman yoldaş bilinçli ya da bilinçsiz, tartışmayı rayından saptırıyor. Tartıştığımız sorun, kesinlikle orda sayılan tek tek noktalar partimizin platformu olup olmayacağı, bu anlamda benim bunları doğru görüp görmediğim değil, tartıştığımız sorun, bunların herhangi bir kişiyi değerlendirirken Marksist-Leninist kıstas olarak alınıp alınmayacağı. Tartıştığımız sorun budur.

Eğer ben herhangi bir yerde dediysem ki bunlar yanlış olduğundan dolayı kıstas olamaz, böyle bir görüş savunduysam, gerek kamplarda, gerek burda, gerek ikili, gerek üçlü, gerek hücrelerde ve gerekse kulislerde, eğer kulis yaptıysam, böyle bir görüş savunduysam, o zaman kesinlikle burdaki tespit doğrudur.

Ama, eğer böyle bir görüş savunmadı isem, o zaman bu yoldaşlar nerden varıyorlar buna, benim onlarda problem gördüğüme?

Ben kafamın açık olup olmamasıyla ilgili genel notlarımda s.21' de bu sorunu koymaya çalıştım. Şimdi daha açık koyayım. Benim o genellikte, orda sayılan genellikte kesinlikle bir problemim yoktur. Şu anda problemim yoktur. Ama onların içeriği açıldığında, onlarla ilgili yazılmış olan yazılarda problemim olup olmadığı, kendi incelemediğim noktalarda, soru işaretidir.

O genellikte problemim yok. Mesela iki aşamalı parti inşasını tartıştık. O genellikte, orda konulduğu genellikte bir problemim yok. Ama içeriğini açtık, tartıştık, problemim çıktı. Benim açımdan problem, böyle bir problem.

Ne Mao'nun genel Marksist-Leninist değerlendirilmesi konusunda, ne bilmem ne konusunda, şu anda benim bir problemim yok. Problemim olduğunu da söylemedim. Ama bir problem olduğunu söyledim. Değerlendirmeyi yaptığımda örneğin ÇKP'nin kongre belgelerini değerlendirdiğimde, bu konudaki sonuçlara vardığımda, mümkündür ki Mao'nun genel değerlendirilmesinde problemim çıkabilir. Bunu açık söylemedim ben. Onun dışında problem olarak da dahi kesinlikle şu benim için problemdir diye bir şey getirmedim. Eğer getirdiğimi söyleyen yoldaşlar varsa getirsinler, ispatlamaya çalışsınlar. Yoksa öbür türlü inkarcı! Neyin inkarcısı? İncelemediği çizginin inkarcısı! Neyin inkarcısı? yanlış bulduğu yerler varsa onun inkarcısı! Niye? Bolşevik Parti inşasıyla ilgili eleştiri getiriyor! Bu kafa kesinlikle Partizan'dan ayrıldığımız dönemdeki kafadır! Partizan da bize getirdi, inkar ediyorsunuz çizgimizi. Doğru muydu bu? Kesinlikle doğru değildi. Çünkü biz yanlış bulduğumuz yeri eleştiriyorduk. Benim de yaptığım şey budur. Eğer inkarcılık bu ise, ben bunu şerefle kabul ederim. Yanlış bulduğum şeylerin alternatif doğrusunu koyuyorsam ve bu ise inkarcılık, ben bunu şerefle kabul ederim kardeşim. Bunun yanlışlığı nerde? Bunun inkarcılığı nerde? Ama inkarcı!

Tartıştığımız sorunun özüne gelinmeli, başka bir yere gidilmemeli. Tartıştığımız sorun bunların doğru olup olmadığı değil, ve hiç bir zaman da böyle olmadı. Bunların doğru olmuş olsa bile, doğru da olsa kıstas alınıp alınmayacağı, tartışmanın çıkışnoktası budur. Ve bu konuda ne Ali yoldaş, ne Cafer yoldaş, ne divanda oturan Faruk yoldaş tavır dahi takınmadılar. Özellikle açıklamalara tavır takınırken ihtiyaç bile duymadılar. Ben bu tavrı da yanlış görüyorum. Sanki Mustafa platformu

yanlış görüyor, platformu tasfiye etmeye kalkıyor, böyle bir görünüm yaratılmaya çalışılıyor ve buna karşı tavır takınılmıyor. Ama daha böyle şey konularda, yumuşak konularda, pozisyonlar şöyle, pozisyonlar böyle, tavır takınılıyor. Bu kesinlikle doğru yöntem değildir. " (Tutanak s. 404/405)

- Neden parti konusu kıstas olarak konuluyor da, demokratik devrimin atlanamayacağı genel tezi konulmuyor? Neden ulusal soruna ilişkin sorunlar genel düzeyde konulmuyor? Neden proleter enternasyonalizmi konusu konulmuyor? Bunlar uluslararası komünist hareketin, ayırıcı sorunları değil mi?

  Ben bu mantığı kavrıyamıyorum.

  85 Kampında, şimdi konuşan yoldaşların değişik bir tavırları vardıysa, şimdi bu konuda tavır takınmamalarını yanlış görüyorum.

  Tavır takınmadığım yoldaşların görüşlerini doğru buluyor veya önem vermiyor değilim. Esas çatışan görüşler üzerinde yoğunlaşıyorum. (406)

  Ayrıca, benim pozisyonumu savunanların ben, bütün pozisyonunu savunuyorum da demek değil.

- Bir de 85 kampında bulunanlar, Rosa/Lenin çatışması bağıntısında çelişmeyi, 'esasta hata' konusunu nasıl yaşadılar, ortaya koyarlarsa iyi olur.

Mustafa yoldaşa sorulan sorular şöyledir:

- Cafer: Eğer 1916'da Stalin'in "bunlara vurduk" dediği noktalar evrensel ise, Rosa onun içinden birisinde vb. esasta sapmış mıdır sence?

- Derviş: Ermiş'in pozisyonuna karşı tavır takınmaman, önemli görmemekten mi, yoksa esasta aynı olduğundan mı? Sebebi ne?

  Sen şimdi başka yoldaşlardan Rosa konusunda tavır takınmasını istiyorsun, ki ona göre tavır takınacaksın. Bir de sen tavır takın bakalım. Ben sana somut olarak soruyorum: Emperyalizm konusunda, Marksizmin ekonomik görüşlerinin temelini ortaya koyan Kapital'deki birikim teorisi konusunda esasta doğru mu, yanlış mı? Ulusal sorunu filan sormadım. (Bkz. s.408)

- İrfan: Derviş'le Neriman'ın tartışmayı saptırdıklarını söyledin ve tavır takınmaları için sadece Ali, Cafer ve Faruk'un adını verdin. Diğer yoldaşları niye söylemedin?

  Ermiş birşey getiriyor, yani bizim Mao konusundaki görüşlerimize ilkeli bir eleştirisi var. Bu seni hiç rahatsız etmiyor mu? (Bkz. s.408)

- Ali: Hangi konuda tavır takınmamı istiyor yoldaş? Tam anlayamadım! (s.409)

Mustafa'nın bu sorulara cevabı şöyledir:

"Önce sondan başlayalım. Tavır takınmasını istediğim sorun şu: Gerekçelerde deniyor ki, Mustafa inkarcı akımın içinde. Neden

inkarcı akımın içinde? Çünkü bizim platformumuzdaki görüşler konusunda soru işareti var kafasında, şey bu. Bu konuda tavır takınma.

Bu konuda İrfan yoldaşın sorusuyla ilgili: Ben bu yoldaşları saymamın esas nedeni, bu yoldaşlarla diğer yoldaşları genel kitle toplantılarında görüyorsam, bu yoldaşları başka yerlerde de gördüğümden dolayı özel olarak belirttim. Çünkü kitle toplantısında söylememiş olabilmem de mümkündür. Bir başka yerde tavır takınmışımdır. Ondan dolayı bu yoldaşları özel olarak belirttim. Zaten kitle toplantılarında tavır takındıysa, belgeleri vardır. Orada herkes ortaya koyabilir. Ben onun ötesine gittim, dedim ki, özellikle bu yoldaşlar; diğer yoldaşlarla ilgili herhangi birşeyden değil.

Yine bu sorunla ilgili, Rosa'nın genelde yanlış savunup savunamayacağı noktası. Benim kavrayabildiğim, Stalin'in orda ortaya koyduğundan çıkarabildiğim, kesinlikle genelde, benim anladığım anlamda genelde esasta yanlış pozisyonda durmayacağı. Tek tek konularda da durmayacağı. Bu aynı zamanda yoldaşa da cevap. Bu özellikle saydığı noktalarda ve Marksizmin devrimci özüne tekabül eden konularda olamayacağı görüşündeyim. Bunun incelenmesi noktasında incelememem bir hatadır. Ama ben yoldaşta, özellikle Derviş yoldaşta zorladım. Dedim, Türkçesi yok, bulmaya çalışalım, bilmem ne yapalım. Yani Türkçesini yoldaş da bulamadı, bende de yok. Yani bunun hatası yalnız bende değil ki! Bilmiyorum dinine yandığımın başka dil. Eğer bu durumda tersi ispatlanacaksa, ben bu tezlerimi burda değil .. da getiriyorum. Özellikle dil bilen yoldaşların tersini ispatlaması gerekirdi. Tartışma bu şekilde yürür, hala Türkçesi çıkmadığı müddetçe.

Neriman yoldaş dedi, makale yazmak gerekir. Makale yazdığında eğer alıntıları geniş tutmaz, cümleler şeklinde alırsa, yine işe yaramaz bu makale. Çünkü Türkçesi yok; bizim yoldaşlarımızın önemli bir kesimi açısından bir işe yaramaz. Çünkü biz bu zamana kadar yaptığımız alıntıların önemli bir kesimini —hepsini demiyorum— bağıntısından kopardığımız oldu, yanlış yorumladığımız oldu. Doğru yorumlandığını anlayabilmem için, —belki anlayışım kıttır— bağıntısını görmem gerekir. Onun için mümkün olduğunca geniş tutmazsa, bir işe yaramaz, fazla bir işe yaramaz. Sorun bence bu.

Ermiş yoldaşla ilgili şu anda tartıştığımız sorunla ilgili, parti inşasıyla ilgili aramda fazla bir sorun yok. Bir bunun ortaya çıkması gerekir. Bu ilerde tartışacağımız olan oylamaya tekrar gerek var mı, onu da bilmem. Çünkü orada sayılan şeyler 2. Konferansta bizim platformumuzda orada sayılan şeyler eğer oylanacak olursa ve tartışılacak olursa yanlışlığı-doğruluğu, o zaman Ermiş yoldaşa karşı mücadele edip etmeyeceğimi pratik gösterecektir. Ben birine karşı mücadele, diğerine karşı değil. Ama ben Mao Zedung'u tartışmıyorum ki! Benim tartıştığım sorun, onun sokmuş olsa da, iki aşamalı parti inşasıydı iki-üç günden beri. Ondan ne anlaşılması gerektiği idi. Ve şu andaki tartıştığımız sorun Marksist-Leninist olmanın kıstasları idi, başka sorun değil. Başka bir sorun çıktığında, aramda bir çelişki çıktığında, tabii ki kendimi ayırmam lazım. Çünkü o yoldaş da aktif olarak görüş üreten, aktif olarak görüşlerini koyanlardan birisi. Problem bu. Yoksa onunla uzlaşmak istediğimden ya da başka birşeyden değil.

Bu sorunun karar tasarısı üzerinde de getirilsin denildi. Benim kavrayabildiğim, gerek parti inşasıyla ilgili gerekse bu sorunla ilgili karar alıp almamanın —ben notlarımda da belirtmiştim — ne kadar doğru olup olmadığı. Yani benim görüşlerim geçmiş olsa bile, ne kadar doğru olup olmadığı benim kafamda soru işareti. Çünkü biz 2. Konferansta da Kürdistan'ın sömürge olup olmadığı noktasında da karar almıştık. Fakat iki gün sonra bizzat Merkez Komitesi olarak biz —başka bir parti organı değil— o konuya dedik bal gibi alınabilir de hatasına düştük. Arkasından tekrar düzelttik. Yani bu şekilde karar alacaksak, bence almamak en iyisidir. Benim görüşlerim geçmiş olsa bile, en iyisidir. Yoksa yanlış gördüğümden dolayı değil. Ben öyle bir problemi de görüyorum, en azından hissediyorum. En azından yoldaşa sorduğum soru bağıntısında hissediyorum böyle birşeyi." (s.409-410)

Daha sonra Neriman konuşur. Konuşmasında diğer şeylerin yanında şunları belirtir:

"Ali yoldaşın görüşleriyle ilgili olarak: Yoldaşın getirdiği, anladığım kadarıyla şu görüş doğru değil: Bizim burada ortaya koyduğumuz kıstasların uluslararası planda mücadelesi verilmemiştir, ya da diğer gruplara karşı bunların mücadelesi verilmemiştir.

Bunlar en azından ABD/DKP, Bolşevik Birlik çevresi açısından, bizim bu belgeler üzerine ya da buradaki görüşler üzerine onlarla bir tartışma yürüttüğümüz, yürütmüş olduğumuz belgeli olarak ortadadır. Bu belgeli mücadelede hem ortak noktalar, hem ayrılık noktaları açıkça ortaya konmuştu. Mesela Bolşevik Birlik ile Stalin meselesinde belli noktalarda aynı görüşteyiz, belli noktalarda ayrı görüşteyiz. Başlangıçta ABD/DKP ile ise AEP karşısındaki tavırları itibariyle aramızda bir birlik olduğu filan açıkça ortaya konmuştu.

Burda da yani hiç kimse diğer gruplarla ideolojik mücadele yürütülmemesinin bir aracı olarak bu şeyleri kavramadı; bu ispatlanamaz! Ben yoldaşın diğer grupları doğru pozisyonlara çekmek için daha fazla şeyler yapılması isteğini doğru ve haklı buluyorum. Ama bu noktada sorun genel konmamalı, bugüne kadar yaptığımız yanlışları da nasıl düzeltebiliriz, hangi adımları atmamız lazım ki yapabilelim, bu ortaya konmalı.

Mesela bizim, benim bulunduğum çalışma alanında, kendimiz açısından yapabileceğimizi yapmadığımızı, 2. Konferanstan bu yana tespit ettik. Ve bu eksikliği ortadan kaldırmak için mesela bizim bulunduğumuz yerde somut olarak, özellikle İranlı ve Afganlılarla tartışma ve ilişkileri sıklaştırma kararı aldık ve bu yönde adımlar attık. Bence yoldaş da olumlu olarak ne yapmamız gerektiği konusunda görüşler getirmeli; bu bağıntıda da.

Faruk'la ilgili olarak bi
daş kavradığım kadarıyla
mesela bu Stalin'le ilgili
da getirdiği görüşler bu
Yoldaş birtakım teorik sc
rin olduğu bağıntısında,
klasik olarak savunulması
ya da konmasında problemi
nasıl bir anlayış? Biz St
söylemek istiyorum: Faruk yolnu birbirine karıştırıyor. Me-
stas konup konmaması noktasın-
ın bence açık bir örneği.
ğu vs., birtakım problemle-
lım, Stalin'in dördüncü
kıstasın konulmamasını,
şeyini getirdi. Yani bu
rdüncü klasik olarak savunmak

bir görevdir diye bir tespit yaptığımızda, kesinlikle bu Stalin'in hatası olabileceği, bu yönde araştırmanın bilmem neyin önüne engel mi demektir? Ya da bu yönde getirilecek eleştirilere, zaten tartışmıyoruz vs. şeklinde, tavır takınılmasını mı beraberinde getirecektir? Hiçte değil! Yalnızca yapılan bu tespit oportünizmle araya kesin çizgiyi çekmektir. Ve bunun yapılmaması oportünizm karşısında, bu noktada, geri çekilmenin ifadesidir!

Bunun ötesinde mesela Mustafa yoldaşın getirdiği; 'ileride bilmem şunu bunu incelersem ÇKP konusunda kongrelerin bilmem neyin raporlarını incelersem belli şeyler değişebilir vs.' gayet genel laflarla sorunu ortaya koyması, görüşüme göre, bulunduğumuz yerden çok daha geriye gitmektir. Nasıl geriye gitmektir? Bu konularda yaptığımız ortak açıklamada ve bizim çizgimiz olan şeyde çok açık bir biçimde hangi noktalarda daha araştırma yapılması gerektiği, bunun Mao'nun değerlendirilmesinde, ÇKP'nin değerlendirilmesinde hangi rolü oynayacağı konusunda açık berrak tespitler vardır. Hal böyleyken buraya sanki bunlar hiç yokmuş gibi genel laflarla gelmek, görüşüme göre, hiç ilerletmemektedir bizi; yerimizde saydırmaktadır.

Aynı şey bu yoldaşın tavrıyla ilgili (Ermiş); Yoldaş buraya geliyor, parti konferansı burası; Parti konferansında parti çizgisini tartıştığımız bir yerde, hiç bir dönemde parti çizgisi olmamış, evet yönetici, yönlendirici bir yoldaşın ortaya koyduğu, parti içinde ideolojik mücadele verilmiş, geri çevrilmiş bir pozisyonu 'anti-marksist pozisyonlar', 'burada partinin temelini tartışıyoruz' vs. şeklinde getirip koyuyor. Ya da Partinin hiç bir zamanda temel dökümanı olmamış üç bölümlük şeyi gelip burda partinin çizgisini eleştiride kullanıyor. Bu tavırlar kesinlikle doğru tavırlar değildir."
(Tutanak s. 410/411)

- Benim görüşlerini yazılı çizili koyanlara güvensizlik diye bir sorunum yok. Çünkü üzerinde mücadele edilebilecek belgeler var ortada. Beni en fazla rahatsız eden şey bir takım görüşlerin somut olarak ortaya konmaması, 'bunlar notlardır' vs. diye konmasıdır. Mustafa böyle yapıyor.

  Derviş'in yazılı belgeli koymasını doğru buluyorum. İçinde yanlışlar da varsa, hiç olmazsa üzerinde mücadele edip düzeltme imkanı var.

- En ileriyi temsil etme konusunda benim de formülasyon düzeyinde problemlerim var. Ama bunun somut belge üzerinde olması lazım. Komintern birinci kongresinde tespit edilen yönerge, esasında program niteliğinde bir belgedir. 21 maddeden biraz geri, ama 1915'teki Lenin'in tespitinden ve Kienthal'deki tespitlerden daha ileridir (Bkz. S. 412)

Daha sonra <u>Derviş</u> konuşur, şunları getirir:

- İdeolojik saflaşmada, bir yanda, bu karar tasarısını içeriği itibariyle doğru bulup çıkarmak isteyenler var. Bir yanda da bu karar tasarısını içerik olarak reddettiği için reddeden Ermiş var. (Bkz. s. 412)

- Mustafa inkarcı pozisyonları nedeniyle de, ama esas olarak Marksizm-Leninizmin kıstasları konusunda yanlış pozisyona sahip ol-

duğu için karar tasarısını reddediyor (Bkz. s. 412)

- Ali, Cafer, Faruk, içeriği doğru buluyorlar ama bu görüşlerin kıstas olarak tespitini istemiyorlar.

Diğerlerinin düzelmesi imkanı yok gibi. Onun için üç yoldaşın pozisyonu üzerinde duralım. (Bkz. s. 413)

"Bu noktada yoldaşların ilk önce karar tasarısını bütünlüklü bir şekilde kavramadıkları görüşündeyim. Nerden varıyorum bu sonuca? Şurdan :'Bu şeylere uymadı mı adam lafla bitti' 'Biz adama derhal Marksist-Leninist değil diyeceğiz' 'Karar tasarısının anlamı budur'. Yoldaşlar şunu görmüyorlar; ben karar tasarısında şunu görüyorum; 'güncel olarak tespit edilen kıstasların herhangi birinde esasta yanlış pozisyonda duran ve bu yanlış pozisyonunu temelli eleştirilere, ilkeli ideolojik mücadeleye rağmen savunanlar ve bu anlamda hatalarını düzeltme imkanı görülmeyenler, dünya Marksist-Leninist hareketinin parçası olarak değerlendirilemezler.'

Burdaki şeylerden birine uymama bağıntısında, diğerlerine uyuyor da birine uymuyor bağıntısında, Marksist-Leninist değil denmesi için çok açık bir biçimde ideolojik mücadele süreci sonunda onun düzelmeyeceği şartı getiriliyor. Hal böyle iken 'işte burda bilmem neye uymadı, atıp çıkaracağız..' vs. şeklinde bir sonucu, bence, çok zor çıkarmak lazımdır. Kaldı ki ben bu konuda, birincisi, ben bir sürü tartışmalarda görüşlerimi daha önce ortaya koydum. İkincisi, aynı zamanda bizim pratiğimiz ortada. Nasıl yaptığımız ortada. Bu yüzden bu karar tasarısında buna uyan uyar, uymayan Marksist-Leninist değildir şeklinde bir şeyi kesinlikle, mücadele süreci yaşanmadan, ortaya koymuyor. Ama şunu koyuyor; biz hiç kimseye mücadele sonucu onun pozisyonunu görmeden mücadele içinde Marksist-Leninist demeyiz. Tersini de demeyiz. Mücadele içinde tersi ispatlanmadıkça Marksist-Leninist değil de demeyiz. Gördüğümüz kadarıyla iki yanını koyarız. Bu bu noktalarda böyle böyle, bu bu noktalarda böyle; mücadelesini veririz, adamları yanımıza çekmek için. Bu karar tasarısında savunulan düşünce budur. Bu düşünce tamamıyla doğru Marksist-Leninist düşüncedir! Ve yoldaşların, bunların doğruluğu konusunda sorunları yoksa, o zaman —gerekçelerden biri bu— bu gerekçeyle bu karar tasarısına karşı çıkmaları doğru değildir.

İkincisi; bu karar tasarısının öncelikle dünya Marksist-Leninist hareketinin birliği için bir platform adımı olduğu kavranmıyor. Bizim şunu görmemiz lazım: Biz önümüze daha bugünden dünya Marksist-Leninist hareketinin birliğini sağlamayı ve bunun için böyle bir platform yaratma çalışmasını önümüze koymuşuz.

Bu platform yaratma çalışmasında belli noktalara varmışız. Yaptığımız inceleme ve eğitim, yürüttüğümüz mücadele vs. sonucu bunları koyuyoruz ortaya. Başka birşey yaptığımız yoktur. Ve bu yapılmak zorundadır. Bunu yapmadıysak eğer, o zaman yaptığımız işin bir anlamı kalmaz.

Diyelim ki bunları kıstas olarak tespit etmedik. Ama diyoruz ki bunlar Marksist-Leninist görüşler. Ne yapacağız? Herhangi grupla yanyana geldiğimizde, o grubu evet bu temelde sorgulayacağız. Diyeceğiz ki, kardeşim siz Mao konusunda ne düşünüyorsunuz?

Böyle böyle! Burdan ayrılıyor mu? Ayrıldığı noktada diyeceğiz ki, bu noktada, bizce, Marksist pozisyonda değilsiniz. Bu kıstas tespit etmek değil mi? Neden yapılmak isteniyor bu? Yoldaş soru sordu, nerden çıktı bu? neden yapılmak isteniyor bu? nerden çıktı bu ihtiyaç? Yoldaş şurdan çıktı bu ihtiyaç, dünya komünist hareketinin 1976'da Marksist-Leninist platformu vardı, herkesin üzerinde birleşmesi gereken, bize göre. 1978'de Marksist-Leninist platformu vardı, ona dayanarak herkesi sorgulama durumundaydık. Marksist-Leninist değilmi, kimle birlik sağlayacağız, kimi karşımıza alacağız, kimi yanımıza çekeceğiz? Aynı şekilde 1980'de evet hala bu platform var olduğunu düşünüyorduk. Yavaş yavaş 1980'de var olan platformun yeterli olmadığını, önemli yanlışları olduğunu gördük, gördüm. Marksizm-Leninizmin kıstasları temelinde güncel bir takım problemlerle birleştirerek yeni bir şeyler koymaya çalıştık ve ama o noktanın yeterli olmadığını, bir sürü noktada bugünün sorunlarına cevap vermediğini gördüğümüz noktalarda da , Bolşevik 7'de, bunları getirip koyduk. Bu noktada olduğu zaman hiç ihtiyaç yok. Ama olmadığı zaman yeni bir takım şeyler koyup tespit etmek gerekli. Artı en ilerilik meselesi var, bununla bağıntılı; en ileri biz miyiz? Bir kere kesin şunu tespit etmek lazım: Evet bu noktalar temel alındığında en ileriyi temsil edenler, bence, bunlar Marksist-Leninist görüşlerdir. Bütün dünya komünist hareketi içinde, tanıdıklarımız içinde, tanımadıklarımız değil, biziz. Bizle beraber kardeş örgütler.

Peki kendimize dememiz ne kadar haklı? Ben size söyliyeyim; bu noktalarda zaten tespit ettiğimiz noktalar, kardeş örgütlerle beraber aynı görüşleri savunduğumuz noktalar, şimdiye kadar. Eğer yeni bir şey katacaksak, bundan sonraki kendi çalışmamızda, mesela, diyelim ki, önümüzdeki dönemde, eğer kararlaştırırsak, devrim aşamaları sorununda, biz bir şeyler koyarsak ortaya, o zaman biz bunu katmış olacağız. Peki kardeşler bizim dışımızda ya da bizim Marksizm-Leninizme yakın gördüğümüz bir takım adamlar, bizim dışımızda, dünya komünist hareketinin bugün ideolojik mücadelede temel sorunlarında doğru pozisyonlar takındılar! Ne yapacağız? Onu da biz alırız. Niye almayalım?

Şunu görmek lazımdır; her komünist hareketin, her komünist partisinin bir programı, bir platformu vardır ve bu platform her zaman ideolojik mücadelenin gerekliliklerine göre tespit edilir, Marksizm-Leninizme dayanılarak her zaman geliştirilir, yerinde durmaz. Her partinin vardır, bizim de olması gereklidir. Bunu kesin hatlarıyla tespit etmemiz lazımdır. Nedir bizim platformumuz diye, ve birliğini sağlamak istediğimizde dünya komünist hareketinin bir platformu olmak zorundadır. Ve biz bugün o platformun şu şu noktalarında, en azından bizim için açık olan bu noktalarda olması gerektiğini savunmalı, bu temelde birleştirmeye çalışmalıyız. Mücadelemizi bu temelde yürütmek zorundayız."(Tutanak s. 413/414)

Ali Nerimanın getirdiklerinin bir bölümü hakkında şunları belirtir:

- Başka gruplarla ilişki sürdürme isteği, belirtilen bir istek olarak kaldığı sürece bir şey ifade etmez. Ben kendim somut olarak bu noktada yapılması gerekenleri, fikir yönünde görüşler belirttim. OTYO'yu gündeme getirdim. Daha az imkan şartları da diğer gruplarla tartışma zemini yaratmaya çalıştık. Bolşevik Birlikle yazınsal anlaşma işini yapmaya çalıştık. Bunlar tabii ki yeterli değil.

Şu bilince çıkarılsın: Üç gün sonra geri alınan binlerce sayfalık yazı Almancaya çevirilmiştir. Hangi başka örgütün yabancı dildeki yazısıTürkçeye çevirilip yayınlandı?

Lafa gelince, biz tabii ki 'ilişkiden yanayız' fakat Kıbrıslı yoldaşların yazılarını yeterince bilmeyiz. Biz tabii ki 'ilişkiden yanayız', ama bizden bilmem kaç yıl önce parti sorununu tartışmış olan mesela Bolşevik Birliğin yazısını bilmeyiz. Böylece herkesin kendi doğrultusunda gitmesinden pratik olarak yana tavır takınmış oluruz. (Bkz. s. 415)

Tartışma Dünya Marksist-Leninist hareketini yaratmak görev midir değil midirtartışması değildir. Sorun, Marksist-Leninistleri mi birleştirelim, oportünistleri mi birleştirelim de değildir.

Sorun, platformumuz olsun mu, olmasın mı değildir.

Tartışılan, sıralanan bir takım noktaları, bizim çizgimizin bazı temel taşlarını dünya çapında Marksist-Leninist olmanın bugünkü kıstasları olarak kabul edelim mi, etmeyelim mi sorunudur (Bkz. s. 415)

- Ben bugün kendi adıma, en ileri olarak kendimizin tespit edilmesini zor görüyorum, mümkün görmüyorum. (Bkz. s. 416)

- Şimdi bu kıstasları koyma hangi ihtiyaçtan doğuyor? Bu Marksist-Leninst hareketi yaratma görevi dün yoktu, bugün mü çıktı?

- Çerçeve çizme ihtiyacı ortaya çıkıyor. Ben bunu belli bir şekilde anlıyorum. Eğer bu çerçevenin temel taşları doğru şeylerden oluşuyorsa, anlıyorum. Bu anlamda onaylıyorum. Fakat bunu bugün Marksizm-Leninizmin bugünkü kıstasları olarak dışımıza yaymayı —bir şablon olarak— evet her ne kadar biz şablonculuğa karşı isek de, bu şablon görevi görecektir, bugün kullanmayı doğru görmüyorum ben. (Bkz. s.416)

"Marksizm-Leninizm ile oportünizm arasına belirgin sınırı çekmek için bu gereklidir vs. iddiaları bence iddia olarak tam doğru değildir yoldaşlar. Bu her zamanın bir göreviydi. Dün de bu problem vardı. Bunu bugün bu şekilde kıstas olarak ortaya koymadan da biz Marksizm-Leninizm ileoportünizm arasına çizgimizi çekebiliriz. Bunun önünde hiç bir engel yoktur. Bu, tersine bir görevdir. Ve ne yazık ki yeterince yapamadığımız bir görevdir. Şimdi bu noktada, bu pozisyonlar bağıntısında, ideolojik pozisyonlar bakımından resimler çiziliyor. Yoldaş orada benim pozisyonumu Marksizm-Leninizm ile oportünizmi uzlaştırma yönünde pozisyonumun olduğunu söyledi. Yoldaş inkarcılık yönündeki sapmasına karşı gelen eleştirilere karşı tavır almamı söyledi. Yani bizim pozisyonumuz ortada bir pozisyon olarak değerlendirildi.

Bence içinde bulunduğumuz koşullarda, pozisyonlar tam olarak netleşmediği noktada değişik bileşimler halini almaktadır. Böylesine kesin hatlarıyla ayrılmış olmadığı noktada ben uzlaştırıcı, sentrist-mentrist konumda durduğum görüşünde değilim. Mesela belli bir noktada buranın resmini yoldaş değişik çizdi, parti inşası bağıntısında; ben biraz sonraki konuşmamda son derece ilginç bir başka resim çizeceğim. Bu resimin içinde mesela Neriman yoldaşla Mustafa yoldaş kol kola poz verecekler ." (Tutanak s. 416) (Kastettiği konuşma Parti İnşası bölümü karar alındıktan sonra yaptığı syf. deki konuşmadır.)

Oylama aşamasına gelinir.

Ali, karar tasarısının ilk cümleleri olan 'Marksizm-Leninizmin kıstasları sorununda Bolşevik 7.'deki genel yaklaşımı...' denilen bölümün çıkarılmasını ister. Ayrıca şunları söyler:

"Bu belgeyi bizim uluslararası alanda diğerleriyle ilişkimizin temel taşları, karşılıklı ilişkimizin temel taşları olarak kullanacağımız bir belge olarak, Marksizm-Leninizmin kıstasları olarak değil, bu şekilde bir belge olarak ben kullanılmasını öneriyorum. O şekilde isim altında onaylanmasını öneriyorum." (S. 419)

Selami, en ilerilik konusunun çıkarılmasını doğru görmediğini söyler.

Leyla, en ilerilik konusunda söylenenleri doğru bulduğu halde, çıkarılabileceğini söyler. Karar tasarısının çıkması için uzlaşma olarak kabul ettiğini söyler. (Bkz. s. 420)

Karar tasarısını sunan Derviş bu öneriler hakkında şu tavrı takınır:

"Benim için belirleyici olan; a) Bu kıstasların kıstaslar olarak tespit edilmesidir. Benim için ilkesel olan köşe taşları; ben bunların hiç birisinin çıkarılmasından yana değilim, bu kıstasların. Artı evet bunların Marksizm-Leninizmin bizim dayanacağımız, bu anlamda arkadaşın dediği şey bunlara dayanıp köşe taşları olarak mücadele edeceğiz. O zaman ben bunlara kıstas demenin hiç bir sakıncasını görmüyorum. Bunun dışındaki herşey benim için, bir de tabii evet yaklaşımın tespit edilmesi yani evet her dönemde tespit edilmelidir, ideolojik bağıntısında.

b) Bunlar mücadele araçları olarak, ideolojik mücadele araçları olarak kavranmalıdır. Bunun dışında her şey benim için tali sorundur. Yani eğer biz bunları koyuyorsak, bunları koyanların belli bir şekilde evet bunları Marksist-Leninist olarak savunuyorsa onu savunacak durumda olduğunu gösterir bu. Bu anlamda evet ilerilik gerilik bilmem ne yani bence bu şart değildir.

Aynı şey baştaki meseleyle ilgili de yani eğer bu Bolşevik 7' deki tüm şeylerin doğruluğu bilmem ne şeklinde yorumlanıyorsa ki, ben öyle formüle etmemeye çalıştım. O da çıkabilir, o da benim için problem değildir. Kıstas meselesi benim için problemdir. Ben çıkarmam kıstaslar meselesini. Bu anlamda ben başındaki Bolşevik 7 bilmem neyi de evet çıkarırım." (Tutanak s. 420)

Ali şunları söyler:

"Kararın çıkmasındaki zorluk görülüyor. Bence biz gerekçelerimizi, argümanlarımızı, kuşkularımızı açıkladık. Bunların hepsi bantlarda sabittir, tutanaklarda. Ben şu gelinen noktada bir uzlaşma olarak şeyi çekiyorum, o söylediğim şeyi. Çünkü söylediğim bazı şeyler geri çekilmiş durumda, ekleme yapılmış du-

rumda. Kesin bir şerhle, açıklamayla birlikte bir destek böyle bir destek." (s.420)

Selami, ilerilik meselesinin çıkabileceğini söyler.

Ermiş, "oylama aşamasına gelmiş bir karar tasarısı hakkında ne söyleyeyim ki" tavrını takınır. (s.421)

Mustafa şunları söyler:

"Şimdi ben bu sorunun yeterince bilince çıkmadığından dolayı, Konferans delegelerinin bizzat Konferans sırasında yeni düzeltmelerle karşı karşıya geldiğinden dolayı, ben kendi karar tasarımı da oylamaya filan değil; ama Konferans belgeleriyle birlikte yayınlanmasını talep ediyorum. Yoksa daha önce belirttiğim 2. Konferanstaki kararların durumuna düşeriz." (s.421)

Mustafa, kendi yazısına yaptığı ekleri açıklar. Ekleri şöyledir:

"Eklediğim yenilikler şunlar: "Yukarıdan altıncı tire başlığın en sonuna, yani "Marksizm-Leninizmin devrimci özünü belirleyen ilkeler emperyalizm ve proleter devrimleri çağı değişmediği sürece değişmez"; buraya ek geliyor: "Fakat bunlara teorinin çözmediği sorunlar çözülürse, ek yapılabilir -evrensel geçerliliğe sahipse ve Marksizm-Leninizmin devrimci özüne ilişkinse". Bir değişiklik burası.

İki: "Leninizmin İlkeleri" denilen yerlerin hepsi "Leninizmin Temelleri" diye değişecek. Çünkü eserin adı oymuş; ben bilmediğimden o şekilde yazmıştım.

"Bütünüyle" olan yerlere "esasta" geçecek. "Bütünüyle" yerine "esasta" yanlış çizgi. Onun altındaki şeyde ise: "Yeni kurulan gruplardan ya da partilerden hemen bütün konularda görüş belirtme hayalciliktir. Onun için onların görüşleri olan konularda Stalin'in ortaya koyduğu ilkelerden" —şimdi iki kelime siliniyor; onun yerine— "esasta yanlış olup olmadığına bakmalıyız". "Esasta yanlış" ekleniyor onun yerine. "Eğer Stalin'in ortaya koyduğu ilkelerden, görüşleri olan noktalarda" —yine iki kelime siliniyor, onun yerine— "esasta yanlış pozisyon içinde". Yani eklenen "esasta yanlış pozisyon" kelimeleri, "değil"ler ise gidiyor. Yine bu sorunun bizde gelişmesi'ne geçmeden önce bir ek var. O da şu: "Bu gruplarla tartışmayla bunların düzelip düzelmeyeceğine de bakmalıyız. Düzelme ihtimali olmayanlara Marksist-Leninist denmemelidir." Ek bir. Ek iki: Yine aynı yere, "Tabii ki bu ilkeler çıkış noktası alınarak aktüel olarak mücadele içinde uygulanacaktır. Sorun, çıkış noktasının bunların alınmasıdır." Yani "Leninizmin İlkeleri"ndeki şeylerin alınmasıdır.

...

Ondan sonra bu TKP/ML(B)'ye bu ilkelerin uygulanmasıyla ilgili bir yer var. Orada bir cümle düşüklüğü var, onu düzeltiyorum. O da şu: "Ben ilkelerin TKP/ML(B) çizgisine uygulanma çalışmasının —uygulanmasının yerine uygulanma çalışmasının— doğruluğu ya da yanlışlığını şu anda tartışacak durumda değilim." Bir ek var buraya. Kastedilen, 2. Konferanstaki "Çizgimiz ve disiplin anlayışımız" adlı belgedeki bu ilkelerin, yani Leninizmin İlkeleri'ndeki ilkelerin İbrahim Kaypakkaya'ya uygulama

çalışmasıdır. Yani kastettiğim şey bu. Ondan sonra, sondan bir önceki paragrafın sonuna bir ek var: "Bolşevik 7 ve daha sonra Konferansa sunulan karar tasarısı "Leninizmin Temelleri"ndeki ilkeleri çıkış noktası almamaktadır." Onun dışında değişiklik yok." (s.421)

Cafer, kendisinin ve Faruk'un böyle bir karar tasarısına karşı olduklarını açıklar, bunu yazılı olarak belirtir. Bu yazılı açıklama şöyledir:

ML Olmanın Kıstasları Sorunu Üzerine

İlgili karar tasarısını onaylamamamızın sebebi şudur:

a) Çatışan pozisyonlar hakkında özel araştırma ve incelememizin olmamasından dolayı açık bir fikre sahip değiliz. Bunun için, pozisyonların hangisinin doğru hangisinin yanlış olacağını belirtebilecek durumda değiliz.

b) Sunulan karar tasarısının, çizgimizin önemli temel unsurları olduğunu ve bu unsurların ML olduğu tamamen bilincimizdedir.

Yine bu temellere dayanarak gerek kendi içimizdeki oportunist düşüncelere karşı, gerekse dışımızdaki her türden oportunist ve revizyonist örgütlere ve onların çizgilerine karşı ideolojik mücadele görevininin vazgeçilmez bir görev olduğu da bilincimizdedir. Ancak bu görevin özel olarak, böyle bir karar tasarısı ile yapılmak istenmesini bugün için doğru bulmuyoruz.

25.12.1965
Cafer + Faruk

Karar tasarısında değiştirilen yerler ise şunlardır:

"MARKSİST-LENİNİST OLMANIN BUGÜNKÜ KISTASLARI SORUNU:

EK:

Kıstasların en başına şu eklenecek:

+ Marx, Engels, Lenin, Stalin'i Marksizm-Leninizmin klasikleri olarak savunmak.

"Konferansımız, Marksist-Leninist olmanın güncel kıstaslarının Marksist-Leninist güçler içinde en ileriyi temsil edenler tarafından belirlenmesinin doğru olduğunu açıklar"

sözleri olduğu gibi çıkacak. Gerekçe: Böyle bir tespit, bizim bugünkü durumumuzu olduğundan fazla görüp gösterme yanlışına destek olabilir."

Divan oylamaya geçer.

Burada Ali: "Benim bu onayım, başta da açıkladığım gibi, şerhli bir onaydır. Şerhimin gerekçelerini sonra açıklayacağım; yazılı olarak" der.

Ali'nin de "evet" oyu vermesi üzerine karar tasarısı, değişiklikler yapıldıktan sonra %60 kabul, %40 red ile karar haline gelir.

Ali'nin sonradan yaptığı yazılı açıklama şöyledir:

"ML'nin kıstasları ile ilgili oylamada takındığım tavırla ilgili:

'MLolarak değerlendirilmenin bu günkü kıstasları sorunu'başlığı ile yayınlanan karar tasarısı bir çok bakımdan yanlışı içeren bir karar tasarısı idi.

Tek tek sıralanan noktalarda, tek tek sıralama içinde savunulan görüş bakımından esasta doğru; bizim bu günkü şartlarda genel çizgimizin bazı temel tezleri savunulmaktadır.

(Ayrıca, bu sıralama içinde MELS'in klasikliği vurgulanmamaktadır)

Bu tek tek doğru tezlerin; 'bu tezlerin en ileriyi temsil edenler tarafından belirleneceği' bu tezleri belirleyen en ileriler tarafından başkalarının niteliğinin ML olarak değerlendirilmesinde kullanılması gerektiği (çizgilerinin değil!) şeklindeki tezlerle birlikte, genel faaliyet kılavuzu olarak kullanılmaya başlandığı noktada problemler çıkmaktadır.

Öte yandan, bir bölüm yoldaş, açıkca bu tek tek tezlerin anlamı-niteliği üzerinde 'yanlışlığı' ya da 'açık olunmadığı' yönünde tartışma içinde tavırlar takınmıştır.

Böyle bir durumda, bu 'kıstaslar' denilen noktaların bizim genel çizgimizin parçaları olduğunun belirlenmesi anlamında ve tartı'ma içinde yaptığım konuşma çerçevesi içinde, karar tasarısı lehinde oy kullanmayı (bir kaç önemli noktanın değiştiği şartlarda) yanlış bulmuyorum.

Ali